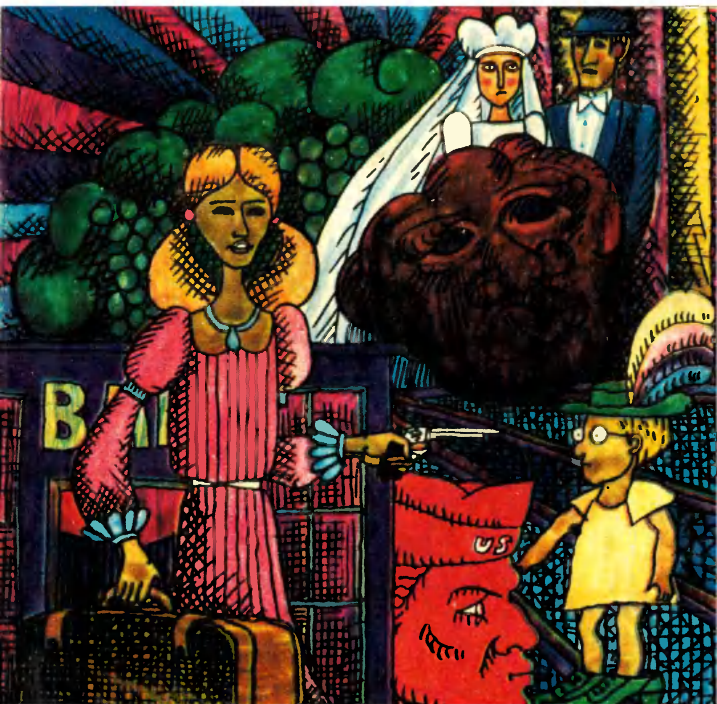
CARSON McCULLERS

„ÎN VARA ACEEA VERDE..."

COLECȚIA MERIDIANE

CM

Coperta de: *Iacob Dezideriu*

Bantam Books — New York

Carson McCullers

„În vara aceea verde..."

Traducere și prefață de *Maria Valer*

Editura pentru Literatură Universală

București — 1969

CARSON McCULLERS

O sensibilitate adolescentină, făurită din candoare, extravaganță și gingășie, ascultînd de elanuri și revolte absolute, izbucnite dintr-o îndărătnică recalcitranță față de tot ceea ce înseamnă compromis cu tine însuți, un umor străbătut de tandrețe, de căldură față de oamenii pe care îi observă cu o tristă luciditate, iată creionată în cîteva trăsături personalitatea acestei romanciere americane, care ocupă un loc aparte printre scriitorii generației sale.

Născută în lumea violentă a Sudului zguduit de acute conflicte, ea exprimă în literatura sa, cu tenacitate și consecvență, protestul față de tot ceea ce duce la umilirea, la nedreptățirea omului.

Așa cum o arată figura de adolescentă, Carson McCullers a trăit din plin, pînă la sfîrșitul vieții sale — a murit în toamna anului 1967, la numai cincizeci de ani — experiența pasionantă a unei perpetue tinereți protestatare și bătăioase, în luptă cu mediocritatea și conformismul. Vehemența cu care își apără copilăria, iluziile, pledînd pentru frumusețea vîrstei visurilor, își are explicația în biografia zbuciumată de conflicte și drame a scriitoarei.

Născută la 19 februarie 1917 în orăşelul Columbus din Georgia, Carson McCullers a avut o copilărie tristă şi singuratică. Lipsită de căldura dragostei materne, alături de un tată absorbit de grijile mărunte ale vieţii sale de meşteşugar modest, ea a resimţit acut nedreptatea şi izolarea, răceala şi indiferenţa celor din jur şi a devenit de timpuriu un copil sensibil, plin de idei ciudate.

Refugiul său în fantezie, în lumea de fantome pe care şi-a creat-o, înseamnă un protest, o reacţie de apărare, o replică aproape agresivă dată unei lumi care o jigneşte prin indiferenţă, răceală şi mediocritate. Aproape toate eroinele şi eroii ei se refugiază în fantezie, se fortifică prin fantezie pentru a-i rezista şi uneori pentru a i se opune în confruntări dramatice.

Pentru tînăra Carson McCullers un prim refugiu, o primă evadare a fost muzica, pentru care a manifestat încă de timpuriu o foarte accentuată înclinaţie. De altfel muzica este prezentă în mai toate schiţele şi nuvelele sale, nu numai ca o preocupare a eroinelor *(Wunderkind, Madame Zilenski şi regele Finlandei, Vilegiaturistul)*, ci ca o modalitate de a gîndi şi a simţi, ca o manifestare a emoţiei şi sensibilităţii (vezi vocaţia pentru muzică a eroinei sale Mick Kelly din romanul *Inima-i un vînător singuratic [The Heart is a Lonely Hunter])*.

Cariera muzicală pentru care se pregăteşte tînăra McCullers este curmată într-un mod absurd prin pierderea banilor destinaţi înscrierii sale la Conservatorul Juillard din New York. O viaţă îngreuiată de dificultăţi materiale dezvoltă de timpuriu în sufletul tinerei fete o amărăciune ale cărei ecouri se vor simţi în scrierile sale. Studiile la Universitatea din Columbia şi apoi la New York îi completează cultura destul de neglijată pînă atunci, îndrep-

tînd-o curînd către o carieră literară, spre care o îndeamnă de altfel și sensibilitatea și imaginația ei.

Prima carte publicată la douăzeci și doi de ani, *Inima-i un vînător singuratic* (1940), o relevă ca pe o prozatoare cu un registru larg de expresie, creatoare de tipuri umane complexe. Cartea aduce un suflu de revoltă și violență, evocînd nedreptățile dintr-un orășel al Sudului, ostil negrilor, și ne pune pentru prima oară în contact cu lumea de sensibili singuratici a lui Carson McCullers, cu acel dureros și perpetuu apel la fantezie, care reprezintă reacția sa împotriva însingurării, și va reveni ca un laitmotiv în mai toate cărțile scriitoarei.

Tema însingurării și a izolării afective capătă un caracter mai dramatic în următoarea sa carte: *Oglindire într-un ochi de aur (Reflexions in a golden eye* — 1941). Ea este dezvoltată aici cu mijloace mai sobre, într-o țesătură epică străbătută de o tragică violență. În subtila analiză pe care o face cărții, Pierre Brodin subliniază lupta ce se dă între instinctele personajelor, mînate de o fatalitate oarbă și lipsite de relații afective normale. „Orice comunicare între ei, spune Brodin, este viciată, blocată de izolare și disperare, de absurditate, de neînțelegerea reciprocă ce guvernează viața umană". Întîlnim aici, în soția unui ofițer, personajul predilect al lui Carson McCullers: ființa sensibilă, receptivă la artă, a cărei soartă, în înfruntarea cu cinismul celor din jur, este tragică, fără ieșire. Prefațînd această carte a scriitoarei americane care începuse să fie remarcată, Tennessee Williams scrie că a găsit în ea „acel sens al tragicului, sursă impresionantă a tuturor creațiilor semnificative din arta modernă, de la *Guernica* lui Picasso, la desenele lui Charles Adams".

De altfel, însăşi biografia scriitoarei înseamnă o perpetuă înfruntare cu acest tragic destin, hărăzit marilor senzitivi şi faţă de care singurul refugiu rămîne creaţia artistică. Căsătorită la numai optsprezece ani, cu un simplu soldat, care ia parte la luptele din Franţa, ea îşi pierde foarte timpuriu soţul, asistînd neputincioasă la o criză sufletească care se încheie cu sinuciderea acestuia în condiţii tragice. Rămasă singură într-o izolare impusă şi de starea precară a sănătăţii sale, Carson McCullers îşi trăieşte euforic refugiul în copilărie, întoarcerea glorioasă la vîrsta tuturor îndrăznelilor şi fanteziilor, la vîrsta care o ajută să sfideze, cu un fel de tiflă obraznică, lumea ostilă şi meschină a adulţilor.

O asemenea sfidare, plină de vervă şi de sclipitoare imaginaţie, aruncată în obrazul adulţilor conformişti şi mărginiţi este *În vara aceea verde... (The Member of the Wedding* — 1946), cartea care i-a adus un răsunător succes şi notorietatea mondială. Tînăra scriitoare americană se impune astfel la numai douăzeci şi nouă de ani printre condeiele de valoare ale ţării sale, cîştigînd foarte repede simpatia cititorilor. Prin prospeţimea, candoarea şi onestitatea ei, *În vara aceea verde...* satisfăcea o anumită sete de puritate pe care o resimţea cititorul anilor următori celui de-al doilea război mondial, cu sufletul înnegurat de imaginea recentelor măceluri. Acest roman al lui Carson McCullers s-a bucurat de un succes deosebit, exprimat nu numai în răsplătirea sa cu premiul criticilor newyorkezi, dar şi prin faptul că a fost imediat transpus într-o piesă de teatru şi într-un scenariu de film.

Frankie, personajul principal al cărţii, cu setea ei de întovărăşire şi confesiune, cu permanenta ei teamă de singurătate şi fanteziile ei candide, este poate una dintre cele mai reprezentative eroine ale lui Carson McCullers. Scriitoarea

exprimă, prin intermediul acestei copile însetate de afecțiune, acea aspirație către oameni, către înțelegerea lor, care se desprinde din mai toate cărțile sale. Fetița, cu pălăria ridicolă de mexican, care aleargă pe străzile încinse ale orașului în căutarea unor confesori, obsedată de ideea de a deveni „cetățean al lumii", afirmă cu o impresionantă putere de convingere protestul pasionat al scriitoarei împotriva indiferenței față de om, a grosolăniei și nepăsării, exprimă îngrijorarea contemporanilor săi față de primejdi însingurării.

Frankie este la vîrsta nonconformismului și a stărilor contradictorii, cînd încep să se contureze ideile despre lume și viață. Este vîrsta îndrăgită de scriitoare pentru că exprimă cel mai bine starea sa de spirit față de lume. Bienchen din nuvela *Wunderkind*, Mick din romanul *Inima-i un vînător singuratic*, sînt și ele la această vîrstă frumoasă, cărei analiză cere subtilitate, căldură [illegible] anumit rafinament în sesizarea nuanțelor.

Ca și alte personaje ale lui Carson McCullers, Mick Kelly, Bienchen sau John Henry West, Frankie este un copil frustrat de afecțiune, singuratic și neînțeles. Ea se dăruiește ideii de a fi părtașă la nunta fratelui ei cu inconștiența și elanul vîrstei, cuprinsă de o adevărată febră a întovărășirii, însă primește din partea vieții o replică dură. Este genul de „replică" pe care-l întîlnim frecvent în romanele și nuvelele scriitoarei. Ea opune violent o realitate crudă aspirațiilor entuziaste ale eroilor săi.

Tema aspirației către dragostea oamenilor, către înțelegerea lor, revine în creația sa cu accente patetice. Este de pildă cazul schiței *Un copac, o stîncă, un nor (A Tree, a Rock, a Cloud).*

Personajul principal, conceput în dimensiuni hemingwayene, se înrudește cu eroul din *Bătrînul și marea* prin mă-

reaţa simplitate a crezului său de viaţă, făcut parcă pentru a se adresa unei lumi dezbinate şi dezorientate. „Pot iubi orice, spune el, nu am nevoie nici măcar să mă gîndesc la asta. Văd o stradă plină de lume şi o lumină frumoasă pătrunde în mine. Urmăresc o pasăre pe cer. Sau întîlnesc un călător pe drum. Orice, Fiule. Şi pe oricine. Totul îmi este străin şi iubesc totul! Îţi dai seama ce înseamnă o ştiinţă ca a mea?" Schiţa este o convingătoare şi solemnă pledoarie pentru o ştiinţă a comuniunii, pentru o disciplină a dragostei între oameni şi se impune ca una dintre cele mai izbutite din creaţia sa prin clasică simplitate, prin forţă spirituală şi totală lipsă de retorism.

De altfel, retorismul e tot ce poate fi mai străin artei lui Carson McCullers, deşi în marea majoritate a nuvelelor şi romanelor sale viaţa sentimentală, pasiunile şi emoţiile eroilor se află în centrul atenţiei. Autoarea rămîne însă o afectivă lucidă, distanţată de obiectul emoţiei prin umor, printr-un fel de rafinament al discreţiei, care ni-l aminteşte pe Cehov, sau pe Katherine Mansfield, determinînd-o, ca şi pe aceştia, să se menţină faţă de personajele sale într-un fel de expectativă tandră.

Un exemplu elocvent în acest sens este schiţa *Vilegiaturistul (The Sojourner)*, subtilă şi sagace analiză a stărilor sufleteşti contradictorii resimţite de erou în scurta întîlnire cu fosta lui soţie. Schiţa este o mică bijuterie sub aspectul finisării detaliilor, al creionărilor precise, expresive, dovedind un rafinament psihologic tipic feminin.

Aceeaşi subtilitate în analiza nuanţelor se vădeşte şi în schiţa *Wunderkind*. De data aceasta în centrul interesului se află micuţa Bienchen, o sensibilă uşor maladivă, surprinsă în plină criză a pubertăţii, criză ce se instalează pe fondul unui talent muzical precoce. Fiinţă cu o viaţă sufletească extrem de bogată, bîntuită de viziuni şi idei ob-

sedante, trăind prost şi stîngaci pe plan exterior, Bienchen este tipul de erou care-i reuşeşte cel mai bine lui Carson McCullers. Personajul face parte din acea lume a preadolescenţilor, întoarsă către ea însăşi, aflată la epoca primelor confruntări, deseori dramatice, cu lumea din afară.

Analizarea dificilă şi pretenţioasă a unui asemenea personaj este realizată într-o succesiune de scene scurte, împletite cu lungi evocări ale frămîntărilor sufleteşti, totul pregătind, cu o remarcabilă artă a gradării, momentul de maximă încordare din final. Asemenea majorităţii nuvelelor lui Carson McCullers, *Wunderkind* pune în evidenţă constrîngerea la care este supus eroul, fie din cauza propriilor sale aspiraţii şi pretenţii faţă de viaţă, fie datorită indiferenţei celor din jur. Eroii predilecţi ai scriitoarei încearcă să se elibereze de aceste constrîngeri, căutînd diferite forme de evadare. Sînt însă dese situaţiile în care personajele lui Carson McCullers nu izbutesc să se refugieze în compromisuri, „evadările" lor fiind de fapt o modalitate de a se minţi. Este cazul profesoarei de muzică din schiţa *Madame Zilensky şi regele Finlandei.* Deşi personajul este aparent ridicol, aproape comic, autoarea îi surprinde, necruţător, substratul tragic.

Schiţa este scrisă pe un ton detaşat, de o mare sobrietate, cu sublinieri discrete ale situaţiilor ridicole şi relevă subtilitatea, priceperea ei de a emoţiona, chiar de a zgudui, cu un surîs fin pe buze.

Sînt însă opere ale scriitoarei, cum este de pildă acea cutremurătoare *Baladă a cafenelei triste (The Ballad of the Sad Café)* în care evenimentele ce se desfăşoară impresionează prin violenţa lor. În această nuvelă, ideea singurătăţii omului capătă accente tragice. Personajele sale cunosc, iubind, „o nouă şi stranie singurătate". Este tema lui Rilke

din scrisorile către un tînăr poet, tema lui Trigorin din *Pescărușul* și a atîtor alți frămîntați, pe care dragostea nu reușește să-i împlinească. *Balada cafenelei triste* marchează în creația scriitoarei americane începutul unei perioade în care resentimentele față de nedreptățile vieții îmbracă forme brutale, găsindu-și expresia fie în invectivă, fie în caricatură așa cum se întîmplă în romanul *Ceasornic fără ace (Clock without hands* — 1961). Decepția produsă de acest roman este exprimată printre alții și de René Micha, care o acuză pe autoare de a-și fi dezvăluit aici defectele, și nu calitățile. Opunînd în antiteze prea viu marcate „răii" cu „bunii", și punîndu-i în situații de conflict fără ieșire, în atmosfera vechiului Sud, feudal și reacționar, Carson McCullers, care ne obișnuise cu trăsăturile delicate ale unui penel subțire, utilizează de data aceasta o pensulă groasă, înmuiată în culori brutale. Avem impresia că asistăm la ruperea zăgazurilor răbdării și înțelegerii care au dus-o în cele din urmă pe această singuratică sensibilă, atît de mult încercată, la o moarte timpurie.

Fiică a Sudului violent, zbuciumat de sîngeroase lupte rasiste, de frecvente atentări la simțul de dreptate al oamenilor, scriitoarea americană exprimă în cărțile sale o îndărătnică și pasionată pledoarie pentru libertatea individului, pentru dreptul său de a trăi omenește, de a visa, de a iubi, de a fi respectat. Umanitarismul ei este o sete, o aspirație care îmbracă uneori forma mai violentă a revoltei față de constrîngere sau chiar a caricaturizării brutale a acesteia. Izolarea afectivă pe care o resimte nu o duce însă, ca pe mulți dintre scriitorii contemporani ei, la concluzia pesimistă a destrămării unei lumi îndreptate către autodistrugere. Reacția scriitoarei americane e tonică, impregnată de o salutară speranță în capacitatea de redresare a

omului. Ea opune acestei primejdii o lume de adolescenți entuziaști care, asemeni lui Frankie, aspiră să devină „cetățeni ai lumii", să se întovărășească, să sară în ajutorul semenilor lor. Forța acestora rezidă în puritate, în disprețul prejudecăților și conformismului. În această reacție sănătoasă își găsește probabil explicația marele succes al cărților lui Carson McCullers, marele său ascendent asupra unei lumi care n-a încetat să spere în acțiunea binefăcătoare exercitată de înțelegerea dintre oameni.

Unii comentatori ai operei scriitoarei americane, ca profesorul Adrian Jaffe, vorbesc despre preferința sa pentru personajele grotești, subliniind chiar faptul că ea resimte „necesitatea violenței". Este adevărat că în cîteva dintre operele sale întîlnim situații de viață reflectate parcă în oglinzi deformante, brutalități și reacții dezlănțuite sub semnul violenței, personaje cu infirmități fizice și sufletești. Analizate mai adînc, ele ne apar ca un fel de demonstrații într-un lung rechizitoriu îndreptat împotriva însingurării omului. Nu este vorba de o predilecție pentru grotesc, ci de o îngroșare voită a situațiilor care demonstrează tragedia singurătății, exagerare pornită dintr-o dorință de a intensifica puterea lor de convingere. În categoria unor astfel de pledoarii, poate prea aprinse, poate excesive, se situează doar cîteva dintre creațiile ei mai recente ca *Balada cafenelei triste* și *Ceasornic fără ace.*

Asemenea excese nu sînt însă reprezentative pentru opera lui Carson McCullers, care își păstrează pe toată întinderea ei o frumusețe stranie, făurită din candoare, delicatețe, fantezie. Personajele sale trăiesc în lumea ficțiunii mai bine decît în realitate, de aceea extravaganța lor nu este ostentativă, arogantă. Ea decurge în chip firesc din modul lor foarte personal de a privi viața. E o lume a

spontaneităţii care nu se sfieşte să-şi trăiască nestînjenit visurile, utopiile. Cînd John Henry West aspiră sincer să semene cu unul dintre monştrii de la circ, sau cînd Berenice se mărită cu un om al cărui deget mare semăna cu acela al răposatului ei soţ, întîmplările nu ni se par caraghioase, nu ne provoacă rîsul. Carson McCullers îşi ia eroii în serios, îi preţuieşte, indiferent de ridicolul sau slăbiciunile lor. Stranii, ciudaţi, tragici sau rizibili, ei rămîn umani şi apropiaţi nouă prin trăire sinceră, onestă. Puterea de seducţie a operei sale îşi are, cred, rădăcinile tocmai în această molipsitoare şi spontană sinceritate.

Adrian Jaffe o denumeşte pe Carson McCullers un „meşteşugar scrupulos", ale cărei construcţii epice sînt „precise, economice, eficiente". Într-adevăr, scriitoarea creează sub reflectorul neiertător al lucidităţii, cu o foarte riguroasă dozare a cuvîntului caracterizator, preocupată de simetria şi logica acţiunii. Enunţări lapidare, deseori de o pronunţată originalitate, în care fantezia se desfăşoară fără oprelişti sau expresia este redusă la strictul necesar pentru definirea unei situaţii, te pun în contact treptat, fără efort, cu universul tulburător şi gingaş în care se mişcă personajele sale. Culorile unui amurg, desenele stranii de pe zidurile bucătăriei, sunetul unei trompete rătăcite, fluturii care se zbat în plasa ferestrei capătă o neobişnuită forţă de sugestie, creatoare de atmosferă. Carson McCullers are o receptivitate de poet la culoare şi sunet, la intensitatea stărilor sufleteşti trădate fugar prin gesturi neînsemnate. Ea amplifică şi transfigurează detaliul observat prin epitete cu o mare încărcătură emoţională. Sub pana ei bucătăria unde îşi petrece Frankie zilele devine un adevărat personaj, cu întristări şi iluminări, cu clipe de exuberanţă şi meditaţie. În atmosfera ei de acvarium, personajele

înoată parcă fără ţel, lovindu-se din cînd în cînd unele de altele şi apoi îndepărtîndu-se. Viaţa acestei bucătării, cu rol atît de important în acţiunea cărţii, este urmărită de autoare cu deosebită atenţie şi grijă.

Acestor transfigurări artistice li se adaugă o adevărată artă a evidenţierii ritmurilor de desfăşurare a acţiunii, corespunzînd stărilor sufleteşti ale personajelor.

In vara aceea verde... evocă la început prin ritmul său lîncezeala vieţii fără visuri, petrecute în bucătăria unde Frankie îşi omoară plictiseala în partide de cărţi jucate fără chef cu servitoarea neagră Berenice şi micul ei văr cu nume pompos John Henry West. Timpul se scurge încet, monoton, în povestiri fără sfîrşit, în conflicte mărunte, repede aplanate.

Din clipa în care Frankie îi vede pe miri şi este cuprinsă de delirul viitoarei ei familii, acţiunea capătă un ritm trepidant. Scenele se desfăşoară într-o succesiune rapidă exprimînd graba de confesiune a lui Frankie, bucuria ei tumultuoasă.

Capitolul al treilea, capitolul dezamăgirii, al întoarcerii la realitate, este ca o sincopă în desfăşurarea acţiunii. Timpul se tîrăşte din nou încet într-o mişcare de val mîlos, evocînd durere, apăsare, revoltă surdă.

Un alt element definitoriu pentru creaţia lui Carson McCullers este capacitatea sa de a utiliza sugestia, de a ridica la valoare de simbol faptul descris, încărcîndu-l de semnificaţii neprevăzute şi de o anume poezie. Acestei forţe de sugestie a operei sale i se adaugă o remarcabilă originalitate. Îndrăznelile de limbaj şi imaginile noi se întîlnesc la tot pasul. Scriitoarea, deşi sobră şi foarte riguroasă în construcţia epică, se dezlănţuie cîteodată într-un fel de dialog plin de vervă cu propria-i imaginaţie, prilej de nenumărate „truvaiuri" stilistice.

„Meşteşugarul" Carson McCullers are însă simţul măsurii şi echilibrului. Arta sa este durabilă tocmai prin evitarea exceselor. Marea ei calitate, într-o epocă în care ostentaţia şi teribilismele literare sînt atît de frecvente, îşi are originea în simplitate, naturaleţe şi spontaneitate. Ea nu caută să pară ceea ce nu este, dar nici nu se sfieşte să fie în chip firesc, fără efort, originală. Contactul cu cititorul se stabileşte repede pe calea cea mai sigură dintre toate, pe calea sincerităţii şi a onestităţii, căci la această întîlnire nici scriitoarea şi ni cititorul nu sînt obligaţi să poarte haine de împrumut.

MARIA VALER

Lui *ELIZABETH AMES*

În vara aceea verde...

Partea întîi

S-a întîmplat în vara aceea verde, năucitoare, cînd Frankie avea doisprezece ani. Era vara în care de multă vreme nu fusese membră. Nu făcea parte din nici un club. Nu era membră nicăieri pe lume. Frankie devenise o persoană nesociabilă, care le stătea tuturor în cale şi nu-şi găsea rostul. În iunie, copacii erau de un verde intens, ameţitor, însă mai tîrziu, frunzele se întunecară şi oraşul se înnegri, chircit sub văpaia soarelui. La început, Frankie se învîrtea de colo pînă colo, făcînd ba una, ba alta. În zorii zilei şi noaptea trotuarele oraşului erau cenuşii, dar la

prînz, soarele aștemea peste ele un asemenea luciu, încît asfaltul frigea și scînteia ca sticla. În cele din urmă, trotuarele deveniră prea fierbinți pentru picioarele lui Frankie și pe deasupra îi mai căzu pe cap și o belea. Era într-atît de copleșită de tulburarea aceea ascunsă, încît se gîndi că ar fi fost mai bine să stea acasă; dar acasă erau doar Berenice Sadie Brown și John Henry West. Stăteau toți trei la masa din bucătărie și spuneau mereu și mereu aceleași lucruri pînă cînd, prin august, cuvintele începură să rimeze unul cu altul și să sune ciudat. Părea că lumea moare în fiecare după-amiază și că nimic n-are să se mai miște. La urma urmei, vara semăna cu un vis dezgustător, verde, sau cu o junglă nebună, tăcută, văzută prin sticlă. Iată însă că în ultima vineri din august, totul luă o altă întorsătură atît de brusc, încît Frankie își bătu capul o întreagă după-amiază ca să înțeleagă ce s-a întîmplat, dar tot nu înțelese.

— Ce ciudat e, zise ea, cum s-au întîmplat toate astea.

— Întîmplat? Întîmplat? întrebă Berenice.

John Henry asculta, privindu-le în tăcere.

— Niciodată n-am fost atît de uimită.

— Uimită? De ce?

— De toată întîmplarea asta, spuse Frankie.

Și Berenice remarcă:

— Am impresia că soarele ți-a încins creierii.

— Și eu cred, șopti John Henry.

Pînă și Frankie era cît pe-aci să admită că ar putea fi așa. Era patru după-amiază și bucătăria

avea o înfățișare ordonată, cenușie, liniștită. Frankie stătea la masă, cu ochii pe jumătate închiși și se gîndea la o nuntă. Vedea o biserică liniștită, cu ferestre colorate, de-a curmezișul cărora aluneca o zăpadă ciudată. La nunta aceasta, mirele era fratele ei și în locul unde ar fi trebuit să-i fie fața, vedea ceva strălucitor. Mireasa era și ea acolo, cu o trenă lungă, albă, dar tot fără față. Ceva din nunta aceasta o făcea pe Frankie să încerce un simțămînt greu de definit.

— Ia uită-te aici la mine, zise Berenice. Ești geloasă ?

— Geloasă ?

— Geloasă pentru că fratele tău se însoară.

— Nu, zise Frankie. Numai că n-am întîlnit niciodată doi oameni ca ei. A fost așa de ciudat astăzi cînd au intrat în casă.

— Ești geloasă, zise Berenice. Du-te și privește-te în oglindă. Îmi dau seama după culoarea ochilor.

Deasupra chiuvetei atîrna o oglindă ștearsă de bucătărie. Frankie se privi în ea, dar ochii îi erau cenușii ca totdeauna. În vara aceasta crescuse atît de înaltă, încît arăta ca o ciudățenie a naturii ; umerii îi erau înguști, picioarele prea lungi. Purta o pereche de pantaloni scurți, de un albastru închis, un maiou și avea picioarele goale. Părul îi fusese tăiat băiețește, dar nu de mult, așa că nici cărare nu avea. Imaginea din oglindă era deformată, strîmbă, dar Frankie știa bine cum arată ; săltă umărul stîng și întoarse capul într-o parte.

— Oh, zise ea. Erau perechea cea mai drăguță pe care am văzut-o vreodată. Nu pot de loc să înțeleg cum de s-a întîmplat asta.

— Ce să se-ntîmple, zăpăcito? zise Berenice. Fratele tău a venit acasă cu fata pe care vrea s-o ia de nevastă și a prînzit astăzi cu tine și cu tăticul tău. Au intenția să se căsătorească duminica viitoare, în casa ei din Winter Hill. Tu și tăticul tău o să vă duceți la nuntă. Asta-i toată tărășenia, de la A la Z. Spune, mă rog, ce te nemulțumește?

— Nu știu, zise Frankie. Pun rămășag că se distrează cît e ziua de lungă.

— Hai să ne distrăm și noi, sări John Henry.

— Să ne distrăm? întrebă Frankie. „Noi"?

Se așezară iarăși cîteși trei la masă și Berenice împărți cărțile pentru un bridge în trei. Berenice fusese bucătăreasă de cînd o știa Frankie. Era neagră-corb, lată în umeri și scundă. Spunea mereu că are treizeci și cinci de ani, dar spunea asta de cel puțin trei ani. Părul lins și uns pînă la rădăcină și-l pieptăna cu cărare și avea o față lătăreață și senină. Un singur lucru era neplăcut la Berenice: ochiul stîng, din sticlă allbastră, strălucitoare. Te fixa, țeapăn și fioros de pe chipul ei negru, liniștit, și nici o ființă omenească n-o să știe vreodată de ce și-a dorit un ochi albastru. Ochiul drept era negru și trist. Berenice împărțea cărțile tacticos, lingîndu-și degetul gros atunci cînd cărțile slinoase se lipeau una de alta. John Henry urmărea fiecare carte în vreme ce se împărțeau. Pieptul îi era alb, umed și gol, iar la gît purta un măgăruș de plumb, atîrnat de o sforicică.

Era rudă de sînge cu Frankie, văr primar, şi cît era vara de lungă, fie că prînzea la ea şi-şi petrecea ziua acolo, fie că luau cina împreună şi rămînea peste noapte ; ea nu reuşea să-l facă să se ducă acasă. Era mic de statură pentru cei şase ani ai lui, însă avea cei mai mari genunchi pe care-i văzuse vreodată Frankie şi unul dintre ei era totdeauna acoperit cu o crustă sau cu un bandaj în locul unde se rănise sau se jupuise. John Henry avea o faţă micuţă, albă, boţită şi purta nişte ochelari mici, cu ramă de aur. Privea toate cărţile cu foarte multă atenţie, căci era dator : avea să-i dea Berenicei peste cinci milioane de dolari.

— Eu spun o cupă, zise Berenice.

— O pică, răspunse Frankie.

— Eu vreau să licitez pici, zise John Henry. Chiar asta aveam de gînd să licitez.

— Asta-i bafta ta de şmecher. Eu le-am licitat prima.

— Ah, măgăriţă afurisită ! strigă el. N-ai dreptate !

— Isprăviţi cu cearta, spuse Berenice. La drept vorbind nu prea-mi vine să cred ca vreunul din voi să aibă o mînă atît de bună, încît să vă supralicitaţi. Eu zic două cupe.

— Nu dau un ban pe ce spui tu, replică Frankie. Pentru mine n-are importanţă.

De fapt, ăsta era adevărul : în după-amiaza aceea juca bridge la fel ca John Henry, dînd la întîmplare cartea care-i venea la îndemînă. Stăteau cu toţii în bucătărie şi bucătăria era o cameră tristă şi urîtă. John Henry îi acoperise pereţii

cu desene copilărești, ciudate, pînă la înălțimea la care putea ajunge cu brațul, ceea ce îi dădea înfățișarea aiurită a unei camere de ospiciu. Bucătăria asta veche o îmbolnăvea pe Frankie. Nu știa ce nume ar fi putut să dea tuturor celor întîmplate, dar i se strîngea inima și-i simțea bătăile cînd se sprijinea de muchia mesei.

— Lumea e mică, asta-i sigur, zise ea.

— Ce te face să spui așa ?

— Vreau să spun pripită, reluă Frankie. Da, asta e ! Lumea e pripită.

— Știu și eu ? rosti Berenice. Uneori pripită, alteori înceată.

Ochii lui Frankie erau pe jumătate închiși și propria ei voce îi suna în urechi, gîjîită, îndepărtată :

— Mie mi se pare pripită.

Pînă mai ieri, Frankie nu se gîndise niciodată serios la o nuntă. Știa că Jarvis, singurul ei frate, urma să se însoare. Înainte chiar de a pleca în Alaska, se logodise cu o fată din Winter Hill. Jarvis era caporal în armată și stătuse aproape doi ani în Alaska. Frankie nu-și văzuse fratele de mult, mult timp și figura lui îi apărea ștearsă, tulbure, de parcă ar fi văzut-o prin apă. Alaska, însă, era altceva ! Frankie o visase mereu și ea deveni foarte reală, mai ales în vara asta. Vedea în gînd zăpada, marea înghețată și ghețarii. Colibele eschimoșilor, urșii polari și minunata lumină a Nordului. Cînd Jarvis se dusese pentru prima dată în Alaska, ea îi trimisese o cutie cu caramele de ciocolată pregătite în casă, ambalate cu grijă și înve-

lite fiecare separat, într-o bucată de hîrtie cerată. Se înfiora la gîndul că bomboanele ei vor fi mîncate în Alaska şi-l vedea pe frate-său tratîndu-i cu ele pe eschimoşii îmbrăcaţi în blănuri. Peste trei luni sosise de la Jarvis o scrisoare de mulţumire care conţinea şi o hîrtie de cinci dolari. Un timp, ea mai expedie caramele aproape în fiecare săptămînă şi cîteodată steluţe, în loc de bomboane, însă Jarvis nu-i mai trimise bani decît la Crăciun. Uneori o tulburau puţin scrisorile scurte pe care Jarvis le scria tatălui ei. Vara aceasta, de pildă, pomenise o dată că a fost la înot şi că ţînţarii erau fioroşi. Această scrisoare i-a zdruncinat puţin visurile, dar, după cîteva zile de descumpănire, reveni la mările ei îngheţate şi la zăpadă. Cînd se înapoiase din Alaska, Jarvis se dusese de-a dreptul la Winter Hill. Mireasa se numea Janice Evans şi planurile de nuntă sunau cam aşa : fratele ei telegrafiase că vor sosi vinerea asta pentru a-şi petrece ziua cu ei ; nunta urma să aibă loc duminica viitoare, la Winter Hill. Frankie şi tatăl ei aveau să se ducă la nuntă, călătorind aproape o sută şaizeci de kilometri pînă la Winter Hill, iar Frankie îşi şi pregătise geamantanul. Era în aşteptarea clipei cînd fratele ei şi mireasa aveau să vină, însă nu şi-i putea imagina şi nu se gîndea la nuntă. Cu o zi înainte de vizită îi spusese Berenicei doar atît :

— Cred că este o coincidenţă curioasă faptul că Jarvis a trebuit să se ducă în Alaska şi că mireasa pe care şi-a ales-o vine tocmai dintr-un loc

numit Winter Hill[1]. Winter Hill, repetase ea încet, cu ochii închişi, şi denumirea aceasta se amesteca, în visurile ei despre Alaska, cu zăpada rece. Aş dori ca mîine să fie duminică, nu vineri. Să fi fost plecată din oraş.

— Va veni şi duminica, zise Berenice.

— Mă îndoiesc, replică Frankie. De atîta timp doresc să părăsesc oraşul ăsta. Aş vrea să nu mai trebuiască să mă întorc aici după nuntă. Aş vrea să plec undeva, de tot. Aş vrea să am o sută de dolari şi să pot s-o şterg, să nu mai văd niciodată oraşul ăsta.

— Mi se pare că doreşti o groază de lucruri, zise Berenice.

— Doresc să fi fost oricine altcineva în afară de mine.

Şi iată că după-amiaza dinaintea acelei întîmplări semănase cu celelalte după-amiezi de august. Frankie se învîrtise prin bucătărie şi, spre seară, ieşise afară, în curte. Arbustul de viţă *scuppernong*[2] din spatele casei arăta violet şi întunecat în amurg. Se plimbă agale. John Henry West stătea la umbră, într-un scaun de răchită, cu picioarele încrucişate şi cu mîinile în buzunare.

— Ce faci? îl întrebă ea.

— Mă gîndesc.

— La ce?

John Henry nu răspunse.

---

[1] Dealul iernii (în lb. engleză).

[2] În America de Nord varietate de viţă *(vitis vulpina)*, cu struguri cu boabe galben-verzui şi gust de prună.

În vara asta, Frankie era prea înaltă ca să se mai plimbe pe sub arbust, aşa cum făcea mereu, înainte. O altă ființă de doisprezece ani ar fi putut să se mai învîrtească pe acolo şi să facă năzbîtii, să se zbenguie. Chiar şi cuconiţele mai mici de statură se puteau plimba pe sub arbust. Frankie însă crescuse prea înaltă ; anul acesta fusese nevoită să se învîrtească doar în jurul lui şi să-l ciugulească pe la margini, ca oamenii mari. Privi cu atenţie viţa încîlcită, întunecată şi simţi mirosul de boabe zdrobite şi de praf. Stînd în picioare lîngă arbust, în întunericul care se lăsa, Frankie se înfricoşă. Nu ştia de unde-i vine frica asta, dar îi era frică.

— Să-ţi spun eu la ce te gîndeai, zise ea. Să mănînci deseară cu noi şi să rămîi aici peste noapte.

John Henry îşi scoase din buzunar ceasul său de un dolar şi îl privi ca şi cum timpul ar fi decis dacă va rămîne sau nu, dar era prea întuneric sub arbust ca să poată citi cifrele.

— Du-te acasă şi spune-i mătuşii Pet. Ne întîlnim în bucătărie.

— Bine.

Îi era frică. Cerul de seară arăta decolorat, pustiu şi lumina de la fereastra bucătăriei proiecta un pătrat galben în curtea care începea să se întunece. Îşi aminti că atunci cînd era micuţă credea că în magazia de cărbuni locuiau trei stafii şi că una dintre ele purta un inel de argint.

Urcă în goană treptele din spatele casei :

— L-am invitat pe John Henry să cineze la noi şi să rămînă să doarmă aci.

Berenice frămînta un aluat de biscuiți și îl izbea de masa presărată cu făină.

— Credeam că ți s-a urît și că ți-e lehamite de el.

— Mi s-a urît și mi-e lehamite de el, zise Frankie, dar părea speriat.

— Speriat, de ce ?

Frankie clătină capul.

— Am vrut să spun părăsit, rosti ea în cele din urmă.

— Bine, am să-i păstrez o bucățică de aluat.

Cînd intrai înăuntru, din curtea întunecată, bucătăria era încinsă și luminoasă și ciudată. Pereții, cu desene bizare înfățișînd pomi de Crăciun, aeroplane, soldați fantastici, flori, o enervau pe Frankie. John Henry începuse primele desene într-o după-amiază nesfîrșită de iunie și continua să deseneze ori de cîte ori avea chef, chiar după ce nenorocise peretele. Cîteodată desena și Frankie. Tatăl ei se înfuriase la început din pricina pereților, dar mai tîrziu le spuse să deseneze tot ce le trăsnea prin cap, căci la toamnă o să pună să zugrăvească toată bucătăria. Cum însă vara dura încă și nu avea de gînd să se isprăvească, pereții începură s-o sîcîie pe Frankie. În seara aceea, bucătăria i se păru stranie și o înfricoșă.

Se opri în prag și spuse :

— Am crezut că pot să-l invit.

Așadar, cînd se întunecă, John Henry apăru în ușa din dos, cu o sacoșă de *week-end*. Era îmbrăcat în costumul lui alb de sărbătoare și își pusese pantofi și ciorapi. Avea și un pumnal agățat de

curca. John Henry văzuse zăpada. Deși avea doar șase ani, se dusese iarna trecută la Birmingham și acolo văzuse zăpada. Frankie nu văzuse niciodată zăpada.

— Îți iau eu sacoșa, zise Frankie. Poți să te apuci imediat de omulețul de cocă.

— E-n regulă.

John Henry nu se juca cu aluatul ; lucra la omul de cocă ca la o treabă serioasă. Din cînd în cînd se oprea, își potrivea ochelarii cu mîna lui mică și examina ceea ce făcuse. Semăna cu un mic ceasornicar. Își trase un scaun aproape de masă și se cocoță pe el în genunchi, ca să-și poată vedea opera de sus. Cînd Berenice îi dădu cîteva stafide, el nu le înfipse, așa cum ar fi făcut orice altă odraslă de om, de jur împrejur ; puse două în chip de ochi, însă își dădu imediat seama că erau prea mari, așa că tăie cu grijă o stafidă în două și îi puse ochii, apoi două boabe în chip de nas, și-i făcu o guriță rînjită din stafidă. După ce termină, își șterse mîinile de fundul pantalonilor scurți. În fața lui stătea un omuleț de aluat cu degete rășchirate, cu pălărie și chiar cu baston. John Henry lucrase cu atîta zel, încît aluatul era cenușiu și umed, dar omulețul de cocă era perfect și i-l amintea de fapt lui Frankie pe însuși John Henry.

— Ar fi mai bine să mîncăm acum, zise ea.

Cinară cu Berenice la masa din bucătărie, căci tatăl ei telefonase că va lucra pînă tîrziu la magazinul său de bijuterii. Cînd Berenice aduse din cuptor omul de cocă, văzură că semăna cu toți oamenii de cocă făcuți vreodată de un copil. Se

umflase atît de mult, încît toată opera lui John Henry se deformase; degetele erau lipite şi bastonul semăna cu un fel de coadă. Dar John Henry se uită la el prin ochelari, îl şterse cu şervetul şi îi unse piciorul stîng cu unt.

Era o noapte de august fierbinte, întunecoasă. La aparatul de radio din sufragerie se auzeau mai multe posturi, învălmăşite; o voce războinică se încrucişa cu pălăvrăgeala unor reclame, totul pe fondul slab al unei orchestre siropoase. De la începutul verii radioul stătea tot timpul deschis şi deveni pînă la urmă un zgomot pe care nici nu-l mai băgau de seamă. Uneori, cînd zgomotul acesta era atît de puternic, încît nu mai reuşeau să-şi audă propriile lor voci, Frankie punea radioul mai încet. De altfel, muzică şi voci apăreau, dispăreau, se împleteau între ele, în aşa fel încît în august nu-l mai ascultau de loc.

— Ce-ai vrea să faci? întrebă Frankie. Ţi-ar plăcea să-ţi citesc din Hans Brinker, sau ai vrea mai curînd altceva?

— Mai degrabă altceva.

— Ce?

— Să ne jucăm p'afară.

— Nu vreau, zise Frankie.

— O ceată întreagă de copii o să se joace deseară afară.

— Doar ai urechi, zise Frankie. Ai auzit ce-am spus.

John Henry îşi înţepeni genunchii noduroşi şi spuse într-un tîrziu:

— Cred că ar fi mai bine să mă duc acasă.

— Păi bine, dar n-a trecut noaptea. Nu poţi să cinezi şi apoi să pleci imediat.

— Ştiu asta, spuse el liniştit. O dată cu aparatul de radio se auzeau şi voci de copii care se jucau pe întuneric. Hai să mergem afară, Frankie. După cum s-aude s-ar părea că petrec grozav.

— Nu, nu-i adevărat, zise ea. E o gaşcă de copii urîţi şi proşti. Aleargă şi răcnesc, şi iar aleargă şi răcnesc. Nu-i nimic de capul lor. Mergem sus şi despachetăm sacoşa ta de *week-end*.

Camera lui Frankie era o verandă-dormitor, cocoţată deasupra casei, la care ducea o scară ce pornea din bucătărie. Drept mobilă, în cameră se aflau un pat de fier, un birou şi un pupitru. Frankie mai avea un polizor electric care putea fi pornit şi oprit, polizorul ascuţea bricege şi, dacă erau destul de lungi, pilea şi unghiile. Lîngă perete, un geamantan gata pregătit pentru călătoria la Winter Hill. Pe pupitru, o maşină de scris foarte veche. Frankie se aşeză în faţa ei şi încercă să se gîndească la scrisorile pe care le-ar putea scrie, dar nu găsi pe nimeni căruia să-i scrie, căci răspunsese la toate scrisorile posibile şi le răspunsese chiar de mai multe ori. Aşa că acoperi maşina de scris cu o haină de ploaie şi o împinse deoparte.

— Spune drept, zise John Henry, nu crezi că e mai bine să mă duc acasă ?

— Nu, răspunse ea, fără să se întoarcă şi să-l privească. Stai acolo în colţ şi joacă-te cu polizorul.

În faţa ei se aflau două obiecte : o scoică de mare, de culoarea levănţichii, şi un glob de sticlă

cu zăpadă înăuntru, care putea fi scuturat pentru a stîrni o furtună de zăpadă. Ducînd scoica la ureche, putea să audă clipocitul valurilor calde din golful Mexic și să se gîndească la o insulă cu palmieri, verde, îndepărtată. Ținînd globul cu zăpadă în dreptul ochilor pe care îi îngusta putea să urmărească vîrtejul fulgilor albi în cădere, pînă cînd aceștia o orbeau. Se închipuia în Alaska. Urca un deal alb, rece și privea departe, în jos, un cîmp pustiu de zăpadă. Urmărea soarele care dădea culoare gheții și auzea voci de vis, vedea lucruri de vis. Pretutindeni zăpadă albă, rece, moale.

— Privește, zise John Henry și se uită cu atenție pe fereastră afară. Cred că fetele alea mari au o petrecere la clubul lor.

— Taci, strigă deodată Frankie. Să nu-mi pomenești de escroacele alea !

În vecinătate se afla sediul unui club în care Frankie nu era membră. Membrele clubului erau fete de treisprezece, paisprezece și chiar de cincisprezece ani. Sîmbătă seara organizau petreceri cu băieți. Frankie cunoștea toate membrele clubului și pînă în vara asta fusese și ea un fel de membră mai tînără a grupului, dar ele reorganizaseră acest club și nu o mai primiseră. Îi spuseseră că e prea mică și prea lipsită de importanță. Sîmbătă seara auzea o muzică formidabilă venind de acolo și vedea, de departe, lumina. Uneori se plimba pe străduța din spatele clădirii unde era instalat clubul și se oprea în dreptul unui gard de caprifoi. Stătea pe străduță, pîndea și asculta. Mult mai durau petrecerile alea !

— Poate se răzgîndesc și au să te invite, zise John Henry.

— Lua-le-ar dracu !

Frankie smîrcîi și își șterse nasul cu încheietura brațului. Se așeză pe marginea patului, cu umerii lăsați și cu coatele pe genunchi.

— Cred că au dus vorba în tot orașul că miros urît, zise ea. Cînd aveam furuncule și mă ungeam cu alifia aia neagră, cu miros înțepător, bătrîna Helen Fletcher întreba ce e cu mirosul acela curios care se simțea în jurul meu. Oh, îmi vine să le împușc cu un pistol, pe toate.

Îl auzi pe John Henry apropiindu-se de pat și simți apoi cum o lovea ușor pe gît.

— Eu nu cred că miroși atît de rău, zise el. Miroși plăcut.

— La dracu ! zise ea din nou. Și a mai fost ceva. Ele spuneau tot felul de minciuni scîrboase despre oamenii căsătoriți. Cînd mă gîndesc la mătușa Pet și la unchiul Ustace. Și la propriul meu tată ! Minciuni murdare ! Ce proastă m-or fi crezînd !

— Cînd intri în casă, știu că ești tu, după miros, chiar fără să mă uit. Miroși ca o sută de flori.

— Nu-mi pasă, zise ea. Puțin îmi pasă !

— Ca o mie de flori, reluă John Henry, continuînd s-o bată ușor pe ceafă cu mîna lui lipicioasă.

Frankie se ridică, lingîndu-și lacrimile din jurul gurii și își șterse fața cu poala cămășii. Rămase nemișcată și își umflă nările, mirosindu-se. Apoi, se duse la geamantan și scoase de acolo o sticlă

cu apă de colonie *Sweet Serenade*. Turnă puțin din ea în creștetul capului și ceva mai mult sub gulerul cămășii.

— Vrei și tu puțin ?

John Henry stătea pe vine lîngă geamantanul deschis și se înfioră ușor cînd îi turnă colonia pe el. Ar fi vrut să cotrobăiască prin geamantanul ei de drum și să privească atent fiecare lucru dinăuntru. Frankie însă voia ca el să-și facă doar o părere generală și să nu-i țină socoteala de tot ce avea și ce nu avea acolo. Așa că legă curelele geamantanului și îl împinse la loc, lîngă perete.

— Băiete ! zise ea, pun rămășag că eu folosesc mai multă colonie decît oricare dintre cetățenii acestui oraș.

În afara hîrîitului înfundat al aparatului de radio, care se auzea din sufragerie, în casă era liniște. Tatăl ei venise de mult, iar Berenice încuiase ușa din spate și plecase. În noaptea de vară nu se mai auzeau voci de copii.

— Cred că am putea să ne distrăm bine, zise Frankie.

Dar nu aveau nimic de făcut. John Henry stătea în picioare în mijlocul odăii cu genunchii țepeni și cu mîinile la spate. Fluturi de noapte, de un verde pal, și fluturi galbeni fîlfîiau întinzîndu-și aripile pe geamul ferestrei.

— Uite la fluturii aceia frumoși, zise el. Încearcă să intre înăuntru.

Frankie urmărea fluturii gingași care tremurau și se lipeau de geamuri. Fluturii veneau în fiecare seară cînd lampa de la pupitrul ei era aprinsă.

Veneau din noaptea de august și se zbăteau și se prindeau de geam.

— Găsesc că e o ironie a soartei ca fluturii aceia să vină aici. Pot zbura oriunde. Totuși continuă să se învîrtească în jurul ferestrelor acestei case.

John Henry apucă rama de aur a ochelarilor ca să-i așeze bine pe nas, iar Frankie cercetă fața lui mică și pistruiată.

— Ia scoate-ți ochelarii, zise ea deodată.

John Henry îi scoase și suflă peste ei. Frankie privi prin ochelari și camera i se înfățișă tulbure și strîmbă. Apoi împinse scaunul înapoi și se uită din nou fix la John Henry. În jurul ochilor lui se formaseră două cercuri albe și umede.

— Pariez că n-ai nevoie de ochelarii ăia, zise ea. Puse apoi mîna pe mașina de scris. Ce e asta ?

— Mașină de scris, spuse John Henry.

Frankie ridică scoica.

— Și asta ?

— Scoica din golf.

— Dar lucrul ăla micuț, care se tîrăște acolo, pe pardoseală ?

— Unde ? întrebă el, privind în jur.

— Lucrul ăla mic care se tîrăște pe lîngă picioarele tale.

— Oh ! exclamă el, lăsîndu-se pe vine. E o furnică. Mă întreb cum de a ajuns aici.

Frankie se lăsă pe speteaza scaunului și își încrucișă picioarele goale pe pupitru.

— Să fiu în locul tău, aș azvîrli imediat ochelarii ăștia, îl sfătui ea. Ai o vedere la fel de bună ca oricare dintre noi.

John Henry nu răspunse.

— Nu-ţi şade bine cu ei.

Strînse ochelarii şi îi dădu înapoi lui John Henry. El îi şterse cu cîrpa de flanelă roz pentru ochelari, îi puse la loc pe nas şi nu răspunse.

— Foarte bine. Fă cum crezi. Ţi-o spun spre binele tău doar.

Se duseră la culcare. Se dezbrăcară stînd cu spatele unul la altul, apoi Frankie opri polizorul şi stinse lumina. John Henry îngenunche să-şi facă rugăciunile şi se rugă mult timp, pe tăcute. Apoi se culcă lîngă ea.

— Noapte bună, zise Frankie.

— Noapte bună.

Frankie stătea cu ochii deschişi în întuneric.

— Ştii că tot îmi vine greu să-mi închipui că lumea se învîrteşte cu aproape o mie şase sute de kilometri pe oră.

— Cred şi eu.

— Şi să înţeleg cum se face că atunci cînd sari în sus, nu cazi în Fair View, în Selma sau în altă parte la optzeci de kilometri depărtare.

John Henry se întoarse pe partea cealaltă şi scoase un mormăit somnoros.

— Sau în Winter Hill. Aş dori să fi plecat chiar acum spre Winter Hill.

John Henry adormise. Îl auzea respirînd în întuneric. Avea în sfîrşit ceea ce îşi dorise în atîtea nopţi din vara aceea; avea pe cineva care dormea în pat cu ea. Stătea întinsă în întuneric şi îl asculta respirînd. După un timp se ridică într-un cot. Îl vedea în lumina lunii, mic şi pistruiat, cu pieptul

alb dezgolit și cu un picior atîrnînd peste marginea patului. Îi puse cu grijă mîna pe pîntec și se apropie de el ; simți parcă un ceas mic bătînd înlăuntrul lui și mirosul de sudoare și de *Sweet Serenade* pe care îl răspîndea. Mirosea ca un trandafiraș neînflorit. Frankie se aplecă și îl linse după ureche. Apoi respiră adînc, își sprijini bărbia de umărul lui ascuțit, umed și închise ochii ; nu-i mai era chiar atît de frică, acum că avea pe cineva care dormea lîngă ea, în întuneric.

A doua zi dimineață, soarele alb de august îi trezi devreme. Frankie nu-l putu convinge pe John Henry să se ducă acasă. El văzuse șunca pe care o pregătea Berenice și înțelese că, într-o astfel de tovărășie, masa va fi bună.

După ce citi ziarul în hol, tatăl lui Frankie se duse în cartierul comercial al orașului, ca să întoarcă ceasurile din magazinul lui de bijuterii.

— Am să mă înfurii de-a binelea dacă fratele ăsta al meu n-o să-mi aducă un cadou din Alaska, zise Frankie.

— Și eu, aprobă John Henry.

Ce făceau ei în dimineața aceea de august cînd fratele ei venise cu mireasa acasă ? Stăteau la umbra arbustului de viță și vorbeau despre Crăciun. Era o lumină puternică, strălucitoare și gaițele, îmbătate de soare, țipau și se omorau între ele. Stăteau de vorbă și vocile lor lîncezeau, slabe ; își spuneau mereu și mereu aceleași lucruri. Moțăiau la umbra întunecată a arbustului, iar Frankie era atunci o ființă care nu se gîndise niciodată la o nunță.

Iată în ce dispoziţie se aflau în dimineaţa aceea de august, cînd fratele şi mireasa lui intraseră în casă.

— Oh, Isuse ! exclamă Frankie. Groaznică mai e şi lumea asta ! Cărţile de joc de pe masă erau soioase şi soarele tîrziu aluneca de-a curmezişul grădinii.

— Mai isprăveşte o dată cu părerile tale despre lume, strigă Berenice. Ţie nu ţi-e gîndul la joc.

O părticică din gîndul lui Frankie era totuşi la joc. Jucă dama de pică, picile fiind atu şi John Henry defosă un biet doi de caro. Ea îl privi lung. Băiatul fixă cu atenţie dosul cărţilor lui Frankie de parcă ar fi vrut să aibă o privire cotită, cu care să poată ocoli colţurile şi să se uite în cărţile ei.

— Aveai o pică, spuse Frankie.

John Henry băgă în gură medalionul cu măgăruş şi privi într-o parte.

— Trişorule, zise fata.

— Dă-i drumul şi azvîrle pica, strigă Berenice.

El argumentă :

— Era ascunsă în dosul celorlalte cărţi.

— Trişorule !

El tot nu se îndura să joace. Stătea acolo, necăjit, şi ţinea jocul în loc.

— Grăbeşte-te, zise Berenice.

— Nu pot, spuse el în sfîrşit. E valet. Singura pică pe care o am e un valet. Nu vreau să-mi dau valetul pe dama lui Frankie. N-am de gînd să fac una ca asta.

Frankie azvîrli cărţile pe masă.

— Uită-te, se adresă ea lui Berenice. Nu respectă nici cele mai elementare reguli. E un puşti. Nu e nimic de făcut cu el ! Nimic ! Nimic !

— Aşa o fi ! zise Berenice.

— Oh, zise Frankie. Mi-e o silă de moarte.

Stătea cu picioarele goale pe stinghiile scaunului, cu ochii închişi şi pieptul sprijinit de muchia mesei. Cărţile roşii, slinoase, erau împrăştiate pe masă şi la vederea lor Frankie simţea că i se face greaţă. Zilnic, după prînz, jucau cărţi ; dacă ţi-ar fi trecut prin cap să mănînci cărţile lor vechi de joc, gustul lor ar fi fost un amestec din toate mîncărurile acelui august, la care s-ar fi adăugat un gust scîrbos de mîini asudate. Frankie mătură cu mîna cărţile de pe masă. Nunta era strălucitoare şi frumoasă ca zăpada şi inima ei era zdrobită. Se ridică de la masă.

— Se ştie bine că persoanele cu ochi cenuşii sînt geloase.

— Ţi-am spus o dată că nu sînt geloasă, se împotrivi Frankie, făcînd ocolul camerei. N-aş putea fi geloasă pe unul din ei, fără să fiu pe amîndoi. Ei sînt pentru mine legaţi unul de celălalt.

— Ba eu au fost geloasă cînd s-a însurat fratele meu vitreg, reluă Berenice. Recunosc că atunci cînd John s-a însurat cu Clorina i-am trimis vorbă că am să-i rup urechile. Nu am făcut-o, vezi bine. Clorina are urechile la locul lor, ca toată lumea. Acum o iubesc chiar.

— J A, zise Frankie. Janice şi Jarvis. Nu e ăsta un lucru foarte ciudat ?

— Ce ?

— J A, repetă ea. Numele amîndurora începe cu J A.

— Şi ? Ce-i cu asta ?

Frankie se învîrtea într-una în jurul mesei de bucătărie.

— Măcar să mă fi chemat Jane, zise ea, Jane sau Jasmine.

— Nu înţeleg unde vrei să ajungi, mărturisi Berenice.

— Jarvis şi Janice şi Jasmine. Înţelegi ?

— Nu, repetă Berenice. Apropo, am auzit azi-dimineaţă la radio că francezii îi alungă pe nemţi din Paris.

— Paris, repetă Frankie, cu o voce cavernoasă. Mă întreb dacă schimbarea numelui sau completarea lui e împotriva legii.

— Sigur. E împotriva legii.

— Mă rog, nu-mi pasă, zise ea. F. Jasmine Addams.

Pe scara ce ducea în camera ei se afla o păpuşă ; John Henry o aduse la masă, se aşeză pe scaun şi începu s-o legene.

— Cînd mi-ai dăruit-o, ai vorbit serios ? întrebă el. Ridică rochia păpuşii şi-i pipăi pantalonaşii adevăraţi şi talia. Am să-i spun Belle.

Frankie privi cîtva timp cu atenţie păpuşa.

— Nu ştiu ce o fi fost în capul lui Jarvis cînd mi-a adus păpuşa aia... Închipuie-ţi, să-mi aducă mie o păpuşă ! Şi Janice care încerca să explice că a crezut că sînt o fetiţă. Sperasem că Jarvis o să-mi aducă ceva din Alaska.

— Mutra ta cînd desfăceai pachetul merita să fie văzută.

Păpuşa era mare, cu părul roşu, cu ochi de porţelan care se închideau şi se deschideau, şi cu gene galbene. John Henry o ţinea culcată astfel ca ochii să-i fie închişi şi încerca să-i deschidă, trăgînd de gene în sus.

— Nu mai face aşa ! Mă enervează. Ştii ceva, ia păpuşa asta de aici să n-o mai văd în ochi.

John Henry o duse pe veranda din dos de unde putea s-o ia cînd va pleca acasă.

— O cheamă Lily Belle, zise el.

De pe poliţa de deasupra maşinii de gătit se auzea foarte încet ticăitul ceasului, care arăta abia şase fără un sfert. Lumina ce pătrundea prin fereastră era încă puternică, galbenă, strălucitoare. În curtea din spate, umbra arbustului de viţă se întindea neagră, densă. Nici o mişcare. De undeva, de departe, se auzea un fluierat ; un cîntec trist de august, care nu se mai sfîrşea. Clipele erau foarte lungi.

Frankie se duse iarăşi la oglinda din bucătărie şi-şi privi faţa cu atenţie.

— Greşeala cea mare pe care am făcut-o a fost această tunsoare de marinar. Pentru nuntă ar fi trebuit să am păr lung, strălucitor, blond. Nu crezi ?

Stătea în faţa oglinzii şi îi era teamă. Pentru Frankie, vara aceasta fusese vara fricii, o frică pe care putea s-o exprime în cifre, stînd la masă, cu creionul în mînă. Acum, în august împlinea doisprezece ani şi zece luni. Ajunsese la înălţimea de

un metru şi şaizeci şi şapte de centimetri şi purta pantofi numărul şapte. Anul trecut crescuse cu zece centimetri, sau cel puţin aşa aprecia ea. Copiii nesuferiţi care se jucau vara pe afară începuseră să-i strige : „E frig acolo sus la tine ?“ iar oamenii mari îi spuneau lucruri care o făceau pe Frankie să încerce să pară mai mică, atunci cînd mergea.

Dacă va înceta să mai crească abia cînd va împlini optsprezece ani înseamnă că ar mai avea de crescut încă cinci ani şi două luni. Prin urmare, potrivit socotelilor aritmetice şi, în afară de cazul cînd s-ar putea opri cumva din creştere, va ajunge la o înălţime de peste doi metri şaptezeci. Cum ar arăta ca doamnă, cu o înălţime de peste doi metri şaptezeci ? Ar fi un monstru.

În fiecare an, la începutul toamnei sosea în oraş bîlciul Chattahoochee. O săptămînă întreagă din luna octombrie, bîlciul era deschis pe terenul de la marginea oraşului. Puteai găsi acolo : Roata cu lanţuri, Spiriduşul Zburător, Palatul Oglinzilor şi tot acolo se afla şi Casa Monştrilor. Casa Monştrilor era o baracă lungă, cu un şir de cuşti. Te costa un sfert de dolar intrarea în baraca mare şi puteai să te uiţi la fiecare monstru, în cuşca lui. În fundul barăcii, se executau numere speciale de exhibiţionism individual şi pentru fiecare plăteai cîte zece cenţi. În octombrie trecut Frankie văzuse toate exemplarele din Casa Monştrilor :

Uriaşul
Grăsana
Piticul

Negrul sălbatic
Cap de Gămălie
Băiatul Aligator
Jumătate-Bărbat, Jumătate-Femeie.

Uriaşul avea peste doi metri patruzeci, mîini care se bălăbăneau şi o falcă lăsată în jos. Grăsana şedea într-un fotoliu şi grăsimea de pe ea părea un aluat pudrat din belşug, pe care continua să-l bată şi să-l frămînte cu mîinile. Urma apoi Piticul care se plimba afectat, în fracul său minuscul. Negrul sălbatic venea dintr-o insulă necivilizată. Şedea pe vine în cuşca sa, printre oase prăfuite şi frunze de palmier, şi mînca şobolani vii, cruzi. Direcţiunea circului le permitea tuturor acelora care aduceau şobolani, de o mărime potrivită, să asiste pe gratis la exhibiţiile sale, aşa încît copiii îi aduceau în saci trainici, sau în cutii de pantofi. Negrul sălbatic lovea capul şobolanului de genunchiul îndoit, îi jupuia blana, îl înfuleca şi îl rodea, iar ochii săi lacomi de primitiv scînteiau de plăcere. Unii spuneau că nu era un negru sălbatic adevărat, ci un om de culoare, nebun din Selma. Oricine ar fi fost, lui Frankie nu-i plăcea să se uite mult timp la el. Ea trecea prin mulţime către cuşca lui Cap de Gămălie, unde John Henry stătuse toată după-amiaza. Micuţa Cap de Gămălie ţopăia, chicotea şi spunea măscări, învîrtindu-se de jur împrejur, cu căpşorul ei, care nu era mai mare ca o portocală, tuns chilug. Îi rămăsese doar un moţ în creştetul capului, înnodat cu o panglică roz.

Ultima cabină era totdeauna foarte aglomerată, căci acolo se afla Jumătate-Bărbat Jumătate-Femeie, un hermafrodit, o minunăție a științei. Monstrul acesta avea întregul trup împărțit în jumătate : în partea stîngă, bărbat, în partea dreaptă, femeie.

În partea stîngă purta o piele de leopard în chip de costum, iar în partea dreaptă un sutien și o fustă împodobită cu paiete. O jumătate a feței era înnegrită de barbă, iar cealaltă jumătate strălucea puternic de farduri. Amîndoi ochii erau ciudați. Frankie cutreierase toată baraca și se uitase în toate cuștile. Îi era frică de toți monștrii, căci i se părea că o priveau într-un chip neobișnuit și încercau să se uite în ochii ei de parcă ar fi spus : te cunoaștem. Ochii lor alungiți de monștri o înspăimîntau. În fiecare an, ca și astăzi, își amintea de ei.

— Nu cred ca monștrii aceia să se căsătorească vreodată, sau să se ducă la vreo nuntă, zise ea.

— Despre ce monștri vorbești ? întrebă Berenice.

— Cei de la bîlci, zise Frankie. Aceia pe care i-am văzut acolo anul trecut, în octombrie.

— Oh, oamenii aceia !

— Mă întreb dacă au un salariu mare.

Berenice răspunse :

— De unde să știu eu ?

John Henry apucă o fustă imaginară și atingînd cu degetul creștetul capului său mare, o imita pe Cap de Gămălie, țopăind și dansînd în jurul mesei din bucătărie. Apoi zise :

— Era cea mai drăgălaşă fetiţă pe care am văzut-o vreodată. N-am văzut în viaţa mea ceva atît de drăguţ. Nu-i aşa, Frankie ?

— Nu, rosti ea. Nu cred că e drăguţă.

— Nici eu, zise Berenice.

— Fugiţi de-aici ! exclamă John Henry. Era drăguţă.

— Dacă vrei să ştii părerea mea sinceră, zise Berenice, toată mulţimea aia de oameni de la bîlci îmi dă fiori. Mă urmăreşte mereu cîte unul dintre ei.

Frankie se uita la Berenice prin oglindă şi în cele din urmă o întrebă cu voce scăzută.

— Dar *eu* îţi dau fiori ?

— Tu ? întrebă Berenice.

— Crezi că am să ajung un monstru ? şopti Frankie.

— Tu ? zise din nou Berenice. Cum o să ajungi ? Sigur că nu, slavă Domnului.

Frankie se simţi mai uşurată. Se privi în oglindă piezis. Ceasul bătu rar ora şase. Apoi spuse :

— Ce crezi, am să fiu drăguţă ?

— Poate. Dacă mai retezi cu vreun deget, două, coarnele alea.

Frankie se sprijinea cu toată greutatea pe piciorul stîng şi tîrşîia încet pe duşumea talpa piciorului drept. Simţi o aşchie pătrunzîndu-i sub piele.

— Vorbeşte serios, o rugă ea.

— Cred că atunci cînd ai să te împlineşti o să arăţi foarte bine. Dacă o să te porţi bine.

— Dar pînă duminică ? Aş dori să fac ceva ca să pot arăta mai bine înainte de nuntă.

— Pînă una-alta, spală-te, freacă-ţi coatele şi ai să te faci frumoasă. O să-ţi prindă foarte bine.

Frankie se privi pentru ultima oară în oglindă, apoi se întoarse să plece. Se gîndea la fratele ei şi la mireasă şi inima nu încetă să i se strîngă.

— Nu ştiu ce să fac. Aş vrea să mor.

— Ei bine, mori atunci ! zise Berenice.

John Henry repetă în şoaptă : — Mori !

Lumea se opri în loc.

— Du-te acasă, îi spuse Frankie lui John Henry.

El rămase cu genunchii mari înţepeniţi, cu mîna murdară pe marginea mesei albe şi nu se mişcă.

— N-auzi ? stărui Frankie. Se strîmbă îngrozitor la el şi apucă tigaia care atîrna deasupra maşinii de gătit. Îl fugări de trei ori în jurul mesei, apoi prin holul principal şi afară pe uşă. Încuie uşa din faţă şi-i mai strigă o dată :

— Du-te acasă.

— Ia spune-mi acum, ce te-a apucat de te-ai purtat aşa ? o întrebă Berenice. Ai un suflet prea mic ca să trăieşti în lume.

Frankie deschise uşa spre scara care ducea la camera ei şi se aşeză pe una din treptele de jos. Bucătăria era liniştită, dezordonată, tristă.

— Ştiu eu ce, spuse ea. Vreau să rămîn singură cu mine însămi şi să mă concentrez puţin asupra tuturor lucrurilor.

Era vara în care Frankie se săturase, obosise să fie Frankie. Se ura pe sine însăşi şi devenise un

pierde-vară, o fată de nimic care se învîrtea în jurul bucătăriei de vară : murdară, lacomă, neînsemnată, tristă. Nu numai că avea un suflet prea mic pentru ca să trăiască, dar era şi o criminală. Dacă legea ar fi ştiut de ea, ar fi fost judecată la tribunal şi băgată la închisoare. Frankie nu fusese însă totdeauna o criminală şi o mare netrebnică. Pînă în luna aprilie a acelui an, ca în toţi anii vieţii ei de mai înainte, semănase cu ceilalţi oameni. Făcea parte dintr-un club, era în clasa a şaptea la şcoală. Sîmbăta dimineaţa lucra pentru tatăl ei şi în fiecare sîmbătă după-amiază se ducea la spectacol. Nu fusese genul de om căruia să-i dea prin cap să-i fie frică. Noaptea dormea cu tatăl ei în pat, dar nu din cauză că era speriată de întuneric.

Venise apoi primăvara care fusese un anotimp lung şi ciudat. Lucrurile începură să se schimbe şi Frankie nu înţelegea schimbarea asta. După ce trecu iarna cenuşie, anostă, vîntul de martie izbi în ferestre şi alungă norii albi de pe cerul albastru. În anul acela, aprilie îşi făcuse apariţia brusc, liniştit, şi verdele copacilor era strălucitor, sălbatic. Glicinele palide înfloreau în tot oraşul şi florile lor se scuturau în tăcere. În copacii înverziţi, în florile de aprilie era ceva care o făcea pe Frankie să fie tristă. Nu ştia de ce e tristă. Dar tocmai tristeţea asta o făcu să-şi dea seama că trebuie să părăsească oraşul. Citi ştirile despre război, se gîndi la omenire şi-şi pregăti geamantanul de plecare ; dar nu ştia încotro s-o apuce.

Era anul în care Frankie cugeta asupra lumii. Şi nu şi-o imagina ca pe un glob pămîntesc rotund, ca acelea de la şcoală, cu ţările lor bine delimitate prin culori diferite... Îşi închipuia lumea ca pe ceva uriaş, cu contur neregulat, care plutea desprinsă în spaţiu, alergînd cu o mie şase sute de kilometri pe oră. Cartea de geografie de la şcoală era învechită ; ţările lumii se schimbaseră. Frankie citea în ziar ştiri despre război, dar erau atît de multe localităţi cu nume străine şi războiul se desfăşura atît de rapid, încît i se întîmpla uneori să nu le înţeleagă. Era vara în care generalul Patton îi hărţuia pe germani prin Franţa. Şi ei luptau încă în Rusia şi în Saipan. Vedea bătăliile şi soldaţii. Dar erau prea multe bătălii de tot soiul şi ea nu putea să vadă în mintea ei milioanele şi milioanele de soldaţi, deodată. Văzu un soldat rus cu o puşcă îngheţată, mohorît şi înfrigurat, în zăpada rusească. Îl văzu pe japonezul singuratic, cu ochii oblici, strecurîndu-se pe o insulă printre plantele verzi agăţătoare, din junglă. Văzu Europa şi oamenii atîrnaţi de copaci, şi nave de război pe oceanele albastre. Văzu avioane cu patru motoare şi oraşe care ardeau şi un soldat cu cască de oţel care rîdea. Uneori, imaginile acestea de război se încîlceau în mintea ei şi ameţea. Cu mult timp înainte prezisese că nu vor trece nici două luni şi războiul va fi cîştigat, dar acum nu mai ştia. Dorea să fie băiat şi să plece la război, ca marinar. Se gîndea la raiduri cu avioane şi la dobîndirea medaliilor de aur pentru bravură — dar nu putea să ia parte la război şi asta o făcea să se simtă

uneori agitată şi tristă. Hotărî să doneze sînge pentru Crucea Roşie. Dorea să dea cîte un litru pe săptămînă. Sîngele ei va ajunge în vinele australienilor, ale luptătorilor francezi şi chinezi din lumea întreagă, ca şi cînd ar fi fost rudă de aproape cu toţi aceşti oameni. I se părea că-i aude pe medicii militari spunînd că sîngele lui Frankie Addams era cel mai roşu şi mai viguros sînge din cîte întîlniseră vreodată. Putea să vadă de pe acum în minte anii de după război, întîlnirea cu soldaţii prin vinele cărora curgea sîngele ei şi să-i audă pe aceştia spunînd că îi datorează viaţa. Ei nu-i vor mai zice Frankie, ci Addams. Dar planul cu donarea sîngelui pentru război nu se realiză. Crucea Roşie nu voi să-i primească sîngele. Era prea tînără. Frankie se supără pe Crucea Roşie şi renunţă la toate. Războiul şi lumea erau prea grăbite, prea mari şi ciudate. Gîndul de a reflecta îndelung asupra lumii o înspăimînta. Nu-i era frică de germani, de bombe sau de japonezi. Îi era frică pentru că nu-i dădeau şi ei voie să ia parte la război şi pentru că lumea nu voia să ştie de ea.

Îşi dădea astfel seama că ar trebui să părăsească oraşul şi să se ducă undeva, într-un loc îndepărtat. Anul acela, primăvara era leneşă şi prea dulceagă. După-amiezele lungi nu se mai sfîrşeau şi aroma înverzirii o îngreţoşa. Oraşul începea să o irite pe Frankie. Întîmplările triste, cumplite, n-o făcuseră niciodată să plîngă, însă în anotimpul acela erau multe lucruri pentru care îi venea să izbucnească în plîns. Uneori dimineaţa, foarte devreme, se ducea în curte şi stătea timp îndelungat

privind cerul înspre răsărit. Şi în inima ei parcă se înfiripa o întrebare şi cerul nu-i răspundea. Îi făceau rău lucruri pe care nu le băgase niciodată prea mult în seamă : luminile din case, zărite seara de pe trotuar, o voce necunoscută străbătînd dintr-o străduţă. Ar fi dorit să privească atent luminile, să asculte vocea ; ceva se încorda şi aştepta înlăuntrul ei. Dar luminile se stingeau, vocile tăceau şi cu toate că ea continua să aştepte, nu se întîmpla nimic. Îi era teamă de lucrurile acestea care o făceau să se întrebe dintr-o dată cine e, ce va deveni în viaţă şi de ce privea tocmai în clipa aceea o lumină, sau asculta ceva, sau se uita atentă la cer, singură. Îi era frică şi sufletul i se strîngea într-un chip ciudat.

Într-o noapte de aprilie, cînd se ducea la culcare împreună cu tatăl ei, acesta o privi şi îi zise deodată :

— Ia te uită, cogeamite fată de doisprezece ani, cine-a mai pomenit să doarmă cu bătrînul ei papa ? Într-adevăr era prea mare ca să mai doarmă cu tatăl ei. Ar fi trebuit să doarmă singură, în camera de sus. Începu să-i poarte pică tatălui ei şi se priveau chiorîş unul pe altul. Nu-i mai plăcea să stea pe acasă.

O porni prin oraş, dar lucrurile văzute şi auzite parcă nu se închegau şi strîngerea aceea de inimă nu voia să cedeze. Îşi dădea silinţa să întreprindă cîte ceva, dar ceea ce făcea era totdeauna greşit. Ar fi chemat-o pe Evelyn Owen, cea mai bună prietenă a ei, care avea un costum de fotbal şi un şal spaniol, şi una dintre ele s-ar fi îmbrăcat

cu costumul de fotbal, iar cealaltă şi-ar fi pus şalul spaniol şi s-ar fi dus împreună la magazinul cu preţ fix. Dar asta nu se cuvenea şi nu era ceea ce şi-ar fi dorit Frankie. Sau, după amurgurile palide de primăvară, cu mirosul lor dulceag şi amărui de praf şi flori, plutind în aer, să vină serile cu ferestre luminate şi chemări îndelungi la vremea cinei, cînd lăstunii se adunau, se roteau deasupra oraşului şi zburau laolaltă către casele lor, lăsînd în urmă cerul mare şi gol ; după amurgurile lungi ale acestui antotimp, cînd Frankie se plimbase pe trotuarele oraşului, o tristeţe violentă îi zguduia nervii, iar inima îi înţepenea, cît p-aci să se oprească.

Neputînd să pună capăt acestei crispări lăuntrice, se grăbea să facă ceva. Mergea acasă, îşi punea coşul de cărbuni pe cap, ca pălăria unui smintit şi se plimba în jurul mesei din bucătărie. Făcea tot ce-i trăsnea prin cap, dar, orice făcea, era totdeauna rău şi nici pe departe ceea ce dorise de fapt. După ce săvîrşea toate aceste năzbîtii, se oprea scîrbită, istovită în uşa bucătăriei, zicînd :

— Grozav aş vrea să pot dărîma tot oraşul ăsta.

— Bine, atunci dărîmă-l ! Dar isprăveşte o dată să te tot învîrţi pe aici cu mutra asta plouată. Fă ceva !

În cele din urmă începură necazurile.

Făcu tot felul de năzdrăvănii şi intră în bucluc. Călcă Legea. Şi după ce deveni criminală, mai călcă o dată Legea, apoi încă o dată. Luă pistolul din sertarul de la biroul tatălui ei, îl plimbă prin

tot oraşul şi trase toate gloanţele într-un loc viran. Apoi, se transformă într-o hoaţă şi fură un briceag cu trei limbi de la magazinul *Sears şi Roebuck*. Într-o sîmbătă după-amiază săvîrşi un păcat tainic şi de nemărturisit. În garajul lui McKean, împreună cu Barney McKean, săvîrşi un păcat ciudat şi nu-şi dădea nici ea seama cît era păcatul ăsta de mare. Îi pricinuise o greaţă cu contracţii în stomac şi îi era teamă de privirile tuturor. Pe Barney îl ura şi dorea să-l omoare. Uneori, noaptea, fiind singură în pat, plănuia să-l împuşte sau să-i împlînte un cuţit între ochi.

Cea mai bună prietenă a ei, Evelyn Owen, se mutase în Florida şi Frankie nu se mai jucă cu altcineva. Primăvara lungă şi înflorită trecu şi, în oraş, vara era urîtă, pustie şi foarte caldă. Dorea din zi în zi mai mult să părăsească oraşul, să plece spre America de Sud, sau spre Hollywood, sau spre New York City. Deşi îşi făcuse de mai multe ori geamantanul, nu se putea decide niciodată către care din aceste locuri să se îndrepte, sau cum să ajungă acolo prin propriile ei puteri.

Rămase aşadar acasă, tălălăind prin bucătărie. Şi vara nu se mai sfîrşea. În timpul zilelor de arşiţă ajunsese la înălţimea de un metru şaizeci şi şapte şi era o hoinară lacomă şi mătăhăloasă, un om prea de nimic ca să trăiască. Îi era frică, dar nu aşa cum îi fusese înainte. Era doar frica de Barney, de tatăl ei şi de Lege. Pînă la urmă însă dispărură şi aceste frici ; după cîtva timp, amintirea păcatului din garajul lui McKean se îndepărtă şi nu-i mai apăru în minte decît în vis. Nu voia

să se gîndească la tatăl ei sau la Lege. Se cufundă cu totul în bucătărie, cu John Henry și cu Berenice. Nu se mai gîndea la război, la omenire. Nimic nu-i mai făcea rău : devenise indiferentă. Nu mai stătea niciodată singură în curtea din spate ca să contemple cerul. Nu dădea nici o atenție sunetelor și vocilor de vară și nu se plimba noaptea pe străzile orașului. Nu le îngăduia întîmplărilor să o întristeze și nu punea nimic la inimă. Mînca și scria piese de teatru, se antrena în aruncarea cuțitului pe peretele garajului și juca bridge la masa din bucătărie. Fiecare zi nouă semăna cu cea de ieri, doar că era mai lungă, dar ei nu-i mai păsa de nimic.

Așadar, în duminica aceea cînd s-a întîmplat evenimentul, cînd au sosit acasă fratele ei cu mireasa, Frankie a înțeles că totul se schimbase ; nu știa însă de ce i s-a întîmplat ei așa ceva și ce o să mai fie după aceea. Încercase să stea de vorbă cu Berenice, dar fu zadarnic : Berenice nu știa nici ea.

— Cînd mă gîndesc la ei simt un fel de durere, zise Frankie.

— Ei bine, nu te mai gîndi. Nu faci altceva decît să te gîndești la ei și să o ții așa cît e după-amiaza de lungă.

Frankie se așeză pe treapta de jos a scării care ducea la camera ei și se uită în bucătărie. Trebuia să se gîndească la nuntă, cu toate că asta îi provoca un fel de suferință. Își aminti cum o primise fratele ei și mireasa, cînd intrase în hol, în dimineața aceea, la ora unsprezece. În casă se făcuse dintr-o dată liniște, căci Jarvis a oprit radioul cînd

au intrat ; după ce cîntase zi și noapte toată vara, de nu-l mai auzea nimeni, liniștea ciudată o făcu pe Frankie să tresară. Venind din hol, ea se opri în prag și primul contact cu fratele și mireasa îi provocă un șoc. Văzîndu-i împreună avu o senzație pe care n-o putea defini. Semăna cu senzațiile de primăvară, doar că era mai bruscă, mai violentă. Simțea aceeași strîngere de inimă și îi era frică într-un mod tot atît de ciudat. Frankie se gîndi la toate astea pînă cînd îi veni amețeală și îi amorți piciorul.

Apoi o întrebă pe Berenice :

— Ce vîrstă aveai cînd te-ai măritat cu primul tău bărbat ?

În timp ce Frankie stătuse cufundată în gînduri, Berenice se îmbrăcase cu hainele de duminică și acum citea o revistă. Aștepta persoanele cu care avea întîlnire la ora șase : Honey și T. T. Williams ; toți trei urmau să cineze la ceainăria New Metropolitan și apoi să hoinărească împreună prin oraș. Berenice mișca buzele cînd citea, ca și cînd ar fi pronunțat fiecare cuvînt. Cînd Frankie îi vorbi, ochiul cel negru privi în sus, însă cum nu-și înălțase capul, ochiul de sticlă albastru părea că citește în continuare revista. Privirea crucișă a ochilor ei o irita pe Frankie.

— Aveam treisprezece ani, zise Berenice.

— Ce te-a făcut să te măriți așa de tînără ?

— Așa am vrut. Aveam treisprezece ani, dar de atunci n-am mai crescut nici cu un deget.

Berenice era foarte scundă și Frankie o privi dintr-o dată cu atenție și întrebă :

— Nu cumva măritişul ţi-a oprit creşterea ?

— Cu siguranţă că da.

— Nu ştiam asta, mărturisi Frankie.

Berenice se măritase de patru ori. Primul ei bărbat fusese un zidar, Ludie Freeman, preferatul ei şi cel mai bun dintre cei patru ; el îi dăruise Berenicei o blană de vulpe şi o dusese la Cincinnati, unde văzuseră zăpada. O iarnă întreagă, Berenice şi Ludie Freeman au văzut zăpada din Nord. Se iubeau şi fuseseră căsătoriţi timp de nouă ani pînă cînd, într-un noiembrie, Ludie se îmbolnăvi şi muri. Ceilalţi trei soţi fuseseră toţi răi, unul mai rău decît celălalt şi era destul să audă de ei că Frankie se şi întrista. Primul fusese un beţiv bătrîn şi morocănos. Următorul se smintise alături de Berenice ; făcea tot felul de bazaconii, visa noaptea mîncare şi înghiţea cîte un colţ de cearşaf ; azi aşa, mîine aşa, o înnebunise pe Berenice în asemenea hal, că pînă la urmă a trebuit să-l părăsească. Ultimul fusese o pacoste. El i-a scos ochiul şi i-a furat mobila. Berenice a trebuit să-l dea în judecată.

— Te-ai măritat cu voal de fiecare dată ? întrebă Frankie.

— De două ori cu voal, zise Berenice.

Frankie nu-şi găsea astîmpăr. Se învîrtea mereu prin bucătărie, deşi avea o ţeapă în piciorul drept şi şchiopăta. Umbla cu degetele mari de la mîini băgate în cordonul pantalonilor şi flanela umedă i se lipise de corp.

În cele din urmă trase sertarul de la masa din bucătărie şi alese un cuţit de măcelărie, lung şi

ascuţit. Apoi se aşeză, sprijinindu-şi glezna piciorului bolnav pe genunchiul stîng. Talpa piciorului îi era lungă şi îngustă, presărată cu cicatrice albicioase, zgrunţuroase, căci în fiecare vară, Frankie călca de multe ori pe cuie ; Frankie avea cele mai tari picioare din oraş. Era în stare să-şi taie cruste galbene, ceroase din tălpi şi nu o durea prea mult, deşi pe alţii i-ar fi durut. Ea nu se apucă imediat să-şi caute ţeapa, ci se aşeză doar pe scaun, cu glezna pe genunchi şi cu cuţitul în mîna dreaptă, privind-o pe Berenice, peste masă.

— Spune-mi, rosti ea. Spune-mi exact cum s-a petrecut.

— Ştii doar ! zise Berenice. I-ai văzut şi tu !

— Totuşi spune-mi.

— Am să-ţi povestesc pentru ultima oară, începu Berenice. Fratele tău şi mireasa au sosit azi tîrziu şi tu, cu John Henry, v-aţi grăbit să veniţi din curtea din spate ca să-i vedeţi. Următorul lucru pe care mi-l amintesc a fost că ai dat buzna înapoi în bucătărie şi ai fugit sus în odaia ta. Ai coborît apoi în rochia de organdi, cu un strat de ruj gros de un deget, de la o ureche pînă la cealaltă. După aceea aţi stat cu toţii în salon. Era arşiţă. Jarvis îi adusese domnului Addams o sticlă de whisky, aşa că ei au consumat băuturi alcoolice, iar tu şi John Henry aţi băut limonadă. După masă, fratele tău şi mireasa au luat trenul de ora trei şi s-au înapoiat la Winter Hill. Nunta va avea loc duminica viitoare. Asta-i tot. Ei, eşti mulţumită ?

— Sînt atît de dezamăgită că n-au mai putut să stea la noi ; cel puțin să fi petrecut noaptea aici. Jarvis a lipsit atîta ! Bănuiesc că vor să fie împreună cît mai mult cu putință. Jarvis spunea că trebuie să-și pună la punct cîteva acte pentru armată, la Winter Hill. Respiră adînc și continuă : Mă întreb unde se vor duce după nuntă.

— În luna de miere. Fratele tău va avea cîteva zile de concediu.

— Aș vrea să știu unde or să petreacă luna aia de miere.

— Eh, în orice caz eu habar n-am.

— Spune-mi, zise iarăși Frankie, dar cît mai precis, cum arătau ?

— Cum arătau ? Păi, cum s-arate, ca toți oamenii. Fratele tău e un băiat blond, chipeș. Fata-i un tip de brunetă mică și drăguță. Sînt o pereche de albi drăguți. Doar i-ai văzut și tu, aiurito !

Frankie închise ochii și cu toate că nu putu să-i vadă ca într-o fotografie, simți cum o părăsesc. Îi văzu pe amîndoi în tren, călătorind, călătorind, departe de ea. Își aparțineau unul altuia și o părăseau, ea își aparținea sieși și rămînea părăsită, singură, la masa din bucătărie. O parte din ea era însă cu ei și simți cum partea aceasta din propriul său eu pleca mai departe, tot mai departe, astfel că o cuprinse un fel de amețeală ; îndepărtîndu-se mereu, tot mai mult, Frankie, cea din bucătărie, rămase la masă ca o haină veche, părăsită.

— Ce ciudat !

Se aplecă spre talpa piciorului şi pe faţă i se prelinse ceva umed, ca lacrimile sau ca picăturile de sudoare ; smîrcîi şi începu să-şi caute aşchia.

— Nu te doare de loc ? întrebă Berenice.

Frankie negă din cap şi nu răspunse. Apoi, după o clipă :

— Ţi s-a-ntîmplat vreodată să vezi oameni pe care să ţi-i reaminteşti apoi mai mult ca senzaţie decît ca imagine ?

— Ce vrei să spui ?

— Uite ce vreau să spun, zise rar Frankie. I-am văzut foarte bine. Janice purta o rochie verde şi pantofi verzi eleganţi, cu toc înalt. Părul îi era strîns într-un coc, un păr negru, şi o şuviţă din el se desprinsese. Jarvis stătea pe sofa, lîngă ea. Purta uniforma lui cafenie şi era ars de soare şi foarte curat. Cea mai drăguţă pereche de oameni pe care i-am văzut vreodată. Dar parcă tot n-am putut vedea la ei ce-aş fi dorit. N-am reuşit să mă concentrez destul de repede ca să prind totul. Pe urmă au plecat. Înţelegi ce vreau să spun ?

— Vezi să nu-ţi faci rană. Ţi-ar trebui un ac.

— Puţin îmi pasă de picioarele astea prăpădite.

Abia era şase şi jumătate şi clipele după-amiezii păreau oglinzi strălucitoare. Nu se mai auzea fluieratul de afară şi în bucătărie nu mişca nimic. Frankie stătea cu faţa spre uşa care dădea în veranda din spate. Într-un colţ al uşii era tăiată o gaură pătrată pentru pisică şi în apropiere se afla o farfurioară cu lapte acru albăstrui. Motanul lui Frankie plecase de acasă la începutul caniculei. Perioada marilor călduri are loc către sfîrşitul ve-

rii, cînd de obicei nu se întîmplă nimic, dar dacă totuşi intervine o schimbare, schimbarea durează pînă la sfîrşitul caniculei. Lucrurile o dată făcute nu se desfac şi o greşeală o dată săvîrşită, nu se îndreaptă.

În acel august, de pildă, Berenice îşi zgîndărise o muşcătură de ţînţar de sub braţul drept care se transformă într-o rană şi rana asta nu se mai închise pînă la sfîrşitul perioadei de caniculă. Două familii de musculiţe minuscule de august se instalară la colţul ochilor lui John Henry şi, cu toate că el se scutura şi clipea deseori, nu era chip să le îndepărteze de acolo. Apoi dispăru şi Charles. Frankie nu l-a văzut cînd a ieşit din casă şi a şters-o, dar la paisprezece august, cînd îl chemă la cină, el nu veni ; plecase. Îl căută peste tot şi-l trimise pe John Henry să-l strige pe nume prin toate străzile oraşului. Era însă perioada caniculei şi Charles nu se mai întoarse acasă. În fiecare după-amiază Frankie îi spunea Berenicei aceleaşi cuvinte şi răspunsurile acesteia erau aceleaşi. Cuvintele păreau o melodie supărătoare, cîntată pe de rost.

— Dacă aş şti măcar unde s-a dus !

— Hai, isprăveşte o dată să te perpeleşti atîta pentru corcitura aia de motan bătrîn. Ţi-am spus doar că n-o să mai vină înapoi.

— Charles nu-i corcitură. E aproape un siamez pur.

— Siamez ca mine ! spunea Berenice. L-ai văzut pentru ultima oară pe cotoiul ăla bătrîn. A plecat să-şi caute o prietenă.

— Să-şi caute o prietenă ?

— Păi sigur ! Era mereu pe drumuri ca să-şi găsească o prietenă.

— Aşa crezi tu, zău ?

— Sigur.

— Mă rog, dar de ce nu-şi aduce prietena acasă cu el ? Ar trebui să-şi închipuie cît aş fi de bucuroasă să am o întreagă familie de pisici.

— Corcitura aia de motan bătrîn a şters-o. Asta e !

— Dacă aş şti măcar unde.

Şi aşa, în fiecare după-amiază mohorîtă, vocile lor se încăierau, spunîndu-şi aceleaşi cuvinte care-i aminteau lui Frankie de ritmul sacadat al conversaţiei dintre doi nebuni. Isprăvea prin a-i spune :

— Parcă totul s-a îndepărtat de mine şi m-a părăsit. Lăsa capul pe masă, speriată.

În după-amiaza asta, însă, Frankie schimbă brusc mersul conversaţiei. Îi veni o idee, puse cuţitul jos şi se sculă de la masă.

— Ştiu ce am de făcut, zise ea deodată. Auzi ?

— Aud că nu-s surdă.

— Trebuie să anunţ poliţia. Ei îl vor găsi pe Charles.

— Eu una n-aş face asta.

Frankie se duse la telefonul din hol şi explică oamenilor legii ce e cu motanul ei.

— Este aproape siamez pur, zise ea. Dar cu părul scurt. O nuanţă foarte drăguţă de cenuşiu şi o mică pată albă pe gît. Răspunde la numele de *Charles*, dar dacă nu răspunde la ăsta, poate să vină şi dacă îl strigi *Charlina*. Numele meu

este domnişoara F. Jasmine Addams şi adresa: o sută douăzeci şi patru, Grove Street.

Cînd Frankie se înapoie, Berenice chicotea pe înfundate.

— Pfui! O să trimită aici să te lege şi o să te tîrască pînă la Milledgeville. Parcă-i văd pe graşii ăia albaştri de la poliţie, alergînd pe străzi după cotoi şi urlînd: O! Charles, O, vino aici, Charlina! Sfinte Isuse.

— Ah, taci, zise Frankie.

Berenice stătea la masă; se oprise din rîs şi ochiul ei negru o măsura cu o expresie maliţioasă, în timp ce turna cafeaua într-o farfurioară de porţelan alb, ca să se răcească.

— De altfel, zise, nu-nţeleg ce fel de idee înţeleaptă este aia să glumeşti cu Legea. Indiferent care-i motivul.

— Eu nu glumesc cu Legea.

— N-a trecut mult timp de cînd stăteai dincolo şi-ţi silabiseai numele şi numărul de la casă. Le-ai spus unde să vină să pună mîna pe tine, dacă cumva te-au luat în serios.

— Mă rog, să vină! zise Frankie supărată. Nu-mi pasă! Nu-mi pasă! şi dintr-o dată nu i-a mai păsat nici dacă s-ar fi aflat că e o criminală. N-au decît să vină să mă ia, nu mă sinchisesc.

— Am spus asta doar ca să te necăjesc, zise Berenice. Păcat că nu prea ştii de glumă.

— Poate că mi-ar fi mai bine în închisoare.

Frankie se plimba în jurul mesei şi simţea cum se îndepărtează mirii. Trenul mergea spre nord. Se îndepărtau de oraş kilometru după kilometru, tot mai mult şi mai mult şi, pe măsură ce călăto-

reau spre nord, aerul începea să se răcească și întunericul cădea ca în serile timpurii de iarnă. Trenul șerpuia printre dealuri, șuieratul său era ca un vaiet de iarnă și ei se îndepărtau kilometru după kilometru. Își treceau unul altuia o cutie cu bomboane de ciocolată puse în scoici de hîrtie fină, plisată și priveau kilometrii de iarnă perindîndu-se prin fața ferestrei. S-au îndepărtat acum mult de tot de oraș și în curînd vor fi la Winter Hill.

— Stai jos, zise Berenice. Mă enervezi.

Deodată Frankie începu să rîdă. Își șterse fața cu dosul palmei și reveni la masă.

— Ai auzit ce-a spus Jarvis ?

— Ce ?

Frankie se prăpădea de rîs.

— Discutau dacă să-l voteze sau nu pe C. P. McDonald. Și Jarvis spunea : „Ei bine, n-aș putea vota pentru canalia asta nici dacă ar candida pentru postul de hingher.“ N-am auzit în viața mea ceva atît de deștept.

Berenice nu rîdea. Ochiul ei cel negru privea în jos, într-un colț. Înțelesese repede gluma și o privi din nou pe Frankie. Purta rochia ei de crep roz ; pălăria cu pană roz se afla pe masă. Din cauza ochiului albastru de sticlă, pînă și transpirația de pe fața ei neagră părea albăstrie. Berenice își mîngîia pana de la pălărie.

— Și știi ce a spus Janice ? întrebă Frankie. Cînd papa a adus vorba despre cît de mult am crescut, ea a spus că nu e de părere că arăt grozav de înaltă. Zicea că ea a crescut cel mai mult

pînă la treisprezece ani. Zău că așa a spus, Berenice !

— Foarte bine !

— Ea era de părere că sînt de o înălțime potrivită și că probabil nu voi mai crește. Zicea că toate manechinele și stelele de cinema...

— N-a spus asta, o întrerupse Berenice. Am auzit-o și eu. A spus doar că ai ajuns probabil la înălțimea peste care nu mai crești. Dar nu a adăugat ceea ce spuneai tu acum. Dacă te aude cineva poate crede că a ținut un întreg discurs pe chestia asta.

— Ea zicea...

— Asta-i o mare meteahnă a ta, Frankie. Cineva face, întîmplător, o observație și apoi tu o stîlcești în mintea ta, pînă cînd nici naiba n-o mai recunoaște. S-a întîmplat o dată ca mătușă-ta Pet să-i spună Clorinei că ai maniere frumoase și Clorina ți-a transmis asta. Așa cum a cumpărat-o. După aceea am aflat că tu te duci peste tot și te lauzi că doamna West crede că tu ai cele mai frumoase maniere din oraș și că ar trebui să te duci la Hollywood și mai știu eu cîte-oi mai fi trăncănit. Dacă ți se face un compliment cît de mic, tu începi să scornești o istorie întreagă. Și cînd e vorba de ceva rău, tot la fel faci. Întorci prea mult lucrurile crezînd că-i cine știe ce de capul tău. Și asta-i o mare greșeală.

— Ia isprăvește cu predica, zise Frankie.

— Asta nu-i predică. E adevărul gol-goluț.

— Ai și tu puțină dreptate, zise în sfîrșit Frankie. Închise ochii. Bucătăria era foarte liniștită. Își simțea bătăile inimii și cînd începu să vor-

bească, vocea îi era o şoaptă. Iată ce aş vrea să ştiu. Crezi că am făcut o impresie bună ?

— Impresie ? Impresie ?

— Da, zise Frankie cu ochii încă închişi.

— De unde să ştiu eu ?

— Vreau să spun, cum m-am purtat ? Ce-am făcut ?

— Păi, n-ai făcut nimic.

— Nimic ?

- Nu. Te-ai zgîit tot timpul la amîndoi de parc-ar fi fost strigoi. Apoi, cînd au vorbit de nuntă, urechile ţi se desfăceau ca nişte foi de varză...

Frankie puse mîna pe urechea stîngă.

— Nu s-au desfăcut, zise ea cu amărăciune. Apoi, după puţin timp adăugă : Într-o bună zi, ai să-ţi găseşti limba aia mare şi grasă smulsă din rădăcini, zăcînd colo pe masă, în faţa ta. Cum ai să te simţi atunci ?

— Termină cu mojiciile astea, zise Berenice.

Frankie privi încruntată în jos la ţeapa din picior. Reuşise în sfîrşit să şi-o scoată şi zise :

— Pe oricare altul în afară de mine l-ar fi durut operaţia asta. Începu să se învîrtească iarăşi prin odaie. Tare mă tem că n-am făcut impresie bună.

— Şi ce-i cu asta ? zise Berenice. De-ar veni o dată Honey şi T. T. ! Mă scoţi din sărite !

Frankie ridică umărul stîng şi îşi muşcă buza de jos. Apoi, se aşeză brusc, lovindu-şi fruntea de masă.

— Haide, haide, zise Berenice. Nu mai face asta !

Frankie stătea țeapănă, cu fața ascunsă în încheietura cotului și cu pumnii strînși. Glasul ei suna aspru și gîtuit.

— Erau atît de drăguți, zise ea. Or fi petrecînd atît de bine! Și au plecat și m-au părăsit.

— Scoală-te, zise Berenice. Stăpînește-te.

— Au venit și au plecat, zise ea. Au plecat și m-au lăsat cu oful ăsta.

— Oho! exclamă Berenice. Pot să jur că am ceva de spus în chestia asta. Bucătăria era liniștită și Berenice lovi de patru ori cu tocul în podea: un, doi, trei — *bang*! Ochiul viu era răutăcios și ironic, în timp ce bătea ritmul cu tocul, întărindu-l cu o voce de jaz sumbră, care semăna a cîntec:

La nuntă Frankie a dat chix!
Frankie a dat chix!
Frankie a dat chix!

— Termină, zise Frankie.

Frankie a dat chix!
Frankie a dat chix!

Berenice cînta într-una și vocea îi era ritmată ca pulsul care-ți bate în cap atunci cînd ai febră. Frankie simți că-și pierde cumpătul și puse mîna pe cuțitul de pe masa din bucătărie.

— Taci cînd îți spun!

Berenice se opri brusc. În liniștea din bucătărie se simți dintr-o dată încordarea.

— Lasă cuțitul jos!

— Dacă vreau!

Fixă capătul mînerului în palmă și îi încovoie încet lama. Cuțitul era flexibil, ascuțit și lung.

— Pune-l jos, DIAVOLE !

Frankie se ridică însă și ținti cu grijă. Ochii i se îngustară și contactul cu cuțitul făcu să-i înceteze tremurul mîinilor.

— Hai, aruncă-l, zise Berenice. Aruncă-l !

În toată casa domnea o mare liniște. Casa goală parcă aștepta. Și atunci se auzi prin aer șuieratul cuțitului și sunetul lamei izbite. Cuțitul nimeri în mijlocul ușii de la scară și se înfipse acolo, vibrînd. Ea îl privi pînă cînd încetă să mai vibreze.

— Sînt cea mai bună aruncătoare de cuțite din acest oraș. Berenice, care stătea în spatele ei, tăcu. Dacă s-ar organiza o întrecere, aș cîștiga. Frankie trase cuțitul din ușă și-l puse pe masa din bucătărie. Apoi, scuipă în palmă și își frecă mîinile.

Berenice zise în sfîrșit :

— Frances Addams, ți-ai cam luat-o-n cap.

— Niciodată n-am greșit cu mai mult de cîteva degete.

— Știi bine ce părere are tatăl tău despre aruncatul cu cuțitul în această casă.

— Te-am prevenit să-mi dai pace.

— Nu ești vrednică să locuiești într-o casă, zise Berenice.

— În asta de aici n-am să mai locuiesc multă vreme. Am de gînd să plec de acasă.

— Drum bun și călătorie sprîncenată.

— Așteaptă puțin și ai să vezi. Părăsesc orașul.

— Și unde ai de gînd să te duci ?

Frankie se uită în toate colţurile camerei şi apoi zise :

— Nu ştiu.

— Eu ştiu, zise Berenice. Începi să baţi cîmpii. Asta faci !

— Nu, zise Frankie. Se uită liniştită în jurul ei, spre peretele împodobit cu desene ciudate şi apoi închise ochii.

— Mă duc la Winter Hill. Mă duc la nuntă. Şi jur pe Isus, pe ochii mei, că n-am să mă mai întorc niciodată aici.

Nu fusese sigură că o să arunce cuţitul pînă cînd acesta nu se izbi şi nu vibră în uşa de la scară. Tot aşa nu-şi dădu seama că o să spună aceste vorbe pînă cînd nu le rosti. Asemenea cuţitului, jurămîntul era năprasnic ; îl simţea lovind-o şi vibrînd. Apoi, cînd vorbele se domoliră, zise din nou :

— După nuntă nu mă mai întorc aici.

Berenice îi ridică bretonul umed de pe frunte şi întrebă în sfîrşit.

— Vorbeşti serios, scumpo ?

— Desigur ! exclamă Frankie. Ce, îţi închipui că aş putea să stau aici în faţa ta şi să jur ceea ce am jurat, doar în joacă ? Mi se pare, Berenice, că pentru ca să pricepi ceva, ţie îţi trebuie uneori mai mult timp decît oricărei alte fiinţe omeneşti.

— Dar zici că nu ştii unde te duci. Pleci, dar nu ştii unde. Asta nu pot eu să pricep.

Frankie îşi plimbă privirea în sus şi în jos pe cei patru pereţi ai odăii. Se gîndea la omenire şi o simţea învîrtindu-se, detaşată. Mai grăbită, mai detaşată şi mai cuprinzătoare decît fusese vreo-

dată înainte. Imagini de război țîșneau și i se ciocneau în minte. Vedea insule strălucitoare, înflorite și un țărm cu valuri cenușii, lîngă marea din nord. Ochi ieșiți din orbite și vălmășagul picioarelor de soldați. Tancuri și un aeroplan cu aripa frîntă, arzînd și căzînd de pe un cer pustiu. Lumea era înnebunită de bătălii zgomotoase și se învîrtea cu o mie șase sute de kilometri pe minut. Nume de localități i se învîrteau în minte: China, Peachville, Noua Zeelandă, Paris, Cincinnati, Roma. Se gîndi la uriașul univers rotitor, pînă cînd începură să-i tremure picioarele și palmele îi asudară — dar nu știa încă unde ar fi trebuit să se ducă. În cele din urmă încetă să se mai uite, pe rînd, la cei patru pereți ai bucătăriei și îi spuse Berenicei:

— Parcă mi-ar fi jupuit cineva toată pielea de pe mine, așa mă simt. Aș mînca niște înghețată de ciocolată, bună și rece.

Berenice ținea mîinile pe umerii lui Frankie și clătinîndu-și capul îi privea chipul cu ochiul cel viu, îngustat.

— Și totuși, fiecare cuvînt pe care ți l-am spus este adevărul adevărat. Nu mă mai întorc aici după nuntă.

Se auzi un zgomot și, cînd se întoarseră, văzură că Honey și T. T. Williams stăteau în prag. Honey, cu toate că era fratele ei vitreg, nu semăna de loc cu Berenice și ai fi putut să-ți închipui că venea dintr-o țară străină, cum ar fi Mexicul sau Cuba. Avea pielea de culoare deschisă, aproape ca levănțica, ochii înguști și liniștiți ca uleiul și un

trup suplu. T. T. Williams era foarte înalt şi negru; avea părul cărunt, era chiar mai în vîrstă decît Berenice şi purta un costum preoţesc, cu o insignă roşie la butonieră. T. T. Williams era „drăguţul" Berenicei, un om de culoare, înstărit, care ţinea un restaurant pentru oamenii de culoare. Honey era invalid. Nu l-au primit în armată şi a lucrat ca săpător la o carieră de pietriş pînă cînd şi-a rupt ceva pe dinăuntru şi n-a mai putut să facă munci grele. Toţi trei stăteau strînşi laolaltă, formînd un grup întunecat, în uşă.

— De ce v-aţi strecurat înăuntru aşa, pe furiş? întrebă Berenice. Nici nu v-am auzit.

— Tu şi cu Frankie eraţi prea cufundate într-o discuţie.

— Sînt gata de plecare, zise Berenice. Sînt de mult gata. Nu doriţi o mică gustare, la repezeală, înainte de a pleca?

T. T. Williams privi spre Frankie şi îşi şterse picioarele. Era foarte curat, ţinea să fie plăcut fiecăruia şi să facă totdeauna lucrul cuvenit.

— Frankie nu umblă cu vorba, îl asigură Berenice. Nu-i aşa?

Frankie nici nu se osteni să răspundă la o asemenea întrebare. Honey purta un costum larg din „rayon" roşu închis şi Frankie îi spuse:

— Costumul pe care îl porţi e drăguţ, Honey. De unde l-ai luat?

Honey putea să se exprime ca un învăţător alb, buzele lui de culoarea levănţichii se mişcau repede şi uşor ca fluturii. Răspunse însă doar cu un cu-

vînt din limba negrilor, un sunet înfundat, din gît, care putea să însemne orice.

— Ahhnnh, făcu el.

Paharele se aflau pe masă în fața lor, împreună cu sticla de briantină, care conținea gin, dar ei nu băură. Berenice spunea ceva despre Paris și Frankie avu impresia că așteptau ca ea să plece. Stătea în ușă și îi privea. N-ar fi vrut să plece.

— Să-ți pun apă în pahar, T.T. ? întrebă Berenice.

Ședeau toți în jurul mesei și Frankie rămăsese stingheră, în ușă.

— La revedere, spuse ea.

— La revedere, scumpo, rosti Berenice. Uită toată aiureala pe care am discutat-o și dacă domnul Addams nu vine acasă pînă se întunecă, du-te dincolo la familia West. Du-te și te joacă cu John Henry.

— De cînd crezi tu, mă rog, că mi-e frică de întuneric ? se răsti Frankie. La revedere.

— La revedere, răspunseră ei.

Frankie închise ușa, însă putea să le audă vocile. Cu capul lipit de ușa bucătăriei, trăgea cu urechea la murmurul înfundat ce se întărea și slăbea încetișor. Aaii — Aaii. Apoi vocea lui Honey acoperi flecăreala lor inutilă, întrebînd :

— Ce se petrecea între tine și Frankie cînd am venit noi ? Aștepta cu urechea strîns lipită de ușă să audă ce avea să spună Berenice. Și în sfîrșit o auzi :

— Prostii ! Frankie îi dădea într-una cu bazaconiile ei. Ascultă la ușă pînă cînd îi auzi că pleacă.

Casa goală se întunecă. Peste noapte rămînea singură cu tatăl ei, căci, după cină, Berenice se ducea la ea acasă. Într-o vreme au închiriat dormitorul din față. Era la un an după moartea bunicii, cînd Frankie avea nouă ani. Închiriaseră dormitorul din față domnului și doamnei Marlowe. Singurul lucru pe care și-l amintea Frankie despre ei era observația făcută pînă la urmă că erau niște oameni de rînd. Totuși, cît timp au stat acolo, Frankie fusese fascinată de domnul și doamna Marlowe și de odaia din față. Îi plăcea să intre acolo cînd ei erau plecați ; umbla ușor, atent, cu lucrurile lor ; cu pulverizatorul doamnei Marlowe care împrăștia parfum, cu puful cenușiu-roz, cu șanurile pentru pantofi ale domnului Marlowe. Au plecat în mod misterios după ce, într-o după amiază s-a petrecut un lucru pe care Frankie n-a putut să-l înțeleagă. Era o duminică de vară și ușa dinspre hol a camerei soților Marlowe era deschisă. Nu se vedea decît o parte din cameră, ceva din masa de toaletă și numai porțiunea dinspre picioare a patului, pe care se afla corsetul doamnei Marlowe. În odaia liniștită se auzea un zgomot pe care nu-l putu identifica și, cînd trecu pragul, o singură ochire îi fu destul ca să alerge înspăimîntată în bucătărie strigînd :

— Domnul Marlowe are un acces !

Berenice trecu în grabă prin hol, însă după ce se uită în odaia din față strînse doar buzele și trînti ușa. Îl pusese desigur la curent și pe tatăl ei, căci în aceeași seară el spuse că soții Marlowe vor trebui să plece. Frankie încercă s-o iscodească pe Berenice și să afle care era cauza. Însă Berenice îi

spuse doar că erau oameni de rînd, adăugînd că măcar pentru o anumită persoană din casă ar fi putut să-și dea seama că trebuiau să închidă ușa. Deși Frankie știa că ea este persoana aceea, totuși nu înțelegea.

— Ce fel de acces a fost ăla ? întrebă ea. Berenice îi răspunse doar atît :

— Un acces obișnuit, Baby.

Frankie înțelese din intonație că vorbele astea cuprindeau mai mult decît i se spusese. Mai tîrziu, ea își aminti de soții Marlowe doar ca de niște oameni de rînd ; fiind de rînd, lucrurile din preajma lor erau și ele de rînd. Astfel, mult după ce încetase să se mai gîndească la ei sau la accese, reamintindu-și doar numele lor și faptul că închiriaseră o dată dormitorul din față, ea asocia oamenii de rînd cu pufurile de pudră roz-cenușii și cu pulverizatoarele de parfum. De atunci, dormitorul din față n-a mai fost închiriat.

Frankie se îndreptă către cuierul de pălării din hol și-și puse una dintre pălăriile tatălui ei. Își privi în oglindă mutra urîtă și mohorîtă. Convorbirea despre nuntă fusese oarecum nepotrivită. Întrebările pe care le pusese în acea după-amiază fuseseră toate întrebări nepotrivite și Berenice răspunsese la ele în glumă. Nu-și putea defini simțămintele și rămase acolo pînă cînd umbre întunecate o făcură să se gîndească la stafii.

Frankie ieși în stradă în fața casei și privi în sus pe cer. Privea fix, cu mîna în șold și gura căs-

cată. Cerul ca levănţica se întuneca încetul cu încetul. Auzi în apropiere zgomotele serii şi simţi un miros proaspăt de iarbă stropită. Era clipa înserării timpurii cînd, pentru că bucătăria era prea fierbinte, îi plăcea să se ducă puţin pe afară. Se exersa în azvîrlirea cu cuţitul, sau stătea în faţa prăvăliei de răcoritoare, în curtea din faţă, sau se ducea în curtea din dos. Acolo, sub bolta de viţă era răcoare şi umbră. Scria piese de teatru, deşi nu mai încăpea în nici unul din costumele ei. Era de altfel prea mare ca să mai joace în ele, sub bolta de viţă; în vara asta scrisese piese foarte reci, piese despre eschimoşi şi exploratori îngheţaţi. Intra în casă doar cînd se înnopta.

Astă seară însă Frankie nu se gîndea la cuţite, la răcoritoare, sau la piese de teatru, dar nici n-ar fi vrut să rămînă acolo, zgîindu-se la cer, căci inima îi punea din nou aceleaşi vechi întrebări despre primăvara care o înfricoşa.

Simtea că are nevoie să se gîndească la ceva urît, obişnuit, aşa că îşi întoarse privirea de la cerul de seară şi se uită fix la propria ei casă. Frankie locuia în cea mai urîtă casă din oraş, dar acum ştia că nu va mai locui multă vreme acolo. Casa era goală, întunecată. Frankie îi întoarse spatele, merse pînă la capătul blocului de case şi dădu colţul, luînd-o pe jos pe trotuar, spre familia West. John Henry se sprijinea de balustrada verandei din faţă, avînd o fereastră luminată în spate, astfel că părea o păpuşică de hîrtie neagră, profilată pe o bucată de hîrtie galbenă.

— Hei, zise ea. Tare aş vrea să ştiu cînd o să vină papa al meu acasă, din oraş.

John Henry nu răspunse.

— Nu vreau să mă întorc singură-singurică în casa aceea urîtă, veche şi întunecată.

Stătea pe trotuar, privindu-l pe John Henry şi îi veni în minte o replică politică plină de spirit. Îşi înfipse degetele mari în buzunarele pantalonilor şi întrebă.

— Dacă ar fi să votezi la o alegere, pe cine ai vota ?

Vocea lui John Henry suna limpede şi subţire în noaptea de vară.

— Nu ştiu.

— De exemplu, ţi-ai da votul pentru ca C.P. McDonald să devină primarul acestui oraş ?

John Henry nu răspunse.

— L-ai da ?

Nu reuşi însă să-l facă să vorbească. Erau unele împrejurări în care orice i-ai fi spus lui John Henry, el nu ţi-ar fi răspuns. Astfel se văzu silită ca, fără să se bazeze pe vreo replică, şi deci singură-singurică, să facă o observaţie care nu suna prea spiritual :

— Ei bine, eu n-aş vota pentru el nici dacă ar candida la postul de hingher.

Oraşul, care începea să se întunece, era foarte liniştit. Trecuse mult timp de cînd fratele ei şi mireasa se aflau la Winter Hill. Lăsaseră oraşul la o sută şaizeci de kilometri în urma lor şi erau acum într-o urbe mare, îndepărtată. Ei îşi apar-

ţineau unul altuia, chiar şi la Winter Hill, în vreme ce ea era numai a ei, mereu în acelaşi vechi oraş, mereu singură. Lunga distanţă de o sută şaizeci de kilometri nu o determina să se simtă mai tristă şi mai departe de ei decît faptul că îi ştia împreună, unul al altuia, şi pe ea singură, despărţită de ei. Şi, în vreme ce se amăra cu gîndul ăsta, îi veni brusc o idee şi găsi o explicaţie. Înţelese şi spuse aproape cu voce tare : *Ei sînt „noi" al meu.* Ieri şi în toţi cei doisprezece ani ai vieţii ei, ea fusese numai Frankie. O persoană, *eu*, care trebuia să se mişte şi să facă tot felul de lucruri de una singură. Toţi ceilalţi oameni puteau vorbi despre *noi*, toţi ceilalţi, afară de ea. Cînd Berenice spunea *noi*, se referea la Honey, La Mama Mare, la căsuţa sau la biserica ei. Pentru tatăl ei, *noi* însemna prăvălia lui. Toţi membrii unui club aveau un *noi* de care aparţineau şi despre care vorbeau. Soldaţii în armată pot spune *noi*, chiar şi criminalii puşi în lanţuri. Sărmana Frankie nu avusese însă nici un *noi* cu care să se laude, în afară de grozavul *noi* de vară, compus din ea, John Henry şi Berenice, acesta fiind ultimul *noi* din lume pe care şi-l dorea. Acum toate astea încetară dintr-o dată şi totul se schimbase. Fratele său şi mireasa existau şi parcă pentru prima oară îi socoti ca făcînd parte din ea. *Ei sînt noi al meu.* Aşa se explica de ce avea un simţămînt atît de ciudat ; ei erau departe, la Winter Hill, în timp ce ea rămăsese singură-singurică ; trupul lui Frankie cea veche rămăsese singur în oraş.

— De ce te-ai încovoiat așa? strigă John Henry.

— Parcă simt un fel de durere, zise Frankie. Poate am mîncat ceva care nu-mi priește.

John Henry stătea încă pe balustradă, ținîndu-se de stîlp.

— Ascultă, zise ea, ce-ar fi să vii să cinăm împreună și să rămîi peste noapte la mine?

— Nu pot, răspunse el.

— De ce?

John Henry merse pe balustradă ținînd mîinile întinse, ca să-și păstreze echilibrul, astfel că în lumina gălbuie a ferestrei, semăna cu o mierlă mică. Nu răspunse pînă nu ajunse cu bine la celălalt stîlp.

— De-aia!

— De ce de-aia?

El nu mai spuse nimic și Frankie adăugă:

— Mă gîndeam că am putea să instalăm împreună cortul meu indian, să dormim afară în curtea din spate și să ne distrăm.

John Henry tăcea.

— Sîntem doar veri primari. Eu te distrez tot timpul. Ți-am făcut atîtea cadouri.

John Henry merse înapoi pe balustradă ușor, calm și rămase pe loc, privind-o, cu brațele încolăcite în jurul stîlpului.

— Mă rog, strigă Frankie, de ce nu poți veni?

El răspunse în sfîrșit:

— Ei bine, Frankie, pentru că nu vreau.

— Măgarule, țipă ea. Te-am întrebat pentru că văd că ești atît de urît și atît de singur.

John Henry sări sprinten jos de pe balustradă. Cînd îi răspunse vocea lui suna ca o voce limpede de copil.

— De ce, mă rog ? Nu mă simt de loc singur.

Frankie își frecă palmele umede de buzunarele pantalonilor și își spuse în gînd : „Acum întoarce-te și cară-te acasă." Dar în ciuda acestei comenzi, nu se simțea în stare să-i întoarcă spatele și să plece. Nu se înnoptase încă. În întunericul străzii doar ferestrele caselor erau luminate. Umbre se adunau sub copacii cu frunze dese și în depărtare se zăreau forme nedeslușite, cenușii. Dar cerul nu se întunecase încă.

— Mi-e teamă că o să se întîmple ceva, zise ea. E prea multă liniște. Am o presimțire ciudată. Pun rămășag pe o sută de dolari că vine furtuna.

John Henry o urmărea cu privirea de după balustradă.

— O furtună grozavă, grozavă, ca după arșiță. Sau poate chiar un ciclon.

Frankie așteptă să se lase noaptea. În clipa aceea o trompetă începu să cînte. Undeva în oraș, nu prea departe, o trompetă cînta o arie melancolică. Melodia era lentă, sfîșietoare. Era trompeta tristă a unui băiat de culoare, dar Frankie nu știa cine este. Rămase nemișcată, cu capul plecat și cu ochii închiși, ascultînd. Ceva în melodia aceea îi reamintea de primăvară : flori, ochi de străini, ploaie.

Melodia era lentă, sumbră, tristă. Apoi, deodată, în timp ce Frankie asculta, trompeta izbucni într-o dezlănțuire sălbatică de jaz care se înălța în zig-zag. La sfîrșitul exploziei de jaz, mu-

zica nu se mai auzi decît slab, îndepărtat. Apoi melodia reveni la primul cîntec trist și parcă ar fi povestit despre anotimpul acela lung de zbucium. Frankie rămase acolo, pe trotuarul întunecat, cu inima strînsă, simțind cum îi înțepenesc genunchii și i se usucă gîtlejul. Atunci, pe neașteptate, se întîmplă un lucru pe care nu-l înțelese din primul moment. Tocmai cînd melodia urma să se desfășoare, trompeta se întrerupse brusc și încetă să mai cînte. Pentru o clipă, Frankie nu se dumiri ce s-a întîmplat ; se simțea dezorientată. În cele din urmă îi șopti lui John Henry West :

— S-a oprit ca să scuture saliva din trompetă. O să reînceapă îndată.

Dar muzica nu reîncepu. Melodia rămase neterminată. Și ea nu mai putu suporta crisparea. Simțea că trebuie să facă ceva sălbatic, năprasnic, ceva nemaipomenit. Își dădu cu pumnii în cap, dar degeaba. Începu să vorbească cu glas tare, deși mai întîi nu acordă nici o atenție propriilor ei cuvinte, neștiind dinainte ce avea să spună.

— I-am spus eu Berenicei că am să părăsesc definitiv orașul și ea nu m-a crezut. Zău, uneori am impresia că e cea mai mare nebună din lume.

Se văicărea în gura mare și vocea îi era zimțuită și tăioasă ca un ferăstrău. Vorbea într-una și de la un cuvînt la altul nu știa ce-o să mai spună. Își asculta vocea, dar cuvintele pe care le auzea nu prea aveau noimă.

— Cauți să bagi ceva în capul unei nebune ca asta și parc-ai vorbi cu o stană de piatră. I-am tot spus și i-am spus și iar i-am spus. I-am spus că

trebuie să plec de-a binelea din acest oraş, pentru că altminteri nu se mai poate.

Nu vorbea cu John Henry. Nici nu-l mai vedea. El se îndepărtase de fereastra luminată, însă o asculta de pe verandă şi, după o clipă, o întrebă :

— Unde ?

Frankie nu răspunse. Devenise deodată foarte liniştită, căci un nou sentiment o stăpînea, sentimentul neaşteptat că în sinea ei ştia unde se va duce. Ştia, şi în clipa următoare îi veni în minte numele locului. Frankie îşi muşcă pumnul şi aşteptă : nu căută însă numele locului şi nu se gîndi la universul care se învîrtea. Îl văzu în minte pe fratele ei şi pe mireasă şi inima i se strînse atît de tare, încît simţi că e cît p-aci să se spargă.

John Henry o întrebă cu vocea lui subţire, copilărească :

— Vrei să cinez cu tine şi să dorm în cortul tău ?

Ea răspunse :

— Nu.

— Puţin mai înainte m-ai invitat !

Dar Frankie nu putea să stea la discuţie cu John Henry West sau să răspundă la vreuna din întrebările lui, căci tocmai în momentul acela înţelesese. Ştia acum cine este şi unde se va duce în lume. Deodată, inima ei strînsă i se deschise, despicîndu-se în două. Ca două aripi i se desfăcu inima. Cînd vorbi, vocea îi era sigură.

— Ştiu unde mă duc.

John Henry întrebă :

— Unde ?

— Mă duc la Winter Hill, preciză ea. Mă duc la nuntă.

Aşteptă ca să-i dea posibilitatea să spună : „Am ştiut eu treaba asta."

Apoi mărturisi deodată adevărul, cu voce tare.

— Plec cu ei. După nunta de la Winter Hill, plec cu ei amîndoi, oriunde s-or duce. Plec cu ei.

El nu răspunse.

— Îi iubesc atît de mult pe amîndoi. O să mergem peste tot împreună. Parcă aş fi ştiut de cînd e lumea că sînt făcută să stau cu ei. Îi iubesc atît de mult pe amîndoi.

Şi, spunînd asta, nu avu nevoie să se mai mire şi să-şi mai bată capul. Deschise ochii şi afară era noapte. Cerul de levănţică se întunecase pînă la urmă şi lumina nopţii înstelate era piezişă, cu umbre tremurătoare. Ca două aripi i se deschise inima. Nu văzuse niciodată o noapte atît de frumoasă.

Frankie rămase locului, privind cerul. Cînd îi veni din nou în minte vechea întrebare şi anume cine e ea şi ce o să facă în viaţă şi de ce stă acolo în clipa aceea — atunci cînd vechea întrebare o hărţui din nou, ea nu se mai simţi îndurerată şi nedumerită. Ştia, în sfîrşit, cine e şi înţelesese unde se va duce. Îl iubea pe fratele ei şi pe mireasă şi făcea parte dintre nuntaşi. Vor pleca toţi trei în lume şi vor fi mereu împreună. Şi, în sfîrşit, după înfricoşătoarea primăvară şi vara nebună, nu-i mai era teamă.

Partea a doua

I

Ziua premergătoare nunţii nu semănă cu nici una din zilele trăite de F. Jasmine. Era sîmbăta aceea în care ducîndu-se în oraş, după vara pustie şi fără nici un orizont, acesta i se deschidea dintr-o dată şi i se dăruia într-un chip cu totul nou. Din pricina nunţii, F. Jasmine se simţea legată de tot ce vedea, ajungînd parcă dintr-o dată să facă parte din rîndul celor care umblau prin oraş în această zi de sîmbătă. Se socotea în-

dreptățită să pășească pe străzile orașului ca o regină și își vîra nasul peste tot. Era ziua în care, de la primele ore chiar, lumea nu i se mai părea separată de ființa ei și avea senzația neașteptată că a fost inclusă în ea. Așadar, multe lucruri se întîmplară în ziua aceea, dar nimic din ceea ce se întîmplă nu o mai miră pe F. Jasmine și, pînă la urmă, în chip miraculos, totul i se păru foarte firesc.

La ferma unchiului Charles, un unchi de-al lui John Henry, văzuse catîri bătrîni și orbi care se învîrteau mereu în cerc, storcînd zeamă pentru sirop din trestia de zahăr. Urmele lăsate de drumurile lui Frankie cea veche din vara aceea semănau întrucîtva cu ale catîrilor de la țară ; cînd se afla în oraș își făcea veacul pe lîngă tejghelele prăvăliilor de solduri, sau se așeza în rîndul întîi la reprezentațiile de la *Palace*, sau dădea tîrcoale prăvăliei tatălui ei, sau stătea pe la vreun colț de stradă, urmărind soldații. Dimineața asta a fost însă cu totul deosebită de celelalte. Trecuse prin locuri pe unde nici n-ar fi visat vreodată să meargă. F. Jasmine se dusese, de pildă, la un hotel — nu era cel mai bun hotel din oraș și nici măcar printre cele mai bune, — cu toate acestea, era un hotel și F. Jasmine se afla colo. Ba mai mult, intră acolo cu un soldat — de asemenea o întîmplare neprevăzută — căci nu-l văzuse niciodată pînă atunci. Dacă, nu mai departe decît ieri, Frankie cea veche ar fi întrezărit ca printr-un ochean fermecat vreo imagine din scena aceasta, ar fi făcut o mutră neîncrezătoare. Dar astăzi era o dimineață în care se întîmplau multe

lucruri și ciudățenia zilei consta în efectul invers pe care îl avea surpriza; neprevăzutul nu o mai surprindea, în timp ce lucrurile bine știute îi stîrneau, în chip ciudat, mirarea.

Ziua începu din momentul cînd se trezi, în zori, cu senzația că fratele ei și mireasa dormiseră noaptea în străfundul inimii ei, așa încît gîndul nunții puse stăpînire pe ea din primele clipe ale zilei. Apoi se gîndi imediat la oraș. Acum, cînd era pe punctul să plece pentru totdeauna de acasă, simți în mod curios că, în această ultimă zi, orașul o chema, o aștepta. Ferestrele odăii ei se coloraseră în albastrul rece al zorilor. Bătrînul cocoș al lui McKeans cînta. Se sculă repede, aprinse lampa de pe noptieră și puse în funcție polizorul.

Pe Frankie cea veche, cea de ieri, toate lucrurile astea o surprindeau, însă F. Jasmine nu se mai miră; se obișnuise cu nunta și asta de mult, de mult timp. Noaptea neagră, care o despărțise de ziua trecută, contribuise și ea. În cei doisprezece ani de pînă atunci, ori de cîte ori avusese loc o schimbare bruscă, existaseră unele îndoieli în privința momentului cînd s-a produs; dar după o noapte întreagă de somn, chiar de a doua zi, schimbarea nu mai părea, la urma urmei, atît de bruscă. Cu două veri în urmă, cînd se dusese cu familia West în portul Sf. Petru din golf, în prima seară la mare, oceanul cenușiu, dantelat, și întinderea pustie de nisip i se părură străine. Se învîrtise peste tot și cercetase lucrurile cu neîncredere. După prima noapte însă, de îndată ce se trezi a doua zi dimineață, avu impresia că portul Sf. Petru de cînd lumea îi era cunoscut.

Acelaşi lucru se întîmpla acum cu nunta. Nemaipunîndu-şi întrebări, se ocupă de alte lucruri. Stătea la biroul ei, în pantalonii de pijama cu dungi albe şi albastre, sumeşi pînă deasupra genunchilor, mişcîndu-şi piciorul drept sprijinit pe vîrf şi gîndindu-se la tot ce avea de făcut în această ultimă zi. Erau unele lucruri pe care le putea preciza, altele însă nu puteau fi numărate pe degete şi nici trecute pe vreo listă. Pentru început, luă hotărîrea să-şi comande cîteva cărţi de vizită mici de carton, pe care să graveze cu litere oblice *D-ra F. Jasmine Addams, Esq.* Îşi puse deci viziera de culoare verde, tăie cîteva bucăţi de carton şi îşi potrivi după fiecare ureche cîte un toc cu peniţă. Dar mintea neastîmpărată zbura de la un lucru la altul şi începu deodată să se pregătească pentru a merge în oraş. În dimineaţa aceea se îmbrăcă cu grijă, îşi puse rochia de organdi roz ; cea mai bună şi cea mai serioasă dintre rochiile ei, se dădu cu ruj pe buze şi se parfumă cu colonie *Sweet Serenade.* Cînd coborî, tatăl ei, om foarte matinal, se învîrtea prin bucătărie.

— Bună dimineaţa, papa.

Tatăl ei, Royal Quincy Addams, era stăpînul unui magazin de bijuterii plasat chiar în apropiere de strada principală a oraşului. El îi răspunse cu un fel de mîrîit, căci era genul de om căruia dimineaţa îi plăcea să bea trei ceşti de cafea înainte de a rosti primele cuvinte ; merita şi el puţină linişte şi pace înainte de a-şi băga nasul în polizor. F. Jasmine îl auzise în timpul nopţii, cînd se trezise să bea apă, umblînd de colo pînă colo

prin camera lui ; în dimineața asta era alb ca varul la față, avea ochii tulburi, injectați. Era o dimineață în care refuză farfurioara pentru că ceașca nu se potrivea și se clătina deasupra ei ; puse atunci ceașca unde se nimeri, pe masă sau pe plita mașinii, lăsînd peste tot cercuri cafenii, pe care bîzîiau roiuri de muște. Pe pardoseală se împrăștiase puțin zahăr și, de fiecare dată cînd călca pe el, zgomotul produs îl făcea să tresară. În dimineața aceasta purta o pereche de pantaloni cenușii, cu genunchii necălcați, o cămașă albastră descheiată la guler și cravata desfăcută. Îi purtase pică în ascuns tatălui ei, încă din iunie, deși nu voia s-o admită — din noaptea aceea cînd el o întrebase cine era gogeamite fata care voia încă să doarmă cu bătrînul ei tată ; acum însă nu mai avea pică pe el. Dintr-o dată i se păru că îl vede pentru prima oară pe tatăl ei și nu îl vedea doar așa cum arăta în clipa aceea, ci cu înfățișările zilelor de altă dată, care-i străfulgerau prin minte, încrucișîndu-se. Amintirile, schimbătoare și iuți, o făcură pe F. Jasmine să se oprească brusc, cu capul sus, urmărindu-l atît aici, în odaia în care se afla, cît și undeva, înlăuntrul ei. Totuși, anumite lucruri trebuiau să fie spuse și, cînd vorbi, glasul nu-i era lipsit de naturalețe.

— Papa, cred că acum trebuie să-ți spun. Eu nu mă mai întorc aici după nuntă.

Doar avea urechi cu care să o audă, niște urechi mari și clăpăuge, cu contururi albăstrui, dar nu o asculta. Era văduv, căci mama ei murise chiar în ziua cînd s-a născut ea și, ca orice văduv, avea

maniile lui. Uneori, mai ales dis-de-dimineață, el nu era atent la ce îi spunea sau îi sugera ea. Așa că își ascuți vocea și îi băgă cu forța cuvintele în cap.

— Trebuie să cumpăr o rochie pentru nuntă și niște pantofi pentru nuntă și o pereche de ciorapi roz de mătase naturală.

El auzi și, după ce chibzui puțin, încuviință dînd din cap. Fulgii de porumb fierbeau încet, cu bășici albastre, lipicioase și, în timp ce punea masa, se uita la el și își amintea. Își amintea de diminețile de iarnă cu flori de gheață la geamuri și de duduitul focului din sobă, de mîna lui aspră și neagră, în timp ce se apleca peste umărul ei ca să o ajute la o problemă mai dificilă de aritmetică pe care se muncea să o rezolve, îi auzea glasul dîndu-i explicații. Revedea lungile seri albastre de primăvară și pe tatăl ei stînd pe veranda întunecată din față, cu picioarele rezemate de balustradă și bînd berea rece după care o trimisese la Finney. Îl văzu aplecat peste masa lui de lucru de la magazin, scufundînd în benzină un resort delicat, sau uitîndu-se în interiorul unui ceasornic cu lupa sa rotundă de ceasornicar și fluierînd. Amintirile o năpădeau brusc și se învălmășeau, căpătînd culoarea anotimpului în care s-au desfășurat; trecea în revistă pentru prima oară cei doisprezece ani ai vieții ei, cuprinzîndu-i pe toți de la distanță, ca pe unul singur.

— Papa, zise ea, o să-ți scriu.

El umbla prin bucătăria cu aspect demodat ca un om care a pierdut ceva, dar a uitat ce anume

a pierdut. Urmărindu-l cu privirea, vechiul resentiment pe care-l avea față de el se șterse și îi păru rău. Cînd va rămîne singur în casa asta, după plecarea ei, o să-i ducă lipsa. O să se simtă părăsit. Dori să spună cîteva cuvinte pline de regret și de dragoste pentru tatăl ei, însă, chiar în clipa aceea, el își drese glasul într-un anumit fel, așa cum făcea atunci cînd era pe punctul de a o pedepsi și zise :

— Ai putea să-mi spui, mă rog, ce s-a întîmplat cu cheia franceză și cu șurubelnița care erau în dulapul meu de scule de pe veranda din dos ?

— Cheia franceză și șurubelnița... F. Jasmine stătea în picioare, cu umerii aplecați și cu piciorul stîng rezemat de pulpa celui drept. Le-am împrumutat, Papa.

— Și unde sînt acum ?

F. Jasmine chibzui.

— Dincolo, la West.

— Fii atentă și ascultă-mă, zise tatăl ei, ținînd în mînă lingura cu care mesteca în fulgii de porumb și cu care sublinia în același timp cuvintele. Dacă nu ai bun simț și atîta minte să lași lucrurile la locul lor... O privi fix, amenințător, continuînd : O să trebuiască să fii învățată. De acum încolo o să faci ceea ce îți spun eu. Sau, dacă nu, ai să fii învățată s-o faci. Deodată, adulmecă. Nu cumva se arde pîinea ?

În dimineața aceea, cînd F. Jasmine plecă de acasă era încă devreme. Cenușiul pal al zorilor se luminase și cerul era de un albastru palid și umed, ca de acuarelă, abia pictat și încă neuscat. O pros-

pețime înviorătoare plutea în aerul strălucitor și în roua răcoroasă de pe iarba brună, arsă. F. Jasmine auzea vocile copiilor care veneau dintr-o curte din dosul străzii. Auzea strigătele puștilor din vecini, care încercau să sape un bazin de înot. Copii de toate înălțimile și vîrstele, care nu erau membri nicăieri. În verile trecute, Frankie cea veche fusese un fel de șefă sau de președintă a săpătorilor de bazine de înot din partea aceea a orașului. Acum însă, avînd doisprezece ani, știa dinainte că oricît ar lucra și ar săpa în tot felul de curți, fără să se îndoiască nici o clipă că va realiza un bazin de înot cu apă limpede, răcoroasă, nu va ieși pînă la urmă din toate astea decît un șanț larg, puțin adînc și noroios.

În timp ce F. Jasmine traversa curtea, îi văzu în minte pe copiii care se zbenguiau și le auzi strigătele de încîntare ce veneau din josul străzii. Și în dimineața aceasta percepu, pentru prima dată în viața ei, un farmec în aceste voci și se simți emoționată. Și, ceea ce era foarte ciudat, pînă și propria ei grădină, pe care o urîse, o emoționă puțin ; îi făcea impresia că nu o văzuse de mult timp. Acolo, sub ulmul acela, era vechea ei prăvălie de răcoritoare : o ladă ușoară de ambalaj, care putea fi tîrîtă de colo, colo, după cum se muta umbra, avînd o firmă pe care scria HANUL PICATURII DE ROUĂ. Dimineața, ținînd limonada într-o găleată dedesubtul prăvăliei, obișnuia să stea cu picioarele goale pe tejghea, cu pălăria mexicană trasă pe față și cu ochii închiși, adulmecînd aroma pătrunzătoare de paie încinse la soare și aștep-

tînd. Uneori se iveau clienţi şi atunci ea îl trimitea pe John Henry la A & P să cumpere bomboane. Alteori, ispita diavolului era mai tare şi îşi consuma singură întregul stoc de limonadă. În dimineaţa asta însă prăvălia arăta foarte mică şi dărăpănată şi ea ştia că nu o va mai deschide niciodată. F. Jasmine se gîndea acum la toată povestea asta ca la ceva trecut şi isprăvit, o dată cu tot ce se întîmplase cu mult timp înainte. Un nou plan îi trecu prin cap : poimîine, cînd se va afla cu Janice şi Jarvis departe, unde vor ei, va privi înapoi la zilele trecute şi... Dar F. Jasmine nu-şi termină planul, căci numele lor începură s-o obsedeze şi bucuria nunţii o invadă în aşa fel, încît deşi era o zi de august, o trecură fiori reci.

Şi strada principală i se păru F. Jasminei o stradă pe care o revedea după mulţi ani, deşi chiar miercuri se plimbase pe ea în sus şi în jos. Aceleaşi magazine de cărămidă, cam vreo patru blocuri de case, clădirea băncii, albă şi mare, iar în depărtare, filatura de bumbac cu numeroasele ei ferestre. Strada largă era împărţită în două de o fîşie de iarbă şi automobilele înaintau alene pe ambele părţi. Trotuarele cenuşii care scînteiau, trecătorii, apărătoarele de pînză în dungi de deasupra vitrinelor, toate erau la fel... totuşi, cînd trecu în dimineaţa aceea pe stradă, se simţi tot atît de liberă ca un călător care nu văzuse niciodată oraşul. Dar asta nu era totul ; nici nu apucase să meargă o dată în jos, pe partea stîngă a străzii principale şi apoi, în sus, pe trotuarul din dreapta, cînd înregistră o nouă întîmplare. Era

în legătură cu oamenii, cunoscuţi sau necunoscuţi, pe care îi întîlni şi pe lîngă care trecu pe stradă. Un om de culoare bătrîn, ţeapăn şi mîndru pe capra căruţei care huruia, mîna în jos, spre tîrgul de sîmbătă, un catîr orb şi trist. F. Jasmine îl privi şi el se uită la ea. La prima vedere, asta a fost totul. Dar F. Jasmine simţi că în această privire, între ochii lui şi propriii ei ochi se stabilise o legătură nouă şi nedefinită, de parcă s-ar fi cunoscut unul cu celălalt. Văzu chiar în închipuire cîmpul şi drumurile de ţară din locul său de baştină şi pinii întunecaţi, liniştiţi, în timp ce căruţa trecea huruind pe strada pavată a oraşului. Ar fi dorit să afle şi el ceva despre ea, despre nuntă.

Acelaşi lucru i se întîmplă de mai multe ori, în timp ce trecea pe lîngă cele patru blocuri de case : cu o doamnă care intra în prăvălia lui MacDougal, cu un om scund care aştepta autobuzul în faţa clădirii impunătoare a băncii First National, cu un prieten al tatălui ei, Tut Ryan. Era o senzaţie greu de explicat în cuvinte. Mai tîrziu, acasă, cînd încercă să-i povestească despre asta Berenicei, ea ridică mirată din sprîncene şi o ironiză : „Legătură ? Legătură“ ? Cu toate astea, senzaţia unei legături strînse exista, întocmai cum existau răspunsuri la întrebări. Ba mai mult, pe trotuar, în faţa băncii *First National*, găsi o monedă de zece cenţi. În oricare altă zi, asta ar fi însemnat pentru ea o mare surpriză ; acum însă, în dimineaţa aceasta, se opri doar ca s-o lustruiască cu poalele rochiei şi să o bage în portmoneul

ei roz. În timp ce mergea sub cerul dimineții timpurii, de un albastru proaspăt, avea o senzație nouă de ușurare, de forță, de încredere în sine.

În localul numit *Luna Albastră* povesti pentru prima dată despre nuntă ; sosise la *Luna Albastră* pe un drum ocolit, căci localul nu se afla pe strada principală, ci pe o stradă numită Front Avenue, care mărginea rîul. Ajunsese prin locurile acestea pentru că auzise flașneta purtată de omul cu maimuța și pornise imediat în căutarea lor. Toată vara nu văzuse maimuța și flașnetarul și faptul că a dat peste ei în această ultimă zi pe care o petrecea în oraș i s-a părut că este un semn. Nu-i văzuse de atîta timp, încît uneori își închipuia că or fi murit amîndoi. Iarna nu umblau pe străzi, căci vîntul rece îi îmbolnăvea ; în octombrie plecau în sud, în Florida și se înapoiau în oraș către sfîrșitul primăverii, cînd se încălzea.

Ei, maimuța și flașnetarul, rătăceau și prin alte orașe, însă Frankie cea de odinioară îi întîlnise mereu prin tot felul de străzi umbroase, în toate verile de care își mai aducea aminte, în afară de vara aceasta. Maimuțica era adorabilă, iar flașnetarul era și el drăguț. Frankie cea de odinioară îi iubise totdeauna și acum murea de nerăbdare să le împărtășească planurile și să le povestească despre nuntă. Așadar, de îndată ce auzi sunetele întrerupte și slabe ale flașnetei, porni imediat în căutarea ei. Cîntecul părea să vină din apropierea rîului, de pe Front Avenue. O coti deci din strada principală și porni în jos, grăbită, pe o străduță laterală, însă, cu puțin înainte de a ajunge în Front

Avenue, flaşneta tăcu şi, cînd se uită pe drum în sus şi în jos, nu zări nici maimuţa, nici pe flaşnetar; totul era liniştit şi ei, nicăieri; se opriseră probabil la o casă sau la vreo prăvălie, aşa că F. Jasmine porni încet, tiptil, mai departe.

Front Avenue era o stradă care-i atrăsese totdeauna atenţia, deşi avea cele mai mici şi mai nenorocite prăvălii din oraş. Pe partea stîngă se înşirau depozitele şi prin spaţiile dintre ele se zărea sclipind rîul de culoare brună şi copacii verzi. Pe dreapta se afla o instituţie cu o firmă pe care era scris *Unitate Militară de Profilaxie*, ale cărei atribuţii o preocupaseră deseori, apoi diferite alte clădiri: o pescărie rău mirositoare, din vitrina căreia se zgîiau la tine ochii holbaţi ai unui peşte aşezat pe o grămadă de gheaţă spartă, o casă de amanet, o prăvălie de haine vechi, cu costume demodate ce atîrnau la intrarea îngustă şi un şir de pantofi scîlciaţi, aliniaţi afară pe trotuar. Apoi, la sfîrşitul străzii, localul numit *Luna Albastră*. Strada era pavată cu cărămizi şi avea un aspect urît în lumina soarelui, iar de-a lungul rigolei pe lîngă care trecea fuseseră aruncate coji de ouă şi de lămîi stricate. Nu era o stradă frumoasă, dar cu toate astea Frankie cea de odinioară dorise să vină din cînd în cînd aici, în anumite ocazii.

În dimineţile şi în după-amiezile din timpul săptămînii, strada era liniştită, dar spre seară, sau în zilele de sărbătoare, ea se umplea cu soldaţii care veneau de la tabăra aflată la cincisprezece kilometri depărtare. Preferau pare-se Front Avenue tuturor celorlalte străzi şi trotuarul

semăna uneori cu un rîu de soldați cafenii. În zilele de sărbătoare ei veneau în oraș și mergeau împreună în grupuri vesele și zgomotoase, sau se plimbau cu fete mai mari pe trotuare. Frankie cea de odinioară îi urmărise totdeauna cu invidie; ei veneau din toate colțurile țării și se vor împrăștia curînd în lumea largă. Se plimbau împreună, grupuri-grupuri, în amurgurile acelea tîrzii de vară, în timp ce Frankie cea de odinioară, îmbrăcată cu pantaloni scurți kaki și cu pălăria mexicană, îi urmărea de una singură, de la distanță. În jurul lor, în aer, pluteau parcă zgomote și adieri de pe meleaguri îndepărtate. Vedea în minte nenumăratele orașe din care veneau acești soldați și se gîndea la țările în care se vor duce — în timp ce ea trebuia să rămînă pentru totdeauna înțepenită acolo, în oraș. Și gelozia ce se furișa în ea îi amăra inima. Acum însă, în dimineața asta, o preocupa un singur gînd: să vorbească despre nuntă și despre planurile ei. Așadar, după ce merse în jos, pe pavajul încins, căutînd maimuța și pe flașnetar, ajunse la *Luna Albastră* și îi trecu prin cap că s-ar fi putut să fie înăuntru.

Localul *Luna Albastră* se afla la capătul lui Front Avenue și Frankie cea de odinioară stătuse deseori afară, pe trotuar, cu palmele și nasul turtite de ușa cu plasă de la intrare, urmărind tot ceea ce se petrecea înăuntru. Clienții, în majoritatea lor soldați, stăteau în boxe, la mese, sau în picioare, la tejghea, cu băuturi în față, sau îngrămădiți lîngă tonomat. Aici, izbucneau cîteodată pe neașteptate scandaluri. Într-o după-amiază,

tîrziu, cînd trecu pe lîngă *Luna Albastră*, auzi strigăte şi glasuri răstite şi un zgomot de sticlă spartă şi, cît stătu acolo, un poliţist ieşi afară în stradă împingînd şi îmbrîncind un om cu înfăţişare zdrenţăroasă, care abia se ţinea pe picioare. Omul plîngea şi striga ; cămaşa sfîşiată îi era pătată cu sînge şi lacrimi murdare i se prelingeau pe faţă. Era o după-amiază de aprilie, cu ploi torenţiale şi curcubee. Nu trecu mult şi *Black Maria*[1] ţîşni urlînd în josul străzii, iar bietul criminal fu azvîrlit în dubă şi dus la închisoare. Frankie cea de odinioară cunoştea bine *Luna Albastră*, cu toate că nu intrase niciodată înăuntru. Nu exista nici o lege scrisă care să-i interzică intrarea şi uşa cu plasă nu avea lanţ şi lacăt. Ştia însă, fără să şi-o spună, că acela era un loc interzis copiilor. *Luna Albastră* era un local pentru soldaţi în permisie şi pentru oamenii mari şi liberi. Frankie cea de odinioară ştiuse că nu avea nici un drept să intre acolo, aşa că se învîrtise doar primprejur şi nu intrase niciodată înăuntru. Acum însă, în dimineaţa aceasta dinaintea nunţii, totul era schimbat. Vechile legi de care ascultase înainte nu mai însemnau nimic pentru F. Jasmine şi, fără să se mai gîndească, trecu strada şi intră înăuntru.

Acolo, la *Luna Albastră*, se afla soldatul roşcovan care urma să aibă un rol atît de neaşteptat în tot cursul acelei zile dinaintea nunţii. Totuşi, F. Jasmine nu-l observă din primul moment. Se uita după flaşnetar, dar el nu era acolo. Singura

---

[1] „Maria cea neagră“ — denumire dată dubei poliţiei.

persoană din încăpere, în afară de soldat, era proprietarul localului *Luna Albastră*, un portughez care stătea în spatele tejghelei, omul pe care F. Jasmine puse ochii să fie cel dintîi căruia să-i vorbească despre nuntă, și îl alese doar pentru că era cel mai nimerit și mai la îndemînă.

După strălucirea proaspătă a străzii, *Luna Albastră* părea întunecată. Lumini albastre de neon ardeau deasupra oglinzii spălăcite din spatele tejghelei, dînd o nuanță verzuie figurilor din local. Un ventilator electric se învîrtea leneș inundînd încăperea cu valuri de aer cald, stătut. La această oră matinală, localul era foarte tăcut, toate boxele cu mese — pustii. În fundul sălii, o scară ușoară de lemn, ducea la etajul al doilea. Localul mirosea a bere trezită și a cafeaua de dimineață. F. Jasmine comandă o cafea proprietarului din dosul tejghelei care, după ce i-o aduse, se așeză pe un scaun în fața ei. Era un om palid, trist, cu o figură foarte anostă. Purta un șorț alb, lung și citea o revistă de aventuri, cocoțat pe scaun, cu picioarele sprijinite de stinghie. Dorința de a povesti despre nuntă creștea în sufletul ei și cînd ajunse atît de puternică încît nu mai putu răbda, își bătu capul să găsească o observație potrivită cu care să înceapă — ceva spontan, de om mare, care să deschidă conversația între ei. Spuse cu o voce puțin nesigură :

— Este indiscutabil că anul acesta vara a fost insipidă, nu-i așa ?

La început, portughezul păru că nu aude și continuă să-și citească revista de aventuri. Așadar,

Frankie repetă observaţia şi cînd el îşi ridică ochii privind-o cu atenţie, ea continuă cu glas ascuţit.

— Mîine, fratele meu şi mireasa lui se căsătoresc la Winter Hill.

Intră direct în miezul povestirii ca un cîine de circ care sare prin cerc spărgînd hîrtia şi, pe măsură ce vorbea, glasul îi devenea mai limpede, mai precis, mai sigur. Îşi expuse planurile într-un mod care le făcu să pară definitiv stabilite, neîndoioase. Portughezul ascultă cu capul aplecat într-o parte, privind-o cu ochii săi negri, înconjuraţi de cearcăne cenuşii şi din cînd în cînd îşi ştergea de şorţul pătat mîinile umede, de o paloare mortală, cu vine proeminente. Fata povesti despre nuntă şi despre planurile ei şi el nu o contrazise şi nu manifestă îndoială.

„E mult mai uşor, gîndi ea, cînd îşi aminti de Berenice, să-i convingi pe străini de felul cum se înfiripă în tine cele mai scumpe dorinţi, decît pe cei de acasă, din propria ta bucătărie." Emoţia cu care rostise unele cuvinte — Janice şi Jarvis, căsătorie şi Winter Hill — era atît de mare, încît după ce termină simţi nevoia s-o ia de la capăt. Portughezul îşi luă de după ureche o ţigară pe care o scutură de tejghea, dar nu o aprinse. În strălucirea nefirească a neonului, faţa lui exprima surprindere şi, cînd F. Jasmine isprăvi, nu scoase nici o vorbă. Cu povestirea despre nuntă răsunînd în ea, aşa cum ultimul acord al chitarei vibrează încă un timp după ce i-ai ciupit coardele, F. Jasmine o porni spre uşa de la intrare, care încadra strada scînteietoare; oameni întunecaţi treceau pe trotuar şi paşii lor răsunau în *Luna Albastră*.

— E o senzaţie ciudată pentru mine, zise ea, să ştiu că după ce am trăit toată viaţa în oraşul acesta, nu o să mai revin niciodată aici, de mîine încolo.

Îl observă atunci pentru prima dată pe soldatul acela care avea să-i încurce într-un mod atît de neprevăzut această ultimă zi lungă. Mai tîrziu, gîndindu-se la cele întîmplate, încercă să-şi amintească vreun semn prevestitor al nebuniei ce a urmat, dar în clipa aceea, el o privea ca orice soldat care stătea la tejghea şi bea bere. Nu era nici înalt, nici scund, nici gras, nici slab şi, cu excepţia părului roşu, nu avea nimic deosebit. Era unul dintre miile de soldaţi care veneau în oraş de la tabăra din apropiere. Dar, cînd se uită în ochii acestui soldat, în lumina slabă de la *Luna Albastră*, îşi dădu seama că îl privea într-un chip nou.

Pentru prima dată în dimineaţa aceea, F. Jasmine nu era geloasă. Chiar dacă el ar fi venit de la New York sau din California, n-ar fi simţit pic de invidie. Chiar dacă s-ar fi pregătit de plecare spre Anglia sau India, n-ar fi fost geloasă. În primăvara răscolitoare, în vara besmetică, îi urmărise din ochi pe soldaţi, îndurerată, căci ei veneau şi plecau, iar ea rămînea pentru totdeauna înţepenită în oraş. Acum însă, în ziua aceasta dinainte de nuntă, totul era schimbat ; cînd se uită în ochii soldatului, privirile ei erau lipsite de gelozie, de dorinţă. În ziua aceea ea simţea nu numai cum se înfiripă între ea şi alţi oameni, cu totul străini, o inexplicabilă legătură, dar această recunoaştere avea şi un alt înţeles : F. Jasminei i se părea că schimbau între ei priviri camaradereşti,

priviri de călători liberi care se întîlnesc pentru o clipă în drum, la un popas. S-a uitat la el îndelung. Şi, despovărată de gelozie, F. Jasmine se simţi împăcată. La *Luna Albastră* era linişte şi murmurul povestirii nunţii părea să mai răsune în local. După ce schimbară între ei privirea aceea lungă de tovarăşi de drum, soldatul fu acela care întoarse pînă la urmă capul în altă parte.

— Ei ! exclamă F. Jasmine după o clipă, fără a se adresa în mod special cuiva, ce senzaţie ciudată... Parcă aş rămîne în oraş pentru totdeauna, nu numai pentru o zi. Ia mai bine s-o întind de aici. *Adios !*

Ultimul cuvînt fusese adresat portughezului, în timp ce-şi ridica mîna, automat, ca să-şi scoată pălăria mexicană pe care o purtase toată vara pînă în ziua aceea, dar negăsind-o, gestul rămase la jumătate şi mîna se simţi stingherită. Se scărpină repede în cap şi cu o ultimă privire spre soldat părăsi *Luna Albastră.* Era o dimineaţă care se deosebea din multe motive de toate celelalte dimineţi pe care le cunoscuse vreodată. În primul rînd, bineînţeles, din cauza povestirii despre nuntă. Odinioară, cu mult înainte, lui Frankie îi plăcea să se plimbe, în joacă, prin oraş. Se plimbase peste tot — prin partea de nord a oraşului, printre casele înconjurate de pajişti, prin cartierul cu filaturi triste şi prin Sugarville, cu locuitorii săi de culoare. Mersese peste tot cu pălăria ei mexicană, cu cizmele cu şireturi şi cu o frînghie de *cow-boy* petrecută în jurul pieptului, pretinzînd că este mexicană. *„Io nu vorbeşte engleza. Adios. Buenos Noches. Abla pochi pichi pu“*, se strîmbase ea

atunci, imitînd mexicana. Uneori, în jurul ei se strîngea o mică ceată de copii și Frankie cea de odinioară se înfoia de mîndrie, dar după ce joaca se termina și ajungea acasă, era cuprinsă de o dezamăgire neplăcută. Dimineața aceasta îi amintea zilele de demult cînd se juca de-a mexicanul. Se duse în aceleași locuri și oamenii, cei mai mulți străini pentru ea, erau aceiași. Dar în dimineața asta nu încercă să-i înșele pe oameni și să se prefacă ; dimpotrivă, dorea să fie cunoscută așa cum era în realitate. Această dorință de a fi știută și recunoscută era atît de puternică, încît F. Jasmine uită de strălucirea violentă și sălbatică a soarelui, de praful înecăcios și de kilometrii (trebuie să fi fost cel puțin opt) pe care-i făcuse rătăcind prin oraș.

Al doilea eveniment al zilei fusese reamintirea bruscă a melodiilor uitate — fragmente de menuete orchestrale, de marșuri și valsuri, trompeta de jaz a lui Honey Brown — astfel că picioarele ei în pantofi de lac pășeau mereu în ritmul unei melodii. Un ultim lucru care deosebea dimineața asta de celelalte zile era felul în care vedea lumea, împărțită în trei părți : primii doisprezece ani trăiți de Frankie cea de odinioară, ziua de azi și viitorul care-i stătea în față, atunci cînd cei trei purtători ai inițialelor J. A. vor merge împreună prin multe locuri îndepărtate.

În timp ce pășea, spiritul lui Frankie de odinioară, Frankie cea murdară, cu ochi lacomi, parcă se tîra chinuit, tăcut, în apropierea ei. Gîndul la viitor, la perioada de după nuntă, era nestrămutat, ca însuși cerul. Doar ziua aceea i se părea

importantă, atît pentru îndelungatul trecut, cît și pentru viitorul strălucitor — la fel de importantă ca o balama pentru o ușă batantă. Și cum aceea era ziua în care trecutul și viitorul se amestecau, F. Jasmine nu se miră că era atît de stranie și de lungă.

Așadar, iată principalele motive pentru care F. Jasmine simțea, într-un chip ce nu putea fi exprimat prin cuvinte, că dimineața aceasta se deosebea de toate diminețile pe care le cunoscuse vreodată. Și dintre toate faptele și senzațiile, cea mai puternică era nevoia de a fi cunoscută și acceptată, așa cum era ea în realitate.

Mergînd de-a lungul trotuarelor umbroase din partea de nord a orașului, în apropierea străzii principale, trecu pe lîngă un șir de pensiuni de familie, cu perdele de dantelă și cu scaune goale în dosul balustradelor, pînă cînd ajunse în dreptul unei case unde o doamnă mătura veranda din față. După introducerea cuvenită cu privire la vreme, F. Jasmine îi împărtăși acestei doamne planurile ei și, întocmai cum se întîmplase cu portughezul de la *Luna Albastră* și cu ceilalți oameni pe care avea să-i mai întîlnească în ziua aceea, povestirea nunții avea un început și un sfîrșit, ca un cîntec.

Mai întîi, chiar din clipa în care începea să povestească, liniștea îi învăluia brusc sufletul ; apoi, pe măsură ce se rosteau numele și se desfășura planul, creștea nestăpînit în ea o ușurare și apoi o mulțumire. În timpul acesta, doamna se sprijinea în mătură, ascultînd. În spatele ei, prin ușa deschisă, se zărea holul întunecat, cu o scară fără covor, iar în stînga, o măsuță pentru scrisori. Din

holul acesta întunecat străbătea mirosul tare și fierbinte de gulii care dau în clocot. Valurile puternice de miros și întunericul holului păreau că se împletesc cu bucuria F. Jasminei și cînd se uită în ochii doamnei, o îndrăgi, deși nu-i știa nici măcar numele.

Doamna nu o contrazise și nici nu o învinui. Nu spuse nimic. Abia la sfîrșit, cînd F. Jasmine se întoarse să plece, ea zise :

— Ce să spun, e grozav !

Dar F. Jasmine, mișcîndu-și picioarele în ritmul unei melodii de jaz, vioaie și vesele, o și pornise iute la drum.

Coti pe o stradă laterală din vecinătatea unor pajiști umbroase de vară și întîlni cîțiva oameni care reparau drumul. Mirosul pătrunzător de smoală topită, de pietriș încins, precum și tractorul gălăgios umpleau aerul de o vibrație sonoră. Conducătorul tractorului a fost acela pe care-l alese F. Jasmine să-i asculte proiectele. Alergînd pe lîngă el, cu capul lăsat pe spate pentru a-i urmări fața arsă de soare, trebuia să-și ducă mîinile pîlnie la gură ca să poată fi auzită. Nici așa nu era sigură că el pricepea ceva, căci atunci cînd se opri din povestit, omul rîse și îi strigă niște vorbe pe care ea nu le înțelese bine. Aici, în forfota aceasta, F. Jasmine văzu cu cea mai mare claritate năluca lui Frankie de odinioară, care se învîrtea, gata-gata s-o lovească damblaua, mestecînd o bucată mare de smoală și întîrziind pînă la ora prînzului ca să-i poată urmări pe lucrători cum își deschideau coșulețele cu mîncare. În apropierea pavatorilor se afla parcată o motocicletă

mare și frumoasă și, înainte de a pleca, F. Jasmine o privi cu admirație, apoi scuipă pe șaua lată de piele și o lustrui grijuliu cu pumnul.

Se afla într-un cartier foarte drăguț al orașului, aproape de periferie, într-un cartier de case noi din cărămidă, cu trotuarele mărginite de brazde cu flori și automobile parcate pe alei de asfalt. Dar cu cît cartierul este mai frumos, cu atît sînt mai puțini oameni în el, așa că F. Jasmine se înapoie în centrul orașului. Soarele ardea deasupra capului ei ca un disc de oțel și combinezonul umed i se lipise de piept, ba pînă și rochia de organdi se umezise și se lipea de ea în unele părți. Melodia de marș se domoli, cedînd locul cîntecului nostalgic al unei viori care-i încetini pașii în ritm de plimbare. În ritmul acesta se îndreptă către cealaltă parte a orașului, dincolo de strada principală și de filatură, spre străzile întunecate și întortocheate din cartierul filaturii, acolo unde, prin praful înecăcios și cocioabele cenușii, șubrede și triste, putea să găsească mai mulți ascultători cărora să le povestească despre nuntă.

(Din cînd în cînd, în timp ce își vîra nasul peste tot, îi fulgeră prin minte o scurtă conversație. Auzea glasul Berenicei cînd va afla mai tîrziu, despre dimineața asta. „Și așa, hoinăriși peste tot, spunea vocea, și te înhăitași cu oameni complet străini. De cînd sînt n-am pomenit una ca asta!“ Așa suna glasul Berenicei, auzit, dar neluat în seamă, ca bîzîitul unei muște.)

După ce trecu de străduțele triste și de străzile întortocheate din mahalaua filaturii, traversă linia nevăzută care despărțea Sugarville de orașul

oamenilor albi. Aici întîlni aceleaşi cocioabe cu două camere şi closete dărăpănate, întocmai ca în mahalaua filaturii, dar jur împrejur arborii de China aruncau o umbră deasă şi ferigi răcoroase erau plantate la tot pasul, în hîrdaie, pe verande. Cunoştea bine partea aceasta a oraşului şi, pe măsură ce înainta, începu să-şi reamintească uliţele, familiare odinioară, şi timpurile de altă dată. Îşi aminti de dimineţile de iarnă cu luciri de gheaţă, cînd focurile portocalii de sub ceaunele de tuci ale spălătoreselor păreau că tremură, de nopţile vîntoase ale toamnei.

Lumina era acum ameţitor de strălucitoare şi F. Jasmine se întîlni şi vorbi cu mulţi oameni, unii cunoscuţi din vedere, şi ca nume, alţii străini. Planurile legate de nuntă căpătau consistenţă şi stabilitate cu fiecare nouă povestire, astfel că pînă la urmă rămaseră neschimbate. Pe la unsprezece şi jumătate era foarte obosită şi chiar melodiile se desfăşurau lent; deocamdată îşi satisfăcuse dorinţa de a fi cunoscută aşa cum era ea în realitate, aşa că se înapoie la locul de plecare, pe strada principală, unde trotuarele scînteietoare erau încinse şi aproape pustii, în lumina albă, orbitoare.

Totdeauna, ori de cîte ori venea în oraş, trecea pe la prăvălia tatălui ei. Aceasta se afla în acelaşi bloc de case cu *Luna Albastră*, însă în a doua clădire de la strada principală şi mult mai bine plasată. Era o prăvălioară îngustă, cu bijuterii preţioase, expuse în vitrină, în cutii de catifea. Lîngă vitrină se afla masa de lucru a tatălui ei şi atunci cînd treceai pe trotuar puteai să-l vezi cum lucra acolo, cu capul aplecat peste ceasornicele mici, cu

mîinile lui mari, brune, care se mişcau uşurel ca nişte fluturi. Tatăl ei era considerat în oraş ca o personalitate a vieţii publice, binecunoscut tuturor din vedere şi după nume. Dar el nu se mîndrea cu asta şi nici măcar nu se uita la cei ce se opreau şi îl priveau. În dimineaţa de astăzi nu se afla însă la masa lui de lucru, ci în spatele tejghelei şi îşi lăsa în jos mînecile cămăşii, ca şi cum s-ar fi pregătit să-şi pună haina şi să plece.

Vitrina lungă de sticlă strălucea de bijuterii, de ceasornice şi de argintărie, iar înăuntru se simţea mirosul de gaz, folosit la curăţirea ceasurilor. Tatăl ei îşi şterse cu degetul arătător sudoarea de pe buza groasă de sus şi îşi frecă, stînjenit, nasul.

— Unde Dumnezeu ai umblat toată dimineaţa ? Berenice a fost de două ori pe aici ca să te caute.

— Am fost prin oraş, peste tot, spuse ea.

Dar el n-o mai asculta.

— Plec la mătuşa ta, la Pat, îi spuse. Mi-a transmis astăzi o veste tristă.

— Ce veste tristă ? întrebă F. Jasmine.

— Unchiul Charles a murit.

Unchiul Charles era un unchi de-al doilea al lui John Henry West, dar cu toate că ea şi cu John Henry erau veri primari, unchiul Charles nu era rudă de sînge cu ea. El locuia afară din oraş, la treizeci şi patru de kilometri depărtare, pe Renfroe Road, la marginea pădurii, într-o casă de ţară înconjurată de cîmpuri roşii de bumbac. Un om foarte, foarte bătrîn, fusese mult timp bolnav ; se spunea că era cu un picior în groapă — şi purta totdeauna papuci de casă. Acum murise. Dar, cum

asta nu avea nici o legătură cu nunta, F. Jasmine spuse doar atît :

— Bietul unchiul Charles ! Sigur că e păcat.

Tatăl ei trecu dincolo de perdeaua cenuşie şi bățoasă de catifea care separa în două prăvălia : o parte mai mare în față, pentru public, şi o parte mică, în spate, pentru folosință personală. În dosul perdelei se afla aparatul de răcit apă, cîteva polițe cu cutii şi casa de fier mare, în care se încuiau noaptea inelele cu diamante, ca să nu le fure hoții. F. Jasmine îl auzi pe tatăl ei învîrtindu-se pe acolo şi se aşeză cu grijă la masa de lucru, în fața ferestrei de la stradă. Pe sugativa verde se afla un ceasornic demontat.

Prin vinele ei curgea sînge de ceasornicar şi lui Frankie cea de odinioară îi plăcea grozav de mult să se aşeze la masa de lucru a tatălui. Îşi punea ochelarii cu lupă şi, încruntîndu-se, aferată, înmuia piesele în gaz. Ştia să lucreze şi la strung. Uneori, cîțiva gură cască se opreau pe trotuar ca s-o privească şi ea îşi imagina că spuneau :

— Frankie Addams lucrează pentru tatăl ei şi cîştigă cincisprezece dolari pe săptămînă. Ea pune la punct ceasurile cele mai stricate din prăvălie şi, împreună cu tatăl ei, îi frecventează pe pădurarii de la World Club. Priviți-o ! Face cinste familiei ei şi întregului oraş.

Astfel îşi închipuia aceste convorbiri, în timp ce se încrunta, deasupra unui ceasornic, cu o expresie de om ocupat. Astăzi însă privi ceasul întins pe sugativă în fața ei, dar nu-şi puse lupa de ceasornicar. Trebuia să mai spună ceva despre moartea unchiului Charles.

Cînd tatăl ei reveni în partea din față a prăvăliei, ea adăugă :

— Unchiul Charles a fost cîndva unul dintre cetățenii de vază. Va fi o pierdere pentru întreaga țară.

Cuvintele acestea nu părură să-l impresioneze pe tatăl ei.

— Mai bine te-ai duce acasă. Berenice te-a căutat la telefon.

— Bine, dar adu-ți aminte că mi-ai spus că aș putea să-mi iau o rochie pentru nuntă. Și ciorapi. Și pantofi.

— Ia-le de la MacDougal.

— Nu văd de ce trebuie să cumpărăm mereu de la MacDougal numai pentru că se află în apropiere, bombăni ea, ieșind pe ușă. Acolo unde mă duc eu o să fie magazine de o sută de ori mai mari decît al lui MacDougal.

Orologiul din turnul bisericii First Baptist bătu de douăsprezece și sirena filaturii fluieră. Pe stradă domnea o liniște somnolentă și toate automobilele, parcate pieziș cu boturile către fîșia centrală de iarbă, aveau și ele aerul unor automobile frînte de oboseală, adormite. Puținii oameni care se aflau pe stradă la ora prînzului se strecurau cît mai la umbră, la umbra ciuntită a apărătoarelor. Soarele absorbea culoarea cerului și clădirile de cărămidă ale magazinelor păreau pipernicite, sumbre, în lumina orbitoare. Una dintre case avea o cornișă în consolă în partea de sus și, de la depărtare, arăta ciudat, ca o clădire de cărămidă care a început să se topească. În liniștea aceasta de amiază auzi din nou flașneta omului

cu maimuța, sunetul care îi atrăgea totdeauna pașii, așa că porni automat, către el. De data aceasta o să-i găsească și o să-și ia rămas bun.

În timp ce F. Jasmine porni grăbită pe stradă, îi văzu în minte și se întrebă dacă și ei își vor aminti de ea. Frankie cea de odinioară ținuse totdeauna la maimuță și la flașnetar. Semănau unul cu celălalt — amîndoi aveau o expresie mirată, neliniștită, de parcă s-ar fi întrebat în fiecare clipă dacă ceea ce făceau era greșit sau nu. De fapt, maimuța greșea aproape totdeauna; după ce dansa în ritmul cîntecului flașnetei, trebuia să-și scoată șepcuța drăgălașă și să o întindă către publicul din jur, dar de cele mai multe ori se încurca și-l saluta pe flașnetar și-i întindea lui șapca, iar flașnetarul trebuia s-o corecteze; pînă la urmă se isca ceartă, scandal. Cînd se făcea că-i dă o palmă maimuței, aceasta se ghemuia și protesta — apoi se uitau unul la altul cu fețele încrețite și triste, pe care era întipărită aceeași expresie de exasperare înspăimîntată. După ce îi observa mult timp, Frankie cea de odinioară, impresionată, începea să capete și ea aceeași expresie, în timp ce îi urma peste tot. Acum, F. Jasmine era nerăbdătoare să-i vadă.

Auzise limpede flașneta dezacordată, deși ei nu se aflau pe strada principală, ci mai departe, probabil după colțul blocului de case următor. F. Jasmine o porni grăbită spre ei. În timp ce se apropia de colț, auzi alte sunete care îi stîrniră curiozitatea, așa că se opri și ascultă. Mai tare decît cîntecul flașnetei se auzea glasul unui om care se certa, precum și protestele iritate și stridente ale

flaşnetarului. Putu să audă şi flecăreala maimuţei. Apoi flaşneta tăcu brusc şi cele două voci distincte deveniră puternice şi furioase. F. Jasmine ajunse la colţ. Era colţul din dreptul magazinului *Sears & Roebuck*; trecu încet prin faţa magazinului, apoi coti şi i se înfăţişă o privelişte ciudată.

Strada îngustă care dădea în Front Avenue era orbitor de strălucitoare în lumina puternică. Acolo, pe trotuar, se aflau maimuţa, flaşnetarul şi un soldat care întindea un pumn plin de bancnote — cam o sută de dolari, la prima vedere. Soldatul dădea impresia că e furios, iar flaşnetarul părea şi el galben la faţă de mînie. Se certau. Şi F. Jasmine înţelese că soldatul încerca să cumpere maimuţa. Maimuţa stătea ghemuită, tremurînd, pe trotuar, lîngă zidul de cărămidă al magazinului *Sears & Roebuck*. Cu toate că era o zi de arşiţă, purta hăinuţa ei roşie, cu nasturi de argint şi faţa mică îi era speriată, desnădăjduită, gata-gata parcă să strănute. Dîrdîind, se tot înclina, jalnic, în faţa nimănui şi întindea şapca în gol. Ştia că glasurile furioase i se adresau ei şi se simţea vinovată.

F. Jasmine rămăsese pe loc, în apropiere, încercînd să înţeleagă cearta şi ascultînd tăcută. Deodată, soldatul apucă lanţul maimuţei, însă aceasta ţipă şi, înainte ca F. Jasmine să-şi dea seama ce se întîmplă, maimuţa i se căţără pe picior şi pe trup şi i se ghemui pe umăr, înconjurîndu-i capul cu mîinile ei de maimuţă. Toate acestea se petrecuseră într-o clipită şi ea fu atît de surprinsă, încît nu se putu mişca. Glasurile tăcură şi, în afară de scîncetele maimuţei, în strada liniştită nu se mai

auzea nimic. Soldatul rămase cu gura căscată, uimit, cu mîna plină de bancnote, încă întinsă.

Flaşnetarul fu primul care îşi reveni ; îi vorbi maimuţei cu glas blînd şi într-o clipă maimuţa sări de pe umărul ei pe flaşneta pe care o purta omul în spate. Apoi plecară amîndoi, cotind-o grăbiţi pe după colţ şi, în ultimul moment, chiar atunci cînd dădură colţul, priviră înapoi cu aceeaşi expresie dojenitoare, plină de viclenie. F. Jasmine se rezemă de peretele de cărămidă şi simţi încă maimuţa pe umăr şi mirosul acela de praf, de acru ; se cutremură. Soldatul bombăni într-una pînă cînd cei doi dispărură de sub ochii lui şi F. Jasmine observă atunci că era chiar soldatul acela roşcovan de la *Luna Albastră.* El îndesă banii într-un buzunar lateral.

— Ce maimuţă drăgălaşă, zise F. Jasmine. Am avut însă o senzaţie foarte ciudată atunci cînd s-a cătărat pe mine.

Soldatul păru că îi observă abia atunci prezenţa. Expresia de pe faţa lui se schimbă treptat şi aerul de supărare dispăru. O măsură pe F. Jasmine din creştetul capului, coborînd privirea peste frumoasa rochie de organdi pînă la pantofii negri de lac pe care-i avea în picioare.

— Îmi închipui că trebuie să fi dorit tare mult maimuţa, zise ea. Şi eu mi-am dorit totdeauna o maimuţă.

— Ce ? întrebă soldatul. Apoi spuse cu o voce înfundată, ca şi cum limba i-ar fi fost făcută din pîslă sau dintr-o bucată foarte groasă de hîrtie sugativă :

— Încotro mergem ? întrebă soldatul. Mergi dumneata cu mine sau eu cu dumneata ?

F. Jasmine nu se aştepta la asta. Soldatul i se alătura ca un călător care întîlneşte un alt călător în vilegiatură. Pentru o clipă îi trecu prin minte că mai auzise undeva întrebarea asta, poate într-un film şi că, pe deasupra, era o întrebare-tip, care cerea tot un răspuns-tip. Necunoscînd răspunsul potrivit, ea întrebă cu precauţie :

— Încotro mergeţi ?

— Ia-mă de toartă, zise el, întinzîndu-i braţul.

Porniră pe o stradă lăturalnică călcînd pe umbrele lor chircite de soarele amiezii. Soldatul era singurul om care i se adresase în ziua aceea F. Jasminei şi o invită să meargă cu el. Cînd începu însă să-i povestească despre nuntă, parcă îi lipsea ceva. Poate pentru că povestise atîtor oameni din oraş planurile ei şi îşi putea considera dorinţa satisfăcută. Sau poate pentru că simţea că soldatul, în realitate, nu o asculta. El se uita cu coada ochiului la rochia de organdi roz şi pe buze îi mijea un surîs. F. Jasmine nu putu să-şi potrivească paşii după ai lui, deşi încercă să o facă, deoarece picioarele lui păreau prost articulate, fapt care îl făcea să meargă într-un chip dezordonat.

— Din ce stat veniţi, dacă-mi permiteţi să vă pun această întrebare ? spuse ea politicos.

În clipa care trecu pînă să primească răspunsul, mintea ei ageră avu timp să-şi imagineze : Hollywood, New York şi Maine. Soldatul răspunse :

— Arkansas.

Dar dintre toate cele patruzeci şi opt de state ale Statelor Unite, Arkansas era unul dintre ace-

lea, foarte puţine, care nu o atrăsese niciodată în mod special; imaginaţia ei, contrariată, porni însă brusc în direcţie opusă, aşa că întrebă:

— Aveţi vreo idee unde o să vă duceţi?

— Mă-nvîrtesc şi eu p-aici, zise soldatul. Sînt liber. Am o permisie de trei zile.

El înţelesese greşit întrebarea, căci ea i se adresase ca unui soldat ce putea fi trimis în orice ţară din lume; înainte însă de a-l putea lămuri asupra intenţiilor cuprinse în întrebarea ei, el zise:

— Aici, după colţ, este un fel de hotel. Acolo stau. Apoi, continuînd să-i privească gulerul plisat al rochiei, adăugă: Parcă te-am mai văzut pe undeva înainte. Te duci vreodată la dans, la *Idle Hour?*

Merseră pe Front Avenue şi strada începu să capete aerul ei de sîmbătă după-amiază. O doamnă îşi usca părul blond la fereastra de la etajul al doilea, deasupra pescăriei şi striga la doi soldaţi care treceau pe stradă. Un predicator public, o figură cunoscută a oraşului, propovăduia într-un colţ de stradă unui grup de băieţi de culoare de la depozite şi unor copii sfrijiţi. Dar F. Jasminei nu-i era capul la ceea ce se petrecea în jurul ei. Observaţia soldatului în legătură cu dansul, cu *Idle Hour*, o atinsese ca bagheta magică din poveste. Îşi dădu seama pentru prima oară că merge cu un soldat, cu unul dintre aceia care făcea parte din grupurile gălăgioase şi vesele ce hoinăreau pe străzi unii cu alţii, sau cu fete mai mari. În timp ce Frankie cea de odinioară dormea, ei dansau şi petreceau la *Idle Hour*. Şi ea nu dansase niciodată

cu cineva în afară de Evelyn Owen şi nu pusese niciodată piciorul la *Idle Hour.*

Acum F. Jasmine mergea cu un soldat care în mintea lui o vedea şi pe ea în mijlocul unor asemenea plăceri necunoscute. Dar mîndria ei nu era deplină. Exista în ea o bănuială neliniştitoare pe care nu reuşea prea bine să o localizeze sau să o definească. Aerul amiezii era apăsător şi lipicios ca siropul fierbinte şi, pe deasupra, se mai simţea şi mirosul înăbuşitor al vopsitoriilor de la filatură. Din strada principală se auzea sunetul slab al flaşnetei.

Soldatul se opri.

— Asta e hotelul, zise el.

Se aflau în faţa *Lunii Albastre* şi F. Jasmine fu surprinsă cînd auzi vorbindu-se de hotel, atunci cînd ea crezuse că se află doar în faţa unei cafenele. Cînd soldatul deschise uşa cu plasă de la intrare, fata observă că se clătina puţin. După strălucirea puternică de afară, în faţa ochilor i se aşternu un roşu orbitor şi apoi o perdea neagră şi trebui să treacă un minut pînă să se deprindă cu lumina albastră. Îl urmă pe soldat într-una din boxele din dreapta.

— Ai chef de-o bere, afirmă el, fără să o întrebe, de parcă era sigur de răspunsul ei.

F. Jasminei nu-i plăcea gustul berei ; sorbise o dată sau de două ori pe ascuns din paharul tatălui ei şi i se păruse acră. Dar soldatul nu-i dădu timp să aleagă.

— Da, cu plăcere, zise ea. Mi-ar face plăcere.

Nu fusese niciodată într-un hotel, deşi se gîndise deseori la hoteluri şi scrisese despre ele în pie-

sele ei de teatru. Tatăl ei locuise de multe ori în hoteluri și îi adusese o dată de la unul, din Montgomery, două săpunuri mici, pe care ea le păstrase. Privi în jur, prin localul *Luna Albastră*, cu o curiozitate înnoită. Deodată, simți nevoia să fie foarte cuviincioasă. Așezîndu-se la masa din boxă, își netezi rochia, așa cum făcea cînd se afla la o petrecere sau la biserică, pentru ca să nu stea pe pliurile fustei. Se ținea dreaptă și figura ei avea o expresie corectă. Dar *Luna Albastră* i se părea mai curînd un fel de cafenea, decît un hotel adevărat. Nu-l văzu pe portughezul palid, trist. O doamnă grasă, care rîdea și avea un dinte de aur, îi turnă soldatului berea, la tejghea. Scara din spate ducea probabil la încăperile de sus ale hotelului și treptele luminate de lămpi de neon erau acoperite cu un covor de linoleum. Un cor scanda agresiv la radio o reclamă : „*Guma de mestecat Denteen ! Guma de mestecat Denteen ! Denteen !*“ Aerul cu miros de bere îi amintea de o cameră unde murise un șobolan. Soldatul se înapoie în boxă aducînd două pahare cu bere ; el linse spuma ce i se prelinsese pe mînă și apoi se șterse de fundul pantalonilor. După ce se așeză în boxă, F. Jasmine spuse cu o voce care era cu totul nouă pentru ea — o voce ascuțită, nazală, demnă și fină :

— Nu găsiți că este formidabil de captivant ? Stăm aici la o masă și peste o lună cine poate să spună în ce colț al pămîntului ne vom afla. Poate că mîine armata vă va trimite în Alaska, așa cum l-au trimis pe fratele meu. Sau în Franța, sau în Africa, sau în Burma. Nici eu habar n-am unde voi fi mîine. Mi-aș dori să merg cu ei pentru cîtva

timp, întîi în Alaska şi apoi prin alte părţi. Ei spun că Parisul a fost eliberat. După părerea mea, războiul se va termina luna viitoare.

Soldatul ridică paharul şi-şi lăsă capul pe spate ca să poată înghiţi berea dintr-o sorbitură. F. Jasmine gustă şi ea de cîteva ori din bere, deşi avea un gust neplăcut. Astăzi nu vedea lumea atît de dezlînată şi de zdrobită, rotindu-se cu o mie şase sute de kilometri pe oră, în aşa fel încît să o ameţească cu imaginile ei despre război şi despre meleaguri îndepărtate. Lumea nu fusese niciodată atît de aproape de ea. Stînd în faţa soldatului, în boxa aceea de la *Luna Albastră*, văzu în minte trei persoane ; ea, fratele ei şi mireasa mergînd în aerul îngheţat din Alaska de-a lungul mării, unde valuri de gheaţă verzuie încremeniseră la mal, înţepenite, încălecate ; vedea cum se căţărau pe un gheţar însorit, pe care se prelingeau culori palide, reci, legaţi toţi trei cu o frînghie, şi cum prieteni de pe un alt gheţar strigau în graiul lor din Alaska numele J. A., numele pe care îl purtau. Ea îi văzu apoi pe cei trei în Africa, pe cămile, prin furtuni de nisip, împreună cu o mulţime de arabi în burnuzuri. Burma era învăluită în întuneric de junglă, aşa cum o văzuse în fotografiile din revista *Life*. Datorită nunţii, aceste ţinuturi îndepărtate, lumea întreagă, păreau accesibile, apropiate ; tot atît de apropiate de Winter Hill cît era Winter Hill de oraş. De fapt, realitatea prezentă era aceea care i se părea F. Jasminei întrucîtva ireală.

— Da, este formidabil de captivant, spuse din nou.

Terminînd berea, soldatul își șterse gura umedă cu dosul mîinii pistruiate. Cu toate că nu era gras, fața lui părea umflată și lucioasă, în lumina lămpii de neon. Avea o mie de pistrui mici și singurul lucru care i se părea drăguț la el era părul roșu, ondulat, strălucitor. Avea ochi albaștri, apropiați unul de altul și albul lor era nepătat. Se uita stăruitor la ea, într-un chip special, nu așa cum se uită un călător la altul, ci ca o persoană care avea de împărtășit un plan secret. Cîteva clipe nu scoase nici o vorbă. Apoi, cînd vorbi în sfîrșit, cuvintele nu aveau nici un înțeles pentru ea și nu era în stare să le priceapă. I se păru că soldatul spusese :

— Cine-i bucățica asta bună ?.[1]

Pe masă nu era nimic de mîncare, și ea avu senzația neplăcută că el începuse să se exprime cu subînțelesuri. Încercă să schimbe vorba.

— V-am spus că fratele meu face parte din Forțele Armate.

Soldatul părea însă că nu o ascultă.

— Aș băga mîna în foc că am mai dat peste tine pe undeva.

Bănuiala lui F. Jasmine se întări. Pesemne soldatul își închipuia că ea este cu mult mai mare decît era în realitate, dar satisfacția pe care i-o provoca lucrul acesta nu fu deplină. Ca să spună ceva, remarcă :

— Unii oameni nu apreciază părul roșu. Pentru mine este culoarea preferată. Aducîndu-și aminte de fratele ei și de mireasă, adăugă : Cu

---

[1] Joc de cuvinte în limba engleză : *cute-dish* — bucățică bună (fig : fată drăguță) *dish* — fel de mîncare.

excepția părului brun și blond. Totdeauna am considerat că e păcat ca Dumnezeu să strice părul ondulat pe băieți, cît timp există peste tot atîtea fete care au părul țeapăn ca vătraiul.

Soldatul se apleca peste masa din boxă și, continuînd să o fixeze, își mișcă degetul arătător și cel mijlociu de la fiecare mînă înspre ea, de-a curmezișul mesei. Degetele erau murdare și aveau dîre negre sub unghii. F. Jasmine avu senzația că se va întîmpla ceva ciudat, cînd, tocmai în clipa aceea, se produse o gălăgie și o învălmășeală mare și trei sau patru soldați se îmbulziră în hotel. Se auzi o hărmălaie de glasuri și ușa cu plasă de la intrare se izbi cu zgomot. Degetele soldatului se opriră din înaintarea lor pe masă și, cînd se uită la ceilalți soldați, expresia aceea deosebită îi dispăru din ochi.

— Nu-i așa că maimuța aceea era mică și drăguță ?

— Care maimuță ?

Bănuiala ei se transformă acum în senzația că ceva nu e așa cum trebuie.

— Păi, maimuța pe care ați încercat s-o cumpărați acum cîteva minute. Ce este cu dumneavoastră ?

Da, ceva nu era așa cum trebuie și soldatul duse pumnii la cap. Corpul i se moleși și se lăsă pe speteaza scaunului din boxă, de parcă ar fi leșinat.

— A, maimuța aia, zise el, împleticindu-și limba. Ei, plimbarea prin soare, după toate cănile alea cu bere. Toată noaptea am hoinărit. Oftă și mîinile îi căzură fără vlagă pe masă. Mi se pare că sînt cam matufit.

F. Jasmine începu să se întrebe pentru prima oară ce caută ea acolo și dacă n-ar trebui să se ducă acasă. Ceilalți soldați se îngrămădiră în jurul unei mese de lîngă scară și cucoana cu dintele de aur se agita în spatele tejghelei. F. Jasmine își terminase berea și în paharul gol rămase o dantelă de spumă grasă. Aerul fierbinte, înăbușitor din hotel o făcu brusc să nu se simtă prea bine.

— Acum trebuie să mă duc acasă. Vă mulțumesc pentru tratație.

Ea ieși din boxă, dar soldatul se aplecă înspre ea și o apucă de poala rochiei.

— Hei, zise el. Nu o lua din loc chiar așa. Hai să aranjăm ceva pentru astă-seară. Ce-ai zice de o întîlnire la ora nouă ?

— O întîlnire ? F. Jasmine își simți capul mare și gol. Berea o făcu să simtă în picioare o senzație ciudată ca și cum ar fi avut de condus patru picioare în loc de două. În orice altă zi în afară de aceea i s-ar fi părut aproape imposibil ca cineva, și cu atît mai puțin un soldat, să-i dea întîlnire. Chiar cuvîntul *întîlnire* era un cuvînt de oameni maturi, folosit de fetele mai vîrstnice. Dar și aici era ceva care-i strica plăcerea. Dacă el ar fi știut că ea nu împlinise încă treisprezece ani, n-ar fi invitat-o niciodată, sau poate că nici nu s-ar fi apropiat vreodată de ea. Avea o senzație de nesiguranță, de oarecare neliniște.

— Nu știu...

— Ba sigur, stărui el. Să zicem că ne găsim aici la ora nouă. Putem merge la *Idle Hour* sau în altă parte. Ce zici ? Aici, la nouă.

— Bine, rosti ea în sfîrşit. O să-mi facă plăcere.

Se afla din nou pe trotuarele încinse, unde trecătorii păreau întunecaţi şi chirciţi în lumina supărătoare. Îi trebui cîtva timp pînă să-şi recapete starea sufletească de nuntaşă care o stăpînea în acea dimineaţă, căci jumătatea de oră petrecută la hotel o îndepărtase puţin de preocupările ei. Nu-i trebui însă prea mult timp şi, cînd ajunse pe strada principală, senzaţia de nuntaşă o cuprinse din nou. Întîlni o fetiţă, cu două clase mai mică decît ea, şi o opri în stradă ca să-i povestească planurile ei. Îi spuse de asemenea că un soldat a invitat-o să se întîlnească cu el — şi spunea asta, fălindu-se. Fata merse cu ea ca să-şi cumpere rochia pentru nuntă, şi asta dură o oră, căci probă peste o duzină de rochii frumoase.

Dar cel mai important fapt care o readuse la dispoziţia de nuntaşă fu o întîmplare care avu loc în drum spre casă. Era o misterioasă iluzie optică şi totodată un efect al imaginaţiei. Mergea spre casă cînd, deodată, simţi un şoc de parcă ar fi fost lovită în piept de un cuţit azvîrlit de undeva, care se înfipsese în ea şi vibra. F. Jasmine se opri brusc, cu un picior în aer şi, la început, nu putu să-şi dea seama ce se întîmplase. În spatele ei şi în lături zărise ceva cu coada ochiului stîng ; pe străduţa prin care trecuse, zărise două umbre întunecate. Şi din pricina acestor forme văzute pe jumătate, fulgerare bruscă la coada ochiului ei, imaginea fratelui ei şi a miresei ţîşni dintr-o dată în ea. Îi văzu pe amîndoi într-o sclipire violentă, ca de fulger, aşa cum arătau atunci, stînd pentru o clipă unul lîngă altul în faţa policioarei căminului din hol,

el cu braţul petrecut pe după umerii miresei. Imaginea aceasta era atît de vie încît F. Jasmine avu dintr-o dată impresia că Jarvis şi Janice se aflau acolo, pe străduţa din spatele ei şi că ea îi zărise – cu toate că ştia, şi încă foarte bine, că ei se aflau la Winter Hill, la aproape o sută şaizeci de kilometri depărtare.

F. Jasmine coborî piciorul rămas în aer şi se întoarse cu grijă, uitîndu-se în jur. Străduţa, îngustă, întunecoasă, în lumina orbitoare se afla între două băcănii. Nu se uită direct la ea, căci simţea parcă ceva care semăna a frică. Ochii i se furişară încet, în jos, pe peretele de cărămidă şi zări din nou cele două umbre, întunecate. Şi ce era acolo ? Mare-i fu mirarea ! Pe străduţă erau doar doi băieţi de culoare ; unul dintre ei, mai înalt decît celălalt, îşi sprijinea braţul de umărul băiatului mai scund. Asta era tot — dar ceva din înclinarea lor, din poziţia în care stăteau, din înfăţişarea lor, i-a sugerat brusc imaginea fratelui ei şi a miresei, care îi provocase acel şoc. Cu această imagine a lor, limpede şi precisă, se sfîrşi dimineaţa aceea. Ajunse acasă pe la ora două.

2

După-amiaza semăna cu miezul cozonacului copt de Berenice lunea trecută, un cozonac nereuşit. Frankie de odinioară fusese bucuroasă că nu a reuşit cozonacul, nu din răutate, ci pentru că aceşti

cozonaci căzuţi îi plăceau cel mai mult. Savura fierbinţeala umedă şi lipicioasă din mijloc şi nu pricepea de ce oamenii mari considerau că asemenea cozonaci sînt neizbutiţi. În acea ultimă zi de luni, cozonacul avea marginile uşor ridicate şi înalte, iar mijlocul umed şi necrescut de loc.

După dimineaţa strălucitoare, plină, după-amiaza fu greoaie şi păstoasă ca mijlocul acelui cozonac. Şi, pentru că era ultima dintre toate după-amiezile, F. Jasmine găsi un farmec neobişnuit în felul de a fi şi în înfăţişarea bătrînei bucătării, atît de cunoscute. Cînd sosi acasă, la ora două, Berenice storcea rufe. John Henry stătea la masă suflînd băşici de săpun cu un mosor şi îi aruncă o privire lungă, înveninată, complice.

– Unde Dumnezeu ai fost ? întrebă Berenice.

— Noi ştim un lucru pe care tu nu-l ştii, zise John Henry. Habar n-ai !

— Ce ?

— Berenice şi cu mine mergem la nuntă.

F. Jasmine îşi scotea tocmai rochia de organdi şi cuvintele lui o surprinseră.

— Unchiul Charles a murit.

— Am auzit asta, însă...

— Da, zise Berenice, sărmanul de el a încetat din viaţă azi dimineaţă. O să-l transporte la cimitirul familiei în Opelika. Şi John Henry o să rămînă mai multe zile la noi.

Acum, cînd află că moartea unchiului Charles va influenţa într-o oarecare măsură nunta, ea îi făcu loc în gîndurile ei. În timp ce Berenice isprăvea de stors rufele, F. Jasmine, în combinezon, stătea pe scara ce ducea la camera ei. Închise ochii.

Unchiul Charles locuia la țară, într-o casă de lemn umbroasă și era prea bătrîn ca să mai poată mînca porumb de pe știulete. Vara asta, în iunie, s-a îmbolnăvit și de atunci a zăcut mereu. Stătea în pat, chircit și întunecat și foarte bătrîn. Se plîngea că tablourile sînt agățate strîmb pe perete și atunci dădură jos toate tablourile înrămate dar asta nu-i ajută cu nimic. Se plînse că patul lui e așezat într-un colț nepotrivit, așa că mutară patul — dar nu era asta. Apoi îi pieri glasul și cînd încercă să vorbească, gîtul parcă îi era umplut cu clei și nu putură să-i înțeleagă cuvintele. Familia West se dusese să-l vadă într-o duminică și o luaseră cu ei și pe Frankie ; ea se apropiase atunci în vîrful picioarelor de ușa deschisă a dormitorului din fundul casei. Unchiul Charles semăna cu un bătrîn sculptat în lemn brun și era acoperit cu un cearceaf. Doar ochii, făcuți parcă din gelatină albastră, se mișcaseră și ea avusese impresia că puteau să-i iasă din orbite și să se rostogolească în jos pe obraz, ca o piftie umedă, albastră. Se oprise în prag, privindu-l fix, apoi plecase înspăimîntată, în vîrful picioarelor. În cele din urmă el se plînsese că soarele străbate prin fereastră într-o „direcție greșită" ; dar de fapt nu asta îl supărase atît de mult. Apoi venise moartea.

F. Jasmine deschise ochii și se întinse.

— E groaznic să fii mort ! zise ea.

— Eh ! exclamă Berenice, prea suferea mult bătrînul și își trăise traiul. Dumnezeu i-a hotărît sorocul.

— Ştiu. Dar în acelaşi timp e grozav de ciudat că a trebuit să moară chiar în ajunul nunţii. Şi ce naiba v-a apucat, pe tine şi pe John Henry, să vă agăţaţi şi voi de nuntă ? Cred că o să rămîneţi frumos acasă.

— Frankie Addams, rosti Berenice, proptindu-şi mîinile în şolduri, eşti cea mai egoistă fiinţă omenească din cîte au existat vreodată pe lume. Toţi sîntem închişi în bucătăria asta şi...

— Nu-mi mai spune Frankie ! Aş dori să nu mai fie nevoie să ţi-o amintesc.

Era la începutul după-amiezii, cam pe vremea cînd altă dată se auzea cîntecul plăcut al unei orchestre. Acum, radioul fiind oprit, bucătăria era solemnă şi liniştită şi se auzeau zgomote venite din depărtare : de pe trotuar, vocea unui om de culoare strigînd cu glas amărît, greu de înţeles, denumirile unor legume, un vaier prelung, fără cuvinte. Undeva, prin apropiere, lovituri de ciocan, fiecare lovitură lăsînd un ecou în urma ei.

— Ai fi grozav de mirată dacă ai afla pe unde am fost astăzi. Am fost prin tot oraşul. Am văzut omul cu maimuţa. Era şi un soldat care a încercat să cumpere maimuţa şi ţinea în mînă o sută de dolari. Ai văzut vreodată pe cineva încercînd să cumpere o maimuţă pe stradă ?

— Nu. Era beat ?

— Beat ? întrebă F. Jasmine.

— O ! zise John Henry. Omul cu maimuţa !

Întrebarea Berenicei o tulburase pe F. Jasmine şi avu nevoie de o clipă de gîndire.

— Nu cred că era beat. Oamenii nu se îmbată ziua-n amiaza mare. Ea avusese intenţia să-i spună Berenicei despre soldat, însă acum şovăia. Totuşi era ceva... Spre sfîrşitul frazei tărăgănă glasul şi urmări curcubeele de pe baloanele de săpun care pluteau liniştit prin cameră. Îi era greu să şi-l imagineze şi să facă aprecieri asupra soldatului, aici, în bucătărie, cu picioarele goale şi numai în combinezon. Era nehotărîtă în privinţa întîlnirii din seara aceea. O sîcîia nehotărîrea aceasta, aşa că schimbă subiectul : Sper că ai spălat şi ai călcat toate lucrurile mele. Trebuie să le iau la Winter Hill.

— De ce ? zise Berenice. Doar nu stai decît o zi.

— Ce, n-ai auzit ? se răsti F. Jasmine. Ţi-am spus că nu mă mai înapoiez aici după nuntă.

— Ce prostie gogonată ! Ai mult mai puţină minte decît credeam. Ce te face să-ţi închipui că vor să te ia cu ei ? Doi fac o pereche ; trei, o grămadă. Asta e lucrul important la o nuntă. Doi fac o pereche ; trei, o grămadă.

F. Jasmine fusese totdeauna de părere că era greu să lupţi cu o zicală cunoscută. Obişnuia să le folosească în piesele ei şi în conversaţie, dar erau greu de combătut, aşa că spuse :

— Aşteaptă şi ai să vezi.

— Îţi aduci aminte de potop ? De Noe şi de arca lui ?

— Ce legătură au astea cu ce ţi-am spus ?

— Aminteşte-ţi modul în care a primit el vietăţile alea.

— Oh, mai tacă-ţi gura aia mare de babă !
— Două cîte două, spuse Berenice A luat cu el vietăţile două cîte două.
În după-amiaza aceea întreaga discuţie, de la început pînă la sfîrşit, a avut ca subiect nunta. Berenice refuză să admită felul de a gîndi al F. Jasminei. Ea se comportă din capul locului astfel, încît parcă ar fi încercat să o apuce pe F. Jasmine de guler — aşa cum îi prinde Legea pe cei vinovaţi — şi să o azvîrle înapoi, de unde pornise, înapoi în vara tristă şi înnebunitoare care acum i se părea F. Jasminei o perioadă aproape uitată. Dar F. Jasmine era încăpăţînată şi nu putea fi păcălită. Berenicei îi fu greu să-şi găsească toate argumentele şi, de la primul pînă la ultimul cuvînt, a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să pună în cumpănă şi să defăimeze nunta. Dar F. Jasmine nu îngăduia să se vorbească rău despre nuntă.
— Ia uite, zise F. Jasmine şi apucă rochia de organdi roz pe care o scosese. Îţi aduci aminte că atunci cînd am cumpărat rochia asta, gulerul avea creţuri foarte mici. Tu ai călcat însă gulerul ca şi cînd ar fi avut pliseuri. Acum trebuie să refacem creţurile alea mici, aşa cum au fost.
— Şi cine o să facă asta ? zise Berenice. Apucă rochia şi îi examină gulerul. Am şi aşa destule griji şi o grămadă de treburi pe cap.
— Da, dar asta trebuie să se facă, replică F. Jasmine. Aşa e croit acest guler. Şi, în plus, s-ar putea să am nevoie să-l port undeva astă seară.

— Unde, mă rog ? întrebă Berenice. Ai putea să-mi răspunzi acum la întrebarea pe care ţi-am pus-o atunci cînd ai venit. Unde Dumnezeu mi-ai umblat toată dimineaţa ?

Se întîmplă aşa cum prevăzuse F. Jasmine : Berenice refuză să o înţeleagă. Şi, fiind mai mult o chestiune de impresii decît de vorbe sau de fapte, ea socoti că este greu să-i explice. Cînd îi vorbi despre legături, Berenice se uită la ea cu o privire lungă, nedumerită — iar cînd ajunse la *Luna Albastră* şi la oamenii de acolo, nasul lat şi turtit al Berenicei se lăţi şi mai mult şi ea scutură dezaprobativ din cap. F. Jasmine nu pomeni de soldat ; deşi fusese de multe ori pe punctul de a-i vorbi despre el, ceva o împiedecă să o facă.

Cînd termină de povestit, Berenice zise :

— Frankie, sincer îţi spun, cred că te-ai zăpăcit de tot cu nunta asta. Să colinzi tot oraşul şi să istoriseşti unor persoane cu totul străine, aşa nitam-nisam povestea asta. Cred că în sinea ta îţi dai seama că ceea ce faci e nebunie curată.

— Aşteaptă şi ai să vezi, zise F. Jasmine. Or să mă ia cu ei.

— Şi dacă nu ?

F. Jasmine ridică de jos cutia cu pantofii argintii şi pachetul cu rochia de nuntă.

— Astea sînt toaletele mele de nuntă. Am să ţi le arăt mai tîrziu.

— Şi dacă nu te iau cu ei ?

F. Jasmine, care o şi pornise în sus pe scară, se opri şi se înapoie în bucătărie. În cameră era linişte.

— Dacă nu, o să mă sinucid, zise ea. Dar mă iau.

— Şi cum ai să te sinucizi, mă rog ?

— Mă-mpuşc în tîmplă cu un pistol.

— Care pistol ?

— Pistolul pe care papa îl ţine sub batistele lui, împreună cu fotografia mamei, în sertarul din dreapta al biroului.

Berenice tăcu pentru un moment. Figura îi era tulburată.

— Ai auzit ce ţi-a spus domnul Addams de jocul cu pistolul acela. Du-te sus acum. Cina o să fie gata numaidecît.

A fost o cină tîrzie, ultima masă pe care o mai luau toţi trei împreună, în bucătărie. Sîmbăta nu aveau ore fixe de masă şi începeau cina pe la patru, cînd soarele de august trecea leneş peste curte în curmeziş. În clipa aceea a după-amiezii, razele soarelui străbăteau curtea din spate ca vergelele unei închisori ciudate, strălucitoare. Cei doi smochini erau verzi şi pipernicţi, iar arbustul de viţă, săgetat de soare, proiecta o umbră masivă. După-amiaza, soarele nu trecea prin ferestrele din spatele casei, aşa că bucătăria rămînea cenuşie. Începură toţi trei cina la ora patru şi o întinseră pînă în amurg. Aveau la masă pilaf şi mazăre cu costiţă şi, în timp ce mîncau, începură să vorbească despre dragoste. Acesta era un subiect despre care F. Jasmine nu vorbise niciodată în viaţa ei. În primul rînd, nu credea în dragoste şi nu o introdusese în piesele ei. În după amiaza-asta însă, cînd Berenice începu conversaţia, F. Jasmine nu-şi

mai astupă urechile, cu amîndouă mîinile, ci, în timp ce-şi mînca liniştită mazărea, orezul şi sosul, asculta.

— Am auzit multe lucruri ciudate, zise Berenice. Am cunoscut oameni care s-au îndrăgostit de fete atît de urîte, încît te întrebai dacă ochii lor sînt buni. Am văzut cele mai curioase căsătorii pe care şi le poate închipui cineva. Am cunoscut o dată un băiat care avea toată faţa arsă, aşa că...

— Cine ? întrebă John Henry.

Berenice înghiţi o bucată de pîine de mălai şi se şterse la gură cu dosul mîinii.

— Am cunoscut femei care iubeau nişte adevăraţi diavoli şi îi mulţumeau lui Isus atunci cînd le călcau pragul cu copitele lor despicate. Am cunoscut băieţi cărora le intrase în cap să se îndrăgostească de alţi băieţi. Îl cunoşti pe Lily Mae Jenkins ?

F. Jasmine se gîndi o clipă, apoi răspunse :

— Nu cred.

— Mă rog, îl cunoşti sau nu, ăsta umblă teleleu cu o bluză de mătase roz şi cu un braţ în şold. Ei, şi Lily Mae s-a îndrăgostit de unul numit Juney Jones. De un bărbat, închipuie-ţi. Şi Lily Mae s-a transformat în fată. Şi-a schimbat natura şi sexul şi a devenit fată.

— Adevărat ? întrebă F. Jasmine, s-a schimbat de-adevăratelea ?

— Da, zise Berenice. Cu totul şi cu totul.

F. Jasmine se scărpină după ureche şi zise :

— Curios că nu-mi dau seama de cine vorbeşti. Aveam impresia că ştiu atît de mulţi oameni.

- Ei, n-ai nevoie să-l ştii pe Lily Mae Jenkins. Poţi să trăieşti şi fără să-l cunoşti.

— Oricum, nu te cred, zise F. Jasmine.

— Bine, n-o să stau la discuţii cu tine, zise Berenice. Despre ce vorbeam ?

— Despre ciudăţenii.

— Ah, da.

Întrerupseră cîteva minute conversaţia ca să-şi vadă de cină. F. Jasmine mînca ţinînd coatele pe masă şi călcîiele goale proptite pe stinghia scaunului. Stătea vizavi de Berenice, iar John Henry, cu faţa spre fereastră. Pilaful cu mazăre era felul de mîncare preferat al F. Jasminei. Totdeauna spunea că atunci cînd o să fie întinsă în coşciug să-i plimbe pe sub nas o farfurie cu pilaf şi mazăre, ca să fie siguri că a murit cu adevărat ; căci dacă ar rămîne în ea vreo fărîmă de viaţă, s-ar scula şi ar mînca, iar dacă nu va mişca atunci cînd i-ar mirosi a pilaf, puteau să-i bată liniştiţi capacul la coşciug, avînd siguranţa că e moartă de-a binelea. Acum Berenice îşi alesese ca încercare a morţii o bucată de păstrăv prăjit, iar pentru John Henry, steluţe.

Dar deşi F. Jasmine murea după pilaf, nici ceilalţi nu se dădeau în lături, aşa încît au savurat cu toţii cina din seara aceea : costiţă, pilaf cu mazăre, pîine de mălai, cartofi dulci fierbinţi la cuptor şi zer. Mîncau şi vorbeau.

— Da, cum vă spuneam, reluă Berenice, am văzut o mulţime de ciudăţenii în viaţa mea. Un lucru însă n-am ştiut niciodată şi nici n-am auzit vorbindu-se despre el. Nu, dom'le, niciodată.

Berenice se opri şi clătină din cap, aşteptînd ca ei să o întrebe. Dar F. Jasmine nu spuse nimic. John Henry fu acela care îşi înălţă curios faţa din farfurie şi întrebă :

— Ce, Berenice ?

— Nu, zise Berenice, n-am auzit niciodată în viaţa mea ca cineva să se îndrăgostească de o nuntă. Am văzut eu multe ciudăţenii, dar de aşa ceva n-am auzit niciodată pînă acum.

F. Jasmine mormăi ceva.

— Aşa că mi-am bătut capul şi am ajuns şi eu la o părere.

— Cum se face, întrebă deodată John Henry, cum se face că s-a schimbat băiatul ăla în fată ?

Berenice îl privi şi îi îndreptă şervetul legat în jurului gîtului.

— Asta-i una dintre întîmplările ciudate, mieluşelule... Nu ştiu.

— N-o asculta, zise F. Jasmine.

— După ce m-am socotit bine, am ajuns la părerea că ar trebui să te gîndeşti la un drăguţ.

— Ce ? întrebă Jasmine.

— Ai auzit doar, zise Berenice. Un drăguţ. Un băiat alb, mic şi drăgălaş.

F. Jasmine lăsă jos furculiţa şi rămase cu capul întors într-o parte.

— N-am nevoie de nici un drăguţ. Ce să fac cu el ?

— Cum ce să faci cu el, zăpăcito ? întrebă Berenice. Păi să-l faci să te invite la cinematograf, de exemplu.

F. Jasmine își trase bretonul pe frunte și își hîrșîi picioarele pe stinghia scaunului.

— Acum dă-ți silința să nu mai fii atît de aspră, de lacomă și de încrezută, zise Berenice. Ar trebui să-ți faci toalete frumoase și să vorbești politicos și să fii șireată.

F. Jasmine spuse cu voce scăzută :

— Nu mai sînt necioplită și nici lacomă. M-am schimbat în această privință.

— Bine, e grozav ! exclamă Berenice. Acum pune mîna pe un drăguț.

F. Jasmine dorea să-i povestească Berenicei despre soldat, despre hotel și despre întîlnirea de astă seară. Dar ceva o împiedică și făcu doar aluzii, ocolind subiectul.

— Ce fel de drăguț ? Te gîndești la cineva ca... F. Jasmine se opri pentru că soldatul părea nepotrivit acolo, acasă, în bucătărie, în acea ultimă seară.

— În treaba asta nu te pot sfătui, zise Berenice. Singură trebuie să hotărăști.

— Cineva, să zicem un soldat, care m-ar invita poate la dans la *Idle Hour ?* Dar nu se uita la Berenice.

— Cine vorbește de soldați și de dans ? Eu vorbesc de un băiat mic și drăguț, de vîrsta ta. Ce-ai zice de micul Barney.

— Barney MacKean ?

— Păi sigur. Pentru început el este destul de potrivit. Pînă apare altul rămîi cu el. Ar merge !

— Scîrbosul și nerușinatul ăla de Barney !

În garaj fusese întuneric, sulițele subțiri ale soarelui pătrunseseră prin crăpăturile ușii închise, o dată cu mirosul de praf. Dar nu mai voi să-și amintească de păcatul ăla necunoscut pe care i-l dezvăluise Barney și care o făcuse mai tîrziu să dorească să-i azvîrle un cuțit între ochi. Neputînd s-o facă, se scutură puternic și începu să amestece mazărea și orezul din farfurie. Ești cea mai mare nebună din oraș.

— Nebunii îi numesc nebuni pe cei sănătoși.

Astfel începură din nou să mănînce, cu excepția lui John Henry. F. Jasmine era ocupată să taie felii de pîine de mălai și să le ungă cu unt, să mănînce pilaf și să bea lapte. Berenice nu se grăbea, desprinzînd cu eleganță șuvițe de șuncă de pe os. John Henry se uita de la una la alta și, după ce ascultă la ce vorbeau, se opri din mîncat ca să se gîndească puțin. După un timp întrebă :

— Cîți ai prins ? Drăguți din ăia.

— Cîți ? Cîte fire de păr sînt în cozile astea, miclușelule ? Doar ai de-a face cu Berenice Sadie Brown !

Berenice se pornise pe vorbă și dă-i și dă-i. Cînd începea cîte un subiect lung și serios, cuvintele îi curgeau unul după altul și glasul devenea melodios. În bucătăria cenușie, în după-amiezile de vară, vocea ei era aurie, liniștită și puteai simți culoarea și cîntecul glasului, fără să-i urmărești cuvintele. F. Jasmine lăsă să plutească și să i se depene în auz sunetele prelungi, dar mintea sa nu înregistra sensuri sau fraze. Stătea acolo la masă, ascultînd, și, din cînd în cînd, se gîndea

la ceva care i se păruse totdeauna lucrul cel mai curios: Berenice vorbea mereu despre ea ca şi cum ar fi fost foarte frumoasă. În privinţa asta, Berenice nu era în toate minţile. F. Jasmine îi asculta glasul şi o privea peste masă: faţa întunecată, ochiul albastru, sălbatic, cele unsprezece cozi unsuroase potrivite pe cap asemenea unei scufii, nasul turtit şi lat care tremura cînd vorbea. Berenice putea să fie orice altceva, numai frumoasă nu. Avu impresia că era cazul să-i dea unele sfaturi. Aşadar, la prima pauză zise:

— Cred că ar trebui să nu te mai preocupe drăguţii şi să te mulţumeşti cu T. T. Pun rămăşag că ai patruzeci de ani. E timpul să te astîmperi.

Berenice îşi strînse buzele şi o privi lung pe F. Jasmine, cu ochiul său negru, viu.

— Gură de Aur. Cum de ştii tu aşa de multe? Am dreptul să mă distrez cu oricare altul. Cît timp mai pot. Şi, în legătură cu asta, nu sînt chiar atît de bătrînă cît încearcă unii să mă facă. Încă mai pot să mă descurc. Şi mai am încă mulţi ani înaintea mea pînă să mă dau la fund.

— Ei, n-am vrut să spun să te dai la fund.

— Am auzit ce-ai vrut să spui.

John Henry le urmărise şi le ascultase şi în jurul gurii îi rămăsese o urmă de sos. O muscă mare, albastră, leneşă, îi da tîrcoale, încercînd să se aşeze pe faţa lui lipicioasă aşa că, din cînd în cînd, John Henry o alunga cu mîna.

— Toţi te-au invitat la cinematograf? întrebă el. Toţi drăguţii ăia?

— La spectacole sau în diferite alte locuri, răspunse ea.
— Vrei să spui că nu-ţi plăteşti niciodată biletul ? întrebă John Henry.
— Chiar aşa, zise Berenice. Niciodată cînd mă duc cu un drăguţ. Dacă aş merge undeva cu un grup de femei, sigur că ar trebui să-mi plătesc partea mea. Dar nu sînt din alea care umblă în cîrd cu femeile.
— Atunci cînd v-aţi dus cu toţii la Fairview... zise F. Jasmine — căci primăvara trecută, într-o duminică, un pilot de culoare luase oameni de culoare în avionul lui. Cine a plătit cursa ?
— Păi, să vedem, se gîndi Berenice. Honey şi Clorina şi-au plătit partea lor, doar eu l-am împrumutat pe Honey cu un dolar şi patruzeci de cenţi. Cape Clyde şi-a plătit şi el biletul. Şi T. T. a plătit pentru el şi pentru mine.
— Atunci se cheamă că T. T. ţi-a făcut cinste cu o plimbare cu avionul ?
— Asta îţi spuneam şi eu. El a plătit biletele la autobuz pînă la Fairview şi înapoi, plimbarea cu avionul şi consumaţiile. Toată excursia. Bineînţeles, el a plătit totul. Cum îţi închipui că îmi puteam eu permite un zbor cu avionul ? Eu care cîştig şase dolari pe săptămînă.
— Nu m-am gîndit la asta, recunoscu F. Jasmine după un timp. Mă întreb de unde cîştigă T. T. atîţia bani.
— Munceşte, zise Berenice. John Henry, şterge-te la gură !

Astfel rămaseră încă în jurul mesei, căci în vara asta aveau obiceiul să mănînce în rate; mîncau un timp, apoi se opreau pentru ca mîncarea să li se așeze în stomac și, după un timp, reîncepeau. F. Jasmine își încrucișă cuțitul și furculița în farfuria goală și o întrebă pe Berenice ceva, în legătură cu un lucru care o preocupa.

— Ia spune, numai noi îi zicem mîncării ăsteia pilaf cu mazăre, sau e cunoscută astfel în toată țara? Oricum, pare un nume ciudat.

— Ei, am auzit că i se spune în diferite feluri, zise Berenice.

— Cum?

— Păi, am auzit că i se spune mazăre cu orez. Sau orez cu mazăre și sos. În mai multe feluri. Poți să-l alegi pe care-l vrei.

— Nu vorbesc de orașul ăsta, zise F. Jasmine. Mă gîndesc la alte locuri, la toată lumea. Mă întreb cum îi spun oare francezii.

— Oh! exclamă Berenice. Îmi pui și tu niște întrebări la care nu pot răspunde.

— *Merci à la parlez* [1], zise F. Jasmine.

Stăteau la masă în tăcere. F. Jasmine se aplecase pe speteaza scaunului, cu capul întors spre fereastră, spre curtea goală, însorită. Orașul era liniștit, bucătăria la fel de liniștită, cu excepția ceasului. F. Jasmine nu simțea că lumea se învîrtește și nimic nu mișca.

---

[1] Exprimare incorectă în limba franceză. Ar putea să însemne: Mulțumesc de răspuns.

— Uite, un lucru nostim care mi s-a întîmplat, începu F. Jasmine. Nu știu cum să exprim exact ceea ce vreau să spun. E unul din lucrurile acelea ciudate pe care nu le poți explica precis.

— Ce, Frankie ? întrebă John Henry.

F. Jasmine își întoarse capul de la fereastră, dar înainte de a reîncepe să vorbească, apăru sunetul. Îl auziră străbătînd calm odaia, în liniștea bucătăriei, apoi același sunet se repetă. După-amiaza de august fu străbătută pieziș de o gamă cîntată la pian. Întîi o notă, apoi, ca într-un vis, un șir de alte note, urcînd asemenea treptelor unui castel ; dar tocmai la urmă, atunci cînd ar fi trebuit să se audă nota a opta ca să completeze gama, se făcu liniște. Se repetă apoi nota dinaintea ultimei. Și sunetul acesta, care dădea întregii game o impresie de neterminat, revenea mereu. Pe urmă se așternu tăcerea. F. Jasmine, John Henry și Berenice aveau privirile ațintite unul asupra celuilalt. Undeva, în vecinătate, se acorda un pian.

— Sfinte Isuse ! strigă Berenice. Zău, am crezut că-i ceasul de apoi.

John Henry se înfioră.

— Și eu zise el.

F. Jasmine rămase încremenită la masa încărcată cu farfurii și mîncăruri. Cenușiul bucătăriei era decolorat și odaia părea prea banală, prea ordonată. O altă notă fu repetată apoi cu o octavă mai sus. De fiecare dată cînd sunetul urca, F. Jasmine își ridica ochii, de parcă ar fi urmărit nota care trecea dintr-o parte în cealaltă a odăii ; la sunetul cel mai înalt, ochii îi ajunseră într-un

colţ al tavanului, apoi, cînd gama începea să coboare, capul i se întorcea încet, pe măsură ce privirea aluneca din colţul tavanului pînă în colţul pardoselii din partea opusă odăii. Nota cea mai gravă sună de şase ori şi F. Jasmine îşi pironi ochii pe o pereche de papuci vechi şi pe o sticlă goală de bere, care se aflau în colţul acela al camerei. În sfîrşit, închise ochii, se scutură şi plecă de la masă.

— Asta mă întristează, zise F. Jasmine. Şi mă enervează. Începu să se învîrtească prin odaie. Mi s-a spus că în Milledgeville, cînd cineva are de ispăşit o pedeapsă, este legat şi pus să asiste la acordarea unui pian. Ocoli de trei ori masa. Vreau să te întreb ceva. Să presupunem că dai de cineva care ţi se pare grozav de deosebit, dar nu ştii de ce.

— Cum deosebit ?

F. Jasmine se gîndea la soldat, dar nu-i putea spune amănunte.

— Să zicem că s-ar întîmpla să te întîlneşti cu cineva pe care îl bănuieşti că-i aproape *beat*, dar nu eşti sigură de asta. Şi el ar vrea să te întîlneşti cu el şi să mergi împreună cu el la o mare petrecere sau la dans. Ce-ai face ?

— Ei, aşa la iuţeală, nu ştiu. Ar depinde de cum mă simt. S-ar putea să mă duc cu el la o mare petrecere şi să mă întîlnesc cu altcineva care să-mi placă mai mult. Ochiul adevărat al Berenicei o privi dintr-o dată pe F. Jasmine bănuitor, micşorîndu-se. Dar de ce mă întrebi asta ?

În odaie liniştea deveni atît de adîncă, încît F. Jasmine putea auzi cum picură robinetul de la chiuvetă. Căuta să găsească modul în care să-i vorbească Berenicei despre soldat. Deodată, sună telefonul. F. Jasmine sări în sus, răsturnîndu-şi paharul de lapte gol şi se repezi în hol, însă John Henry, care era mai aproape, ajunse primul. El se căţără în genunchi pe scaunul de lîngă telefon şi zîmbi în receptor, înainte de a spune alo. Apoi spuse într-una alo pînă cînd F. Jasmine îi luă receptorul din mînă şi repetă alo-urile de cel puţin două duzini de ori, pînă să-l pună în furcă.

— Uite, asta mă înnebuneşte, zise ea revenind în bucătărie. Sau atunci cînd furgonul de coletărie rapidă se opreşte în faţa uşii şi omul se zgîieşte la numărul nostru şi pleacă apoi cu pachetul în altă parte. Consider că toate acestea sînt nişte semne. Îşi trecu degetele prin părul blond, tăiat scurt. Să ştii că vreau neapărat să mi se ghicească viitorul, înainte de a pleca mîine dimineaţă de acasă. De multă vreme am avut de gînd să fac asta.

— Hai să schimbăm vorba ; cînd ai de gînd să-mi arăţi rochia nouă ? Sînt nerăbdătoare să văd ce-ai ales.

Aşa că F. Jasmine se duse sus să se îmbrace. Odaia ei era ceea ce se cheamă o clocitoare ; toată căldura din restul casei se ridica şi se încuiba acolo. După-amiază, aerul părea că zbîrnîie, aşa că era o idee bună să pună ventilatorul în funcţiune. F. Jasmine porni motorul polizorului şi deschise uşa dulapului. Pînă în ziua aceea dinaintea nunţii, îşi ţinuse totdeauna cele şase costume

agăţate, la rînd, pe umeraşe, iar rochiile obişnuite le urca pe raft, sau le înghesuia într-un colţ. În după-amiaza asta însă, cînd venise acasă, făcuse o schimbare: costumele erau aruncate acum pe raft, iar rochia de nuntă trona singură în dulap, agăţată pe un umeraş. Pantofii argintii erau aşezaţi jos, cu grijă, sub rochie, cu vîrfurile îndreptate spre nord, către Winter Hill. În timp ce se îmbrăca F. Jasmine mergea în vîrful picioarelor prin odaie. Avea motivele ei.

— Închide ochii! strigă ea. Nu te uita la mine cînd cobor scara. Să nu-i deschizi pînă nu-ţi spun eu.

Cei patru pereţi ai bucătăriei parcă o pîndeau, iar ceaunul atîrnat pe perete era ca un ochi negru, rotund, care o urmărea. Deocamdată nu se mai auziră sunetele de acordare a pianului. Berenice stătea cu capul plecat, ca la biserică. John Henry avea şi el capul plecat, însă trăgea cu coada ochiului. F. Jasmine se opri la piciorul scării şi îşi puse mîna stîngă în şold.

— Oh, ce drăguţă! exclamă John Henry.

Berenice înălţă capul şi cînd o văzu pe F. Jasmine, pe figura ei se citea o atenţie încordată. Ochiul negru se plimba de la panglica argintie din păr pînă la tălpile pantofilor argintii. Nu scotea o vorbă.

— Acum spune-mi cinstit părerea ta.

Berenice se uită la rochia de seară de satin oranj, clătină dezaprobator capul şi nu făcu nici o observaţie. La început, scutură din cap încetişor, dar cu cît se uita mai mult la ea, cu atît se lun-

geau şi mişcările capului pînă cînd, la ultima clătinare, F. Jasmine auzi cum îi trosneşte ceafa.

— Ce s-a întîmplat? întrebă F. Jasmine.

— Parcă voiai să-ţi iei o rochie trandafirie.

— Da, dar cînd am intrat în magazin m-am răzgîndit. Ce are rochia asta? Nu-ţi place, Berenice?

— Nu. Nu merge.

— Cum adică nu merge?

— Uite aşa. Nu merge.

F. Jasmine se întoarse ca să se privească în oglindă, socotind în sinea ei că rochia era totuşi frumoasă. Berenice avea însă o expresie aspră, îndărătnică, o expresie de catîr bătrîn, cu urechi lungi, şi F. Jasmine nu fu în stare s-o înţeleagă.

— Nu văd ce vrei să spui, se plînse ea. Ce nu-ţi place?

Berenice îşi împreună mîinile pe piept şi zise:

— Ei bine, dacă tu nu vezi, eu n-am cum să-ţi explic. Uită-te mai întîi la capul tău.

F. Jasmine îşi privi capul în oglindă.

— Eşti tunsă chilug ca un puşcăriaş şi îţi legi panglica de argint în jurul capului ăstuia fără păr. E caraghios!

— O, dar mă spăl diseară pe cap şi am să încerc să-mi ondulez părul, zise F. Jasmine.

— Şi uită-te la coatele alea, continuă Berenice. Ai pus pe tine rochia de seară, ca de cucoană. Satin oranj. Şi colo, la coate, cruste negre. Nu merge.

F. Jasmine se cocoşă şi îşi ascunse cu palmele coatele scorţoase.

Berenice mai dădu o dată dezaprobator din cap, repede și cu violență, apoi strînse hotărîtă din buze.

— Du-o înapoi la prăvălie.

— Dar nu pot, zise F. Jasmine. Am luat-o la alegere. Nu mi-o mai primesc înapoi.

Berenice folosea mereu două zicători. Una era cunoscuta zicală că nu poți face sită de mătase din păr de porc. Cealaltă, întinde-te cît ți-e plapuma și mulțumește-te cu ce ai. Așa că F. Jasmine nu era sigură dacă ultima dintre aceste zicale fusese aceea care o făcuse pe Berenice să-și schimbe părerea, sau dacă începuse într-adevăr să aibă o părere mai bună despre rochie. În orice caz, Berenice o privi cîteva clipe atentă, cu capul într-o parte, apoi spuse :

— Vino-ncoace. O s-o ajustăm la piept și vedem noi ce putem face.

— Cred că, de fapt, tu nu ești obișnuită să vezi pe cineva bine îmbrăcat, zise F. Jasmine.

— Nu sînt obișnuită să văd oameni înzorzonați ca o sorcovă.

Așa că Berenice scoase eșarfa și potrivi rochia, trăgînd-o ici, colo. F. Jasmine stătea bățoasă ca un cuier de pălării și o lăsă să i-o potrivească. John Henry se ridicase de pe scaun și le urmărea, cu șervetul la gît.

— Rochia lui Frankie parc-ar fi o sorcovă, zise el.

— Iudă cu două fețe ! strigă F. Jasmine. Chiar acum spuneai că-i drăguță. Iudă prefăcută !

Pianul începu din nou. F. Jasmine nu știa cui îi aparține, însă sunetele acordării erau solemne, stăruitoare și ajungeau în bucătărie de undeva nu prea de departe. Acordorul executa uneori o melodie zgomotoasă și revenea după aceea la o notă. Apoi o repeta. Și bătea aceeași clapă, solemn și enervant. Și repeta. Și bătea din nou clapa. Pe acordorul orașului îl chema Schwarzenbaum. Sunetul acesta era suficient ca să-i facă pe muzicanți să-și ia lumea în cap, iar pe ascultători să se simtă prost.

— Mai că-mi vine să cred că face asta doar ca să ne chinuiască, zise F. Jasmine.

Berenice însă nu era de aceeași părere :

— În Cincinnati pianele se acordează la fel ca pretutindeni în lume. Așa lucrează acordorii. Să dăm drumul la radio în sufragerie și o să-l acoperim.

F. Jasmine clătină din cap.

— Nu, zise ea. Nu pot să-ți explic de ce, dar nu vreau să mai aud radioul. Prea-mi amintește de vara asta.

— Dă-te puțin înapoi, zise Berenice.

Ea prinse talia ceva mai sus, cu ace de gămălie și mai potrivi rochia ici, colo. F. Jasmine se privea în oglinda de deasupra chiuvetei. Putea să se vadă numai de la piept în sus, așa că după ce-și admiră această parte a corpului se urcă pe un scaun și-și privi talia. Apoi vru să-și facă loc pe un colț de masă, ca să se poată urca pe el și să-și vadă în oglindă pantofii argintii, dar Berenice o opri.

— La drept vorbind, nu crezi că e drăguţă? întrebă F. Jasmine. Eu aşa cred. Serios, Berenice, spune-mi părerea ta sinceră.

Dar Berenice, pierzîndu-şi cumpătul, strigă răspicat :

— N-am mai cunoscut o fiinţă atît de nesăbuită. Îmi ceri părerea sinceră şi ţi-o spun. Apoi, mă întrebi din nou şi eu iar ţi-o spun. Dar ceea ce vrei tu nu este părerea mea cinstită, ci o părere bună despre ceva care ştiu că nu este bun. Ce fel de purtare o mai fi şi asta ?

— Bine, zise F. Jasmine. Nu vreau decît să-mi stea bine.

— Ei, îţi stă foarte bine. E drăguţ cine se poartă drăguţ. Arăţi destul de bine pentru nunta oricui, doar pentru a ta nu. Atunci vom putea, slavă Domnului, să te îmbrăcăm mai bine. Ceea ce trebuie să fac eu acum este să găsesc un costum nou pentru John Henry şi să-mi combin rochia pe care o s-o îmbrac eu.

— Unchiul Charles a murit, zise John Henry, şi noi ne ducem la nuntă.

— Da, copilaş, rosti Berenice. Şi după liniştea bruscă, visătoare ce o cuprinsese, F. Jasmine simţi că Berenice se gîndea la toţi ceilalţi morţi pe care-i cunoştea. Morţii se perindau prin inima ei. Îşi reamintea de Ludie Freeman, de zilele de demult din Cincinnati, de zăpadă...

F. Jasmine îşi aduse aminte de celelalte şapte persoane care au murit şi pe care le cunoscuse. Mama ei murise chiar în ziua cînd s-a născut ea, aşa că nu o puse la socoteală. În sertarul din

dreapta de la biroul tatălui era o fotografie a mamei sale şi figura ei părea timidă şi amărîtă, aşa cum stătea închisă acolo la un loc cu batistele reci, împăturite. Apoi, venise rîndul bunicii, care murise cînd Frankie avea nouă ani şi F. Jasmine şi-o reamintea foarte bine — însă în imagini şterse, deformate, îngropate adînc în mintea ei. Un soldat din oraş, pe nume William Boyd, fusese omorît anul acela în Italia şi ea îl cunoscuse din vedere şi după nume. Doamna Selway, care locuia cu două blocuri de case mai departe, murise şi F. Jasmine urmărise de pe trotuar înmormîntarea, dar nu fusese invitată. Oamenii mari stăteau gravi, afară, în jurul verandei din faţă. Plouase şi la uşă atîrna o panglică de mătase cenuşie. Îl cunoştea pe Lon Baker care murise şi el. Lon Baker era un băiat de culoare şi fusese omorît în străduţa din spatele prăvăliei tatălui ei. Într-o după-amiază de aprilie îi fusese despicat gîtul cu un brici şi toţi oamenii de pe străduţă se făcuseră nevăzuţi prin uşile din spate ; mai tîrziu se spunea că gîtul despicat stătea deschis ca o gură tremurîndă, care te băga în sperieţi, şi că vorbea ca stafiile, în soarele de aprilie. Lon Baker murise şi Frankie îl cunoscuse. Îl cunoscuse, dar cu totul întîmplător, pe domnul Pitkin, de la magazinul de încălţăminte Brawer, pe domnişoara Birdie Grimes şi pe un om care se urcase pe stîlpii întreprinderii de telefoane : cu toţii morţi.

— Te gîndeşti deseori la Ludie ? întrebă F. Jasmine.

— Știi bine că da, zise Berenice. Mă gîndesc la anii în care eram împreună și la toate vremurile grele prin care am trecut de atunci încoace. Ludie nu m-ar fi lăsat niciodată să fiu atît de singură și să am de-a face cu tot felul de netrebnici. Eu și Ludie. Ludie și cu mine.

F. Jasmine își legăna piciorul gîndindu-se la Ludie și la Cincinnati. Dintre toți morții din lumea largă, Ludie Freeman era acela pe care F. Jasmine îl cunoștea cel mai bine, cu toate că nu-l văzuse niciodată și nici nu era născută atunci cînd el murise. Îl știa pe Ludie și orașul Cincinnati, și iarna în care Ludie și Berenice plecaseră împreună spre nord să vadă zăpada — vorbiseră de o mie de ori despre toate lucrurile astea și era subiectul pe care Berenice îl povestea pe îndelete, făcînd din fiecare frază un cîntec. Frankie cea de odinioară obișnuia să întrebe și să ceară lămuriri despre Cincinnati. Să-i spună de pildă exact ce mîncau ei în Cincinnati, cît de largi erau străzile din Cincinnati. Vorbeau pe un ton superlativ despre peștele din Cincinnati, despre sala de festivități de pe strada Hyrtle din Cincinnati, despre filmele din Cincinnati. Ludie Freeman fusese zidar și cîștiga mult și cu regularitate; dintre toți soții ei, el fusese acela pe care Berenice îl iubise.

— Uneori aproape că doresc să nu-l fi cunoscut niciodată pe Ludie, zise Berenice. Așa ceva prea te zdrobește. Te lasă prea singură. Cînd te duci seara acasă, după lucru, simți cum singurătatea te prinde ca-ntr-o gheară. Și, ca să încerci să uiți, trebuie să faci cunoștință cu prea mulți netrebnici.

— Ştiu asta, zise F. Jasmine. Dar T. T. Williams nu-i un netrebnic.

— Nu m-am referit la T. T. El şi cu mine sîntem doar prieteni buni.

— Nu crezi că ai să te măriţi cu el ? întrebă F. Jasmine.

— Ei, T.T. este un gentleman de culoare, bine situat, zise Berenice. N-ai să auzi niciodată că T.T. hoinăreşte cum fac mulţi alţii. Dacă ar fi să mă mărit cu T.T., aş putea să părăsesc bucătăria asta şi aş sta în restaurant, la casă, fără să-mi pese de altceva. Pe lîngă asta, îl respect sincer pe T.T. Toată viaţa a avut o comportare cinstită.

— Ei bine, atunci cînd ai de gînd să te măriţi cu el ? întrebă ea. El te adoră.

Berenice zise :

— N-o să mă mărit cu el.

— Dar chiar acum spuneai...

— Spuneam cît de sincer îl respect şi îl preţuiesc pe T.T.

— Ei bine, atunci ?...

— Îl respect şi-l apreciez foarte mult. Ochiul cel negru era calm şi serios şi nasul turtit se lăţea atunci cînd vorbea. Dar prezenţa lui nu mă înfioară.

După o clipă F. Jasmine zise :

— Cînd mă gîndesc la nuntă, mă înfior.

— Da, păcat, zise Berenice.

— Mă înfior atunci cînd mă gîndesc cîţi oameni morţi cunosc pînă acum. Şapte cu totul. Şi acum, unchiul Charles.

F. Jasmine îşi băgă degetele în urechi şi închise ochii, dar asta nu era moartea. Simţea căldura plitei şi mirosul cinei. Simţea o tulburare în stomac şi bătăile inimii. Iar morţii nu simt nimic, nu aud nimic, nu văd nimic: numai întuneric.

— Trebuie să fie groaznic să fii mort, zise şi începu să se învîrtească în jurul odăii.

Pe poliţă era o minge de cauciuc. O azvîrli în uşă, prinzînd-o cînd aceasta sări înapoi.

— Las-o jos, strigă Berenice. Du-te şi scoate-ţi rochia, ai s-o murdăreşti. Hai, fă ceva. Dă drumul la radio.

— Ţi-am spus că nu vreau să mai aud radioul.

Şi se învîrtea prin odaie. Berenice îi spusese să facă ceva, dar ea nu ştia ce să facă.

Se plimba în rochia de nuntă, cu mîna în şold. Pantofii argintii o strîngeau atît de tare, că îşi simţea degetele de la picioare umflate şi zdrobite ca zece conopide mari şi dureroase.

— Cînd o să te înapoiezi, te sfătuiesc să ţii radioul deschis, zise deodată F. Jasmine. E foarte probabil ca într-o zi să ne auzi vorbind la radio.

— Ce o mai fi şi asta?

— Spun că e foarte probabil ca într-o bună zi să fim invitaţi să vorbim la radio.

— Să vorbiţi... despre ce, mă rog?

— Nu ştiu exact despre ce. Probabil o declaraţie despre ceva la care am asistat. Ni se va cere să vorbim.

— Nu te-nţeleg, zise Berenice. La ce o să asistăm? Şi cine ne va cere să vorbim,

F. Jasmine se răsuci pe călcîie și, punîndu-și pumnii în șolduri, luă o atitudine agresivă.

— Ți-ai închipuit că m-am gîndit la tine, la John Henry și la mine ? N-am auzit în viața mea ceva mai nostim.

Glasul lui John Henry era ascuțit și întărîtat :

— Ce Frankie ? Cine vorbește la radio ?

— Cînd am spus *noi* ți-ai închipuit că mă gîndesc la tine, la mine și la John Henry West, că o să vorbim la un post de radio. De cînd sînt n-am auzit ceva atît de caraghios.

John Henry se cocoță în genunchi pe scaunul său ; pe frunte i se profilau vinele albastre, iar la gît, tendoanele încordate.

— Cine ? strigă el. Ce ?

— Ha, ha, ha ! zise ea și izbucni apoi în rîs ; o porni cu zgomot prin odaie, lovind cu pumnul lucrurile ; ho, ho, ho !

John Henry scîncea, F. Jasmine trăsnea și bufnea prin bucătărie în rochia de nuntă. Berenice se sculă de la masă și ridică mîna dreaptă ca să facă liniște. Deodată, toți se opriră brusc. F. Jasmine rămase nemișcată la fereastră. John Henry se repezi și el acolo, pîndind în vîrful picioarelor, cu mîinile agățate de pervaz. Berenice întoarse capul să vadă ce s-a întîmplat. În clipa aceea, pianul nu cînta.

— Oh ! șopti F. Jasmine.

Patru fete traversau curtea din dos. Erau fete de paisprezece, cincisprezece ani, membre ale clubului. Prima era Helen Fletcher, apoi celelalte,

mergînd încet, în şir indian. O tăiaseră de-a dreptul, venind din curtea din spate a lui O'Neils şi treceau încet pe lîngă arbustul de viţă. Soarele de august, întîrziat, le lumina piezis şi le aurea pielea. Erau îmbrăcate în rochii curate, noi. După ce trecură de arbust, umbrele şirului lor se profilau, lungi şi înghesuite, de-a curmezişul curţii. Curînd nu se vor mai zări. F. Jasmine stătea nemişcată. În ultimele zile le-ar fi aşteptat cu speranţa că o vor chema să-i spună că fusese primită în club. Abia în ultimul moment, cînd ar fi fost sigură că treceau doar pe acolo, le-ar fi strigat, supărată, să nu care cumva să mai traverseze prin curtea ei. Acum însă le urmări în linişte, fără invidie. Ar fi vrut să strige după ele şi să le spună ceva despre nuntă, dar pînă să-şi găsească cuvintele şi să le rostească, şirul de fete dispăru. Rămase doar arbustul şi soarele care cobora.

— Mă întreb dacă... zise în sfîrşit F. Jasmine. Berenice însă i-o tăie scurt :

— Las-o moartă, Iscodilă ! zise ea. Iscodilă, las-o moartă !

Cînd începură a doua parte a acestei ultime mese de seară, trecuse de ora cinci şi se apropia amurgul. Era clipa aceea a după-amiezii în care, altă dată, stînd cu cărţile de joc roşii pe masă, începeau să-l critice pe Creator. Judecau opera lui Dumnezeu şi arătau modul în care ar fi îmbunătăţit ei lumea. Glasul lui John Henry se înălţa fericit, subţire şi ciudat, iar lumea concepută de el, lipsită de o vedere de ansamblu, era un amestec de delicii şi monstruozităţi, braţe devenite deo-

dată lungi, care se puteau întinde pînă în California, noroi de ciocolată și ploi de limonadă, un ochi anume făcut ca să vadă la o mie șase sute de kilometri, o coadă articulată care se putea lăsa în jos ca un fel de suport, pe care să te sprijini, cînd vrei să te odihnești, și flori de candel.

Lumea Berenicei Sadie Brown era altfel : rotundă, dreaptă și rațională. Mai întîi nu existau oameni de culori diferite, ci toate ființele omenești aveau o culoare brun deschis, ochi albaștri și păr negru. Nu existau oameni de culoare și nici oameni albi care să-i facă pe cei de culoare să se simtă toată viața lor netrebnici și triști. Să nu existe oameni de culoare și toți bărbații, femeile și copiii să formeze pe pămînt o singură familie iubitoare. Și cînd Berenice vorbi de cel dintîi principiu fundamental al ei, glasul îi era un cîntec profund, puternic, care se avînta și răsuna în tonuri pline, frumoase, avînd un ecou ce vibra încă mult timp prin ungherele odăii, pînă se stingea.

— Fără războaie, zise Berenice. O lume fără cadavre țepene care să atîrne de copaci în Europa și fără evrei omorîți. Fără războaie și băieți tineri care să plece de acasă în uniforme militare și fără germani și japonezi cruzi și sălbatici. În toată lumea, nici un război, ci pace în toate țările, pretutindeni. Și fără foamete. În primul rînd, Domnul Dumnezeul adevărat a făcut aer gratuit și ploaie gratuită și noroi gratuit ca să se bucure toți de ele. S-ar putea găsi hrană gratuită pentru fiecare gură de om, mîncăruri gratuite și cîte un kilogram de slănină pe săptămînă și apoi, fiecare

om apt de muncă ar munci pentru ceea ce dorește să mănînce sau să aibă în plus. Fără evrei omorîți și fără oameni de culoare hărțuiți. Nici război, nici foamete în lume. Și, în sfîrșit, într-o astfel de lume să fi trăit și Ludie Freeman.

Lumea Berenicei era o lume rotundă în care Frankie cea de odinioară i-ar fi ascultat vocea melodioasă, profundă și puternică și i-ar fi dat dreptate. Dar cea mai bună dintre cele trei lumi era aceea a lui Frankie cea de odinioară. Ea era de acord cu Berenice în privința legilor principale ce stau la baza creației lumii, dar le adăuga multe alte lucruri : un avion și o motocicletă pentru fiecare persoană, un club mondial cu certificate și insigne, precum și o mai bună lege a gravitației. În privința războiului nu o aproba întru totul pe Berenice ; spunea uneori că ea ar înființa în lume o insulă a războiului unde s-ar putea duce cei ce doresc să lupte sau să doneze sînge și ar intra și ea în aviație, în Corpul expediționar feminin. Ar schimba și anotimpurile, excluzînd definitiv vara și adăugînd multă zăpadă. Ea concepea lumea în așa fel încît oamenii să se poată schimba brusc din băieți în fete și invers, după cum aveau chef și se simțeau mai bine. Dar Berenice se împotrivea, stăruind însă asupra faptului că legea împărțirii oamenilor pe sexe era foarte bună așa cum era făcută și că nu putea fi în nici un chip îmbunătățită. Atunci, se întîmpla deseori ca John Henry West să vină și el cu părerea lui năstrușnică despre această împărțire, spunînd că el crede că oamenii ar trebui să fie pe jumătate băieți și pe jumătate fete, iar cînd Frankie amenința că o să-l ducă la

bîlci şi o să-l vîndă la Pavilionul Monştrilor, el închidea doar ochii şi zîmbea.

Aşadar, stăteau toţi trei acolo, la masa din bucătărie şi criticau Creatorul şi Opera sa. Uneori glasurile lor se încrucişau şi cele trei lumi se învălmăşeau. Dumnezeul lui John Henry West cu Dumnezeul Berenicei Sadie Brown şi cu Dumnezeul lui Frankie Addams, întocmai ca lumile închipuite de ei la sfîrşitul după-amiezilor lungi şi lîncede.

Ziua asta se deosebea însă de celelalte. Ei nu tîndăleau, nici nu jucau cărţi, ci se aflau încă la cină. F. Jasmine îşi scosese rochia de nuntă şi rămase iarăşi în picioarele goale, simţindu-se în largul ei în combinezon. Sosul cafeniu al mazării se sleise, mîncarea nu era nici fierbinte, nici rece şi untul se topise. Începură să se servească a doua oară, trecîndu-şi farfuriile unul altuia şi nu discutau despre subiectele obişnuite pe care le dezbăteau de obicei la acea oră a după-amiezii. Începură în schimb, o conversaţie ciudată la care ajunseră cam în felul acesta :

— Frankie, zise Berenice, mai adineauri începuseşi să spui ceva. Şi ne-am îndepărtat de subiect. Era vorba despre ceva nefiresc, mi se pare.

— Oh, da. Tocmai vă vorbeam despre ceva ciudat care mi s-a întîmplat astăzi şi de care nu-mi pot da bine seama. Nu ştiu însă cum să vă explic exact ceea ce vreau să spun.

F. Jasmine desfăcu un cartof dulce şi se lăsă pe speteaza scaunului. Încercă să-i spună Berenicei ce se întîmplase atunci cînd, îndreptîndu-se spre casă, văzuse deodată ceva cu coada ochiului şi cînd se întoarse să privească, îi văzuse acolo, la capătul

străduței, pe cei doi băieți de culoare. Vorbind, F. Jasmine se oprea uneori să se tragă de buza de jos și să caute cuvintele cele mai potrivite cu care să exprime o senzație a cărei denumire nu o auzise niciodată. Ca să vadă dacă o urmărește, îi arunca din cînd în cînd cîte o privire Berenicei, a cărei figură avea ceva deosebit : ochiul albastru de sticlă strălucea, mirat ca totdeauna, și, la început, părea mirat și ochiul negru ; apoi privirea căpătă o căutătură curioasă și tainică, care-i schimba expresia feței. Cînd și cînd întorcea capul cu smucituri mici, scurte, parcă ar fi dorit să-și îndrepte auzul cînd într-o direcție cînd în alta, și să se asigure că ceea ce auzea era adevărat.

Înainte ca F. Jasmine să fi terminat, Berenice împinse în lături farfuria și-și băgă mîna în sîn după țigări. Fuma țigări făcute în casă, dar le păstra într-un pachet de Chesterfield, de la tutungerie. Rupse cîteva fire răzlețe de tutun care ieșeau în afară și cînd apropie chibritul, își înălță capul, pentru ca flacăra să nu-i ajungă la nas. Un nor albăstrui de fum plutea deasupra celor trei de la masă. Berenice ținea țigara între degetul mare și cel arătător ; mîna îi era deformată și înțepenită de reumatism, așa că nu putea întinde ultimele două degete. O asculta, fumînd, și cînd F. Jasmine termină de povestit, urmă o pauză lungă, după care Berenice se aplecă înainte și întrebă deodată :

— Ia ascultă ! Ești în stare să vezi prin oasele capului meu ? Nu cumva tu, Frankie Addams, mi-ai citit gîndurile ?

F. Jasmine nu ştiu ce să răspundă.

— Asta e unul dintre cele mai ciudate lucruri pe care le-am auzit vreodată, continuă Berenice. Nu-mi mai iese din minte.

— Ceea ce am vrut să-ţi spun... reîncepu F. Jasmine.

— Ştiu ce ai vrut să spui. Chiar aici, la coada ochiului. Arătă marginea roşie a pleoapei de la coada ochiului negru. Prinzi dintr-o dată ceva cu coada ochiului şi un fior rece te străbate din vîrful capului pînă în tălpi. Atunci te răsuceşti, şi te afli faţă în faţă cu cine ştie ce. Dar nu cu Ludie, nu cu cine doreşti. Timp de o clipă te simţi ca şi cînd ai fi căzut dintr-un pat.

— Da, zise F. Jasmine. Asta e!

— Ei, asta-i grozav de ciudat, rosti Berenice. E un lucru care mi se întîmplă de cînd mă ştiu. Totuşi abia acum l-am auzit spus în cuvinte.

F. Jasmine îşi acoperi nasul şi gura cu mîna ca să nu i se observe încîntarea că era atît de deosebită. Ochii îi erau închişi cu modestie.

— Da, aşa se întîmplă cînd eşti îndrăgostită, zise Berenice. Totdeauna. Lucru ştiut şi nerostit.

Şi în felul acesta începu, la şase fără un sfert, ciudata conversaţie din ultima după-amiază. Era prima dată cînd vorbeau despre dragoste şi F. Jasmine participa la conversaţie ca o persoană care pricepea lucrurile şi avea păreri demne de luat în seamă. Frankie cea de odinioară îşi bătea joc de iubire, pretinzînd că era o mare farsă şi nu credea în ea. Nu o introdusese niciodată în piesele ei şi nici nu se ducea la spectacolele cu subiecte de dragoste, de la *Palace*. Frankie cea de odinioară se

dusese totdeauna la matineele de sîmbătă, atunci cînd se jucau piese polițiste, piese de război sau piese cu *cow-boy*. Cine provocase o adevărată consternare în sala de spectacol la un film vechi, numit *Camille*, într-o sîmbătă din luna mai, anul trecut ? Frankie cea de odinioară ! Din rîndul al doilea de unde stătea, începuse să bată din picioare și să fluiere, băgîndu-și două degete în gură. Ceilalți spectatori din primele trei rînduri cu preț redus începură și ei să fluiere și să bată din picioare și cu cît scena de dragoste se prelungea, cu atît deveneau mai vehemenți. Așa încît, pînă la urmă, directorul coborî în sală cu o lanternă, sculă toată gașca de pe scaune și îi împinse afară prin hol, lăsîndu-i pe trotuar, cu banii luați și cu buzele umflate.

Frankie cea de odinioară nu admitea dragostea. Dar acum stînd la masă, picior peste picior, F. Jasmine, lovea din cînd în cînd pardoseala, cu piciorul gol, ca de obicei, încuviințînd din cap ceea ce spunea Berenice. Ba, mai mult, cînd întinse calm mîna către pachetul cu țigări Chesterfield de lîngă farfurioara cu unt topit, Berenice nu o plesni peste mînă și F. Jasmine luă o țigară. Ea și cu Berenice erau două persoane mari, care fumau la masa de seară și John Henry West stătea cu capul lui mare de copil, aplecat într-o parte, ascultînd și urmărind din ochi tot ce se întîmplă.

— Acum am să-ți spun o poveste, zise Berenice. Și asta să-ți fie învățătură de minte. Mă asculți, John Henry ? Mă asculți Frankie ?

— Da, șopti John Henry. Apoi arătă cu degetul lui mic și murdar : Frankie fumează.

Berenice se îndreptă din șale și își încrucișă mîinile negre, deformate, pe masă, în fața ei. Ridică bărbia și trase aer în piept ca un cîntăreț care începe un cîntec. Pianul se acorda, stăruitor, dar cînd Berenice începu să vorbească și în bucătărie răsună vocea ei profundă, de aur, sunetele pianului nu se mai auziră. Ca să ajungă însă la ceea ce avea de spus, Berenice începu tot cu vechea poveste pe care ei o auziseră de nenumărate ori pînă atunci. Povestea ei și a lui Ludie Freeman. O poveste de demult.

— Iată, mă aflu în fața voastră și vă spun, eram fericită. Cea mai fericită femeie din lume. Și prin asta înțeleg din întreaga lume. Mă asculți, John Henry? Înțeleg prin asta toate reginele și milionarele și toate doamnele de onoare din țară. Și îi cuprind aici pe oamenii de toate culorile. Mă auzi, Frankie? Nu exista o femeie pe toată fața pămîntului mai fericită decît Berenice Sadie Brown.

O pornise cu vechea poveste despre Ludie. Începuse într-o după-amiază de la sfîrșitul lui octombrie, cu aproape douăzeci de ani în urmă. Povestea își avea începutul în locul unde se întîlniseră pentru prima dată unul cu celălalt, în fața stației de benzină de la Camp Campbell, afară din oraș. Era pe vremea cînd frunzele cădeau și la țară fumul plutea în aer, o toamnă cenușie și aurie. Și povestea se depăna de la prima întîlnire pînă la nunta de la biserica Înălțării, din Sugarville. Apoi, ani și ani de-a rîndul, ei doi, împreună. Casa cu scara de cărămidă de la intrare, cu ferestrele care dădeau spre colțul străzii Barrow. Crăciunul cu

blana de vulpe primită în dar şi luna iunie cu peştele prăjit, împărţit celor douăzeci şi opt de rude şi oaspeţi. Anii în care Berenice pregătea cina, cosea la maşină costumele şi cămăşile lui Ludie. Ce bine o duceau împreună ! Apoi, cele nouă luni cînd au locuit în nord, în centrul oraşului Cincinnati, unde era zăpadă. Apoi din nou Sugarville şi zilele care se contopeau una cu alta, şi săptămînile, şi lunile, şi anii. O duceau bine împreună. Ceea ce o făcea pe F. Jasmine să înţeleagă povestirea asta nu erau atît întîmplările, cît modul în care le istorisea.

Berenice vorbea cu un glas tărăgănat, spunea că fusese mai fericită decît o regină. În timp ce povestea, F. Jasmine îşi închipui că Berenice semăna cu o regină ciudată, dacă o femeie de culoare putea să fie regină şi să stea la o masă din bucătărie. Ea depăna povestea ei şi a lui Ludie ca o regină de culoare care desfăşoară un val de pînză aurie. La sfîrşit, cînd povestea se termina, figura ei avea totdeauna aceeaşi expresie : ochiul negru privea fix înainte, nasul turtit se lăţea şi tremura, iar gura părea obosită, tristă şi calmă. De obicei, cînd povestea se termina, ei mai rămîneau o clipă nemişcaţi, apoi porneau dintr-o dată, grăbiţi, să facă ceva : să înceapă un joc de cărţi, să pregătească laptele bătut sau să se învîrtească aşa, într-o doară, prin bucătărie. În după-amiaza aceasta însă ei nu s-au mişcat şi nici n-au vorbit mult timp după ce Berenice isprăvise. Într-un tîrziu, F. Jasmine întrebă :

— Din ce cauză a murit Ludie de fapt ?

— A avut un fel de pneumonie, zise Berenice. În noiembrie o mie nouă sute treizeci şi unu.

— Exact anul şi luna în care m-am născut eu.

— Cel mai rece noiembrie din cîte am apucat vreodată. În fiecare dimineaţă geruia şi băltoacele se acopereau cu un strat de gheaţă. Lumina soarelui era gălbejită, aşa cum se întîmplă iarna. Zgomote răzbăteau de departe şi îmi amintesc de un cîine de vînătoare care avea obiceiul să urle pe la asfinţit. Focul din vatră ardea zi şi noapte, iar serile, cînd umblam prin odaie, îmi vedeam umbra tremurîndă care mă urmărea de-a lungul pereţilor. Şi tot ce vedeam mi se părea că e un semn.

— Cred că-i un semn faptul că eu m-am născut în acelaşi an şi în aceeaşi lună în care a murit el, zise F. Jasmine. Numai ziua se deosebeşte.

— Atunci era joi, pe la şase după-amiază. Cam pe vremea asta. Însă în noiembrie. Îmi amintesc cum am trecut prin culoar şi am deschis uşa din faţă. În anul acela locuiam în Prince Street, două sute treizeci şi trei. Se lăsa noaptea. Cîinele acela de vînătoare urla în depărtare. Eu mă înapoiez în cameră şi mă întind pe patul lui Ludie. Mă întind peste Ludie cu braţele în lături şi cu faţa lîngă faţa lui şi îl rog pe Dumnezeu să-i insufle lui puterea mea. Şi-i cer lui Dumnezeu să ia pe altcineva, nu pe Ludie, şi zac acolo şi mă rog mult timp. Pînă noaptea tîrziu.

— Cum ? întrebă John Henry. Era o întrebare care nu avea nici un înţeles, dar el o repetă cu o voce piţigăiată, tînguitoare : Cum, Berenice ?

— În noaptea aceea a murit, zise ea. Vorbea cu un glas aprig de parcă ar fi fost contrazisă. Vă

spun, a murit. Ludie ! Ludie Freeman ! Ludie Maxwell Freeman a murit !

Era sleită de puteri. Stăteau cu toţii acolo, la masă. Nimeni nu se mişca. John Henry o privea încordat pe Berenice şi musca ce-i tot da tîrcoale se aşeză pe rama din stînga a ochelarilor ; traversă apoi lentila stîngă, trecu pe şaua nasului şi pe lentila din dreapta. Abia după ce musca îşi luă zborul, îndepărtîndu-se, John Henry clipi şi o alungă cu mîna.

— Să-ţi spun un lucru, zise în sfîrşit F. Jasmine. Unchiul Charles zace acolo mort, chiar în clipa asta. Totuşi nu-mi vine să plîng. Ştiu că ar trebui să fiu tristă, dar sînt mai tristă pentru Ludie decît pentru unchiul Charles. Cu toate că nu l-am văzut niciodată pe Ludie, iar pe unchiul Charles l-am cunoscut de cînd mă ştiu şi era rudă de sînge cu ruda mea de sînge. Poate că-i aşa pentru că m-am născut atît de curînd după ce Ludie a murit.

— S-ar putea, zise Berenice.

F. Jasminei i se părea că ar fi în stare să stea acolo toată seara fără să se mişte sau să rostească un cuvînt. Cînd, deodată, îşi aduse aminte de ceva.

— Începuseşi să spui o altă poveste, zise ea. Era vorba despre un fel de avertisment.

Nedumerită în prima clipă, Berenice ridică apoi brusc capul şi zise :

— Ah, da ! Vă povesteam tocmai cum se aplică la mine acel lucru de care vă vorbeam. Şi ce mi s-a întîmplat cu ceilalţi bărbaţi. Acum, ciuliţi-vă urechile.

Dar şi povestea cu ceilalţi trei bărbaţi era veche. Cînd Berenice începu să vorbească, F. Jasmine se

duse la frigider și aduse la masă puțin lapte condensat și îndulcit ca să-l toarne peste biscuiți, ca desert. La început, nu ascultă cu prea multă atenție.

— În aprilie, anul următor, m-am dus într-o duminică la biserica din Fork Falls și o să mă întrebați ce căutam acolo, și eu o să vă spun. Eram în vizită la verii mei adoptivi din partea Jacksonilor, care locuiau acolo, și am mers împreună la biserica lor. Așadar, mă rugam în biserica aceea, unde congregația îmi era străină. Stăteam cu fruntea rezemată de marginea de sus a băncii din fața mea și țineam ochii deschiși și, băgați de seamă, fără să privesc pe furiș în jurul meu, ci stînd doar cu ochii deschiși. Cînd deodată mă străbătu un fior. Zărisem ceva cu coada ochiului și întorsei încet privirea spre stînga. Ia ghiciți ce am văzut acolo ? Acolo, pe bancă, la o palmă de ochiul meu, era *degetul lui mare.*

— Care deget mare ? întrebă F. Jasmine.

— Stați să vă spun, zise Berenice. Ca să înțelegeți asta, trebuie să vă spun că o singură parte din trupul lui Ludie Freeman nu era drăguță. Totul în el era frumos, așa cum poate oricine să-și dorească. Totul, afară de degetul mare de la mîna dreaptă, pe care și-l zdrobise într-o balama. Doar degetul acesta era sfărîmat și nu era plăcut la vedere. Pricepeți ?

— Vrei să spui că în timp ce te rugai ai văzut brusc degetul mare al lui Ludie ?

— Spun că am văzut *acest* deget mare. Și, în timp ce îngenuncheam, un fior m-a furnicat din

cap pînă în călcîie. Stăteam acolo în genunchi privind fix degetul acela mare şi înainte de a mă uita la altceva, ca să văd al cui deget putea fi, am început să mă rog din toată inima. Spuneam tare: „Doamne, arată-ţi puterea! Doamne, arată-ţi puterea!"

— Şi te-a ascultat? întrebă F. Jasmine. Şi-a arătat puterea?

Berenice întoarse capul într-o parte şi scoase un sunet de parcă ar fi scuipat.

— Arătat, aiurea! Ştii al cui era degetul mare?

— Al cui?

— Al lui Jamie Beale, zise Berenice. Bătrînul acela netrebnic şi mătăhălos, Jamie Beale. Îl vedeam pentru prima oară.

— De aia te-ai măritat cu el? întrebă F. Jasmine, căci Jamie Beale era numele nenorocitului ăluia de beţiv bătrîn, al doilea soţ al Berenicei. Din cauză că avea şi el un deget mare strivit la fel ca Ludie?

— Dumnezeu ştie, eu una habar n-am. M-am simţit atrasă de el din cauza degetului mare. Şi apoi un lucru îl aduce după sine pe altul. Tot ce ştiu e că m-am măritat cu el.

— Ei, cred că asta a fost o nebunie. Auzi, să te măriţi cu el doar din cauza degetului mare.

— Aşa zic şi eu. Nu te contrazic. Îţi spun doar ce s-a întîmplat. Şi acelaşi lucru s-a petrecut şi cu Henry Johnson.

Henry Johnson era al treilea soţ, cel care înnebunise, după cum spunea Berenice. A fost sănătos

timp de trei săptămîni după ce s-a căsătorit, pe urmă şi-a pierdut minţile şi s-a purtat atît de nesăbuit că pînă la urmă a trebuit să-l părăsească.

— Şi vrei să spui că Henry Johnson avea şi el unul din degetele mari zdrobite ?

— Nu, zise Berenice. De data asta n-a fost degetul mare, ci vestonul.

F. Jasmine şi John Henry se uitară unul la altul, pentru că ceea ce spunea ea nu prea avea noimă. Dar ochiul negru al Berenicei era serios şi hotărît şi ea dădu din cap aprobativ, categoric.

— Ca să înţelegeţi asta trebuie să ştiţi ce s-a întîmplat după moartea lui Ludie. El avea o poliţă de asigurare pentru două sute cincizeci de dolari. N-am să vă mai povestesc acum toată întîmplarea, dar faptul a fost că ăia cu poliţa m-au înşelat cu cincizeci de dolari. Şi timp de două zile a trebuit să alerg peste tot şi să fac rost de cei cincizeci de dolari, pentru înmormîntare. Căci nu-l puteam îngropa pe Ludie sărăcăcios. Am amanetat tot ce mi-a căzut în mînă. Şi am vîndut haina mea şi haina lui Ludie la magazinul de vechituri din Front Avenue.

— Oh ! exclamă F. Jasmine. Vrei să spui atunci că Henry Johnson a cumpărat haina lui Ludie şi că te-ai căsătorit cu el din cauza asta.

— Nu tocmai. Mergeam într-o seară pe strada unde se afla City Hall, cînd deodată am văzut silueta aia în faţa mea. Semăna atît de mult la umeri şi la ceafă cu Ludie, că am fost cît pe-aci să cad moartă pe trotuar. L-am urmărit, alergînd în spatele lui. Era Henry Johnson şi-l vedeam pentru prima dată, căci locuia la ţară şi nu venea prea

des în oraş. Dar s-a întîmplat să cumpere haina lui Ludie şi să aibă aceeaşi talie. Văzut din spate, parcă ar fi fost stafia lui Ludie, sau fratele lui geamăn. Cum de m-am măritat cu el, nu ştiu prea bine, căci era limpede, în primul rînd, că nu era la fel de fin ca el. Dar lasă pe unul să se învîrtească pe lîngă tine şi te ataşezi de el. În orice caz, aşa m-am măritat cu Henry Johnson.

— Fără îndoială că oamenii fac lucruri ciudate.

— Tu îmi spui mie, zise Berenice. O privi pe F. Jasmine cum turna încet o şuviţă de lapte condensat peste un biscuit făcut cu sifon, ca să-şi încheie cina cu ceva dulce.

— Zău, Frankie, eu cred că ai limbrici. Vorbesc foarte serios. Tatăl tău se uită lung la facturile încărcate de la băcănie şi sigur că mă bănuieşte că eu sînt aia care şterpeleşte din lucruri.

— Şterpeleşti, zise F. Jasmine. Uneori!

— Cercetează notele alea de plată şi mi se plînge mie: Berenice, ce Dumnezeu facem cu şase cutii de lapte condensat şi cu atîtea şi atîtea ouă, cu opt cutii de turtă dulce pe săptămînă? A trebuit să-i mărturisesc: le mănîncă Frankie. Am fost nevoită să-i spun: „Domnule Addams, îţi închipui că hrăneşti o fiinţă omenească acolo, în bucătăria dumitale. Aşa îţi închipui dumneata!" Am fost nevoită să-i spun: „Da, îţi închipui că ea este o fiinţă omenească".

— N-am să mai fiu lacomă de acum încolo, zise F. Jasmine. Dar nu înţeleg unde-i morala la ceea ce mi-ai spus. Nu văd în ce măsură se aplică la

mine ce ai spus despre Jamie Beale şi Henry Johnson.

— Se aplică tuturor şi este o învăţătură de minte.

— Cum aşa ?

— Păi, nu vezi ce am făcut eu ? întrebă Berenice. L-am iubit pe Ludie. El a fost primul om pe care l-am iubit. De aceea a trebuit să continui şi să mă repet mereu pe mine însămi, după aceea. Eu n-am făcut altceva decît să mă mărit cu frînturi din Ludie, ori de cîte ori am dat peste ele. Ghinionul meu a fost că toţi s-au dovedit a fi părţile rele. Intenţia mea era să mă regăsesc pe mine şi pe Ludie. Înţelegi acum ?

— Înţeleg unde vrei să ajungem, zise, F. Jasmine. Dar nu înţeleg cum de ar putea fi o învăţătură de minte pentru mine.

— Atunci trebuie să-ţi explic ? întrebă Berenice.

F. Jasmine nu dădu un răspuns şi nici nu aprobă, căci simţea că Berenice îi întinsese o cursă şi era pe punctul să facă observaţii pe care nu dorea să le audă. Berenice se opri ca să-şi aprindă o altă ţigară şi două rotocoale albastre şi molcome de fum îi ieşiră din nări, plutind leneş deasupra farfuriilor murdare de pe masă. Domnul Schwarzenbaum executa un arpegiu. F. Jasmine aşteptă şi timpul i se păru foarte lung.

— Tu şi nunta aia de la Winter Hill, zise Berenice, în sfîrşit. Asta-i lucrul pentru care îţi atrag atenţia. Văd prin ochii ăia cenuşii ai tăi de parcă ar fi de sticlă. Şi ceea ce văd prin ei e cel

mai jalnic caz de nebunie pe care l-am văzut vreodată.

— Ochii cenușii e sticlă, șopti John Henry.

Dar F. Jasmine nu voia să lase să se citească în ea ca într-o carte; își aspri și își încordă căutătura și nu-și luă ochii de la Berenice.

— Văd eu ce-ți trece prin minte. Să nu-ți închipui că nu văd. Crezi că mîine, la Winter Hill, va fi ceva nemaipomenit, cu tine popîndău în mijloc. Crezi că o să înaintezi pînă în mijlocul naosului, între fratele tău și mireasă. Crezi că o să te vîri cu de-a sila în nunta asta și cîte și mai cîte.

— Nu, zise F. Jasmine. Nu mă văd mergînd între ei pînă în mijlocul naosului.

— Îți citesc eu în ochi. Nu-mi mai spune tu mie.

John Henry repetă, dar mai încet:

— Ochii cenușii e sticlă.

— Dar lucrul de care vreau să te previn e ăsta, adăugă Berenice. Ce-o să se aleagă de tine dacă începi cu chestii de astea nemaipomenite? Dacă începi cu apucături de-astea, o să țină mult, poți să fii sigură. Ce-are să se aleagă de tine? O să cauți mereu să te vîri cu de-a sila în nunți? Ce fel de viață o să mai fie și asta?

— Mi-e silă să ascult oameni care n-au pic de minte, zise F. Jasmine și își băgă degetele în urechi, dar nu le apăsă prea tare, așa că putea încă s-o mai audă pe Berenice.

— Îți tai singură craca de sub picioare, continuă Berenice. Știi asta. Ai terminat secția B a clasei a șaptea și abia ai împlinit doisprezece ani.

F. Jasmine nu mai pomeni nimic de nuntă ; doar aşa, în treacăt, spuse :

— O să mă ia cu ei. Ai să vezi.

— Şi dacă nu ?

— Ţi-am spus : mă-mpuşc cu pistolul tatii. Dar mă vor lua. Şi n-o să mai venim niciodată înapoi, pe meleagurile astea.

— Bine, am încercat să te conving, zise Berenice. Dar văd că e degeaba. Tu eşti hotărîtă să suferi.

— Cine a zis c-o să sufăr ?

— Te cunosc eu. Ai să suferi.

— Eşti pur şi simplu invidioasă, spuse F. Jasmine. Încerci doar să mă lipseşti de plăcerea de a părăsi oraşul. Şi să-mi distrugi bucuria plecării.

— Încerc doar să te opresc la timp, zise Berenice. Dar văd că-i în zadar.

John Henry şopti pentru ultima oară.

— Ochii cenuşii e sticlă.

Trecuse de ora şase şi după-amiaza aceea tîrzie şi leneşă începu să se stingă pe încetul. F. Jasmine îşi luă degetele din urechi şi oftă adînc, plictisită. Cînd oftă ea, John Henry oftă şi el, iar Berenice scoase cel mai lung oftat dintre toţi. Domnul Schwarzenbaum cîntase un mic vals sincopat, dar pianul nu era încă acordat după gustul lui şi începu să ciocănească şi să reia mereu alt sunet. Execută din nou gama pînă la treapta a şaptea şi se opri iarăşi acolo, fără să termine. F. Jasmine nu mai urmărea sunetele cu ochii ; John Henry însă le pîndea şi cînd pianul se opri la ultima notă,

F. Jasmine îl văzu cum se strînge, înțepenindu-se în scaun și cum așteaptă cu ochii în sus.

— E vorba de nota asta de la urmă, zise F. Jasmine. Dacă începi cu la și mergi pînă la sol, se întîmplă ceva curios care face ca diferența dintre sol și la să pară foarte mare. De două ori mai mare decît diferența dintre oricare alte două note ale gamei. Totuși, acolo, la pian, ele se află una lîngă alta, la fel de apropiate ca celelalte note. Do re mi fa sol la ti, ti, ti, ti. Asta te poate face să-ți ieși din sărite.

John Henry rînjea cu dinții lui ieșiți în afară, chicotind pe înfundate.

— Ti — ti, zise el și o trase de mînecă pe Berenice. Ai auzit ce a spus Frankie ? Ti — ti.

— Tacă-ți fleanca ! strigă F. Jasmine. Isprăvește o dată cu răutățile astea ! Se sculă de la masă, dar nu știa încotro să se ducă. N-ai spus nimic despre Willis Rhodes. El ce mai avea ? Un deget mare strivit, o haină sau altceva ?

— Doamne ! exclamă Berenice și glasul ei era atît de tăios și de scandalizat încît F. Jasmine se întoarse și reveni la masă. Asta e o întîmplare care ți-ar face părul măciucă. Nu cumva vrei să spui că nu ți-am povestit niciodată ce s-a întîmplat cu mine și cu Willis Rhodes ?

— Nu, zise F. Jasmine, Willis Rhodes fusese ultimul și cel mai rău dintre cei patru soți ; atît de groaznic, încît Berenice a trebuit să-i facă proces. Ce s-a întîmplat ?

— Ei bine, închipuie-ți, zise Berenice. Închipuie-ți o noapte aspră și friguroasă de ianuarie și pe

mine zăcînd, singură, singurică, în patul mare din salon. Singură în casă, căci toţi plecaseră pentru noaptea de sîmbătă la Forks Falls. Bagă de seamă, tocmai eu care nu pot suferi să dorm singură, într-un pat gol şi vechi, eu care sînt nervoasă cînd rămîn singură în casă. Într-o noapte friguroasă şi aspră de ianuarie. După douăsprezece noaptea. Ai putea să-ţi aminteşti cum e iarna, John Henry ?

John Henry încuviinţă din cap.

— Închipuie-ţi ! zise din nou Berenice. Începuse să strîngă farfuriile, aşa că în faţa ei, pe masă, erau stivuite trei farfurii murdare. Ochiul ei negru se roti în jurul mesei, făcîndu-i atenţi pe F. Jasmine şi John Henry, auditorii ei. F. Jasmine se aplecă înainte, cu gura deschisă, ţinînd cu mîinile marginea mesei. John Henry tremura pe scaun şi se uita ţintă la Berenice, prin ochelari, fără să clipească. Berenice începu cu o voce gravă şi înfiorată, apoi se opri brusc şi rămase pe loc, uitîndu-se la amîndoi.

— Ce ? stărui F. Jasmine, aplecîndu-se mai mult peste masă. Ce s-a întîmplat ?

Berenice însă nu vorbea. Îşi muta privirea de la unul la celălalt şi dădea încetişor din cap. Cînd vorbi din nou, glasul ei era complet schimbat şi zise :

— Păi, aş vrea să vă uitaţi acolo sus... Aş vrea să vă uitaţi.

F. Jasmine privi repede în spatele ei, dar acolo erau doar plita, peretele, scara goală.

— Ce ? întrebă ea. Ce s-a întîmplat ?

— Aş vrea să vă uitaţi, repetă Berenice. Urcioarele mici au urechi mari. Se ridică brusc de la masă. Hai să spălăm farfuriile. Apoi facem nişte brioşe ca să le luăm mîine pe drum.

F. Jasmine nu mai putea face nimic ca să-i arate Berenicei ce gîndea. Abia într-un tîrziu după ce masa din faţa ei fusese aproape strînsă şi Berenice spăla farfuriile la chiuvetă, ea spuse doar atît :

— Dacă dispreţuiesc ceva din tot sufletul e omul care începe să spună ceva stîrnind curiozitatea celorlalţi şi apoi se opreşte.

— E drept, recunoscu Berenice. Îmi pare rău. Ajunsesem însă tocmai la unul din acele lucruri de care mi-am dat brusc seama că nu ţi-l puteam spune ţie şi lui John Henry.

John Henry ţopăia şi alerga de colo pînă colo prin bucătărie, de la scară la uşa verandei din dos.

— Brioşe ! cînta el. Brioşe ! Brioşe !

— Ai fi putut să-l trimiţi pe el afară din cameră, zise F. Jasmine. Şi să-mi spui mie. Dar să nu-ţi închipui că-mi pasă. Nu-mi pasă nici un pic de ceea ce s-a întîmplat. Doresc doar ca Willis Rhodes să fi venit atunci şi să-ţi fi tăiat gîtul.

— E urît să vorbeşti aşa, zise Berenice. Mai ales că am o surpriză pentru tine. Du-te afară pe veranda din dos şi uită-te în coşul de răchită, acoperit cu un ziar.

F. Jasmine se ridică, deşi înciudată şi se duse şchiopătînd, în silă, pe veranda din dos. Se opri apoi în prag, ţinînd în mînă rochia de organdi

roz. În ciuda tuturor celor susținute de Berenice, gulerul era plisat cu pliuri mici, așa cum trebuie să fie. Probabil că l-a călcat înainte de cină cînd F. Jasmine era sus, la ea în odaie.

— Ei, asta e grozav de drăguț din partea ta, îți sînt recunoscătoare.

Ar fi vrut să-și poată împărți fața în două, în așa fel încît un ochi s-o privească pe Berenice acuzator, iar celălalt să-i mulțumească, plin de recunoștință. Dar figura omenească nu se poate împărți în felul acesta, așa că cele două expresii se anulară reciproc.

— Curaj, zise Berenice. Cine poate să spună ce se va întîmpla ? S-ar putea ca mîine să te îmbraci cu rochia asta nouă, trandafirie și să întîlnești la Winter Hill pe cel mai drăguț băiat alb pe care l-ai văzut vreodată. În călătorii de felul ăsta se întîmplă să dai peste drăguți.

— Dar nu despre asta vorbeam, rosti F. Jasmine. Apoi, după scurt timp, adăugă, sprijinindu-se încă de ușă. Oricum, în felul ăsta am scăpat de o conversație neplăcută.

Amurgul era alb și ținu mult. În august, timpul putea fi împărțit în patru : dimineața, după-amiaza, amurgul și întunericul. În amurg, cerul căpăta o culoare ciudată, albastră-verzuie, care se topea repede, albindu-se. Aerul era de un cenușiu delicat, iar arbustul de viță și copacii se înnegreau încet, încet. Era ora cînd vrăbiile se adunau și se roteau deasupra acoperișurilor din oraș și cînd în ulmii întunecați, de-a lungul străzii, răsunau su-

netele de august ale greierilor. În amurg, zgomotele se auzeau înfundat, cu întîrziere : o uşă care se trîntea în josul străzii, glasurile copiilor, huruitul unei maşini de tuns iarbă, undeva într-o curte. F. Jasmine aduse ziarul de seară şi întunericul pătrunse în bucătărie. La început se întunecară colţurile odăii, apoi dispărură desenele de pe pereţi. Toţi trei urmăreau tăcuţi cum se lăsa întunericul.

— Armata a ajuns acum la Paris.

— Asta-i bine.

Tăcură un timp, apoi F. Jasmine zise :

— Am o mulţime de lucruri de făcut. Ar trebui să încep de pe acum.

Dar deşi stătea în pragul uşii, gata de plecare, totuşi nu pleca. Simţea că în această din urmă seară, ultima pe care o petreceau cu toţii împreună în bucătărie, trebuia să spună sau să facă ceva înainte de a pleca. De mult timp fusese gata să părăsească bucătăria aceasta fără să mai revină vreodată, însă acum, cînd sosise clipa, stătea acolo, sprijinindu-se cu capul şi umerii de tocul uşii, oarecum nepregătită. Era ora amurgului, cînd ceea ce spunea avea un ton trist sau frumos, deşi în tîlcul cuvintelor nu era nimic trist sau frumos. F. Jasmine spuse domol :

— Intenţionez să fac două băi în noaptea asta. Una mai lungă, de înmuiere şi de frecare cu peria, la care o să încerc să curăţ crusta asta neagră de pe coate. Arunc apoi apa murdară şi fac a doua baie.

— Bună idee, zise Berenice. Ce n-aş da să te văd curată.

— Voi mai face o baie, zise John Henry. Glasul îi era subţire şi trist ; ea nu-l putea zări în odaia care se întuneca, fiindcă stătea în colţ, lîngă plită. Pe la şapte, Berenice îl îmbăiase şi îl îmbrăcase din nou cu pantalonii scurţi. F. Jasmine îl auzea cum tîrşîia cu grijă picioarele prin odaie, căci după baie îşi pusese pălăria Berenicei şi încerca să meargă cu pantofii ei cu tocuri înalte. El puse din nou o întrebare care nu avea nici un înţeles prin ea însăşi. De ce ? întrebă el.

— De ce, ce, puiule ? zise Berenice.

El nu răspunse şi pînă la urmă F. Jasmine fu aceea care vorbi :

— De ce este împotriva legii să-ţi schimbi numele ?

Berenice stătea pe un scaun, profilîndu-se în lumina albă, palidă, a ferestrei. Ţinea ziarul deschis în faţa ei şi capul, aplecat în jos, îl întorsese într-o parte, dîndu-şi silinţa să vadă ce era tipărit acolo. Cînd F. Jasmine vorbi, ea împături ziarul şi îl puse deoparte pe masă.

— Ai putea să-ţi dai singură seama, zise Berenice. Uite de aia ! Gîndeşte-te ce încurcătură !

— Nu văd de ce, zise F. Jasmine.

— Ce ai acolo, deasupra gîtului ? întrebă Berenice. Îmi închipuiam că ai un cap. Gîndeşte-te puţin. Presupune că mi-ar veni poftă să mă numesc doamna Eleanor Roosevelt. Şi că tu ai începe să te numeşti Joe Louis. Şi că John Henry ar încerca să fie luat drept Henry Ford. Ce încurcături crezi că ar stîrni asta ?

— Nu vorbi copilării, zise F. Jasmine. Nu la felul ăsta de schimbări m-am gîndit eu. Vreau să spun că treci de la un nume care nu-ți convine, la un nume pe care îl preferi. Așa cum l-am schimbat eu din Frankie în F. Jasmine.

— Se fac totuși încurcături, stărui Berenice. Presupune că ne-am schimba deodată cu toții numele, luînd alte nume total diferite. N-ar mai ști nimeni despre cine se vorbește, lumea întreagă ar înnebuni.

— Nu văd...

— Pentru că întîmplările se leagă de numele pe care-l porți. Ai un nume și ți se întîmplă tot felul de lucruri și te comporți față de ele în diferite chipuri și comiți anumite fapte, astfel că numele începe să capete imediat un înțeles. Întîmplările se adună în jurul numelui. Dacă e rău și ai un renume prost, nu poți să ieși din el și să scapi. Iar dacă este bun și ai o reputație bună, atunci trebuie să fii mulțumită și împăcată.

— Dar ce s-a legat de numele meu vechi ? întrebă F. Jasmine. Și pentru că Berenice nu răspunse imediat, F. Jasmine răspunse singură propriei sale întrebări. Nimic. Vezi ? Numele meu nu înseamnă absolut nimic.

— Ei, nu e tocmai așa, rosti Berenice. Oamenii se gîndesc la Frankie Addams și le vine în minte că Frankie a terminat secția B a clasei a șaptea, că Frankie a găsit oul de aur la vînătoarea Paștelui baptist, că Frankie locuiește în Grove Street și...

— Dar lucrurile astea nu înseamnă nimic, zise F. Jasmine. Vezi ? N-au nici o valoare. Niciodată nu mi s-a întîmplat nimic.

— Dar ți se va întîmpla. Vor fi întîmplări.

— Care anume ? întrebă F. Jasmine.

Berenice oftă și-și băgă mîna în sîn, după pachetul de Chesterfield.

— În felul ăsta tu mă pui la zid și eu nu-ți pot spune adevărul. Dacă aș reuși s-o fac, aș fi o vrăjitoare. Nu aș mai sta aici în bucătăria asta, ci aș trăi împărătește în Wall Street, ca ghicitoare. Tot ce-ți pot spune e că vor fi întîmplări. Ce anume, nu știu.

— Apropo, zise după o clipă F. Jasmine. Mă gîndeam să mă duc pe la tine pe acasă să o văd pe Mama Mare. Nu cred în ghicitori sau în de-alde astea, dar parcă m-aș duce totuși.

— Fă cum vrei. Dar nu cred că-i nevoie.

— Ba, cred că ar trebui să plec chiar acum.

Dar stătea încă în ușa întunecată, așteptînd. Zgomotele amurgului de vară sfîșiau liniștea bucătăriei. Domnul Schwarzenbaum isprăvise de acordat pianul și în ultimul sfert de oră cîntase piese mici. Cînta pe dinafară și era un bătrîn vioi și nervos, care îi amintea F. Jasminei de un păianjen de argint. Muzica lui era vioaie și totodată rigidă și el obișnuia să cînte valsurile ușor săltăreț, iar cîntecele de leagăn, agitat. De departe, din josul blocului de case, un aparat de radio anunța solemn o știre pe care ei nu o puteau auzi. Din casa vecină, din curtea din dos a lui O'Neils, copiii strigau și băteau mingea. Sunetele serii se învălmășeau unele cu altele și se topeau apoi în

aerul de amurg, care începea să se întunece. Chiar şi bucătăria era foarte liniştită.

— Ascultă, zise F. Jasmine. Iată ce am vrut să-ţi spun. Nu ţi se pare ciudat că eu sînt eu şi tu eşti tu ? Eu sînt F. Jasmine Addams şi tu eşti Berenice Sadie Brown. Şi putem să ne uităm una la alta, să ne atingem una pe alta, şi să stăm ani în şir în aceeaşi cameră. Totuşi, mereu, eu sînt eu şi tu eşti tu. Şi eu nu pot să fiu niciodată altceva decît eu. Şi tu nu poţi fi niciodată decît tu. Te-ai gîndit vreodată la asta ? Şi nu ţi se pare ciudat ?

Pînă atunci Berenice se legănase uşor în scaun. Nu stătea într-un balansoar, dar se lăsase cu scaunul ţeapăn pe spate, făcîndu-l apoi să lovească pardoseala cu picioarele din faţă, în ciocănituri slabe, apucînd marginea mesei cu mîna ei neagră şi vînjoasă, pentru a-şi menţine echilibrul. Cînd F. Jasmine vorbi, ea se opri din legănat. În cele din urmă spuse :

— Întîmplător, m-am gîndit la asta.

Era ora cînd în bucătărie contururile se ştergeau, şi vocile înfloreau. Ei vorbeau domol şi glasurile înfloreau ca florile — dacă sunetele pot semăna cu florile şi vocile pot înflori. F. Jasmine stătea cu mîinile prinse după cap, privind odaia care se întuneca. Avea impresia că-i stăteau pe buze cuvinte necunoscute şi că era gata să le rostească. Cuvinte ciudate înfloreau în pieptul ei şi venise momentul să le exprime.

— Iată, zise ea. Văd un copac verde. Şi pentru mine el este verde. Tu ai să spui de asemenea că acel copac e verde. Şi în privinţa asta vom fi de

acord. Dar culoarea pe care tu o vezi verde este oare aceeaşi culoare verde pe care o văd eu ? Sau, să zicem, amîndouă numim o culoare neagră. Dar de unde ştim dacă ceea ce vezi tu că e negru este aceeaşi culoare cu negrul pe care-l văd eu ?

După o clipă Berenice spuse :

— Astea sînt tocmai lucrurile pe care nu le putem dovedi.

F. Jasmine îşi scărpină capul de uşă, apoi duse mîna la gît. Vocea îi slăbi şi se stinse.

— Oricum, nu asta am vrut să spun.

Fumul de la ţigara Berenicei plutea în odaie amar, cald, stătut. John Henry îşi tîrşîi pantofii cu tocuri înalte de la plită la masă şi înapoi. În perete se auzi ronţăitul unui şobolan.

— Iată ce vreau să spun, reluă F. Jasmine. Mergi pe stradă şi dai cu ochii de cineva. Oricine. Vă priviţi unul pe altul. Tu eşti tu — şi el este el. Totuşi, cînd vă uitaţi unul la celălalt, ochii stabilesc o legătură. Apoi tu porneşti într-o parte. Şi el în altă parte. Mergeţi în diferite locuri ale oraşului şi poate nu vă mai vedeţi niciodată unul cu altul. Niciodată în viaţă. Înţelegi ce vreau să spun ?

— Nu prea, recunoscu Berenice.

— Vorbesc despre oraşul acesta, zise Jasmine pe un ton mai ridicat. Aici se află toţi oamenii aceştia pe care nu-i cunosc nici măcar din vedere sau după nume. Şi trecem unul pe lîngă altul şi între noi nu-i nici o legătură. Ei nu mă cunosc pe mine şi eu nu-i cunosc pe ei. Acum, eu părăsesc oraşul şi toţi oamenii aceştia, pe care n-am să-i cunosc niciodată, rămîn aici.

— Dar pe cine doreşti să cunoşti? întrebă Berenice.

F. Jasmine răspunse:

— Pe fiecare. Toată lumea. Pe fiecare din toată lumea.

— Mă rog, ia ascultă aici ce-ţi spun eu, rosti Berenice. Ce-ai zice de nişte oameni ca Willis Rhodes? Dar de germani sau de japonezi?

F. Jasmine îşi lovi capul de tocul uşii şi privi în sus la tavanul întunecat. Glasul ei se frînse şi spuse din nou:

— Nu la asta m-am gîndit. Nu despre asta vorbesc.

— Atunci, despre ce vorbeşti? întrebă Berenice.

F. Jasmine făcu un semn din cap, de parcă n-ar fi ştiut. Inima îi era cernită şi tăcută şi din inima ei înfloreau şi dădeau rod cuvinte necunoscute şi ea aştepta să le rostească. De la casa de alături se auzea zgomotul de seară al copiilor care jucau basebal şi strigătul prelung „Trageee! Tragee". Apoi lovitura surdă a unei mingi, şi scrîşnetul unei crose azvîrlite, şi paşi care aleargă, şi glasuri sălbatice. Fereastra era un dreptunghi de lumină palidă, limpede şi un copil alerga străbătînd curtea în curmeziş, pe sub arbustul întunecat, după minge. Copilul era iute ca o umbră şi F. Jasmine nu-i vedea faţa — poalele albe ale cămăşii fluturau în urma lui ca nişte aripi stranii. Dincolo de fereastră amurgul întîrzia palid, liniştit.

— Hai să ne jucăm afară Frankie, şopti John Henry. Auzi ce grozav se distrează.

— Nu, se împotrivi F. Jasmine. Du-te tu.

Berenice se mişcă în scaun şi zise:

— Cred că am putea aprinde lumina.

Dar n-au aprins-o. F. Jasmine simțea cuvintele nespuse lipindu-i-se de gît și o greață înăbușită o făcu să geamă și să se dea cu capul de tocul ușii. În sfîrșit, cu o voce spartă, rosti :

— Iată.

Berenice așteptă și văzînd că nu mai adaugă nimic întrebă :

— Ce naiba-i cu tine ?

F. Jasmine nu putu să pronunțe cuvintele necunoscute așa că, după o clipă, se lovi pentru ultima oară cu capul de ușă și începu apoi să dea ocol mesei din bucătărie. Mergea ușor, puțin țeapănă, de parcă s-ar fi simțit rău și nu dorea să zdruncine și să amestece în stomac feluritele bucate pe care le mîncase. Începu să vorbească repede, cu glas pițigăiat, dar nu rostea ceea ce voia să spună, ci cuvinte anapoda.

— *Boyoman ! Manoboy !* Cînd o să plecăm din Winter Hill o să mergem în mai multe locuri decît ai crezut sau ți-ai închipuit vreodată că pot exista. Nu știu precis unde ne vom duce mai întîi, dar n-are importanță. Căci, după ce ne ducem acolo, mergem și dincolo. Noi, tustrei, avem intenția să călătorim mereu. Azi aici, mîine în altă parte. Alaska, China, Islanda, America de Sud. Cu trenul. Spintecînd aerul, cu motocicleta, făcînd înconjurul lumii cu avionul. Azi aici, mîine în altă parte. În toată lumea. Asta e adevărul adevărat ! *Boyoman !*

F. Jasmine smuci sertarul mesei și cotrobăi după cuțitul de măcelar. Nu avea nevoie de el, însă do-

rea să strîngă ceva în mînă și să-l fluture în timp ce dădea grăbită ocolul mesei.

— Și, vorbind despre lucrurile care se vor întîmpla, zise ea, ele se vor desfășura atît de repede, încît abia o să avem timp să ne dăm seama de ele. Căpitanul Jarvis Addams scufundă douăsprezece vase de război japoneze și este decorat de către Președinte. Domnișoara F. Jasmine Addams bate toate recordurile. Doamna Janice Addams este aleasă miss Națiunile Unite la un concurs de frumusețe. Întîmplările se succed atît de iute, încît abia ne dăm seama de ele.

— Potolește-te, nebuno! strigă Berenice. Și pune jos cuțitul ăla!

— Și-i vom întîlni. Pe fiecare. Ne ducem de-a dreptul la oameni și facem cunoștință cu ei. Mergem pe un drum întunecat și vedem o casă luminată, batem la ușă și străinii se grăbesc să ne primească și să zică: Intrați! Intrați! O să cunoaștem aviatori decorați și oameni din New York și vedete de cinematograf. O să avem mii de prieteni, mii și mii și mii de prieteni. O să facem parte din atîtea cluburi, încît n-o să le mai putem ține socoteala. O să fim membri ai lumii întregi *Boyoman! Manoboy.*

Brațul drept al Berenicei era foarte puternic și lung, și de îndată ce F. Jasmine, care alerga în jurul mesei, trecu prin dreptul ei, brațul acesta se întinse și o prinse atît de repede de combinezon, încît ea se opri cu o smucitură care făcu să-i trosnească oasele și să-i clănțănc dinții.

— Ai înnebunit de-a binelea? întrebă ea. Brațul cel lung o trase pe F. Jasmine mai aproape și

o strînse la piept. Asuzi ca un catîr. Stai jos şi lasă-mă să-ţi pun mîna pe frunte. Ai febră ?

F. Jasmine trase una din cozile Berenicei şi se prefăcu că e gata să o taie cu cuţitul.

— Tremuri, zise Berenice. Să ştii că ai căpătat febră umblînd astăzi prin soarele ăla. Fetiţo, sigur nu eşti bolnavă ?

— Bolnavă ? întrebă F. Jasmine. Cine, eu ?

— Aşază-te aici în poală, zise Berenice, şi stai locului o clipă.

F. Jasmine puse cuţitul pe masă şi se aşeză în poala Berenicei. Se lăsă pe spate şi-şi puse capul pe umărul ei ; faţa îi era la fel de asudată ca gîtul acesteia şi amîndouă miroseau a sărat, a acru şi a iute. Piciorul drept îi era întins peste genunchiul Berenicei şi tremura — dar cînd îşi sprijini degetele de pardoseală, piciorul nu-i mai tremură. John Henry se tîrşîi spre ele, în pantofii cu tocuri înalte şi se strînse gelos lîngă Berenice. Îşi petrecu braţul pe după capul ei şi o apucă de ureche. Apoi, după o clipă, încercă să o împingă pe F. Jasmine din poala ei, cu o ciupitură uşoară.

— Las-o în pace pe Frankie, zise Berenice. Ea nu te-a sîcîit pe tine.

El scoase un mormăit supărat.

— Sînt bolnav.

— Ba nu, nu eşti. Stai liniştit şi nu-i purta pică verişoarei tale pentru un strop de dragoste.

— Baba Frankie, cocîrjată şi urîcioasă, o plînse el cu o voce piţigăiată şi tocită.

— Ce-a făcut ea, mă rog, atît de uricios acum ? O vezi cum stă aici, sleită de puteri.

F. Jasmine întoarse capul şi îşi lăsă faţa pe umărul Berenicei. Îi putea simţi sînii moi şi mari, lipiţi de spatele ei, pîntecul voluminos şi moale, picioarele vînjoase şi calde. Pînă acum respirase foarte repede, dar după un minut, respiraţia se rări aşa că răsufla în ritm cu Berenice ; stăteau strîns lipite, ca un singur corp şi mîinile amorţite ale Berenicei erau petrecute pe după pieptul F. Jasminei. Stăteau cu spatele la fereastră şi în faţa lor bucătăria se întunecase aproape de tot. Berenice oftă în cele din urmă şi încheie această ultimă şi ciudată discuţie.

— Cred că tot am eu o idee vagă despre ce-ai îndrugat tu, zise ea. Noi toţi sîntem oarecum prizonieri. Într-un fel sau altul, ne-am născut fără să ştim de ce. Totuşi prizonieri. Eu m-am născut Berenice. Tu Frankie. John Henry s-a născut John Henry. Am dori poate să ieşim la larg, să ne eliberăm. Dar, indiferent ce facem, noi tot prizonieri rămînem. Eu-s eu şi tu eşti tu, el este el. Fiecare dintre noi sîntem oarecum legaţi numai de noi înşine. Asta e ceea ce ai încercat tu să spui ?

— Nu ştiu, zise F. Jasmine. Dar nu vreau să fiu prizonieră.

— Nici eu, glăsui Berenice. Nici unul din noi nu doreşte. Eu sînt mai prizonieră decît eşti tu.

F. Jasmine înţelese de ce spusese ea asta. John Henry întrebă, cu glasul lui copilăresc :

— De ce ?

— Pentru că sînt neagră, rosti Berenice. Pentru că sînt de culoare. Fiecare-i întemniţat într-un fel sau altul. Însă toţi oamenii de culoare sînt puşi în cătuşe anume. Au făcut în aşa fel încît noi să

ne strîngem toţi într-un colţ, numai noi. Aşa că, după cum îţi spuneam mai înainte, sîntem prizonieri la fel ca orice fiinţă omenească. Şi pe deasupra noi sîntem prizonieri şi ca oameni de culoare. Uneori un băiat ca Honey simte că parcă nu mai poate respira. Simte că ar trebui să frîngă ceva, sau să se frîngă pe sine. Cîteodată nu mai putem îndura.

— Ştiu asta, zise F. Jasmine. Ai vrea ca Honey să fie-n stare să facă ceva.

— El se simte chiar deznădăjduit.

— Da, zise F. Jasmine. Uneori îmi vine şi mie să rup ceva. Simt că doresc să pot nimici întregul oraş.

— Te-am auzit spunînd asta, rosti Berenice. Dar la ce bun ? Principalul este că toţi sîntem prizonieri — şi încercăm într-un chip sau altul să ne eliberăm. De exemplu, eu şi Ludie. Cînd eram cu Ludie, nu mă simţeam atît de încătuşată. Apoi Ludie a murit. Orice am face tot prizonieri rămînem.

Conversaţia asta o înfricoşă aproape pe F. Jasmine. Stătea acolo, strîns lipită de Berenice şi respira foarte încet. Nu-l putea vedea pe John Henry, dar îl simţea ; el se urcase pe stinghia din spatele scaunului şi strîngea capul Berenicei în braţe. O ţinea de urechi căci, după un timp, Berenice spuse :

— Bombonelule, nu-mi mai răsuci aşa urechile. Eu şi Frankie n-o să zburăm prin tavan să te lăsăm pe tine aici.

Apa picura încet în chiuveta din bucătărie şi şobolanul rodea în perete.

— Cred că înţeleg acum ce spuneai, zise F. Jasmine. Totuşi, ai putea folosi deopotrivă cuvîntul eliberat, în loc de prizonier. Deşi ele sînt două cuvinte opuse. Vreau să spun că hoinăreşti şi vezi tot felul de oameni. Şi pentru mine, ei par liberi.

— Ca sălbaticii ?

— Oh, nu ! Vreau să spun că nu vezi ce-i leagă laolaltă. Nu ştii de unde vin sau încotro se duc. De pildă, ce l-a făcut pe cineva să vină pentru prima oară în acest oraş ? De unde au venit toţi oamenii ăştia şi ce au de gînd să facă ? Gîndeşte-te la toţi soldaţii aceia.

— Ei s-au născut, zise Berenice, şi au să moară.

Glasul F. Jasminei era subţire şi ascuţit.

— Ştiu, dar de ce toate astea ? Vezi toţi oamenii aceştia şi nu ştii ce-i uneşte. Trebuie să existe un motiv. Dar am impresia că nu-l pot găsi. Nu ştiu.

— Dacă ai şti, ai fi Dumnezeu, zise Berenice. Nu ţi-ai dat seama de asta ?

— Poate că da.

— Ştim doar atîta. Dincolo de ce e aici nu ştim nimic mai mult.

— Dar aş vrea să ştiu. Îi înţepenise spatele. Se mişcă şi se întinse în poalele Berenicei, cu picioarele lungi, răşchirate sub masa din bucătărie. În orice caz, după ce plecăm din Winter Hill, n-o să mai am pentru ce să mă frămînt.

— Nici acum nu ai de ce. Nimeni nu-ţi cere să dezlegi tainele lumii. Berenice respiră adînc, cu subînţeles şi spuse : Frankie, ai cele mai ascuţite oase pe care le-am simţit vreodată.

Era o aluzie destul de clară pentru ca F. Jasmine să se ridice. Da, o să aprindă lampa, o să ia

o brioşă de pe plită şi o să plece să-şi vadă de treabă în oraş. Dar mai stătu o clipă acolo, apăsîndu-şi faţa pe umărul Berenicei. Zgomotele serii de vară se învălmăşeau, prelungindu-se.

— N-am fost în stare să exprim niciodată exact ceea ce am vrut să spun, rosti, în sfîrşit. Dar, ce să fac. Mă întreb dacă te-ai gîndit vreodată la asta. Noi sîntem aici — acum. În această clipă. Chiar acum însă, în timp ce vorbim, clipa asta trece. Şi nu va mai reveni niciodată. Niciodată, nicăieri pe lume. Cînd a trecut, s-a dus. Nici o putere de pe pămînt nu o poate aduce înapoi. S-a dus şi pace. Te-ai gîndit vreodată la asta ?

Berenice nu răspunse şi în bucătărie se făcuse întuneric. Toţi trei stăteau tăcuţi, strînşi laolaltă şi fiecare simţea respiraţia celuilalt. Apoi, deodată, deşi nu ştiau de ce şi cum, se porniră toţi trei pe plîns. Începură exact în acelaşi moment, tot aşa cum deseori, în acele seri de vară, se porneau dintr-o dată pe cîntat. Adesea, pe întuneric, în acel august, începeau să cînte cu toţii deodată un colind de Crăciun, sau un cîntec ca *Slitbelly Blues*. Uneori ştiau dinainte că o să cînte şi atunci alegeau împreună melodia.

Alteori nu se înţelegeau şi atunci începeau deodată trei cîntece diferite, pînă cînd melodiile se contopeau şi ajungea să se înfiripe un fel de cîntec aparte, pe care îl alcătuiseră toţi trei împreună. John Henry cînta cu o voce piţigăiată, plîngăreaţă, care, indiferent de melodie, suna totdeauna la fel : ceva ascuţit şi tremurat care plutea tot timpul deasupra cîntecului, ca un plafon muzical. Vocea Berenicei era gravă, precisă, profundă ; ea

accentua contratimpii cu călcîiul. Frankie de odinioară cînta cînd sus, cînd jos, în intervalul de la mijloc dintre John Henry şi Berenice, aşa că vocile lor se armonizau şi elementele cîntecului se împleteau între ele.

Cîntau deseori astfel şi melodiile lor sunau dulce şi straniu după căderea nopţii în bucătăria de august. Niciodată pînă acum însă nu începuseră să plîngă deodată ; şi cu toate că motivele lor erau diferite, se porniseră totuşi pe plîns împreună, în aceeaşi clipă, ca şi cum ar fi fost înţeleşi. John Henry plîngea pentru că era gelos, deşi mai tîrziu încercă să spună că a plîns din cauza şobolanului din perete. Berenice plîngea din pricina conversaţiei lor despre oamenii de culoare, sau din pricina lui Ludie, sau poate din cauză că oasele F. Jasminei erau atît de ascuţite. F. Jasmine nu ştia de ce plîngea, dar motivul pe care îl invocă era tunsoarea de marinar şi faptul că avea coatele aşa de scorţoase. Au plîns pe întuneric aproape un minut. Apoi se opriră tot aşa de brusc cum începuseră. Zgomotul neobişnuit îl făcu pe şobolanul din perete să tacă.

— Scoală-te de acolo, zise Berenice.

Stăteau în jurul mesei din bucătărie şi F. Jasmine aprinse lampa. Berenice se scărpină în cap şi smîrcîi puţin.

— Fără îndoială că sîntem un grup trist, continuă ea. Mă întreb ce ne-o fi venit, aşa...

După întunericul din odaie, lumina îi orbi dureros, F. Jasmine dădu drumul robinetului de la chiuvetă şi îşi băgă capul sub şuvoiul de apă. Berenice îşi şterse faţa cu o cîrpă de vase şi îşi po-

trivi cozile la oglindă. John Henry stătea în picioare, ca o femeie pitică, mică şi bătrînă, purtînd pe cap pălăria roz cu pană şi pantofii cu tocuri înalte. Pereţii bucătăriei cu desene trăsnite erau foarte strălucitori. Toţi trei mijeau ochii unul la altul, în lumină, de parcă ar fi fost trei străini sau trei năluci. Apoi, uşa din faţă se deschise şi F. Jasmine îl auzi pe tatăl ei, obosit, tîrîndu-şi încet paşii prin hol. Fluturii de noapte se iviră la fereastră, frîngîndu-şi aripile în plasă. Astfel trecu, în sfîrşit, ultima după-amiază petrecută în bucătărie.

3

În seara aceea, devreme, F. Jasmine trecu prin faţa închisorii ; era în drum spre Sugarville, unde avea să i se ghicească viitorul şi, cu toate că închisoarea nu se afla în drumul ei, dorise să-i mai arunce o ultimă privire înainte de a părăsi pentru totdeauna oraşul. Căci în primăvara şi în vara aceea închisoarea o speriase şi o obsedase. Era o închisoare veche de cărămidă, cu trei etaje, şi înconjurată jur-împrejur de un gard cu sîrmă ghimpată în partea de sus. Înăuntru se aflau pungaşi, tîlhari şi criminali. Criminalii, închişi în celule de piatră cu gratii la ferestre, puteau să bată mult şi bine în pereţii de piatră, sau să tragă de gratiile de fier, că tot n-ar fi izbutit să iasă afară. Purtau haine vărgate de ocnaş, mîncau mazăre rece fiartă laolaltă cu gîndaci negri, şi pîine de mălai rece.

F. Jasmine cunoştea cîteva persoane care fuseseră închise, toţi oameni de culoare — un băiat numit Cape şi un prieten de-al Berenicei, învinuit de o doamnă albă la care lucra că ar fi furat un tricou şi o pereche de pantofi. Cînd te arestau, *Black Maria* se oprea scîrţîind la uşa ta şi o mulţime de poliţişti se repezeau la tine ca să te tîrască la închisoare. Pe Frankie cea de odinioară o fascinase închisoarea după ce furase briceagul cu trei limbi de la magazinul *Sears & Roebuck* şi uneori, în primăvara trecută, venea după-amiaza pe strada din faţa închisorii într-un loc numit *Jail-Widow's Walk* [1] şi se uita timp îndelungat la clădire. Unii criminali stăteau adeseori agăţaţi de gratii, ei i se părea că ochii lor, ca şi ochii alungiţi ai monştrilor de la bîlci, o chemau şi parcă îi spuneau : „Noi te cunoaştem". Din cînd în cînd sîmbăta după-amiază, din celula mare numită *Bull Pen* [2] se auzeau strigăte sălbatice şi urlete. În seara asta însă în închisoare domnea tăcerea — doar o celulă era luminată şi acolo se afla un criminal, sau mai curînd, conturul capului său şi cei doi pumni prinşi de gratii. Închisoarea de cărămidă era tristă şi întunecată, deşi în curte şi în cîteva celule se vedea lumină.

— Pentru ce eşti închis ? strigă John Henry. Stătea la o oarecare distanţă de F. Jasmine şi purta o haină de culoarea narcisei, căci F. Jasmine îi dăruise toate costumele ei. Nu voise să-l ia, dar

---

[1] Drumul văduvei puşcăriaşului (lb. engleză).

[2] Ţarcul taurului (lb. engleză).

băiatul a stăruit și a stăruit și pînă la urmă s-a ținut după ea, la oarecare distanță. Criminalul nu i-a răspuns, atunci a strigat din nou, cu un glas pițigăiat : O să te spînzure ?

— Taci ! zise F. Jasmine. Astă-seară, închisoarea nu o speria, pentru că mîine, pe timpul ăsta, va fi departe. Aruncă închisorii o ultimă privire și o porni apoi înainte.

— Ți-ar plăcea să strige cineva astfel la tine, dacă ai fi în închisoare ?

Cînd ajunse în Sugarville trecuse de ora opt. O seară prăfoasă, albăstrie. Ușile caselor înghesuite de o parte și de alta a străzii erau deschise și din unele holuri se vedea pîlpîirea tremurîndă a lămpilor de gaz, care luminau paturile odăii din față și policioarele împodobite ale căminelor. Glasurile sunau deformat și, din depărtare, se auzea un pian și o trompetă. Copiii care se jucau pe străduțe lăsau urme de picioare în praf. Oamenii se îmbrăcaseră ca pentru noaptea de sîmbătă. Trecu pe lîngă un grup de fete și băieți de culoare, care glumeau la un colț de stradă, în hainele lor de seară, strălucitoare. Pe străzi domnea o atmosferă de petrecere care îi aminti că putea și ea să se ducă, în seara asta chiar, la o întîlnire la *Luna Albastră*. Vorbi cu oamenii de pe stradă și simți din nou inexplicabila legătură dintre ochii ei și alți ochi. Parfumul clematitelor răzbătea prin aerul serii, amestecat cu praful amărui, cu mirosul de closete și de cină. Locuința Berenicei se afla în colțul străzii Chinaberry — o casă cu două odăi și grădiniță în față, împrejmuită cu cioburi colorate și capsule de sticlă. Pe o bancă de pe veranda

din față se aflau ghivece cu ferigi întunecate, răcoroase. Ușa era deschisă pe jumătate și F. Jasmine putu zări pîlpîirile aurii-cenușii ale lămpii dinăuntru.

— Tu rămîi aici afară, îi spuse lui John Henry.

Înăuntru se auzea o voce puternică, spartă și, cînd Jasmine bătu, vocea se opri o clipă, apoi întrebă :

— Cine-i acolo ? Cine-i ?

— Eu, Frankie, zise ea — căci dacă și-ar fi rostit numele adevărat, Mama Mare n-ar fi știut al cui e.

Odaia mirosea a închis și cu toate că obloanele de lemn erau deschise, în cameră plutea un iz de doctorii și de pește. Holul înțesat cu boarfe era curat. Lîngă peretele din dreapta se afla un pat și, în partea opusă, o mașină de cusut și un armoniu cu pedale. Deasupra căminului atîrna o fotografie a lui Ludie Freeman, policioara era împodobită cu calendare fanteziste, premii cîștigate la bîlci, suveniruri. Mama Mare stătea întinsă în patul de la peretele de lîngă ușă, așa că în timpul zilei, putea privi pe fereastra din față, spre veranda cu ferigi și afară, în stradă. Era o femeie de culoare, bătrînă, zbîrcită și cu oasele ca niște cozi de mătură ; în partea stîngă a feței și a gîtului, pielea era de culoarea seului, așa că locul acela era aproape alb, iar restul de culoare arămie. Frankie cea de odinioară avea credința că Mama Mare se transformă încetul cu încetul într-o persoană albă, însă Berenice spunea că era o boală de piele care apărea uneori la negri. Mama Mare fusese spălătoreasă de lux și făcuse perdele ajurate pînă

în anul cînd boala îi înțepenise spatele și căzuse la pat. Dar ea nu și-a pierdut nici una dintre facultăți, dobîndind în schimb darul ghicitului. Frankie cea de odinioară o socotise totdeauna stranie și cînd era copiliță o asocia în mintea ei pe Mama Mare cu cele trei stafii care sălășluiau în magazia de cărbuni. Chiar și acum, cînd nu mai era un copil, avea totuși o teamă superstițioasă de Mama Mare. Ea zăcea pe trei perne de puf, cu fețele croșetate pe margini, și picioarele osoase erau acoperite cu o plapumă multicoloră. Masa pe care se afla lampa era trasă aproape de pat în așa fel încît să poată ajunge la obiectele care se aflau pe ea : o carte de visuri, o farfurioară albă, un coșuleț de lucru, un pahar de plastic plin cu apă, o *Biblie* și alte mărunțișuri. Înainte ca F. Jasmine să intre, Mama Mare vorbea de una singură, căci avea obiceiul ca în timp ce stătea acolo, în pat, să-și spună mereu cine este și ce face și ce are de gînd să facă. Pe perete se aflau trei oglinzi care reflectau valuri de lumină de la lampa ce pîlpîia cenușiu-auriu în odaie, aruncînd umbre uriașe ; fitilul lămpii trebuia potrivit. Cineva umbla prin camera din fund.

— Am venit să-mi ghicești, zise F. Jasmine.

Cu toate că Mama Mare vorbea tare cînd era singură, ea putea fi tăcută în alte împrejurări. Înainte de a răspunde se uită cîteva secunde la F. Jasmine.

— Foarte bine. Trage încoace scaunul acela de la armoniu.

F. Jasmine aduse scaunul lîngă pat și, aplecîndu-se înainte, îi întinse palma. Dar Mama Mare

nu i-o luă. Cercetă fața F. Jasminei, scuipă apoi ghemotocul de tutun de mestecat în oala de noapte pe care o trase afară de sub pat și își puse, în sfîrșit, ochelarii. Stătu așa de mult, încît F. Jasmine crezu că încearcă să-i ghicească gîndurile și asta o făcu să se simtă stînjenită. Zgomotul de pași din odaia din spate încetă. În casă nu se mai auzea nici un sunet.

— Du-te înapoi cu mintea și amintește-ți, zise ea în sfîrșit. Povestește-mi ultimul tău vis.

F. Jasmine încercă să-și amintească, dar nu prea visa des. Îi veni apoi în minte un vis pe care îl avusese în vara aceea :

— Am visat o ușă, zise ea. Mă uitam tocmai la ea și în timp ce o priveam, începu să se deschidă încet. Asta mă făcu să am o senzație ciudată și m-am trezit.

— Era și o mînă în vis ?

F. Jasmine se gîndi.

— Cred că nu.

— Pe ușa aceea nu era cumva un gîndac negru ?

— Păi... cred că nu.

— Uite ce înseamnă asta. Mama Mare închise și deschise ochii încet. O să se întîmple o schimbare în viața ta.

Apoi, luă palma Jasminei și o examină un timp.

— Eu văd aici că tu te măriți cu un băiat cu ochi albaștri și păr bălai. O să trăiești pînă ajungi de trei ori douăzeci și zece, dar trebuie să te ferești de apă. Văd aici un șanț de argilă roșie și un balot de bumbac.

F. Jasmine își spuse în sinea ei că asta nu înseamnă altceva decît pierdere de bani și de timp.

— Ce-i asta ?

Dar bătrîna ridică deodată capul și, cînd strigă, vinele gîtului i se încordară.

— Hei, drace !

Privea spre peretele dinspre hol și bucătărie și F. Jasmine se întoarse și ea să privească peste umăr.

— Mda, răspunse un glas din camera din fund, care semăna cu glasul lui Honey.

— De cîte ori să-ți mai spun să-ți dai jos picioarele alea mari de pe masa din bucătărie ?

— Mda, făcu din nou Honey. Glasul îi era blînd ca al lui Moise și F. Jasmine putea să-l audă cum își lăsa picioarele pe pardoseală.

— O să-ți intre nasul în carte, Honey Brown. Las-o jos și termină-ți cina.

F. Jasmine se cutremură. Oare Mama Mare văzuse prin perete cum citea Honey cu picioarele pe masă ? Puteau ochii aceia să străbată printr-un perete neted și drept ? Era parcă un avertisment pentru ea ca să-i asculte fiecare vorbă cu atenție.

— Văd aici o sumă de bani. O sumă de bani. Și văd o nuntă.

Mîna întinsă a F. Jasminei tremură ușor.

— Asta e ! Vorbește despre asta !

— Nunta sau banii ?

— Nunta.

Lumina lămpii le proiecta umbrele enorme pe întinderea goală a peretelui.

— E nunta unei rude apropiate și prevăd o călătorie.

— O călătorie ? întrebă ea. Ce fel de călătorie ? O călătorie lungă ?

Mîinile Mamei Mari erau noduroase și acoperite cu pistrui galbeni, iar palmele semănau cu niște lumînărele de aniversare, trandafirii și topite.

— O călătorie scurtă, zise ea.

— Dar cum... ? începu F. Jasmine.

— Văd un drum dus și întors. O plecare și o înapoiere.

Asta nu însemna nimic, căci era sigură că Berenice îi povestise despre călătoria la Winter Hill și despre nuntă. Dar dacă putea vedea prin perete...

— Ești sigură ?

— Păi... De data asta glasul bătrîn și spart nu mai era atît de sigur. Văd o plecare și o înapoiere, dar se poate să nu fie pentru *acum*. Nu pot garanta. Căci în același timp văd drumuri, trenuri și o sumă de bani.

— Oh ! exclamă F. Jasmine.

Se auzi un zgomot de pași și Honey Camden Brown apăru în pragul dintre bucătărie și camera ei. În seara asta purta o cămașă galbenă și cravată, căci de obicei îi plăcea să se îmbrace îngrijit ; ochii negri îi erau însă triști și fața prelungă, ca de piatră. F. Jasmine știa ce spusese Mama Mare despre Honey Brown. Zicea că e un băiat pe care Dumnezeu nu-l făcuse pînă la capăt. Creatorul își luase prea devreme mîna de pe el. Dumnezeu nu-l desăvîrșise, așa că el era nevoit, ca să se îm-

plinească, să facă ba un lucru, ba altul. Cînd auzise prima oară această observație, Frankie nu pricepuse înțelesul ascuns. O asemenea remarcă o făcea să-și imagineze o jumătate de băiat — un braț, un picior, o jumătate de față — o jumătate de om care rătăcea prin soarele mohorît de vară în toate colțurile orașului. Mai tîrziu însă ea înțelese ceva mai bine. Honey cînta la trompetă și fusese primul în clasă la școala medie pentru negri. El a comandat o carte franceză din Atlanta și a învățat singur puțină franceză. Îi venea cîteodată să o ia la goană prin tot Sugarville-ul, ca un mistreț, și să se bată zile de-a rîndul, pînă cînd prietenii l-ar fi adus acasă mai mult mort decît viu. Era în stare să-și miște buzele la fel de ușor ca fluturii și putea vorbi la fel de bine cu oricare dintre oamenii pe care ea îi auzise vreodată — alteori însă răspundea cu o învălmășeală de cuvinte pe care nici familia lui nu le putea înțelege. Creatorul, spunea Mama Mare, își luase prea timpuriu mîna de pe el, așa că rămăsese un veșnic nemulțumit. Stătea acum acolo, sprijinindu-se de tocul ușii, osos și fără vlagă, și, cu toate că fața îi era transpirată, el părea totuși rece.

— Dacă dorești ceva, spune-mi înainte de-a pleca, zise el.

În seara asta, Honey avea ceva care o surprinse pe F. Jasmine; privindu-i ochii triști și calmi parcă simțea că avea ceva să-i spună. În lumina lămpii, pielea lui era de culoarea glicinei întunecate, iar buzele, albăstrii, liniștite.

— Ți-a povestit Berenice despre nuntă ? întrebă F. Jasmine. Dar de data asta simțea că nu despre nuntă trebuia să vorbească.

— Aaannh, răspunse el.

— Deocamdată nu doresc nimic. T.T. trebuie să sosească într-o clipă ca să-mi facă o scurtă vizită și să se întîlnească cu Berenice. Încotro te duci, băiete ?

— Mă duc spre Forks Falls.

— Bine domnule „Azi-aici,-mîine-colea", cînd ai hotărît asta ?

Honey se sprijinea de ușorul ușii, încăpățînat și tăcut.

— De ce nu poți fi și tu ca toți ceilalți ? îl întrebă Mama Mare.

— Nu stau decît duminică și mă înapoiez luni dimineața.

Impresia că mai avea să-i spună ceva lui Honey Brown o tulbura încă pe F. Jasmine. Se adresă Mamei Mari :

— Îmi spuneai despre nuntă.

— Da. Nu se mai uita în palma F. Jasminei ci la rochia de organdi, la ciorapii de mătase și la pantofii argintii, noi. Ți-am spus că ai să te măriți cu un băiat blond, cu ochi albaștri. Mai tîrziu.

— Dar nu despre asta vorbeam. Mă refeream la cealaltă nuntă. Și la călătorie și la ceea ce vedeai aici în legătură cu drumurile și trenurile.

— Chiar așa, zise Mama Mare, dar F. Jasmine avu impresia că ea nu-i mai acordă multă atenție, deși se uita din nou în palma ei. Văd o călătorie, cu plecare și înapoiere, iar mai tîrziu o sumă de

bani, drumuri şi trenuri. Numărul tău norocos este şase cu toate că şi treisprezece îţi poartă uneori noroc.

F. Jasmine dorea să protesteze şi să discute, dar cum poţi contrazice o ghicitoare ? Ar fi vrut măcar să înţeleagă mai bine cele spuse, deoarece călătoria cu înapoiere nu se potrivea cu drumurile şi trenurile prevăzute de ea.

Dar, în timp ce se pregătea să continue cu întrebările, se auziră paşi în veranda din faţă, o bătaie în uşă şi T.T. intră în odaie. Era foarte cuviincios, îşi ştergea picioarele şi aducea un carton cu îngheţată pentru Mama Mare. Berenice spusese că el nu o făcea să se înfioare şi într-adevăr nu putea fi drăguţul nimănui ; pîntecul lui semăna cu un pepene verde băgat sub vestă, iar la ceafă i se formaseră cute de grăsime. Aducea cu el atmosfera de societate pe care Mama Mare o îndrăgise totdeauna şi căreia îi dusese dorul în casa asta cu două odăi. Frankie cea de odinioară avusese mereu impresia, atunci cînd venea aici s-o caute pe Berenice, că odaia era plină de oameni — familia, o mulţime de veri, prieteni. Iarna stăteau lîngă vatră, în jurul focului care pîlpîia, spulberat de vînt, împletindu-şi glasurile. În nopţile senine de toamnă, ei erau totdeauna primii care mestecau trestie de zahăr. Berenice toca nodurile netede, violete ale trestiei şi ei scuipau pe un ziar întins jos, pe pardoseală, bucăţile răsucite, molfăite, în care rămăseseră urmele dinţilor. Lumina lămpii dădea camerei un aspect deosebit, un miros deosebit.

Acum, cu venirea lui T.T., reînvie vechea atmosferă de societate agitată. Ghicitul se terminase, desigur şi F. Jasmine puse o monedă de zece cenţi în farfurioara de porţelan alb de pe masa din hol ; căci, deşi nu era un preţ fix, oamenii care voiau să-şi afle viitorul de la Mama Mare plăteau de obicei cît credeau că i se cuvine.

— Zău, Frankie, zău că n-am văzut niciodată un om care să crească aşa de repede ca tine, observă Mama Mare. Ar trebui neapărat să-ţi pui pe cap o bucată de cărămidă. F. Jasmine se chirci pe genunchii uşor îndoiţi, coborîndu-şi umerii. Rochia pe care o porţi e drăguţă. Şi pantofii ăia de argint. Şi ciorapii de mătase. Arăţi ca o domnişoară în toată legea.

F. Jasmine şi Honey părăsiră casa în acelaşi timp şi ea continua să fie stăpînită de impresia că avea să-i spună ceva. John Henry, care aştepta în străduţă, se repezi la ei, însă Honey nu-l mai ridică în sus, aşa cum făcea uneori, ca să-l învîrtească. În seara asta, în jurul lui Honey plutea o tristeţe rece. Lumina lunii era albă.

— Ce-o să faci la Forks Falls ?

— Stau şi eu puţin pe acolo.

— Ai vreo încredere în ghicitul ăsta ? Cînd văzu că Honey nu răspunde, ea continuă : Îţi aminteşti cînd a strigat la tine să-ţi iei picioarele de pe masă ? Asta m-a impresionat. De unde ştia că ţineai picioarele pe masă ?

— Oglinda, zise Honey. Are o oglindă prinsă de uşă, aşa că poate vedea ce se întîmplă în bucătărie.

— Oh ! Eu n-am crezut niciodată în ghicit.

John Henry îl ţinea de mînă pe Honey şi se uita la el, în sus.

— Ce sînt cai-putere ?

F. Jasmine simţea înlăuntrul ei înrîurirea puternică a nunţii ; în această ultimă seară avea parcă nevoie să dea ordine şi sfaturi. Să-i spună ceva lui Honey, să-l prevină sau să-i dea un sfat înţelept. Şi, pe cînd îşi frămînta mintea, îi veni o idee. Era atît de nouă, atît de neaşteptată, încît se opri din mers şi rămase încremenită.

— Ştiu ce-ar trebui să faci ! Ar trebui să te duci în Cuba sau în Mexic.

Honey mai făcuse cîţiva paşi, însă cînd ea începu să vorbească, rămase pironit locului. John Henry se afla la mijloc, între ei, uitîndu-se cînd la unul, cînd la altul. Chipul lui căpătase o expresie misterioasă în lumina albă a lunii.

— Sigur că da. Vorbesc foarte serios. Nu-ţi foloseşte la nimic să tot baţi drumul între Folks Falls şi oraşul ăsta. Am văzut o mulţime de fotografii de cubanezi şi de mexicani. O duc bine. Făcu o pauză. Asta e lucrul pe care încerc să ţi-l explic. Nu cred că ai să fii vreodată fericit în oraşul ăsta... Cred că ar trebui să pleci în Cuba. Ai pielea atît de deschisă la culoare, arăţi aproape ca un cubanez. Te poţi duce acolo să te faci cubanez. Ai putea să înveţi limba lor şi nici unul din cubanezii aceia nu vor şti vreodată că eşti negru. Pricepi ce-ţi spun ?

Honey stătea nemişcat ca o statuie neagră şi la fel de tăcut.

— Ce? întrebă din nou John Henry. Cu ce seamănă caii ăia putere?

Honey se întoarse brusc și plecă în jos pe străduță.

— E fantastic, zise el.

— Ba, de loc! Încîntată că Honey folosea, la adresa ei, cuvîntul fantastic, ea și-l repetă, calmă, înainte de a continua. Nu-i cîtuși de puțin fantastic. Ține minte ce-ți spun. E lucrul cel mai bun pe care-l poți face.

Dar Honey rîse doar și o coti pe prima străduță.

— Cu bine.

Străzile din mijlocul orașului îi aminteau F. Jasminei de o petrecere de carnaval. Domnea în ele o atmosferă de libertate sărbătorească și întocmai ca la începutul dimineții, simțea că făcea și ea parte din tot ce se întîmpla acolo, că e cuprinsă în acest iureș și-i părea bine.

Într-un colț, înspre Strada Mare, un om vindea șoareci mecanici și un cerșetor ciung stătea pe trotuar, cu picioarele încrucișate și cu o cană de tinichea în poală, numai ochi. Ea nu văzuse pînă atunci Front Avenue noaptea, căci seara n-avea voie să se joace decît în preajma casei. Depozitele de peste drum erau negre, însă filatura pătrată, de la capătul celălalt al bulevardului avea toate ferestrele luminate și de acolo se auzea zgomotul înfundat al războaielor, se simțea mirosul căzilor cu coloranți. Cele mai multe magazine erau deschise și firmele de neon alcătuiau un amestec variat de lumini care creau un soi de transparență. Grupuri de soldați stăteau pe la colțuri,

alții se plimbau cu fete. Zgomotele verii tîrzii se contopeau — pași, rîsete și, peste sunetele confuze, glasurile unora care strigau de la etaj, jos, în strada estivală. Clădirile miroseau a cărămidă încinsă la soare și sub tălpile pantofilor ei noi, argintii, trotuarul era cald. F. Jasmine se opri în colț, peste drum de *Luna Albastră.* I se părea că trecuse mult timp din dimineața cînd se întîlnise cu soldatul ; era la mijloc lunga după-amiază din bucătărie și amintirea soldatului se ștersese întrucîtva. În după-amiaza aceea, întîlnirea îi păruse atît de îndepărtată. Acum, cînd era aproape ora nouă, șovăia. Avea senzația inexplicabilă că făcea o greșeală.

— Unde mergem ? întrebă John Henry. Cred că e timpul să ne ducem acasă.

Glasul lui o făcu să tresară, căci aproape îl uitase. Stătea acolo, cu genunchii înțepeniți, cu ochii mari, stropit de noroi, în vechiul lui costum de muselină.

— Am treabă în oraș. Tu du-te acasă.

Se uită lung la ea, scoase din gură cocoloșul de gumă de mestecat și încercă să-l lipească în dosul urechii, însă din cauza nădușelii, urechea era prea alunecoasă, așa că pînă la urmă băgă guma din nou în gură.

— Știi la fel de bine ca mine drumul spre casă. Așa că fă ce-ți spun !

În chip neașteptat, John Henry o ascultă ; însă în timp ce-l urmărea cum se îndepărtează pe strada aglomerată, simți un gol în suflet — părea atît de copilăros și de amărît în costumul acela.

Trecerea din stradă în interiorul cafenelei *Luna Albastră* semăna cu trecerea dintr-un spaţiu deschis, frumos, într-o cuşcă. Lumini albastre, feţe mişcătoare, zgomot. Tejgheaua şi mesele erau ticsite de soldaţi, de domni şi doamne cu chipuri radioase. Soldatul căruia îi promisese că va veni la întîlnire juca la o maşină automată, într-un colţ îndepărtat, introducînd monedă după monedă, fără să cîştige însă nimic.

— Oh, dumneata eşti, zise el cînd o observă stînd alături. Pentru o clipă, ochii lui avură expresia ochilor care privesc înlăuntru, în sine, străduindu-se să-şi reamintească. Dar numai pentru o clipă. Mi-era teamă că-mi tragi chiulul. După ce introduse o ultimă monedă, lovi automatul cu pumnul. Hai să ne găsim un loc.

Se aşezară la o masă între tejghea şi automat şi, cu toate că în realitate nu trecuse mult timp de cînd se aflau împreună, fetei i se păru o veşnicie. Nu din cauză că soldatul nu s-ar fi purtat frumos cu ea ; se purta frumos, dar conversaţia nu se închega şi simţea ceva nelămurit, ciudat, pe care nu-l putea defini şi nici înţelege. Soldatul se spălase, faţa lui umflată, urechile şi mîinile erau curate ; părul roşu părea mai închis, pentru că era ud şi pieptănat. Spunea că dormise în după-amiaza aceea, era vesel şi avea chef de vorbă. Dar, deşi îi plăceau oamenii veseli şi guralivi, nu-şi putea găsi cuvintele cu care să răspundă. I se părea iarăşi că soldatul vorbea cu două înţelesuri şi oricît se străduia, nu putea pricepe — nu atît observaţi-

ile pe care le făcea, cît subînțelesurile din tonul său.

Soldatul aduse la masă două pahare cu băutură; după ce gustă o dată, bănui că băutura aceea avea mult alcool și, cu toate că nu mai era un copil, fu neplăcut surprinsă.

Era un păcat și împotriva legii ca oamenii sub optsprezece ani să bea alcool adevărat, de aceea împinse paharul în lături. Soldatul era drăguț și vesel, dar după ce mai bău două pahare, ea se întrebă dacă nu cumva era beat. Ca să facă conversație, îi spuse că fratele ei înotase în Alaska, dar faptul acesta nu păru să-l impresioneze prea mult. Nu vorbea nici de război, nici de țări străine, sau de lume. În ciuda încercărilor, ea nu găsea niciodată răspunsuri care să se potrivească observațiilor lui glumețe. Întocmai ca într-un coșmar, în care o elevă trebuie să cînte în duet, la un recital, o bucată pe care nu o cunoaște, F. Jasmine făcea tot ce-i sta în putință să prindă melodia și să-i țină isonul. Curînd însă se opri brusc, rîzînd strîmb, pînă cînd își simți gura crispată. Luminile albastre din încăperea aglomerată, fumul și îmbulzeala zgomotoasă o zăpăceau și mai mult.

— Ești o fată foarte ciudată, zise soldatul în sfîrșit.

— Pun rămășag, rosti ea, că Patton o să cîștige războiul în două săptămîni.

Soldatul era tăcut acum și figura lui avea un aspect greoi. În ochi i se citea aceeași expresie ciudată pe care o observase în ziua aceea, la prînz, o privire pe care nu o mai văzuse niciodată pînă atunci la altcineva și pe care nu o putea

descifra. După un timp spuse cu un glas mai moale şi mai tulburat :

— Cum ai spus că te cheamă, Frumoaso ?

F. Jasmine nu ştia dacă să-i placă sau nu felul în care a numit-o şi îşi pronunţă numele cu un glas cuviincios.

— Eh, Jasmine, ce-ar fi să mergem sus ? Tonul era interogativ, dar cînd văzu că fata nu răspunde imediat, el se ridică de la masă. Am o cameră aici.

— Păi credeam că o să mergem la *Idle Hour* — sau la dans, sau în altă parte.

— Ce-i graba asta ? întrebă el. Pînă la unsprezece orchestra abia se încălzeşte.

F. Jasmine nu voia să meargă sus, dar nu ştia cum să refuze. I se părea că intră într-o încăpere fermecată, sau că porneşte într-o călătorie miraculoasă pe care dacă ai început-o, n-o mai poţi întrerupe pînă nu se termină. Acum se întîmpla acelaşi lucru, de data aceasta cu soldatul. Ea nu putea pleca pînă nu se termina. Soldatul aştepta la piciorul scării şi, incapabilă să-l refuze, îl urmă. Urcară două etaje şi merseră apoi printr-un hol îngust care mirosea a linoleum. Dar cu fiecare pas pe care îl făcea, F. Jasmine simţea că greşeşte.

— Ce hotel ciudat, zise ea.

Ceea ce îi atrase atenţia şi o sperie era liniştea din camera de hotel, care o izbi de îndată ce uşa se închise. Odaia avea ceva aspru şi foarte urît în lumina becului electric neacoperit, care atîrna din tavan. Se vedea că se dormise în patul de fier ruginit şi o valiză cu haine soldăţeşti, claie peste grămadă, stătea deschisă în mijlocul odăii. Pe bi-

roul de stejar de culoare deschisă era un ulcior de sticlă plin cu apă şi un pachet pe jumătate consumat de batoane de scorţişoară acoperite cu o glazură alb-albăstrie şi cu muşte grase. Fereastra fără plasă era deschisă şi perdelele subţiri de voal fuseseră înnodate sus, ca să pătrundă aerul. În colţul camerei se afla un lavabou şi, făcîndu-şi mîinile pîlnie, soldatul îşi dădu cu apă rece pe faţă. Săpunul era ordinar şi mai fusese folosit, iar deasupra lavaboului era agăţată o inscripţie pe care scria : STRICT PENTRU SPĂLAT. Deşi paşii soldatului răsunau puternic şi se auzea apa picurînd, senzaţia de tăcere dăinuia.

F. Jasmine se duse la fereastra care dădea într-o străduţă îngustă şi spre un zid de cărămidă ; o scară de incendiu rahitică cobora pînă la pămînt şi la cele două etaje inferioare se vedea lumină. De afară, se auzeau zgomotele serii de august, voci şi un aparat de radio, iar în odaie era de asemenea zgomot — atunci cum putea să se explice tăcerea ? Soldatul stătea pe pat şi ea îl vedea în sfîrşit ca pe un individ izolat, nu ca pe un membru al grupurilor gălăgioase şi libere care hoinăreau un sezon întreg pe străzile oraşului şi apoi plecau cu toţii în lumea largă. I se păru stingher şi urît în odaia tăcută. Nu-l mai putea vedea în Burma, Africa sau Islanda şi nici chiar în Arkansas. Îl văzu doar cum stătea acolo în odaie. Ochii lui, de un albastru deschis, apropiaţi unul de altul, o priveau fix cu o expresie curioasă, avînd în ei o lucire dulceagă, de parcă ar fi fost spălaţi cu lapte.

Liniştea din odaie semăna cu aceea din bucătărie, în după-amiezele lîncede, cînd ticăitul ceasornicului se oprea, provocîndu-i o tulburare nelămurită, care dura pînă cînd îşi dădea seama de motivul ce o provocase. Odinioară mai simţise de cîteva ori o asemenea linişte — o dată în magazinul *Sears & Roebuck*, înainte de a deveni brusc o hoaţă, şi din nou în după-amiaza aceea de aprilie, în garajul lui MacKean. Era calmul prevestitor al unei neplăceri necunoscute, o tăcere provocată nu de lipsa zgomotelor, ci de o aşteptare, de un „suspense". Soldatul nu înceta să o privească cu ochii aceia străini şi ea era înfricoşată.

— Hai, Jasmine, zise el cu un glas nefiresc, gros şi răguşit, în timp ce-şi întindea spre ea mîna cu palma deschisă. Să isprăvim tărăgăneala asta !

Clipa care urmă se petrecu parcă în ospiciul din poveste, sau în cel adevărat din Milledgeville. F. Jasmine o şi pornise către uşă, căci nu mai putea suporta tăcerea. Dar cînd trecu pe lîngă el, soldatul o apucă de poala rochiei şi o trase pe pat, lîngă el, paralizată de frică. Ce s-a petrecut apoi a fost ceva prea nebunesc ca să-şi mai poată da seama limpede. Îi simţi braţele în jurul ei şi mirosul cămăşii transpirate. Nu era brutal, dar i s-a părut mai nebunesc decît dacă ar fi fost brutal — şi, într-o clipă, încremeni de groază. Nu putu să-l împingă, dar muşcă cu toată puterea ceea ce trebuie să fi fost limba soldatului nebun, aşa încît el gemu tare şi îi dădu drumul. Apoi soldatul veni spre ea cu o figură îndurerată şi uimită şi Jasmine apucă ulciorul de sticlă şi i-l trînti în cap. O clipă

soldatul se clătină, apoi încetul cu încetul picioarele începură să se îndoaie şi căzu lat pe pardoseală, făcînd un zgomot ca acela al unui ciocan care loveşte o nucă de cocos. În sfîrşit, cu asta tăcerea se sparse. Zăcea acolo nemişcat, cu o expresie de nedumerire pe faţa-i pistruiată, care era acum palidă, şi o spumă de sînge se ivi în colţul gurii. Dar capul nu era spart, nici măcar crăpat, şi ea nu ştia dacă era mort sau nu.

Liniştea încetase şi se simţea ca atunci în bucătărie cînd, după primele clipe sinistre, înţelegea în sfîrşit care era motivul tulburării — ştia că se oprise tic-tacul ceasornicului. Aici însă nu era nici un ceasornic pe care să-l scuture, să-l ţină pentru un moment la ureche, înainte de a-l întoarce, şi să se simtă astfel uşurată. Prin minte îi fulgerau amintiri trunchiate despre accesul „vulgar" din camera din faţă, despre nişte vorbe cu două înţelesuri şi despre Barney cel scîrbos ; dar ea nu dădea voie acestor imagini disparate să se închege şi cuvîntul pe care îl repeta mereu era „nebunie". Pe pereţi se prelinsese apa împroşcată din ulcior şi soldatul părea zdrobit, în odaia aceea cu lucrurile învălmăşite. F. Jasmine îşi spuse : „Pleacă !" ; şi după ce o porni mai întîi spre uşă, se întoarse şi se căţără pe scara de incendiu, coborînd repede în străduţă.

O luă la fugă ca un om urmărit care a scăpat de la ospiciul din Milledgeville, fără să privească nici la dreapta, nici la stînga şi cînd ajunse la colţul şirului de case unde se afla şi locuinţa ei, se bucură văzîndu-l pe John Henry West. Ieşise pe

strada luminată să caute lilieci și înfățișarea lui familiară o liniști puțin.

— Te-a căutat unchiul Royal, zise el. De ce tremuri așa, Frankie ?

— Am pocnit în cap un nebun, acuma chiar, spuse ea cînd fu în stare să-și tragă sufletul. L-am pocnit în cap și nu știu dacă e mort. Era nebun.

John Henry o privea fără să se mire.

— Da' ce-a făcut ? Și pentru că ea nu-i răspunse imediat, el continuă : Se tîra pe jos și gemea și îi curgeau bale ? Căci așa făcuse Frankie cea de odinioară într-o zi, încercînd să o păcălească pe Berenice și să-i provoace oarecare emoție. Berenice nu se lăsase însă păcălită. Așa a făcut ?

— Nu, zise F. Jasmine. El... Cînd se uită însă la ochii aceia limpezi de copil, își dădu seama că nu putea să-i explice. John Henry nu ar fi fost în stare să înțeleagă și ochii lui verzi îi provocau o senzație ciudată. Mintea lui semăna uneori cu tablourile pe care le desena pe tăbliță cu creioane colorate. Cu o zi înainte făcuse un astfel de desen și i-l arătase. Era imaginea unui lucrător de la telefoane, urcat pe un stîlp. Liniorul stătea sprijinit în centura de siguranță și tabloul era atît de complet încît se vedeau pînă și scările-colțar. Era un desen lucrat cu grijă, dar după ce îl privi, se simți cuprinsă de neliniște. Îl privi din nou pînă cînd își dădu seama unde era greșeala. Deși liniorul fusese desenat din profil, profilul acesta avea doi ochi — un ochi așezat imediat peste șaua nasului, iar altul, dedesubt. Și nu era o greșeală care se datora grabei, ambii ochi aveau genele, pupi-

lele şi pleoapele desenate cu grijă. Ochii aceia aşezaţi pe faţa văzută dintr-o parte îi dădeau o senzaţie ciudată. Dar cum să-l faci să înţeleagă pe John Henry, cum să discuţi cu el ? Ar fi fost ca şi cum ai fi vorbit cu un perete. De ce l-a făcut aşa ? Pentru ce ? Pentru că era un linior. De ce ? Pentru că se urca pe stîlp. Imposibil să înţelegi ce era în capul lui. Nici el n-o putea înţelege pe ea.

— Uită tot ce ţi-am spus acum. După ce vorbi, îşi dădu seama că era cea mai greşită observaţie pe care ar fi putut-o face pentru că el n-avea să uite, fără îndoială. Aşa că îl apucă de umeri şi îl scutură uşurel. Jură că n-ai să spui. Jură aşa : Dacă spun ceva, Dumnezeu să-mi coase gura, să-mi coase ochii, şi să-mi taie urechile cu foarfecele.

Dar John Henry nu voia să jure ; el îşi băgă doar capul lui mare între umeri şi răspunse cît se poate de liniştit : „Sst !"

Ea încercă din nou.

— Dacă spui cuiva, s-ar putea să mă bage la închisoare şi nu vom mai merge la nuntă.

— N-o să spun, zise John Henry. Uneori te puteai încrede în el, dar alteori, nu. Eu nu-s flecar.

De îndată ce intră în casă, înainte de a trece prin hol, F. Jasmine încuie uşa din faţă. Tatăl ei citea ziarul de seară, stînd pe canapea, în ciorapi. F. Jasmine era bucuroasă să-l aibă, între ea şi uşa din faţă. Îi era frică de duba poliţiei şi asculta speriată.

— Aş dori să plecăm chiar în clipa asta la nuntă, zise ea. Cred că ar fi lucrul cel mai bun pe care l-am putea face.

Se duse apoi la răcitor şi mîncă şase linguri de lapte condensat îndulcit şi senzaţia neplăcută din gură începu să dispară. Aşteptarea o făcea să fie nerăbdătoare. Strînse cărţile din bibliotecă şi le puse pe masa din hol. Pe una din ele, o carte pentru oameni mari pe care nu o citise, scrisese cu creionul : *Dacă doreşti să citeşti ceva care să-ţi dea un şoc, deschide la pagina 66. La pagina 66,* scrisese : *Electricitate. Ha ! Ha.* Neliniştea i se domoli în curînd ; lîngă tatăl ei se simţea mai puţin speriată.

— Cărţile acestea trebuiesc puse la loc în bibliotecă.

Tatăl ei, în vîrstă de patruzeci şi unu de ani, se uită la ceas.

— Este timpul ca cine are mai puţin de patruzeci şi unu de ani să se ducă la culcare. Repede, înainte marş şi fără discuţie. Trebuie să ne sculăm la cinci.

F. Jasmine stătea în prag şi nu se îndura să plece.

— Papa, zise ea după o clipă, dacă cineva loveşte pe altcineva cu un ulcior de sticlă şi omul acela cade lat jos, crezi că a murit ?

Trebui să repete întrebarea, resimţind o ciudă amară faţă de el pentru că nu o lua în seamă şi era nevoită să-i pună de două ori întrebările.

— Păi, ştiu şi eu, n-am lovit niciodată pe cineva cu un ulcior, zise el. Tu ai lovit ?

F. Jasmine ştia că el punea întrebarea asta în glumă, aşa că atunci cînd se pregătea să plece, spuse doar :

— În viața mea n-o să fiu mai bucuroasă că mă duc undeva, cum o să fiu mîine, cînd mă voi duce la Winter Hill. O să fiu atît de mulțumită cînd nunta se va termina și vom fi plecați. Atît de mulțumită !

Sus, ea și John Henry se dezbrăcară și, după ce opri polizorul și stinse lumina, se culcară amîndoi în pat, deși ea spusese că n-avea să doarmă nici o clipă. Închise totuși ochii și, cînd îi deschise din nou, cineva o striga, iar odaia se și luminase de ziuă.

Partea a treia

„Rămas bun, casă bătrînă și urîtă", zise, trecînd prin vestibul, la ora șase fără un sfert, îmbrăcată într-o rochie elvețiană cu picățele și cu o valiză în mînă. Rochia de nuntă se afla în valiză, gata de îmbrăcat atunci cînd va ajunge la Winter Hill. La ceasul acela liniștit, cerul avea nuanța palid-argintie a oglinzii și dedesubtul lui, orașul cenușiu se înfățișa nu ca un oraș adevărat, ci ca o imagine a lui. Spuse rămas bun și acestui oraș ireal. Autobuzul plecă din stație la ora șase și zece și ea se instală mîndră, ca un călător rutinat, mai departe de tatăl ei, de John

Henry şi de Berenice. Dar după un timp se simţi cuprinsă de o îndoială pe care nu i-o puteau înlătura cu totul nici chiar răspunsurile şoferului. Ar fi trebuit să călătorească spre nord, dar avea impresia că autobuzul se îndreaptă mai curînd spre sud. Cerul căpătase o nuanţă palidă, incandescentă şi ziua izbucni. Traversau lanuri încremenite de porumb, albăstrii în lumina dimineţii cîmpuri roşii de bumbac, fîşii împădurite cu pini negri. La fiecare kilometru, peisajul devenea tot mai sudic. Oraşele prin care treceau — New City, Leeville, Cheehaw — păreau mai mici decît cele dinainte ; pînă cînd, la ora nouă, ajunseră în cel mai urît loc dintre toate, numit *Flowering Branch* [1], unde schimbară autobuzul. În ciuda denumirii, aici nu erau nici flori şi nici măcar o ramură — doar o prăvălie de ţară, singuratică, pe peretele căreia se afla un petic de afiş vechi de circ, pus pe un panou şubred, şi un copac exotic sub care zăcea o căruţă goală şi un catîr somnoros. Aşteptară acolo autobuzul pentru Sweet Well şi, deşi chinuită de îndoială, Frances nu dispreţui coşul cu mîncare, de care-i fusese atît de ruşine la început pentru că le dădea aerul unor oameni care nu călătoresc prea des. Autobuzul plecă la ora zece şi ajunseră la Sweet Well pe la unsprezece.

Orelor care urmară era greu să le găseşti o explicaţie. Nunta a fost ca un vis, căci toate întîmplările petrecute i-au depăşit puterile ; din

---

[1] Ramură înflorită (lb. engleză).

momentul în care, liniştită şi demnă, dăduse mîna cu oamenii mari, pînă în clipa cînd, după spargerea nunţii, urmărise din priviri automobilul cu cei doi, îndepărtîndu-se de ea şi cînd tăvălindu-se pe jos, prin stratul gros de praf, strigase: „Luaţi-mă! Luaţi-mă!“, de la început pînă la sfîrşit, nunta s-a desfăşurat ca un coşmar care nu putea fi strunit. Pe la mijlocul după-amiezii, totul se isprăvise şi autobuzul de înapoiere pleca la ora patru.

— Spectacolul s-a sfîrşit şi maimuţa a murit, recită John Henry, aşezîndu-se lîngă tatăl ei, pe penultimul loc din autobuz. Acum mergem acasă şi ne ducem la culcare.

Frances ar fi dorit ca toată lumea să moară. Stătea pe scaunul din spate, între fereastră şi Berenice şi, cu toate că nu mai plîngea în hohote, lacrimile i se prelingeau ca două pîraie şi nasul îi curgea. Umerii i se încovoiaseră peste inima grea şi nu mai purta rochia de nuntă. Stătea lîngă Berenice, cu spatele la oamenii de culoare, şi, cînd se gîndea la asta, folosea cuvîntul josnic pe care nu-l întrebuinţase niciodată pînă atunci — negru — căci acum ura pe oricine şi nu dorea altceva decît să facă tuturor în ciudă şi să-i batjocorească. Pentru John Henry West, nunta nu fusese decît un spectacol impunător şi, la sfîrşit, chinul ei îl amuzase tot aşa cum îl bucurase tortul miresei. Ea îl dispreţuia de moarte, aşa îmbrăcat cum era în cel mai bun costum alb al lui, pătat acum cu îngheţată de fragi. Şi pe Berenice o ura, căci pentru ea nunta însemnase doar o călătorie de plăcere la Winter Hill. Pe tatăl ei, care spusese că o să-i arate el

cînd vor ajunge acasă, ar fi dorit să-l omoare. Era împotriva oricărei ființe, chiar și a străinilor din autobuzul aglomerat, deși îi vedea tulbure printre lacrimi — și ar fi dorit ca mașina să se prăvălească într-un rîu, sau să se ciocnească de un tren. Dar, mai mult decît pe toți se ura pe sine și dorea ca lumea întreagă să moară.

— Curaj, zise Berenice. Șterge-ți fața și suflă-ți nasul și lucrurile o să ți se pară încetul cu încetul mai bune.

Berenice avea o batistă albastră de sărbătoare care se asorta cu cea mai bună rochie albastră a ei și cu pantofii albaștri de șevro. Cu toate că era confecționată din cel mai fin *crèpe georgette* și bineînțeles nu era făcută să-ți sufli nasul în ea, pe aceasta i-o oferi lui Frances. Dar fata nici n-o luă în seamă. Trei batiste ude ale tatălui ei zăceau pe scaun, și cu una din ele Berenice începu să-i șteargă lacrimile. Frances însă nu mișca, nu se clintea.

— Au scos-o afară din nuntă pe Frankie ! Zîmbind, cu dinții săi ieșiți în afară, John Henry își sălta capul mare pe speteaza scaunului. Tatăl ei, dregîndu-și glasul, îl mustră :

— Destul, John Henry ! Las-o în pace pe Frankie. Și Berenice adăugă :

— Stai o dată jos pe scaunul ăla și fii cuviincios !

Autobuzul merse timp îndelungat, fără ca ei să-i mai pese încotro o ducea. De la început, nunta fusese ciudată, întocmai ca jocurile de cărți din bucătărie, în prima săptămînă din iunie trecut. Partidele acelea de brigde țineau multe zile în șir, dar nimeni nu nimerea vreodată cărți bune ; le

veneau numai cărţi proaste şi nu se făceau licitaţii mari, pînă cînd, într-un tîrziu, Berenice bănuind ceva, zise :

— Ia să numărăm niţel vechiturile astea de cărţi. Numărîndu-le, au descoperit că lipseau valeţii şi damele.

Pînă la urmă John Henry recunoscuse că el tăiase valeţii şi apoi damele, ca să le ţină de urît, şi după ce a ascuns resturile tăiate în maşina de gătit, a dus figurile pe furiş acasă. Astfel descoperiră ei greşelile din jocurile de cărţi. Dar cum să explice greşeala de la nuntă ?

Deşi n-ar fi putut să precizeze fiecare greşeală în parte, nunta fusese în întregime nereuşită. Casa de cărămidă, la periferia oraşului mic şi bătut de soare, era drăguţă, dar cînd puse piciorul în ea, au cam supărat-o imaginile trandafirilor roz care se amestecau cu mirosul de ceară de parchet, cu cel de mentă şi de nuci puse în tăvi de argint. Toţi fuseseră drăguţi cu ea. Doamna Williams purta o rochie de dantelă şi o întrebă de două ori pe Jasmine în ce clasă e. O mai întrebă şi dacă n-ar vrea să se dea în leagăn, afară, înainte de începerea nunţii, cu tonul pe care îl folosesc oamenii mari cînd vorbesc cu un copil. Şi domnul Williams fusese drăguţ cu ea. Era un om uscăţiv, cu obrajii brăzdaţi, iar pielea de sub ochi avea consistenţa şi culoarea miezului de măr putred. Domnul Williams o întrebă şi el în ce clasă era ; de fapt aceasta fuse principala întrebare care i se pusese la nuntă.

Ar fi vrut să vorbească cu fratele ei şi cu mireasa, să stea cu ei la taifas, să le spună ce planuri

are, să fie toţi trei împreună, singuri. Dar n-au rămas niciodată singuri ; Jarvis era afară şi verifica automobilul pe care i-l împrumutase cineva pentru luna de miere, în timp ce Janice se îmbrăca în dormitorul din faţă, în mijlocul unui grup de fete frumoase. Ea rătăci de la unul la altul, incapabilă să găsească o ieşire. O dată Janice o luă în braţe şi îi spuse că era grozav de bucuroasă că are o soră mică şi, cînd Janice o sărută, F. Jasmine a simţit o durere în piept şi n-a fost în stare să vorbească. Cînd s-a dus să-l caute în curte pe Jarvis, el o ridică în sus, cu o brutalitate prefăcută, zicînd : „Frankie — Frăncuţa, draga drăguţa..." şi îi dădu un dolar.

A stat într-un colţ, în odaia miresei şi ar fi dorit să spună : „Vă iubesc atît de mult pe amîndoi. Voi sînteţi *noi* al meu. Vă rog luaţi-mă cu voi după nuntă, căci trebuie să fim împreună." Sau măcar : „Pot să vă deranjez rugîndu-vă să veniţi în camera de alături, căci am ceva să vă destăinuiesc, ţie şi lui Jarvis ?" Să fie toţi trei împreună într-o odaie şi să reuşească într-un fel să le explice. Măcar să le fi scris la maşină dinainte, şi acum să le înmîneze biletul ca să-l citească. Dar nu se gîndise să facă asta şi limba îi era grea şi mută. Doar atît putu să întrebe, cu un glas care tremura puţin : „Unde e voalul ?"

— Simt că vine o furtună, zise Berenice. Încheieturile astea noduroase îmi dau totdeauna de veste.

Nu a fost nici un voal în afară de voaleta de la pălăria de nuntă şi nimeni nu purta haine de ceremonie. Mireasa avea un costum de zi. Noroc că nu

și-a pus pe drum rochia de nuntă, cum intenționase la început, și că s-a răzgîndit la timp. A stat într-un colț din odaia miresei pînă cînd a auzit primele note din marșul nupțial cîntate la pian. Toți erau drăguți cu ea la Winter Hill, numai că o strigau Frankie și o tratau ca pe un copil. Se potrivea atît de puțin cu ceea ce își închipuise ea că are să fie și, întocmai ca la partidele de cărți din iunie, a fost stăpînită de la început pînă la sfîrșit de senzația că totul se desfășoară grozav de greșit.

— Sus capul, zise Berenice. Îți pregătesc o mare surpriză. Tocmai îmi făceam planurile. Nu vrei să știi despre ce-i vorba ?

Frances nu-i răspunse nici măcar cu o privire. Nunta era ca un vis care-i depășise puterile, sau ca un spectacol pe care nu-l regizase ea și în care nu avea nici un rol. Salonul era plin de invitați de la Winter Hill, iar mireasa și fratele ei stăteau în capătul odăii în fața policioarei căminului. Cînd îi văzu din nou împreună, ei însemnară pentru ea nu o imagine zărită printre ochii împăienjeniți, ci, mai curînd, o senzație care aducea cu o melodie. Îi urmărea cu inima, gîndind tot timpul : „Nu le-am spus și ei nu știu." Dîndu-și seama de asta, îi venea greu de parcă înghițise pietre. Și după aceea, cînd toți sărutau mireasa, cînd se serveau gustările în sufragerie și începuse agitația și forfota, ea se învîrtea pe lîngă cei doi, dar cuvintele nu voiau să-i vină pe buze. „Nu mă vor lua cu ei", își spunea și gîndul acesta era de neîndurat.

Cînd domnul Williams le adusese bagajele, pornise grăbită după ei, cu valiza în mînă. Ce a urmat a fost un spectacol de coșmar, în care o co-

pilă sălbatică a dat buzna în scenă ca să interpreteze un rol ce nu fusese scris pentru ea. Inima îi spunea : „Voi sînteţi *noi* al meu“, dar cu voce tare nu putea rosti decît atît : „Luaţi-mă !“

Ei i-au explicat şi au rugat-o să înţeleagă, dar ea se şi suise în automobil. În cele din urmă se agăţă de volan pînă cînd tatăl ei şi altcineva au tras-o, tîrînd-o afară din automobil ; chiar şi atunci n-a fost în stare decît să plîngă în praful şoselei pustii : „Luaţi-mă ! Luaţi-mă !“ Dar numai nuntaşii puteau să o audă, căci mireasa şi fratele ei plecaseră.

Berenice spuse :

— Mai sînt doar trei săptămîni pînă începe şcoala. Acum intri în clasa a şaptea din secţia A şi te întîlneşti cu o mulţime de copii noi şi drăguţi şi ai să-ţi faci o altă prietenă la fel de bună ca Evelyn Owen, la care ţineai atît de mult.

Frances nu putea suporta tonul binevoitor.

— N-am avut niciodată de gînd să mă duc cu ei ! zise ea. Totul a fost o glumă. Spuneau că vor să mă invite să le fac o vizită după ce se vor instala, dar nu mă duc. Nici pentru un milion de dolari.

— Ştim noi, spuse Berenice. Ascultă acum ce surpriză ţi-am pregătit. Îndată după ce te aranjezi cu şcoala şi ai ocazia să-ţi faci prietene, cred că ar fi o idee bună să organizăm o petrecere. O partidă drăguţă de bridge în salon, cu salată de cartofi, sandvişuri din acelea mici cu măsline, pe care le servea mătuşa Pet cînd avea reuniuni la club şi care îţi plăceau ţie atît de mult — sandvişurile alea rotunde, cu o gaură mică la mijloc, prin care se

zărește măslina. O partidă de bridge nostimă, cu gustări delicioase. Ce zici de-așa ceva ?

Promisiunile copilărești îi călcau pe nervi. Inima întristată o durea, își apăsa pieptul cu brațele încrucișate, legănîndu-se încet. „N-a fost un joc cinstit — cărțile erau măsluite. Totul a fost o înșelătorie."

— Putem aranja ca partida asta de bridge să aibă loc în salon. Afară, în curtea din dos, putem organiza în același timp, o altă partidă. O petrecere costumată, cu crenvurști. O petrecere aleasă și o alta mai fără pretenții. Cu premii pentru cel mai bun punctaj la bridge și pentru cel mai nostim costum. Ce părere ai ?

Frances refuză să se uite la Berenice sau să-i răspundă.

— Poți să inviți reporterul monden de la *Evening Journal* ca să dea petrecerea la ziar. Și asta ar fi a patra oară cînd numele tău ar apărea în ziar.

Ar fi. Dar nu o mai interesau lucrurile de felul ăsta. Odată, cînd bicicleta ei a intrat într-un automobil, ziarul a numit-o Fankie Addams. *Fankie !*

Dar acum nu-i păsa !

— Nu mai fi așa tristă, zise Berenice. Doar nu-i zi de înmormîntare.

— Frankie, nu plînge, zise John Henry. Mergem acasă, instalăm cortul indian și o să petrecem bine.

Ea nu se putea opri din plîns și hohotele răsunau înfundat.

— Oh, tăceți odată !

— Ascultă. Spune-mi ce ţi-ai dori şi o să încerc să-ţi fac pe plac, dacă stă în puterea mea.

— Tot ce aş dori, zise Frankie, după o clipă, tot ce-mi doresc pe lume, este ca nici o fiinţă omenească să nu-mi mai vorbească vreodată, cît voi mai trăi.

Berenice spuse în sfîrşit :

— Bine. Urlă atunci, nefericito !

În restul drumului înapoi spre oraş nu mai vorbiră. Tatăl ei dormea cu o batistă pe nas şi pe ochi, sforăind uşor. John Henry dormea şi el în braţele tatălui ei. Ceilalţi călători moţăiau în linişte şi autobuzul se legăna uşor, făcînd un zgomot surd, monoton. Afară, lumina de după-amiază sclipea slab şi cîte un erete se rotea din cînd în cînd pe cerul cu străluciri palide. Trecură peste viaducte pustii, roşii, mărginite de o parte şi de alta de prăpăstii roşii, adînci, pe lîngă cocioabe cenuşii, dărăpănate, presărate pe cîmpurile singuratice de bumbac. Doar pinii întunecaţi păreau răcoroşi, ca şi dealurile albastre, scunde, privite de la mare depărtare. Frances se uita pe fereastră, cu o figură crispată şi abătută şi timp de patru ore nu scoase nici o vorbă. Cînd intrară în oraş, se produse o schimbare. Cerul coborî, deveni cenuşiu-violet şi, profilaţi pe el, copacii aveau o culoare verzuie de otravă. În aer plutea o linişte pîcloasă ; se auzi apoi bubuitul primului tunet. Trecînd peste vîrful copacilor, vîntul scoase un susur de apă curgătoare, prevestind furtuna.

— V-am spus eu, zise Berenice şi nu vorbea despre nuntă. Am simţit după durerea din în-

cheieturi. După o furtună bună, o să ne simţim mult mai bine cu toţii.

Ploaia nu se dezlănţui şi în aer plutea încordarea aşteptării. Vîntul era fierbinte. Frances surîse puţin la cuvintele Berenicei, dar zîmbetul ei era dispreţuitor, jignitor.

— Tu crezi că totul a trecut, rosti ea, asta dovedeşte însă cît de puţin înţelegi.

Ei credeau că s-a terminat, dar o să le arate ea. Nunta nu a primit-o, dar ea va pleca totuşi în lume. Nu ştia unde o să se ducă, dar în noaptea aceea va părăsi oraşul. Dacă nu putea să plece aşa cum plănuise, în siguranţă, cu fratele ei şi cu mireasa, va pleca oricum. Chiar de va trebui să săvîrşească cine ştie ce crimă. Pentru prima dată, din noaptea trecută, se gîndi la soldat — dar numai în treacăt, căci mintea ei era răscolită de tot soiul de planuri urgente. Pe la ora două trece un tren prin oraş şi o să-l ia ; trenul merge în general spre nord, la Chicago probabil, sau la New York. Dacă trenul merge la Chicago, o să se ducă la Hollywood şi o să scrie piese sau o să se angajeze ca steluţă de cinematograf — sau, în cazul cel mai rău, o să joace în comedii. Dacă trenul merge la New York, o să se îmbrace băieţeşte, o să-şi ia un nume fals şi o vîrstă falsă şi o să se înroleze în Marină. Deocamdată, însă, trebuia să aştepte ca tatăl ei să adoarmă şi îl auzea încă umblînd prin bucătărie. Se aşeză la maşina de scris şi întocmi o scrisoare.

Dragă tată,

Asta este o scrisoare de rămas bun, pînă cînd am să-ţi scriu din altă parte. Ţi-am spus că intenţionez să părăsesc oraşul pentru că lucrul acesta este inevitabil. Nu mai pot suporta o asemenea existenţă, fiindcă viaţa mi-a devenit o povară. Iau pistolul pentru că nu se poate şti cînd o să am nevoie de el şi îţi voi restitui banii cu prima ocazie. Spune-i Berenicei să nu-şi facă griji. Întreaga întîmplare este o ironie a soartei şi nu poate fi evitată. Am să-ţi scriu mai tîrziu. Te rog, Papa, nu încerca să mă opreşti.

A ta

Frances Addams

Fluturii de noapte, verzi şi albi, se agitau pe plasa ferestrei şi, afară, noaptea era ciudată. Vîntul fierbinte se oprise şi aerul era atît de liniştit, încît părea solid, iar cînd te mişcai, îţi opunea rezistenţă. Tunetul mormăia încet, din cînd în cînd. Frances sta nemişcată în faţa maşinii de scris, purtînd rochia elveţiană cu picăţele, iar valiza, legată în curele, se afla lîngă uşă.

După un timp, lumina din bucătărie se stinse şi tatăl ei strigă de la capătul scării :

— Noapte bună, fetiţo. Noapte bună, John Henry.

Frances aşteptă timp îndelungat. John Henry dormea la picioarele patului, de-a curmezişul, îm-

brăcat, cu pantofii în picioare şi cu gura deschisă, iar una dintre hulubele ochelarilor se desprinsese. După ce aşteptă cît putu mai mult, îşi luă valiza şi porni în jos, pe scară, foarte liniştită, în vîrful picioarelor. Jos era întuneric, întuneric în camera tatălui ei, întuneric în casă. Se opri în pragul camerei tatălui ei, care sforăia încetişor. Cele mai grele clipe fură acelea cît stătu acolo, ascultînd.

Restul a fost uşor. Tatăl ei era văduv şi avea tabieturile lui. Noaptea îşi aşeza pantalonii îndoiţi pe speteaza scaunului şi îşi punea portofelul, ceasul şi ochelarii în partea dreaptă a biroului. Merse tiptil prin întuneric şi găsi imediat portofelul. Deschise cu grijă sertarul biroului, oprindu-se să asculte de fiecare dată cînd se auzea un scîrţîit. În mîna ei fierbinte, revolverul era greu şi rece. Totul a decurs uşor, cu excepţia bătăilor zgomotoase ale inimii şi a unui accident survenit chiar în clipa cînd se strecura afară din cameră. Se împiedică de coşul de hîrtii şi sforăitul încetă. Tatăl ei se mişcă în pat şi murmură ceva. Ea îşi ţinu respiraţia şi în sfîrşit, sforăitul reîncepu.

Puse apoi scrisoarea pe masă şi porni în vîrful picioarelor către veranda din dos. Dar se întîmplă ceva neprevăzut. John Henry începu să strige.

— Frankie ! Glasul piţigăiat al copilului părea că străbate prin toate încăperile casei învăluite în întunericul nopţii. Unde eşti ?

— Sst, şopti ea. Dormi acolo !

Lăsase lumina aprinsă în odaia ei şi el stătea în uşa scării şi privea în jos, către bucătăria întunecată.

— Ce faci acolo jos pe întuneric ?

— Sst, repetă ea, şi mai tare, pînă adormi tu, sosesc şi eu.

Aşteptă cîteva clipe după ce plecă John Henry, apoi merse pe dibuite către uşa din spate, o descuie şi ieşi afară. Dar, deşi umblase foarte încet, probabil că el o auzise.

— Aşteaptă, Frankie ! scînci el. Vin îndată !

Tînguirea copilului îl deşteptase pe tatăl ei şi ea ştiu lucrul acesta înainte de a ajunge la colţul casei. Noaptea era întunecoasă şi apăsătoare şi, în timp ce alerga, îl auzi pe tatăl ei strigînd-o. Privi de după colţul clădirii şi văzu aprinzîndu-se lumina în bucătărie ; becul se legăna încoace şi încolo şi se reflecta pe arbustul de viţă şi în curtea întunecată cu o lumină aurie, tremurătoare. Acum citeşte scrisoarea, gîndi ea, are să mă urmărească, va încerca să mă prindă. Dar după ce alergă lăsînd în urmă un şir de case, lovindu-şi picioarele cu valiza şi poticnindu-se, îşi aminti că tatăl ei trebuia să-şi îmbrace pantalonii şi cămaşa — căci nu putea s-o pornească pe străzi doar în pantaloni de pijama. Se opri o clipă şi privi înapoi. Nu se zărea nimeni. Cînd ajunse la primul felinar, puse jos valiza şi scoţînd portofelul din buzunarul din faţă al rochiei, îl deschise cu mîini tremurătoare. Înăuntru se aflau trei dolari şi cincisprezece cenţi. Va trebui să oprească un camion sau altceva. Deodată însă îşi dădu seama acolo, în strada goală, noaptea, că nu ştia cum o să facă. E uşor să vorbeşti despre săritul într-un tren de marfă, dar cum procedau oare în realitate oamenii, răufăcătorii ? Se afla la vreo trei blocuri de case depărtare de gară

şi porni încet într-acolo. Gara era închisă şi ea o ocoli, privind atentă peronul lung şi pustiu sub luminile firave, automatele *Chiclet* prinse de peretele gării, bucăţelele de hîrtie de la guma de mestecat şi de la ambalajele de bomboane jos, pe peron. Şinele trenului luceau limpede, argintii, şi undeva, pe o derivaţie îndepărtată, se aflau cîteva vagoane de marfă, care nu erau însă cuplate la vreo locomotivă. Trenul nu va sosi pînă la ora două. Va fi ea oare în stare să oprească un automobil aşa cum citise, şi să-şi ia tălpăşiţa ? Ceva mai departe, lîngă şine, se afla o lanternă roşie şi, profilat pe această lumină colorată, un acar se îndrepta încet către ea. Nu putea să întîrzie pe acolo pînă la ora două — dar cînd plecă din gară, copleşită de greutatea valizei, habar n-avea încotro s-o apuce.

Străzile erau singuratice şi liniştite duminica noaptea. Luminile roşii şi verzi de neon ale firmelor, împreună cu luminile străzilor, formau deasupra oraşului un halo fierbinte, palid, însă cerul fără stele era negru. Un om cu pălăria pe o ureche îşi scoase ţigara din gură şi se uită lung după ea, cînd trecu prin dreptul lui. Nu putea să rătăcească astfel prin oraş, căci în timpul acesta tatăl ei pornise s-o caute. În străduţa din spatele pieţei Finny se aşeză jos pe valiză şi abia atunci îşi dădu seama că mai ţinea încă pistolul în mîna stîngă. Umblase peste tot ţinînd pistolul ţeapăn în mînă şi îşi dădu seama că-şi pierduse minţile. Spusese că se va împuşca dacă mireasa şi fratele nu o vor lua cu ei. Îşi duse pistolul la tîmplă şi îl ţinu acolo o clipă, două. Dacă ar fi apăsat pe trăgaci, ar fi fost

moartă. Moartea era beznă, nimic altceva decît o întunecime teribilă, definitivă, care va dăinui mereu şi nu se va termina niciodată pînă se va sfîrşi cu întreaga omenire. Cînd lăsă pistolul jos îşi spuse că s-a răzgîndit în ultima clipă. Băgă pistolul în valiză.

Străduţa era întunecată şi mirosea a lăzi de gunoi. În străduţa asta i se tăiase gîtul lui Lon Baker, în după-amiaza aceea de primăvară, şi gîtul său părea o gură însîngerată care bolborosea în soare. Aici fusese omorît Lon Baker. Oare îl omorîse pe soldat atunci cînd l-a pocnit în cap cu urciorul de apă ? În străduţa întunecată o cuprinse frica şi simţea că-i plesneşte capul. Dacă ar mai fi cineva cu ea ! Dacă ar putea măcar să-l caute pe Honey Brown şi să plece împreună ! Dar Honey plecase la Forks Falls şi nu se înapoia pînă mîine. Sau dacă ar putea să-l găsească pe omul cu maimuţa ca s-o însoţească la drum ! Auzi un mers grăbit şi tresări înspăimîntată. O pisică sărise pe o ladă de gunoi şi putea să-i vadă silueta în întuneric profilată pe lumina de la capătul străduţei. Şopti : „Charles !“ şi apoi „Charlina“. Dar nu era motanul ei siamez şi cînd se îndreptă spre ladă, pisica o şi zbughise.

Nu mai putu să îndure străduţa întunecată, cu miros acru şi, pornind cu valiza spre lumina de la capătul străzii, se opri lîngă trotuar, în umbra unui zid. Măcar de ar găsi pe cineva care să-i spună ce să facă, unde să se ducă şi cum să ajungă pînă acolo ! Prezicerea Mamei Mari se dovedise a fi adevărată în ce priveşte felul călătoriei, plecarea şi înapoierea şi chiar baloturile de bumbac, căci

la înapoierea de la Winter Hill, autobuzul trecuse pe lîngă un camion încărcat cu baloturi de bumbac. Mai era și suma de bani din portofelul tatălui ei, așa că ea trăise toate întîmplările pe care le prezisese Mama Mare. N-ar trebui oare să se ducă acolo, în casa din Sugarville, să spună că și-a trăit tot viitorul și să întrebe ce să mai facă acum ?

Dincolo de umbra străduței, strada mohorîtă, cu firma ei sclipitoare de neon de la colțul următor, pe care scria Coca Cola, cu doamna care se plimba încolo și încoace sub un felinar, de parcă aștepta pe cineva, părea și ea o stradă care așteaptă. Un automobil, un automobil lung, închis, care putea fi un Packard, se apropie încet pe stradă și felul în care înainta, aproape de bordură, îi reaminti de un automobil de gangsteri, așa că se trase înapoi, lîngă perete. Apoi, două persoane trecură pe celălalt trotuar și, deodată, în mai puțin de o secundă parcă se aprinse în ea o flacără, căci i se păru că fratele ei și mireasa veniseră după ea și se aflau acum *acolo*. Dar impresia se stinse imediat. Nu avea înaintea ochilor decît o pereche de străini care se îndepărtau, pe stradă. Simți un gol în piept ; o apăsa o greutate uriașă care îi strivea stomacul, așa că i se făcu greață. Își spunea că trebuia să facă ceva, să-și ia picioarele la spinare și să plece. Dar stătea încă acolo, cu ochii închiși și cu capul rezemat de peretele cald de cărămidă.

Cînd părăsi străduța, trecuse mult peste miezul nopții și ajunsese la starea aceea în care orice idee apărută brusc ți se pare o idee bună. Se agăța ba de un gînd, ba de altul. Să plece cu autostopul la

Forks Falls şi să-l caute pe Honey, sau să telegrafieze Evelynei Owen ca să se întîlnească în Atlanta, sau chiar să se înapoieze acasă şi să-l ia pe John Henry, ca cel puţin să fie cineva cu ea şi să nu trebuiască să plece singură în lume. Dar la fiecare din aceste idei găsea cîte o obiecţie.

Apoi, deodată, din învălmăşeala de imposibilităţi, îi veni în minte soldatul şi de data asta gîndul nu trecu fulgerător, ci persistă, prinse rădăcini, stăruitor. Se întrebă dacă n-ar trebui să se ducă la *Luna Albastră* să afle dacă omorîse soldatul, înainte de a pleca pentru totdeauna din oraş. Ideea, o dată venită, i se păru bună şi porni spre Front Avenue. Dacă cumva nu omorîse soldatul, ce ar putea să-i spună cînd ar da cu ochii de el. Cum de-i venise gîndul acesta nu ştia, însă dintr-o dată i se păru că ar putea foarte bine să-i ceară soldatului să se însoare cu ea şi apoi să plece amîndoi mai departe ; înainte de a-l fi apucat nebunia fusese destul de drăguţ. Şi ideea aceasta fiind nouă şi neaşteptată, i se păru şi logică. Îşi aminti de o parte a prezicerii pe care o uitase şi anume că ea se va mărita cu o persoană cu păr bălai şi cu ochi albaştri şi faptul că soldatul avea părul roşu deschis şi ochii albaştri era o dovadă că acesta era lucrul pe care trebuia să-l facă.

Merse mai repede. Noaptea trecută i se părea atît de îndepărtată încît soldatul era ceva nedesluşit în mintea ei. Dar îşi aminti tăcerea din odaia hotelului, apoi, brusc, accesul din odaia din faţă, liniştea, convorbirea scîrboasă din garaj şi aceste amintiri disparate străbătură bezna minţii ei ca suliţele reflectoarelor care se încrucişează asupra

unui avion pe cerul nopții, așa încît înțelegerea pătrunse în ea, într-o străfulgerare. Era o senzație de uimire rece ; se opri o secundă și o porni apoi spre *Luna Albastră.*

Magazinele cufundate în întuneric erau închise, vitrina prăvăliei de amanet era acoperită cu zăbrele de oțel împotriva spărgătorilor. Singurele lumini care mai rămăseseră aprinse erau acelea de la scările de lemn exterioare ale clădirilor și strălucirea verzuie de la *Luna Albastră.* Se auzeau voci care se certau, la etaj, și pașii a doi oameni îndepărtîndu-se, spre capătul străzii. Nu se mai gîndea la soldat ; descoperirea făcută cu o secundă mai înainte i-l scosese din minte. O stăpînea doar gîndul că trebuia să găsească pe cineva, oricine, cu care să plece împreună. Căci recunoștea acum că era prea speriată ca s-o pornească singură în lume.

În noaptea aceea ea nu a plecat însă din oraș, căci Legea a prins-o la *Luna Albastră.* Polițistul Wylie era acolo cînd intră, dar ea nu-l văzu înainte de a se așeza la o masă, lîngă fereastră, cu valiza pusă jos, alături. Tonomatul cînta o melodie lentă și proprietarul portughez stătea cu ochii închiși, mișcînd mîna la dreapta și la stînga în ritmul ei, pe tejgheaua de lemn. Doar cîteva persoane se aflau într-o boxă din colț și lumina albastră dădea încăperii un aspect subacvatic. Ea nu văzu Legea pînă cînd nu se opri în dreptul mesei ei. Cînd privi în sus, inima îi tresări puțin surprinsă, și se opri apoi liniștită.

— Dumneata ești fiica lui Royal Addams, zise Legea și ea recunoscu, dînd din cap. Am să tele-

fonez la secție să spun că ai fost găsită. Să nu te miști de aici.

Legea se duse înapoi la cabina telefonică. Chema duba ca s-o ducă la închisoare, dar ei nu-i mai păsa. Era foarte probabil că îl omorîse pe soldatul acela și îi luaseră urma, căutînd-o prin tot orașul. Sau poate că Legea aflase de briceagul cu trei lame pe care-l furase de la magazinul *Sears & Roebuck*. Nu era prea sigur pentru ce anume era arestată și crimele din nesfîrșita primăvară și vară se contopeau într-o singură vină pe care nu mai avea puterea să o înțeleagă. Faptele pe care le făcuse, păcatele săvîrșite, toate fuseseră parcă înfăptuite de altcineva — de un străin — cu mult timp în urmă. Stătea foarte liniștită, cu picioarele încrucișate și cu mîinile în poală. Legea zăbovi mult la telefon și în timp ce privea fix în fața ei, văzu două persoane părăsind boxa și, strîngîndu-se în brațe, începură să danseze. Un soldat trînti ușa de la intrare și traversă cafeneaua și doar străina din ea îl recunoscu ; cînd el urcă scările, se gîndi alene, fără emoție, că un cap cu păr roșu și ondulat ca acela trebuie să fie tare ca piatra. Apoi gîndurile i se întoarseră la închisoare, la mazărea și pîinea de mălai rece și la celula zăbrelită. Legea se înapoie de la telefon și se așeză în fața ei spunînd :

— Cum s-a întîmplat de ai venit aici ?

Legea era mare, în uniforma ei albastră de polițist și, de altfel, de îndată ce tot erai arestat făceai o greșeală dacă mințeai sau glumeai. Avea o față masivă, greoaie, cu o frunte pătrată și urechi asi-

metrice. O ureche era mai mare decît cealaltă și privea șașiu. Cînd o interoga, nu se uita la ea, ci într-un punct situat imediat deasupra capului ei.

— Ce caut aici? repetă ea. Uitînd dintr-o dată totul, spuse în sfîrșit adevărul, cînd rosti: Nu știu.

Glasul Legii părea că vine de departe, punîndu-i o întrebare transmisă parcă printr-un coridor lung:

— Încotro te îndreptai?

Lumea era acum atît de îndepărtată, încît Frances nu se mai putea gîndi la ea. Nu mai vedea azi pămîntul ca odinioară, sfărîmat, desprins, rotindu-se în spațiu cu o mie șase sute de kilometri pe oră; pămîntul îi apărea urias, liniștit, plat. Între ea și toate locurile din lume se căsca o întindere semănînd cu o prăpastie enormă pe care nu putea nădăjdui s-o traverseze sau s-o străbată. Planurile cu cinematografia și cu înrolarea la Marină erau planuri neserioase care nu se vor realiza niciodată și ea își încordă atenția atunci cînd răspunse. Indică locul cel mai mic și mai urît din cîte cunoștea, pentru că fuga acolo nu putea fi considerată ceva foarte rău.

— Flowering Branch.

— Tatăl tău a telefonat la poliție că ai lăsat o scrisoare în care spuneai că fugi de acasă. L-am găsit la stația de autobuz și o să sosească aici imediat ca să te ia acasă.

Tatăl ei fusese acela care îmblînzise Legea și deci nu va mai fi dusă la închisoare. Într-un fel, îi părea rău. Era mai bine să te afli într-o închi-

soare în care puteai să lovești în pereți, decît într-o închisoare care ți se ascundea privirilor. Lumea se afla mult prea departe și nu mai exista nici o posibilitate ca să o includă și pe ea. Îi reveni spaima de astă vară, vechea impresie că lumea era separată de ea — și eșecul de la nuntă îi preschimbă frica în teroare. Într-o vreme, nu mai departe decît ieri, simțise că fiecare om pe care îl vedea era într-un fel legat de ea și că între ei se petrecea o bruscă recunoaștere. Frances îl urmărea pe portughez care mai cînta încă pe tejghea la un pian imaginar, în ritmul tonomatului. Se legăna în timp ce cînta și degetele lui se plimbau repede într-o parte și în cealaltă pe tejghea, în așa fel încît un om de la celălalt capăt fu nevoit să-și ferească paharul cu mîna. Cînd se termină cîntecul, portughezul își încrucișă brațele pe piept. Frances miji ochii încordîndu-și privirea ca să-l facă să se uite la ea. El fusese prima persoană căreia îi povestise despre nuntă, cu o zi înainte, însă în timp ce privea de jur împrejur ca un patron, privirea îi trecu din obișnuință deasupra ei și nu citi în ochii lui nici un semn de recunoaștere. Se întoarse spre ceilalți oameni din încăpere și același lucru se întîmplă cu toții. Erau și ei străini. În lumina albastră, avea senzația ciudată a unui om care se îneacă. În cele din urmă privi Legea și aceasta o privi, în sfîrșit, în ochi. O privi cu ochi de porțelan, ca ai unei păpuși, și nu găsi în ei decît oglindirea propriului ei chip pierdut.

Ușa de la intrare se trînti și Legea zise :

— Iată-l pe tăticul tău. A venit să te ia acasă.

Frances nu mai vorbi niciodată despre nuntă. Anotimpurile trecură și se aflau în alt sezon. Se petrecuseră schimbări. Frances avea acum treisprezece ani. Se afla în bucătărie cu Berenice, o zi înainte de mutare, ultima după-amiază cînd Berenice mai era cu ei ; căci atunci cînd se luase hotărîrea ca ea și tatăl ei să ocupe o casă împreună cu mătușa Pet și unchiul Ustace, afară, în noua suburbie a orașului, Berenice îi înștiințase că avea de gînd să se mărite cu T.T. Era sfîrșitul unei după-amieze din ultimele zile ale lui noiembrie și, spre răsărit, cerul avea culoarea mușcatei.

Frances se întorsese în bucătărie, căci celelalte odăi fuseseră golite în furgonul care ridicase mobila. Se mai aflau doar două paturi în dormitoarele de jos, precum și mobila de bucătărie, care urmau să fie transportate a doua zi. Era pentru prima oară, după mult timp, cînd Frances petrecuse o după-amiază în bucătărie, singură cu Berenice. Bucătăria nu semăna cu cea din vara trecută ; părea acum atît de îndepărtată. Desenele făcute cu creionul dispăruseră sub un strat de var și un linoleum nou acoperea dușumeaua crăpată. Chiar și masa fusese mutată, împinsă lîngă perete, căci nu mai avea cine să mănînce cu Berenice.

Bucătăria, refăcută și aproape modernă, nu avea nimic care să-i fi amintit de John Henry West. Cu toate acestea, erau dăți cînd Frances simțea prezența lui solemnă, rătăcitoare, cenușie, asemenea unei stafii. Și atunci auzea parcă o șușoteală — o șoaptă tremurată, cuvinte fără glas. O asemenea tăcere străbătută de șoapte se producea și atunci cînd se pomenea de Honey, sau se amintea

de el, căci Honey își ispășea o condamnare de opt ani. Tăcerea aceasta le cuprinse în după-amiaza aceea de noiembrie cînd Frances făcea sandvișuri, dîndu-și multă osteneală să le taie în tot felul de forme fanteziste, căci la ora cinci venea în vizită la ea Mary Littlejohn. Frances se uită la Berenice, care se lăsase moale într-un scaun, îmbrăcată cu un vechi tricou zdrențuit, cu brațele atîrnîndu-i fără vlagă, în lături. În poală ținea blana de vulpe, mică, subțire, ciupită, pe care i-o dăduse Ludie cu mulți ani înainte. Blana era lipicioasă și fața mică și ascuțită a vulpii avea ceva trist. Focul de la mașina de gătit roșie împroșca în odaie sclipiri și umbre mișcătoare.

— Mă înnebunesc după Michelangelo, zise ea. Mary venea la ora cinci să ia cina și să petreacă noaptea acolo și să meargă apoi mîine cu furgonul la noua locuință. Mary colecționa fotografii de mari maeștri și le lipea într-un album. Citeau împreună poeți ca Tennyson și Mary urma să devină o mare pictoriță, iar Frances, o mare poetă — sau poate o autoritate de renume în radiolocație. Domnul Littlejohn lucrase pentru o întreprindere de tractoare și, înainte de război, familia sa locuise în străinătate. Cînd Frances va avea șaisprezece ani și Mary optsprezece, vor face împreună înconjurul lumii. Frances așeză sandvișurile pe o farfurie, împreună cu opt ciocolate și cîteva saleuri. Asta urma să fie gustarea de la miezul nopții, pe care s-o mănînce în pat, în chip de supeu.

— Ți-am spus că o să călătorim împreună în jurul lumii.

— Mary Littlejohn, zise Berenice, cu subînțeles. Mary Littlejohn.

Berenice nu putea să-l aprecieze pe Michelangelo sau poezia, și nici pe Mary Littlejohn. La început avuseseră discuții pe tema asta. Berenice spusese de Mary că-i butucănoasă și albă ca o ciulama, iar Frances o apărase cu îndîrjire. Mary avea cozi atît de lungi, încît aproape se putea așeza pe ele. Erau împletite din păr blond și brun și prinse la capete cu inele de cauciuc, iar uneori, cu panglici. Ochi castanii, cu gene galbene și mîini cu gropițe se ascuțeau către degete care se terminau cu mici pernuțe de carne trandafirii, fiindcă Mary își rodea unghiile. Cei din familia Littlejohn erau catolici și chiar asupra acestui punct Berenice devenise brusc îngustă la minte, spunînd că romano-catolicii se închinau la chipuri cioplite și voiau ca Papa să conducă lumea. Pentru Frances însă tocmai deosebirea asta de vederi era încă o trăsătură stranie care desăvîrșea minunata ei afecțiune pentru Mary.

— Nu are nici un rost să discutăm anumite lucruri. N-ai fi în stare să le înțelegi vreodată. Nu, orice s-ar întîmpla.

Ea îi spusese odată Berenicei aceste cuvinte și din felul în care privirea ei se stinsese brusc, și-a dat seama că o rănise. Acum le repetă, supărată din cauza tonului zeflemitor cu care Berenice pronunțase numele prietenei sale, însă imediat după ce le rosti, îi păru rău.

— Oricum, consider că este cea mai mare onoare din viața mea că Mary m-a ales să-i fiu cea mai intimă prietenă. Pe mine! Dintre toți oamenii!

— Am spus eu vreodată ceva împotriva ei ? întrebă Berenice. Am spus doar că mă enervează cînd o văd stînd acolo şi sugîndu-şi codiţele alea de purcel.

— Cozile !

Un cîrd de gîşte cu aripi puternice trecură ca nişte săgeţi pe deasupra curţii şi Frances se duse la fereastră. Bruma căzută în dimineaţa aceea argintase iarba cafenie, acoperişurile caselor vecine şi chiar frunzele subţiate ale arbustului ruginiu. Cînd se înapoie în bucătărie, în odaie era din nou o tăcere plină de şoapte. Berenice stătea încovoiată, cu coatele pe genunchi, cu fruntea sprijinită în mînă, privind cu un ochi îngîndurat găleata de cărbuni.

Toate schimbările surveniseră cam în acelaşi timp, pe la mijlocul lui octombrie. Frances o întîlnise pe Mary la o tombolă, cu două săptămîni înainte. Era timpul cînd nenumăraţi fluturi albi şi gălbui dansau deasupra ultimelor flori de toamnă ; şi totodată timpul bîlciului. La început fusese Honey. Într-o noapte, înnebunit de o ţigară marihuana, de ceva pe care îl numea fum sau zăpadă, năvălise în drugstorul omului alb care i le vînduse ca să mai capete.

Fu băgat în închisoare şi, în aşteptarea procesului, Berenice alergă peste tot, risipind bani, consultînd un avocat şi străduindu-se să i se aprobe o vizită la închisoare. Se întoarse a treia zi, istovită cu ochii injectaţi. Se plîngea că o doare capul şi John Henry West pusese capul pe masă spunînd că şi pe el îl doare capul. Nimeni însă nu-i dădu atenţie, crezînd că o imită pe Berenice.

— Şterge-o, spuse ea, că n-am chef să glumesc cu tine!

Acestea fură ultimele cuvinte pe care i le adresase în bucătărie, iar Berenice şi le aminti mai tîrziu, ca pe o pedeapsă a lui Dumnezeu. John Henry avea meningită şi după zece zile muri. Pînă cînd se isprăvi totul, Frances nu crezu nici un moment că ar fi putut să moară. Era anotimpul auriu al părăluţelor Shasta şi al fluturilor. Aerul se răcise şi, din zi în zi, cerul era de un albastru-verzui mai limpede, mai luminos, de culoarea unui val puţin adînc.

Frances nu avea voie să-l vadă pe John Henry, însă Berenice o ajuta zilnic pe infirmieră. Se înapoia seara şi ceea ce povestea cu glasul ei spart îl făceau parcă ireal pe John Henry West.

— Nu înţeleg de ce trebuie să sufere atît, spunea Berenice şi cuvîntul *să sufere* nu era un cuvînt care să poată fi asociat cu John Henry; era un cuvînt în faţa căruia se crispa, ca în faţa unui gol întunecat şi adînc din inimă.

Era timpul bîlciului şi pe strada principală se afla o flamură mare de reclamă. Bîlciul ţinu şase zile şi şase nopţi, pe terenul de bîlci.

Frances se dusese de două ori, de fiecare dată cu Mary, şi se plimbaseră aproape peste tot, dar nu intraseră în Pavilionul Monştrilor, căci doamna Littlejohn spunea că era ceva morbid să te uiţi la monştri. Frances îi cumpără lui John Henry un baston de plimbare şi îi trimise covoraşul pe care îl cîştigase la loterie. Berenice îi atrase însă atenţia că el nu se mai putea bucura de toate astea şi că spunea cuvinte fără şir. Pe măsură ce

treceau zilele senine, vorbele Berenicei deveniră atît de îngrozitoare, încît Frances le asculta încremenită de groază. O parte din ea însă nu le putea da crezare. John Henry ţipase timp de trei zile şi globurile ţepene şi oarbe ale ochilor îi rămăseseră fixate spre un ungher. Zăcuse pînă în ultima clipă, cu capul dat pe spate, încovoiat, şi nu mai avusese putere să se plîngă. Muri în marţea de după închiderea bîlciului, o dimineaţă aurie, cu cei mai mulţi fluturi, cu cel mai limpede cer.

În răstimpul acesta, Berenice angajase un avocat şi îl vizitase pe Honey la închisoare.

— Nu ştiu ce păcate am făcut, spunea ea mereu. Honey în încurcătura asta şi acum, uite, John Henry.

Lui Frances tot nu-i venea să creadă pe deplin, însă în ziua cînd urma să fie dus la cimitirul familiei, la Opelika, în acelaşi loc în care îl îngropaseră pe unchiul Charles, ea văzu sicriul, şi atunci se convinse. O dată sau de două ori i se arătă în coşmaruri, ca un manechin de copil ieşit prin fereastra unui magazin universal, mişcîndu-şi picioarele de ceară ţepene la încheieturi, şi cu faţa de ceară zbîrcită şi uşor vopsită, apropiindu-se încet de ea pînă cînd de spaimă se trezea. Visurile acestea o bîntuiră o dată sau de două ori. Ziua era ocupată cu radiolocatorul, cu şcoala şi cu Mary Littlejohn. Şi-l amintea pe John Henry mai mult aşa cum era de obicei şi rareori îi simţea prezenţa în chip de stafie cenuşie, dîndu-i solemn tîrcoale. Doar cîte o dată, în amurg, sau cînd în odaie se lăsa o tăcere plină de şoapte...

— De la şcoală am trecut pe la magazin. Papa a primit o scrisoare de la Jarvis. Se află la Luxemburg, zise Frances. Luxemburg. Nu ţi se pare un nume drăguţ ?

Berenice se ridică.

— Îmi aminteşte de un săpun, fetiţo, dar e totuşi un nume drăguţ.

— În casa noastră nouă e un subsol. Şi o spălătorie. După o clipă adăugă : E foarte probabil că atunci cînd vom pleca împreună în jurul lumii, vom trece şi prin Luxemburg.

Frances se înapoie la fereastră. Era aproape ora cinci şi culoarea strălucitoare de muşcată pierise de pe cer. Ultimele culori palide se topeau, reci, la orizont. Cînd se întunecă, întunericul se lăsă repede, aşa cum se întîmplă iarna.

— Pur şi simplu mă înnebunesc după... Dar fraza rămase neterminată, pentru că liniştea plină de şoapte se risipi în clipa cînd, tresărind fericită, auzi soneria.

Wunderkind

Wunderkind[1]

Intră în hol ţinînd într-o mînă sacoşa de note, care se lovea de picioarele încălţate cu ciorapi groşi, şi avînd celălalt braţ plin cu cărţi de şcoală ; stătu o clipă să asculte sunetele care veneau dinspre camera de muzică. Un şir de note slabe la pian şi o vioară care se acorda. Auzi apoi vocea guturală, sacadată, a domnului Bilderbach care întrebă :

— Tu eşti, Bienchen ?

[1] Copil minune (lb. germană).

Cînd își scoase mănușile, văzu că degetele îi tresăreau în ritmul fugii pe care o exersase în dimineața aceea.

— Da, răspunse ea, io's!

— Eu sînt, corectă vocea. Așteaptă-mă o clipă.

Auzi și glasul domnului Lafkowitz. Cuvintele se depănau într-un murmur catifelat, neinteligibil. „Aproape ca o voce de femeie, în comparație cu aceea a domnului Bilderbach", gîndi ea. Nerăbdarea îi distrăgea însă atenția. Sucea și răsucea cu neîndemînare cartea de geometrie și *Le voyage de Monsieur Perrichon,* înainte de a le pune pe masă. Se așeză pe sofa și începu să-și scoată notele din sacoșă. Își zări din nou mîinile, tendoanele tremurătoare, care porneau de la încheieturile degetelor, vîrful degetului rănit, acoperit cu un plasture îndoit și murdar. La vederea lui, teama care începuse să o chinuiască în ultimele luni, se înteți.

Își adresă, mormăind, cîteva fraze de încurajare. O lecție bună, o lecție bună, ca de obicei. Buzele i se strînseră, cînd auzi sunetul înfundat al pașilor domnului Bilderbach pe dușumeaua camerei de muzică și scîrțîitul ușii care se deschidea încet.

O clipă avu simțămîntul ciudat că cea mai mare parte din cei cincisprezece ani ai vieții ei nu făcuse decît să privească chipul și umerii ce se iveau din dosul ușii, într-o liniște tulburată doar de sunetul înăbușit, fără vibrație, al coardelor de vioară ciupite. Domnul Bilderbach, profesorul ei, domnul Bilderbach. Ochi ageri, îndărătul ochelarilor cu

ramă de baga, păr blond şi rar, faţă îngustă, buze cărnoase, întredeschise. Buza de jos era strălucitoare şi roşie din cauză că şi-o muşca, iar vinele bifurcate de la tîmple pulsau destul de vizibil ca să poată fi observate de la distanţă.

— N-ai venit cumva puţin mai devreme? întrebă el, aruncîndu-şi privirea la ceasul de pe poliţa căminului, care de o lună încoace arăta mereu douăsprezece fără cinci. Josef e înăuntru. Recitim o sonatină compusă de un cunoscut al lui.

— Bine, zise fata încercînd să zîmbească. Am să ascult. Îşi văzu degetele căzînd fără putere pe o claviatură înceţoşată. Se simţea obosită, simţea că, dacă domnul Bilderbach ar privi-o mai mult timp, mîinile ar începe să-i tremure.

El rămăsese nehotărît în mijlocul camerei, muşcîndu-şi buza umflată şi lucioasă.

— Ţi-e foame, Bienchen? o întrebă. Ai nişte plăcintă cu mere făcută de Anna şi puţin lapte.

— O să aştept pînă după lecţie, răspunse fata. Mulţumesc.

— După o lecţie foarte frumoasă, nu-i aşa? Zîmbetul lui părea că se topeşte la colţurile gurii.

Din camera de muzică, în spatele lui, se auzi un zgomot şi domnul Lafkowitz împinse celălalt canat al uşii şi se opri lîngă domnul Bilderbach.

— Tu eşti Frances? întrebă, zîmbind. Ei, cum merge cu studiul?

Fără voia lui, domnul Lafkowitz o făcea să se simtă totdeauna stîngace şi peste măsură de înaltă. Cînd nu cînta la vioară el era foarte scund şi avea o privire plictisită. Sprîncenele arcuite pe figura lui palidă, de evreu, păreau că pun o întrebare.

Pleoapele însă dormitau, languros şi nepăsător. Astăzi părea distrat. Îl urmări cum intră în cameră, fără un scop anume, ţinînd încă între degete arcuşul cu vîrf de sidef şi trecînd încet peste părul alb o bucată cretoasă de sacîz. Astăzi, ochii îi semănau cu nişte tăieturi lucioase şi subţiri, iar batista de pînză care-i atîrna la guler îi întuneca cearcănele de sub ei.

— Cred că lucrezi mult acum, spuse zîmbind domnul Lafkowitz, deşi ea nu-i răspunsese încă la întrebarea pusă înainte.

Îl privi pe domnul Bilderbach care se întoarse să plece. Acesta deschise larg uşa, împingînd-o cu umerii lui puternici, astfel că soarele după-amiezii pătrunse cu razele sale ca nişte săgeţi gălbui prin fereastra camerei de muzică, pînă în holul prăfuit. În spatele profesorului se zărea pianul lung şi scund, fereastra şi bustul lui Brahms.

— Nu, spuse ea domnului Lafkowitz, merge îngrozitor de prost. Răsfoia paginile notelor cu degetele ei subţiri. Nu ştiu care este cauza, adăugă, privind spatele musculos şi încovoiat al domnului Bilderbach, care asculta încordat.

Domnul Lafkowitz zîmbi.

— Presupun că există unele momente cînd cineva...

La pianul de alături răsună un acord aspru.

— Nu crezi că ar fi mai bine să continuăm ? întrebă domnul Bilderbach.

— Îndată, zise domnul Lafkowitz, frecînd din nou arcuşul cu sacîz, înainte de a porni spre uşă. Fata îl văzu luîndu-şi vioara de pe capacul pianului. El îi surprinse privirea şi lăsă vioara în jos.

— Ai văzut fotografia lui Heime ?

Degetele ei se încleștară pe colțul ascuțit al sacoșei.

— Ce fotografie ?

— A lui Heime din *Curierul muzical*, de acolo de pe masă. Coperta a doua.

Începură să cînte sonatina. Era disonantă, însă destul de simplă. Deși anostă, avea totuși un stil propriu bine definit. Luă revista și o deschise. Heime era acolo, în colțul din stînga, ținînd vioara cu degetele încovoiate deasupra coardelor pentru un pizzicato. Purta pantaloni bufanți din serj de culoare închisă, strînși cu grijă sub genunchi și un pulover cu gulerul răsfrînt. Fotografia era proastă. Deși fusese luată din profil, ochii lui Heime erau îndreptați către fotograf și degetul ciupea parcă o coardă greșită. Aveai impresia că-i venea greu să se întoarcă spre aparatul de fotografiat. Arăta mai slab. Nu mai avea burtă, dar nu se schimbase mult în șase luni.

„Heime Israelski, tînărul și talentatul violonist, surprins în timp ce exersa în camera de muzică a profesorului său din Riverside Drive. Tînărul maestru Israelski, care-și va sărbători curînd cei cincisprezece ani ai săi, a fost solicitat să cînte concertul de Beethoven cu..."

În dimineața aceea, după ce exersase de la șase la opt, tatăl ei o convinsese să ia gustarea de dimineață. Nu putea suferi gustarea de dimineață. După ce mînca avea o senzație de greață. Ar fi preferat să mai aștepte și, cu cei douăzeci de cenți, pe care-i avea pentru masa de prînz, să-și cumpere patru batoane de ciocolată și să le ronțăie în timpul

orelor de şcoală, scoţînd din buzunar bucăţelele ascunse în batistă şi oprindu-se brusc atunci cînd poleiala începea să foşnească. În dimineaţa aceasta însă, tăticul îi pusese în farfurie un ou prăjit. Ştia precis că dacă oul va plesni şi gălbenuşul cleios se va scurge peste albuş, ea o să înceapă să plîngă. Aşa s-a şi întîmplat. Asta era senzaţia pe care o avea şi acum. Puse cu atenţie revista la loc, pe masă, şi închise ochii.

Muzica din camera de alături părea să te îndemne stăruitor, insinuant, către ceva ce nu putea fi obţinut. O clipă mai tîrziu, gîndurile ei se îndepărtară de Heime, de concert şi de fotografie şi se întoarseră din nou la lecţie. Se lăsă să alunece pe sofa pînă cînd reuşi să se uite direct în camera de muzică. Iată-i pe cei doi cîntînd, urmărind notele de pe pian şi reproducînd pasionat nuanţele indicate.

Nu putea să uite figura domnului Bilderbach cînd o privise stăruitor, cu o clipă înainte. Mîinile, care îi tresăreau încă, fără voie, în ritmul fugii, se strînseră peste genunchii osoşi. Tare mai era obosită ! Avea senzaţia că se învîrteşte şi se afundă, întocmai cum i se întîmpla deseori noaptea, înainte de a adormi, după ce exersase prea mult. Întocmai ca în acele extenuante stări de veghe care o tîrau, vîjîind, în iureşul lor.

Un *Wunderkind*... un *Wunderkind*... un *Wunderkind.* Silabele se năpusteau, rostogolindu-se cu sonoritatea profundă a limbii germane, îi răsunau puternic în urechi şi scădeau apoi încetul cu încetul pînă la murmur, împreună cu feţele care se învîrteau, se strîmbau, deformîndu-se pînă ce de-

veneau nişte pete tulburi — domnul Bilderbach, doamna Bilderbach, Heime, domnul Lafkowitz. Toţi se învîrteau într-una, într-un cerc tot mai apropiat de guturalul *Wunderkind*. În mijlocul cercului domnul Bilderbach, uriaş, tulbure, cu expresia lui de încurajare, ţinîndu-i pe toţi în jurul său.

Frazele muzicale ţopăiau nebuneşte în sus şi în jos. Notele pe care le cîntase cădeau unele peste altele ca un pumn de bile scăpate pe o scară. Bach, Debussy, Prokofieff, Brahms imprimau un ritm fantastic pulsaţiilor îndepărtate ale trupului obosit şi horei ameţitoare.

Cîteodată, cînd nu studia mai mult de trei ore şi nu se ducea la şcoala medie, visurile nu erau atît de încîlcite. În mintea ei, muzica se desfăşura senin ; scurte amintiri precise, iuţi, o străfulgerau, limpezi, ca tabloul cu fetiţa, *Vîrsta Inocenţei*, pe care i-l oferise Heime după terminarea concertului executat de ei.

Un *Wunderkind*... un *Wunderkind*. Aşa o numise domnul Bilderbach, la doisprezece ani, atunci cînd venise pentru prima dată la el. Elevii mai vechi repetau mereu acest cuvînt.

El nu i se adresase însă astfel niciodată.

— Bienchen (numele ei era un nume american obişnuit pe care el nu-l folosea însă decît în cazul cînd făcea greşeli mari). Bienchen, îi spunea, groaznic trebuie să fie să ai capul împuiat cu atîtea gînduri. Sărmană Bienchen...

Tatăl domnului Bilderbach fusese un violonist olandez. Mama lui era din Praga. El se născuse în Cehoslovacia şi îşi petrecuse tinereţea în Germa-

nia. De cîte ori nu-și dorise ca să nu fi fost născută și crescută tocmai în Cincinnati. Cum se spune *brînză* în nemțește? Domnule Bilderbach, care este expresia pentru *nu te înțeleg* în limba olandeză?

Prima zi de lecție... Rapsodia II-a ungară, cîntată în întregime pe dinafară. Camera aproape cenușie în amurg... Figura lui în timp ce se apleca peste pian...

— Acum o să luăm totul de la început, spusese el în acea primă zi. A face muzică nu înseamnă doar îndemînare. Faptul că degetele unei copile de doisprezece ani lovesc atîtea clape într-o secundă nu înseamnă nimic.

Își dusese mîna cioturoasă la pieptul larg și la frunte.

— Aici și aici. Ești destul de mare ca să înțelegi asta. Își aprinse o țigară și suflă ușor primul fum peste capul ei. Și studiu, studiu, studiu. Vom începe cu aceste *Invenții* de Bach și cu *Piesele mici* de Schumann. Își mișcă din nou mîinile. De data asta, ca să arunce firul lămpii în spatele ei și să-i indice notele. Am să-ți arăt cum doresc să se execute asta. Ascultă cu atenție...

Cîntase la pian aproape trei ore și era foarte obosită. Vocea lui adîncă răsuna în așa fel, încît parcă rătăcise mult timp înlăuntrul ei. Dorea să întindă mîna și să-i atingă degetele elastice care scoteau în relief frazele muzicale. Dorea să-i simtă inelul lucitor ca o panglică de aur și dosul mîinii foarte păroase.

Avea ore marțea după școală și sîmbăta după-amiaza. După lecția de sîmbătă rămînea deseori la

cină şi apoi dormea la ei, luînd tramvaiul spre casă abia a doua zi dimineaţa. Doamna Bilderbach ţinea la ea, în felul ei liniştit, fără să i-o arate. Se deosebea mult de soţul ei. Era tăcută, şi grasă, şi înceată. Cînd nu se afla în bucătărie, unde gătea felurile acelea gustoase care le plăceau la amîndoi, îşi petrecea pare-se tot timpul în patul lor de la etaj, citind reviste, sau chiar numai uitîndu-se în gol, cu un surîs abia schiţat. Cînd se căsătoriseră în Germania, ea era cîntăreaţă de *lied*-uri. Acum nu mai cînta, din cauza gîtului, pretindea ea. Dacă el o chema în casă de la bucătărie ca să asculte vreun elev, ea zîmbea totdeauna şi spunea : *gut*, foarte *gut* [1].

Cînd Frances împlini treisprezece ani, îşi dădu seama într-o bună zi că soţii Bilderbach nu aveau copii. I se păru ciudat. Odată, cînd se afla cu doamna Bilderbach în bucătăria din fund, el veni val vîrtej din camera de muzică, clocotind de mînie din pricina unui elev care îl supărase. Nevasta lui continuă să mestece în supa groasă pînă cînd mîna lui se opri, bîjbîind, pe umărul ei. Atunci ea se întoarse, la fel de calmă, iar el o strînse în braţe şi îşi îngropă faţa crispată în carnea albă şi pufoasă a gîtului ei. Rămaseră astfel nemişcaţi. Cînd îşi retrase brusc faţa, supărarea aproape că îi trecuse, pe chip i se aşternu o linişte blîndă, inexpresivă, şi se înapoie în camera de muzică.

După ce începuse lecţiile cu domnul Bilderbach şi nu mai avea vreme să se vadă cu nici unul din

---

[1] Bine (lb. germană).

colegii de la şcoala medie, Heime rămăsese singurul prieten de vîrsta ei. Era elevul domnului Lafkowitz. Îl lua cu el la domnul Bilderbach în serile cînd era şi ea acolo. Îi ascultau amîndoi pe profesorii lor cîntînd şi adeseori cîntau şi ei, împreună, muzică de cameră : sonatele lui Mozart sau Bloch.

Un *Wunderkind*... un *Wunderkind*.

Heime era un *Wunderkind*. Prin urmare şi el şi ea.

Heime cînta la vioară de la patru ani. El nu fusese obligat să se ducă la şcoală ; fratele domnului Lafkowitz, care era infirm, îi predase dupăamiezele geometria, istoria Europei şi verbele în limba franceză. Cînd împlinise treisprezece ani avea o tehnică la fel de bună ca oricare alt violonist din Cincinnati ; aşa spuneau toţi. Dar era mai uşor să cînţi la vioară decît la pian. Ştia ea că aşa trebuie să fie.

Trupul lui Heime mirosea parcă mereu a pantaloni de catifea, a mîncarea din ziua aceea şi a sacîz. Mîinile erau mai tot timpul murdare la încheieturile degetelor şi manşetele i se zăreau ieşind slinoase din mînecile tricoului. Cînd cînta, ea îi urmărea totdeauna mîinile — subţiri doar la încheieturi, cu perniţe tari de carne, revărsîndu-se peste unghiile tăiate scurt, cu o cută foarte vizibilă la încheietura mîinii, ca la prunci.

Fie că visa, fie că era trează, concertul nu şi-l putea aminti decît confuz. Abia după luni de zile îşi dăduse seama că nu a fost un succes pentru ea. Într-adevăr, ziarele îl lăudaseră pe Heime mai mult decît pe ea. El era însă mult mai scund de-

cît ea. Cînd stăteau amîndoi pe scenă, Heime îi ajungea doar pînă la umeri. Şi pentru public, faptul acesta avea importanţă, ştia ea. Pe deasupra, era şi problema sonatei pe care o cîntaseră împreună. Sonata de Bloch.

— Nu, nu ! Cred că nu e potrivită, spusese domnul Bilderbach atunci cînd Bloch fusese propus pentru a încheia programul. Ar fi mai nimerită pentru asta piesa aceea a lui John Powell, *Sonata Virginiană*.

Atunci nu-l înţelesese ; ţinea la sonata lui Bloch la fel de mult ca domnul Lafkowitz şi Heime.

Domnul Bilderbach a cedat. Mai tîrziu, după ce revistele afirmaseră că îi lipsea temperamentul pentru genul acesta de muzică, după ce interpretarea ei fusese socotită slabă şi lipsită de sentiment, se simţise nedreptăţită.

— Marfă ieftină, spusese domnul Bilderbach, mototolind ziarele sub nasul ei. Nu-i pentru tine, Bienchen. Lasă toate astea pentru „Heimi", şi „ici", şi „schi".

Un *Wunderkind*. Asta era ea, indiferent ce spuneau ziarele. Aşa cum o numise el !

Cum se făcea că Heime reuşise mult mai bine decît ea la concert ? Întrebarea i se răsucea uneori în creier ca un cuţit, cînd se afla la şcoală şi avea aerul că urmăreşte pe careva în timp ce rezolva la tablă o problemă de geometrie. Întrebarea o chinuia şi atunci cînd stătea culcată în pat, şi cîteodată, chiar cînd părea că exersează, concentrată. Nu putea fi vorba de faptul că Bloch şi ea nu erau evrei. Nu numai asta ! Nu era nici fap-

tul că Heime nu fusese obligat să se ducă la școală și începuse să studieze atît de devreme. Era... ?

Cîndva își închipuise că știe.

— Cîntă *Fantezia* și *Fuga*, îi ceruse domnul Bilderbach acum un an, într-o seară, după ce terminase de descifrat, împreună cu domnul Lafkowitz, o piesă muzicală.

Avea impresia că îl execută bine pe Bach. Urmărea cu coada ochiului expresia calmă, mulțumită de pe fața domnului Bilderbach și mîinile care i se ridicau treptat de pe brațele fotoliului, pentru a cădea apoi destinse și satisfăcute, după ce fuseseră depășite cu succes punctele culminante ale frazei muzicale. Cînd terminase de cîntat, se ridicase de la pian înghițind în sec pentru a se elibera de emoția produsă de muzică, emoție care îi crispa gîtul și pieptul. Dar...

— Frances..., spusese brusc domnul Lafkowitz, cu gura sa subțire și arcuită, privind-o cu ochii întredeschiși, printre pleoapele delicate. Știi cîți copii a avut Bach ?

Fata se întorsese nedumerită spre el.

— Mulți. Douăzeci și ceva.

— Ei bine, atunci... pe fața sa palidă se întipărise un surîs. În cazul acesta nu se poate să fi fost atît de rece.

Domnul Bilderbach era nemulțumit. Îl auzise pronunțînd și cuvîntul *kind* printre sunetele guturale ale frazei nemțești. Domnul Lafkowitz ridicase sprîncenele. Ea prinsese cu destulă ușurință înțelesul celor spuse, dar nu se simțea vinovată pentru că își păstrase figura copilăroasă, fără expresie, care îi plăcea domnului Bilderbach.

Asta nu avea însă nici o legătură cu faptul că era copil. Sau cel puţin legătura nu era prea importantă, căci ea va creşte. Domnul Bilderbach înţelegea lucrul acesta şi nici chiar domnul Lafkowitz nu era convins de ceea ce spusese. Figura domnului Bilderbach se contura în visurile ei, în centrul cercului care se învîrtea. O încuraja în tăcere cu buzele, cu zvîcnirile vinelor de la tîmple.

Uneori, însă, înainte de a adormi, amintirile erau foarte limpezi ; vedea de pildă scena în care îşi înghesuise în pantof, ca s-o ascundă, o gaură din călcîiul ciorapului.

— Bienchen, Bienchen ! Şi aducînd coşuleţul de lucru al doamnei Bilderbach îi arătase cum să ţească ciorapul în loc să-l strîngă ghemotoc.

Dar atunci cînd a absolvit cursul inferior !

— Cu ce ai să te îmbraci ? a întrebat-o doamna Bilderbach la gustarea de duminică dimineaţa, după ce ea le povestise cum făcuseră repetiţii de intrare în amfiteatru.

— Cu rochia de seară pe care a purtat-o verişoara mea anul trecut.

— Ah, Bienchen ! zise el, luînd în palmele-i greoaie cana cu cafea caldă şi ridicînd spre ea ochii surîzători în jurul cărora se formau creţuri. Pun rămăşag că ştiu de ce are nevoie Bienchen !

Deveni stăruitor. Nu o crezu cînd îi spunea sincer că nu-i pasă de ce are nevoie.

— Uite, Anna, cam aşa, spuse el, şi aşezînd şerveţelul pe masă, se duse în cealaltă parte a camerei, legănîndu-şi şoldurile caraghios şi rotindu-şi ochii înapoia ochelarilor cu ramă de os.

Sîmbăta următoare după-amiază, după ce terminară lecţia, o luă cu el la magazinele universale din cartierul comercial al oraşului. Degetele lui groase netezeau tulurile vaporoase şi taftalele foşnitoare pe care le desfăşurau vînzătoarele de pe valuri. El apropia materialele colorate de faţa ei, aplecîndu-şi capul într-o parte şi alese în cele din urmă rozul. Îşi aminti apoi şi de pantofi. Îi plăcură cel mai mult nişte pantofi de lac alb pentru copii, care semănau cu aceia pe care îi purtau cucoanele în vîrstă ; crucea roşie care era gravată înlăuntrul lor le dădea aspectul unor obiecte de caritate. Dar lucrul acesta nu avea nici o importanţă. Cînd doamna Bilderbach începu să croiască rochia şi să o prindă în ace cu gămălie, el îşi întrerupea lecţiile ca să asiste la probă şi să sugereze nişte pliseuri în jurul şoldurilor şi la gît, sau o garnitură de rozetă pe umăr. În perioada aceea mersese bine şi cu muzica. Nu aveau nici o influenţă asupra ei toaletele, serbările de sfîrşit de an şi alte lucruri asemănătoare.

Nimic nu era mai important pentru ea decît să interpreteze muzica aşa cum trebuia interpretată, exprimînd ceea ce conţinea în adîncul ei ; nimic nu era mai important decît să exerseze, să exerseze, să cînte astfel ca de pe figura domnului Bilderbach să se şteargă ceva din expresia aceea de stimulare. Să insufle muzicii ei acel ceva pe care i-l insuflau Myra Hess, Yehudi Menuhin şi chiar Heime !

Ce se întîmplase cu ea acum patru luni ? Sunetele care ieşeau din mîinile ei erau lipsite de viaţă, superficiale. Adolescenţa, gîndea ea. Unii copii

cîntau promițător... lucrau și lucrau pînă cînd, întocmai ca ea, se porneau pe plîns pentru cel mai mic fleac și istoviți în încercarea lor de a învinge... în dorința fierbinte pe care o simțeau... se întîmpla ceva ciudat... Dar nu cu ea! Ea era ca Heime. Trebuia să fie așa. Ea...

Cîndva fusese, cu siguranță, un *Wunderkind*. Asemenea însușiri nu se puteau pierde. Un *Wunderkind*... Un *Wunderkind*... Pe ea o numise astfel, rostogolind cuvintele cu pronunțarea aceea germană, profundă, sigură — care în visurile ei răsuna chiar mai profund, mai sigur ca niciodată. Figura lui se contura o dată cu frazele muzicale pătimașe, învălmășite în rotirea din ce în ce mai accelerată. Un *Wunderkind*... Un *Wunderkind*.

În după-amiaza asta domnul Bilderbach nu-l conduse pe domnul Lafkowitz pînă la ușa din față, așa cum făcea de obicei. Rămase la pian apăsînd ușor o singură clapă. Ascultîndu-l, Frances îl urmări pe violonist cum își înfășura fularul în jurul gîtului palid.

— E o fotografie bună a lui Heime, zise ea, luîndu-și notele. Acum vreo două luni am primit de la el o scrisoare în care îmi povestea cum l-a auzit pe Schnabel și pe Huberman, cum arată Carnegie Hall și ce bunătăți a mîncat la ceainăria rusească.

Pentru a mai amîna cu o clipă intrarea în camera de muzică, așteptă pînă cînd domnul Lafkowitz fu gata de plecare și stătu în spatele lui în timp ce deschidea ușa. În cameră pătrunse frigul tăios de afară. Se făcuse tîrziu și în aer se revărsa

lumina gălbuie a amurgului de iarnă. Cînd uşa se închise, rotindu-se în balamale, casa păru mai întunecată şi mai tăcută decît o ştiuse vreodată.

Îndată ce intră în camera de muzică, domnul Bilderbach se sculă de la pian şi o urmări în tăcere cum se aşază în faţa claviaturii.

— Ei, Bienchen, spuse el, astăzi după-amiază o să luăm totul de la capăt. Ia-o de la început... Uită ultimele luni.

Domnul Bilderbach dădea impresia că încearcă să joace un rol într-un film. Corpul lui robust se legăna înainte şi înapoi, îşi freca mîinile şi zîmbea chiar, satisfăcut, teatral. Apoi renunţă brusc la pozele astea. Umerii puternici se gîrboviră şi începu să răsfoiască teancul de note pe care ea îl adusese.

— Bach ?... Nu, nu încă, murmură el. Beethoven ? Da, sonata cu variaţii op. 26.

Clapele pianului o înconjurau — ţepene, albe, moarte.

— Stai o clipă, zise domnul Bilderbach. Stătea în curbura pianului, sprijinit în coate şi o privea. Astăzi aştept ceva de la tine. Vezi, sonata asta este prima sonată de Beethoven pe care ai studiat-o. Fiecare notă este verificată din punct de vedere tehnic. Nu ai de luptat cu altceva decît cu interpretarea. Acum, doar interpretarea contează. Numai la asta să te gîndeşti.

Răsfoi paginile caietului pînă cînd găsi bucata. Apoi, îşi trase scaunul de profesor în mijlocul camerei, îl întoarse şi se aşeză călare pe el.

Fata ştia că, pentru un motiv oarecare, această poziţie a lui avea de obicei o influenţă bună asu-

pra interpretării ei. Astăzi însă simţea că îl va urmări într-una cu coada ochiului şi că va fi stînjenită. Spatele lui ţeapăn se înclinase, iar picioarele păreau încordate. Caietul de note greu din faţa lui se balansa periculos pe speteaza scaunului.

— Să începem acum, spuse el, săgetînd-o sever cu privirea.

Mîinile fetei atinseră clapele şi se lăsară apoi în jos. Primele sunete erau prea tari, iar frazele următoare, seci.

Mîna lui se ridică de pe partitură, oprind-o.

— Stai ! Gîndeşte-te o clipă ce cînţi. Ce tempo este indicat la început ?

— *An... andante.*

— Bine. Nu-l tărăgăna atunci, nu-l transforma într-un *adagio.* Şi cîntă mai apăsat. Nu aşa de superficial, de fragmentat. Un *andante* graţios, foarte nuanţat...

Ea încercă din nou. Mîinile îi erau parcă străine de muzica dinlăuntrul ei.

— Ascultă, o întrerupse domnul Bilderbach. Care dintre aceste variaţii predomină în sonată ?

— Marşul funebru.

— Atunci, pregăteşte-l ! Asta-i un *andante* şi nu o piesă de salon, aşa cum ai cîntat-o acum. Începe melodios, *piano,* şi amplifică apoi chiar înainte de arpegiu. O frază caldă, dramatică. Şi uite aici... unde este notat *dolce,* scoate în relief contramelodia. Ştii doar toate astea. Le-am stabilit o dată. Acum cînt-o. Caută să o simţi aşa cum a scris-o Beethoven. Să simţi constrîngerea aceea tragică.

Frances nu se putu împiedica să-i privească mîinile. Păreau că se sprijină deocamdată pe note, dar

erau gata să se ridice, oprind-o cu fulgerarea strălucitoare a inelului, imediat ce va începe să cînte.

— Domnule Bilderbach, poate că dacă eu... dacă dumneavoastră mă veți lăsa să cînt în întregime prima variație fără să mă opriți, poate aș cînta-o mai bine.

— N-am să te întrerup, spuse el.

Fața ei palidă se apleca prea mult deasupra clapelor. Cîntă prima variație în întregime și răspunzînd gestului său aprobator o începu pe a doua. Nu făcea greșeli care să o stînjenească, însă frazele muzicale ieșeau din degetele ei înainte de a le fi dat interpretarea pe care o simțea.

Cînd termină de cîntat, el ridică privirea de pe note și începu să vorbească cu sinceritate, monoton, plictisit.

— Acompaniamentele acelea armonice de la mîna dreaptă abia s-au auzit. Și, apropo, se presupune că această parte cîștigă în intensitate și dezvoltă elementele constitutive ale primei părți, în care fuseseră abia schițate. Continuă totuși cu următoarea.

Ea dorea să cînte la început cu o durere stăpînită, pentru ca să ajungă apoi la o durere profundă, amplă. Asta îi spunea mintea. Mîinile însă parcă se muiau pe clape ca niște macaroane și nu putea să interpreteze melodia așa cum ar fi trebuit.

Cînd ultimul sunet încetă să vibreze, domnul Bilderbach închise caietul și se ridică tacticos de pe scaun. Își mișca falca de jos la dreapta și la stînga și ea îi putu zări, printre buzele întredes-

chise, gîtlejul sănătos pînă la beregată şi dinţii puternici, îngălbeniţi de tutun. Îl puse delicat pe Beethoven peste celelalte note ale ei şi îşi sprijini încă o dată coatele pe capacul negru şi lustruit al pianului.

— Nu, zise el simplu, privind-o.

Gura ei începu să tremure.

— Nu pot cînta altfel. Eu...

Buzele lui se crispară brusc într-un surîs.

— Ascultă, Bienchen, reluă el cu altă voce, forţată. Tu mai cînţi *Fierarul armonios*, nu-i aşa ? Ţi-am spus să nu-l scoţi din repertoriul tău.

— Da, zise ea, îl exersez din cînd în cînd.

Domnul Bilderbach i se adresă atunci cu glasul cu care vorbea copiilor :

— Asta a fost una dintre primele bucăţi pe care le-am cîntat împreună, adu-ţi aminte. Cît de energic o cîntai tu, ca o adevărată fată de fierar. Vezi, Bienchen, te cunosc aşa de bine de parcă ai fi propria mea fiică. Ştiu ce ai... te-am auzit cîntînd frumos atîtea bucăţi. Obişnuiai să...

Se opri încurcat şi trase în piept din capătul cărnos al ţigării.

Fumul ieşi leneş printre buzele sale trandafirii şi pluti ca o ceaţă cenuşie în jurul părului ei lung şi lins şi al frunţii de copil.

— Cînt-o vesel şi simplu, spuse aprinzînd lampa din spatele ei şi plecînd de la pian.

Rămase o clipă în cercul luminos pe care îl răspîndea lampa. Apoi, brusc, se aşeză pe vine.

— Cu vigoare, adăugă.

Ea nu se putu opri să nu-l privească. Stătea pe un călcîi, cu celălalt picior întins în față ca să-și țină echilibrul, cu mușchii coapselor încordați sub stofa pantalonilor, cu spatele drept și coatele proptite țeapăn pe genunchi.

— Acum, simplu, repetă el cu un gest al mîinii cărnoase. Gîndește-te la fierarul care lucrează toată ziua afară, în bătaia soarelui. Lucrează în voie, nestingherit.

Nu reușea să-și îndrepte privirea spre pian. Firele de păr de pe mîinile lui întinse străluceau în lumină și lentilele ochelarilor scînteiau.

— Hai, toată bucata, o îndemnă el.

Fata își simțea oasele golite de măduvă și parcă tot sîngele i se scursese din trup. Inima, care i se zbătuse toată după-amiaza în piept, înțepeni brusc. O vedea cenușie, fără vlagă, cu marginile încrețite ca o stridie.

I se părea că figura lui pulsează în fața ei și că se apropie cu fiecare zvîcnire a vinelor de la tîmple. Privi în jos spre pian ca la un refugiu. Buzele îi tremurau ca gelatina și un val de lacrimi tăcute îi încețoșă imaginea clapelor albe, care deveniseră o linie apoasă.

— Nu pot, șopti ea. Nu știu de ce, însă nu pot... Nu mai pot.

Corpul lui încordat se destinse și, sprijinindu-se într-o mînă, se ridică. Frances smulse notele de pe pian și trecu grăbită pe lîngă el.

Haina. Mănușile și galoșii. Cărțile de școală. Sacoșa pe care i-o dăruise el de ziua nașterii. Tot

ce-i aparţinea din odaia aceea tăcută. Repede... înainte ca el să poată scoate vreo vorbă.

În timp ce străbătea vestibulul nu putu să nu-i vadă mîinile... îndepărtate de corpul care se sprijinea, relaxat, placid, de uşa odăii de lucru.

Uşa de la intrare se închise cu putere. Tîrîndu-şi cărţile şi sacoşa, se împiedică pe treptele de piatră, porni într-o direcţie greşită şi o zbughi pe strada care se umpluse de larmă, de biciclete, de joaca altor copii.

Madame Zilensky
și regele Finlandei

Madame Zilensky și regele Finlandei

Meritul de a fi adus pe madame Zilensky la facultate îi revenea domnului Brook, directorul secției muzicale a Colegiului Ryder. Colegiul putea să se considere norocos. Atît în calitate de compozitoare, cît și de pedagogă, ea avea o reputație strălucită. Domnul Brook își asumă obligația de a găsi o locuință pentru madame Zilensky, o casă confortabilă, cu grădină, care să fie apropiată și de Colegiu, și de blocul în care locuia el.

În Westbridge, nimeni nu o cunoscuse pe madame Zilensky înainte de sosirea ei. Domnul Brook îi văzuse fotografiile în revistele muzicale și îi scri-

sese o dată în legătură cu autenticitatea unui manuscris al lui Buxtehude. De asemenea, cînd se luă hotărîrea ca ea să vină la facultate, schimbară între ei cîteva telegrame şi scrisori de afaceri. Avea un scris drept şi citeţ şi singurul lucru deosebit în scrisorile ei erau aluziile întîmplătoare pe care le făcea la unele subiecte şi persoane cu totul necunoscute domnului Brook, ca „pisica galbenă din Lisabona", sau „bietul Heinrich". Domnul Brook atribuia aceste scăpări preocupării ei de a părăsi Europa, împreună cu familia.

Domnul Brook era o persoană oarecum romanţioasă ; ani întregi de menuete de Mozart, de explicare a septimelor micşorate şi a acordurilor minore, îi dăduseră o susţinută tenacitate profesională. Căuta să fie cît mai multă vreme singur. Nu putea suferi discursurile savante şi comisiile. Cu mulţi ani în urmă, cînd cei din secţia muzicală hotărîseră să meargă cu toţii să-şi petreacă vara la Salzburg, domnul Brook se retrase din combinaţie în ultimul moment şi făcu o călătorie de unul singur în Peru. Avea şi unele excentricităţi, aşa că era îngăduitor cu ciudăţeniile altora ; aproape că savura ridicolul. Deseori, aflîndu-se în faţa unei situaţii grave şi neobişnuite, simţea o uşoară tresărire interioară care îi încorda faţa blîndă, prelungă, şi îi ascuţea privirea ochilor cenuşii.

Cu o săptămînă înainte de începerea semestrului de toamnă, domnul Brook o întîmpină pe madame Zilensky în gara din Westbridge. O recunoscu imediat. Era o femeie înaltă, dreaptă, cu faţa palidă şi răvăşită. Avea cearcăne mari în jurul ochilor, iar părul negru, lăţos, îl purta dat pe spate. Mîi-

nile mari și delicate erau foarte îngrijite. Persoana ei avea, în totul, ceva nobil, de intelectual, fapt care îl făcu pe domnul Brook să șovăie o clipă și să se joace nervos cu butonii de la manșetă. În ciuda felului cum era îmbrăcată — fustă neagră, lungă, și jachetă demodată de piele, uzată — îți lăsa o impresie de vagă eleganță. Trei copii, băieți între zece și șase ani, toți blonzi, cu ochi frumoși, inexpresivi, veniseră împreună cu madame Zilensky. Cu ei era și o femeie bătrînă care se dovedi, mai tîrziu, a fi servitoarea finlandeză.

Acesta era grupul pe care îl întîmpină la gară. Singurul bagaj pe care îl aveau erau două cutii imense, pline cu manuscrise. Restul lucrurilor fuseseră uitate în gara Springfield cînd schimbaseră trenul. Asta se putea întîmpla oricui.

Cînd domnul Brook îi sui, în sfîrșit, pe toți într-un taxi, crezu că tot greul a trecut, însă madame Zilensky se repezi deodată să iasă afară, trecînd peste genunchii lui.

— Oh, Doamne, zise ea. Mi-am pierdut... cum îi ziceți ? tic-tic-tic...

— Ceasul ? întrebă domnul Brook.

— Ah nu, răspunse ea precipitat. Știi, tic-tic-tic-tic-ul meu, și își mișcă degetul arătător într-o parte și în alta ca limba unui pendul.

— Tic-tic, zise domnul Brook, ducîndu-și mîinile la frunte și închizînd ochii. Poate vreți să spuneți metronomul ?

— Da ! Da ! Cred că trebuie să-l fi pierdut acolo unde am schimbat trenul.

Domnul Brook căută s-o liniștească. Spuse politicos, cu un aer mirat, că o să-i găsească un altul

a doua zi. Dar în primul moment fu obligat să recunoască în sinea lui că era ceva ciudat în această spaimă pentru un metronom, în vreme ce tot restul bagajului era considerat pierdut.

Familia Zilensky se instală în casa de alături și, aparent, totul era în ordine. Băieții erau copii liniștiți. Se numeau Sigmund, Boris și Sammy. Erau totdeauna împreună și mergeau unul după altul, în șir indian, avîndu-l de obicei pe Sigmund în frunte. Între ei vorbeau un fel de esperanto familial compus din rusă, franceză, finlandeză, germană și engleză care suna îngrozitor ; dacă se aflau și alte persoane de față, erau neobișnuit de tăcuți. Pe domnul Brook nu-l stînjenea ceea ce făceau sau spuneau cei din familia Zilensky. Astea erau fleacuri. De pildă, atunci cînd copiii Zilensky se aflau într-o casă, ceva din comportarea lor îl irita și pînă la urmă își dădu seama că ceea ce îl tulbura era faptul că băieții Zilensky nu călcau niciodată pe un preș ; îl ocoleau, pășind unul după altul pe pardoseala neacoperită ; iar dacă în odaie erau covoare, rămîneau în prag și nu intrau înăuntru. Și încă ceva : trecuseră săptămîni întregi și madam Zilensky părea că nu-și dă nici o osteneală să se aranjeze sau să-și mobileze casa cu alte lucruri decît cu o masă și cîteva paturi. Ușa din față rămînea deschisă zi și noapte și în curînd casa începu să aibă o înfățișare ciudată, pustie, ca locurile părăsite de mulți ani.

Direcția Colegiului avea toate motivele să fie mulțumită de madame Zilensky. Își ținea cursurile

cu o stăruință pasionată. Era capabilă de o profundă indignare dacă o Mary Owens sau o Bernadine Smith nu-și perfecționau trilurile din Scarlatti. Își procură patru piane pentru clasa ei și puse cîte patru elevi, uimiți, să cînte împreună fugile lui Bach. Gălăgia care se auzea din clasa ei era îngrozitoare, dar pe madame Zilensky pare-se n-o irita de loc și, dacă simpla voință și efortul sînt în stare să ducă la bun sfîrșit o idee muzicală, atunci Colegiul Ryder nimerise cum nu se poate mai bine. Noaptea, madame Zilensky lucra la a douăsprezecea simfonie a ei. S-ar fi putut crede că nu doarme niciodată ; indiferent la ce oră din noapte se întîmpla ca domnul Brook să se uite pe fereastră, lumina din camera ei de studiu era aprinsă. Nu, nu, motivul care îl făcuse pe domnul Brook să fie atît de bănuitor în ceea ce o privea pe madame Zilensky nu era un motiv profesional.

Către sfîrșitul lui octombrie, își dădu seama, pentru prima dată în chip neîndoios, că ceva nu e în ordine. Luase prînzul cu madame Zilensky și îl distrase faptul că ea îi povestise cu lux de amănunte despre un safari [1] african la care luase parte în 1928. Către seară ea intră în biroul lui și rămase gînditoare în prag.

Domnul Brook ridică privirea spre ea și întrebă :

— Pot să vă fiu de folos cu ceva ?

---

[1] În Africa centrală și de est, expediție de vînătoare.

— Nu, mulţumesc, răspunse madame Zilensky. Avea o voce gravă, frumoasă, profundă. Sînt doar nedumerită. Vă amintiţi de metronom. Oare să-l fi lăsat la franţuzescul acela ?

— La cine ? întrebă domnul Brook.

— La franţuzescul acela cu care am fost măritată, răspunse ea.

— Francezul, zise blînd domnul Brook. Încercă să şi-l închipuie pe soţul lui madame Zilensky, dar mintea lui refuză să-l imagineze. Murmură mai mult pentru sine : Tatăl copiilor.

— Ba nu, zise madame Zilensky cu hotărîre. Tatăl lui Sammy.

Domnul Brook avu brusc o presimţire. O intuiţie care pornea din adîncul său îl opri să mai spună ceva. Totuşi, simţul de ordine, conştiinţa, îi cereau să întrebe :

— Şi tatăl celorlalţi doi ?

Madame Zilensky îşi duse mîna la ceafă şi-şi ciufuli părul tăiat scurt. Faţa îi era visătoare şi cîteva clipe nu răspunse. Apoi, spuse liniştit :

— Boris este al unui polonez care cînta la piculină.

— Şi Sigmund ? întrebă el. Domnul Brook îşi privi biroul ordonat, teancul de caiete cu exerciţii corectate, cele trei creioane ascuţite şi elefantul de fildeş pe care-l folosea ca presă pentru hîrtii. Cînd ridică ochii către madame Zilensky era evident că femeia căzuse pe gînduri. Se uita în toate ungherele camerei, încruntîndu-se şi mişcîndu-şi falca într-o parte şi într-alta. În sfîrşit spuse :

— Despre tatăl lui Sigmund vorbeam ?

— Ei, nu, zise domnul Brook. Nu e de loc necesar să continuăm.

Madame Zilensky răspunse cu o voce demnă şi categorică :

— Era un compatriot.

De fapt puţin îi păsa domnului Brook ce fel de oameni fuseseră. Nu avea prejudecăţi ; dacă ar fi fost după el, puteai să te căsătoreşti de şaptesprezece ori şi să ai copii chinezi.

Îl sîcîia însă ceva în convorbirea aceasta cu madame Zilensky. Şi, dintr-o dată, înţelese despre ce era vorba. Copiii nu semănau de loc cu madame Zilensky, dar semănau perfect unul cu celălalt şi, pentru că fiecare avea alt tată, domnul Brook găsi asemănarea surprinzătoare. Dar madame Zilensky închisese acest subiect. Apucă în fugă jacheta de piele şi se întoarse să plece.

— Cu siguranţă că acolo l-am uitat, zise ea cu o scurtă mişcare a capului. *Chez*[1] franţuzescul acela.

În secţia muzicală, activitatea se desfăşura liniştit. Domnul Brook nu avea de rezolvat încurcături grave, ca aceea de anul trecut cînd profesoara de harfă fugise pînă la urmă cu un mecanic de la garajul auto. Singura lui grijă era madame Zilensky. Nu reuşise să-şi dea seama ce mergea prost în raporturile dintre ei, sau de ce avea faţă de ea sentimente atît de confuze. În primul rînd, era o turistă pasionată şi îşi presăra conversaţia, fără

[1] La (lb. franceză).

rost, cu referiri la cele mai năstrușnice localități. Era capabilă să nu scoată o vorbă zile întregi, furișîndu-se pe coridor cu mîinile în buzunarele jachetei de piele, cufundată în gînduri. Apoi, deodată, îl apuca pe domnul Brook de nasturele de la haină și se pornea să turuie un monolog lung și vioi, cu ochii strălucitori și semeți, cu glasul plin de elan. Putea vorbi despre orice sau despre nimic. Totuși, fiecare episod povestit de ea, fără excepție, avea ceva ciudat, era alăturea cu drumul. Dacă spunea de pildă, că îl va duce pe Sammy la frizer, relatarea aceasta îți lăsa o impresie atît de exotică, de parcă ar fi vorbit despre o după-amiază petrecută la Bagdad. Domnul Brook nu era în stare să o priceapă.

Realitatea i se dezvălui brusc și limpezi totul, sau cel puțin lămuri situația. Domnul Brook venise devreme acasă și aprinsese focul în sobița din salon. În seara aceea se simțea bine, împăcat cu sine însuși, și stătea în ciorapi în fața focului, cu un volum de William Blake alături, pe măsuță, și un pahar cu rachiu de caise plin pe jumătate. Pe la ora zece moțăia, întins comod în fața focului. Prin minte îi umblau frazele muzicale nebuloase ale lui Mahler și frînturi de gînduri.

În această plăcută amorțire îi veniră deodată în minte două cuvinte: „regele Finlandei". Cuvintele i se părură familiare, dar în primul moment nu își amintea unde le auzise. Apoi, își dădu brusc seama. În după-amiaza aceea, cînd trecuse prin incinta Colegiului, madame Zilensky îl oprise și începuse o pălăvrăgeală absurdă, pe care el o ascultase numai cu o ureche. Se gîndea la teancul de

caiete cu exerciţii de canoane de la clasa lui de contrapunct. Cuvintele pe care i le spusese şi inflexiunile vocii ei îi reveneau acum în minte cu o precizie insidioasă. Madame Zilensky începuse cu următoarea observaţie :

— Într-o zi, cînd mă aflam în faţa unei *pâtisserie* sosi într-o sanie regele Finlandei.

Domnul Brook îşi îndreptă spatele şi puse jos paharul cu rachiu. Femeia asta era patologic de mincinoasă. Aproape fiecare cuvînt pe care îl scotea, în afara orelor de clasă, era un neadevăr. Dacă lucra toată noaptea, te oprea a doua zi să-ţi spună că şi-a petrecut seara la cinematograf. Dacă îşi lua masa de prînz la *Taverna Veche*, îţi spunea apoi cu convingere că dejunase acasă, cu copiii. Femeia asta era pur şi simplu o mitomană şi astfel se explica totul.

Domnul Brook îşi trosni degetele şi se ridică de pe scaun. Prima sa reacţie fu exasperarea. Nu cumva madame Zilensky avea sinistra idee să se aşeze zi de zi la biroul lui şi să-l bombardeze cu minciunile ei sfruntate ? Pe domnul Brook asta îl scotea din sărite. Umblă de colo-colo prin odaie şi se duse apoi în chicinetă să-şi facă un sandviş cu sardele.

O oră mai tîrziu, stînd în faţa focului, iritarea se transformă într-un fel de nedumerire care-l făcu să mediteze. Îşi spuse că ceea ce trebuia să facă era să ia în consideraţie, în mod obiectiv, această situaţie şi s-o privească pe madame Zilensky cu ochiul cu care un medic îşi priveşte pacientul bolnav. Minciunile ei erau nevinovate. Ea nu se pre-

făcea cu intenția de a înșela și nu utiliza neadevărurile pe care le spunea pentru a scoate din ele vreun profit oarecare. Îndărătul lor nu se ascundea nici un motiv ; asta te scotea din fire.

Domnul Brook bău tot rachiul care mai rămăsese. Și, încetul cu încetul, către miezul nopții, îi apăru în minte o nouă explicație. Cauza minciunilor spuse de madame Zilensky era dureroasă și simplă. Ea muncise toată viața : la pian, ca profesoară și compunînd cele douăsprezece simfonii imense și frumoase. A trudit zi și noapte, a luptat, a pus suflet în munca ei, așa încît nu-i mai rămăsese mare lucru pentru altceva. Om fiind, suferea însă din cauza acestei privațiuni și făcea tot ce putea ca să o compenseze. Cînd își petrecea seara aplecată deasupra uneia dintre mesele din bibliotecă și declara apoi că-și ocupase timpul jucînd cărți, își închipuia poate că reușise să facă deodată ambele lucruri. Prin minciuni ea trăia viața unei alte persoane. Minciunile îi dublau puținul timp liber rămas după muncă și îi întregeau zdrențuita rămășiță a vieții personale.

Domnul Brook privi focul și văzu în minte chipul lui madame Zilensky : trăsături grave, ochi întunecați, obosiți și gură fină. Îl cuprinse o mare căldură față de ea și un sentiment de milă, de ocrotire și de grozavă înțelegere. O senzație de tulburare, plină de farmec, puse cîtva timp stăpînire pe el.

Apoi, se spălă pe dinți și își puse pijamaua. Trebuia să fie practic. Ce lămurea cu asta ? Francezul, polonezul cu piculina, Bagdadul ? Și copiii,

Sigmund, Boris, Sammy ? Cine erau toţi aceştia ? Să fi fost într-adevăr copiii ei sau îi adunase pur şi simplu de pe undeva ? Domnul Brook îşi şterse ochelarii şi îi puse pe noptieră. Trebuia să aibă imediat o discuţie cu ea ; altfel s-ar crea în secţia lor o situaţie cît se poate de critică. Era două noaptea. Se uită pe fereastră şi văzu că la madame Zilensky mai ardea încă lumina. Domnul Brook se sui în pat şi în întunericul camerei îşi compuse nişte înfăţişări teribile, încercînd să plănuiască ce-i va spune a doua zi.

Către ora opt, domnul Brook se afla la el în birou. Stătea la pîndă în dosul mesei, gata să o oprească pe madame Zilensky cînd va trece prin coridor. Nu avu mult timp de aşteptat şi, de îndată ce îi auzi paşii, o strigă.

Madame Zilensky se opri în prag. Părea tulburată şi istovită.

— Bună dimineaţa ! M-am odihnit atît de bine astă noapte, zise ea.

— Vă rog să luaţi loc, îi spuse domnul Brook. Aş dori să stau puţin de vorbă cu dumneavoastră.

Madame Zilensky îşi puse mapa alături şi se lăsă să cadă obosită în fotoliul din faţa lui.

— Da ?

— Cînd treceam ieri prin clădirea Colegiului, mi-aţi spus ceva, rosti el încet. Şi dacă nu mă înşel era vorba despre o patiserie şi despre regele Finlandei. Nu-i aşa ?

Madame Zilensky întoarse capul şi se uită cercetător într-un colţ al pervazului.

— Ceva despre o patiserie, repetă el.

Fața ei obosită se lumină.

— Desigur, spuse repede. V-am povestit scena în care eu stăteam în fața acelei prăvălii și regele Finlandei...

— Madame Zilensky ! strigă domnul Brook. Nu există regele Finlandei !

Madame Zilensky păru complet zdrobită. După o clipă începu din nou :

— Mă aflam în fața patiseriei lui Bjarne și cînd întorc privirea de la prăjituri, îl văd deodată pe regele Finlandei...

— Madame Zilensky, v-am spus doar, nu există regele Finlandei.

— La Helsingfors, începu ea cu disperare, și el o lăsă să vorbească pînă ajunse să-l pomenească din nou pe rege, dar nici un cuvînt mai mult.

— Finlanda este o țară democratică, zise el. Nu este posibil să-l fi văzut pe regele Finlandei. Așa că ceea ce ați spus este un neadevăr. Pur și simplu un neadevăr !

Domnul Brook nu a mai putut să uite tot restul vieții lui expresia pe care o avusese madame Zilensky în clipa aceea. Ochii ei exprimau mirare, neliniște și groaza de a se simți încolțită. Avea privirea cuiva care-și vede sfărîmat, distrus întreg universul lăuntric.

— Îmi pare rău, zise domnul Brook, cu sinceră simpatie.

Madame Zilensky își reveni însă. Ridicînd capul, spuse cu răceală.

— Eu sînt finlandeză.

— Nu mă îndoiesc de asta, răspunse domnul Brook. Gîndindu-se însă mai bine, se îndoi puțin.

— M-am născut în Finlanda și sînt cetățeancă finlandeză.

— E foarte posibil să fie așa, zise el, cu vocea mai ridicată.

— În timpul războiului, continuă ea pătimaș, am condus o motocicletă și am fost curier.

— Nu vorbim acum de patriotismul dumitale.

— Tocmai acum cînd sînt pe punctul de a scoate primele lucrări.

— Madame Zilensky, exclamă domnul Brook. Mîinile lui se încleștară de marginea biroului. Asta este o digresiune deplasată. Fapt este că ați afirmat și ați susținut că ați văzut... că ați văzut... Dar nu fu în stare să termine. Expresia figurii ei îl opri. Era de o paloare mortală și în jurul gurii se formaseră umbre. Ținea ochii larg deschiși ca un om condamnat, dar mîndru. Și domnul Brook se simți bruse aidoma unui ucigaș. Un val de sentimente — înțelegere, remușcare și iubire nesăbuită — îl făcu să-și acopere fața cu mîinile. Nu fu în stare să vorbească pînă cînd nu se potoli vălmășagul din sufletul său și atunci zise foarte încet :

— Da, desigur. Regele Finlandei. Și era drăguț ?

Peste o oră, domnul Brook privea pe fereastra biroului său. Copacii de pe liniștita stradă Westbridge erau aproape desfrunziți și clădirile cenușii ale Colegiului aveau o înfățișare calmă, tristă. În

timp ce privea cu indiferență acest tablou familiar, îl zări pe bătrînul Airedale, cîinele lui Drakes, care trecea legănîndu-se, pe stradă. Văzuse de sute de ori scena asta. De ce îl impresionă acum într-un chip atît de ciudat ?

Își dădu seama cu un fel de mirare detașată că bătrînul cîine fugea înapoi pe stradă. Domnul Brook îl urmări pînă cînd dispăru și își reluă apoi corectarea exercițiilor de canoane de la clasa de contrapunct.

Vilegiaturistul

Vilegiaturistul

În dimineaţa aceasta trecu de la somn la trezie cu imaginea Romei în minte : fîntîni arteziene, străzi înguste, arcuite, cetatea aurie presărată cu flori şi pietre şlefuite de timp. Într-o asemenea stare, de semiconştienţă, se vedea cîteodată la Paris, în vilegiatură, sau în Germania, printre ruinele din timpul războiului, în Elveţia la schi sau într-un hotel înconjurat de zăpadă. Alteori se închipuia pe un cîmp înţelenit din Georgia sau, în zori de zi, la vînătoare. În dimineaţa aceasta, în visurile fără vîrstă, vedea Roma.

John Ferris se trezi din somn într-o cameră dintr-un hotel newyorkez. Avea senzaţia că i se va întîmpla ceva neplăcut, dar nu ştia ce anume. Această impresie, pe care ocupaţiile matinale o estompară, stăruia în el chiar după ce se îmbrăcă şi coborî în hol. Era o zi de toamnă senină şi soarele palid se strecura printre zgîrie-norii pastelaţi. Ferris intră în drugstorul alăturat şi se aşeză în boxa din fund, la fereastra care dădea spre trotuar. Comandă o gustare obişnuită în America : ouă jumări şi cîrnaţi.

Ferris venise de la Paris pentru înmormîntarea tatălui său, care avusese loc săptămîna trecută, în oraşul său natal din Georgia.

Moartea îl surprinse şi îl făcu să-şi dea seama că tinereţea s-a dus. Părul i se rărea şi vinele proeminente pulsau la tîmplele pleşuve acum. Trupul, cu excepţia unui început de burtă, îi fusese cruţat încă. Ferris îl iubise pe tatăl său şi legătura dintre ei fusese cîndva deosebit de strînsă, însă anii destrămaseră oarecum acest devotament filial ; moartea, deşi de mult timp aşteptată, îl deprimase în chip nebănuit. Rămăsese acasă cît a putut de mult, cu mama şi fraţii săi. Avionul de Paris urma să plece a doua zi de dimineaţă.

Ferris îşi scoase agenda cu adrese ca să caute un număr. Întorcea paginile din ce în ce mai atent. Nume şi adrese din New York, din diferite capitale europene, altele mai şterse din statul său de baştină, din sud. Denumiri tipărite şi decolorate, altele şterse, lăţite. Betty Wills : o iubită întîmplătoare, măritată acum. Charlie Williams : rănit

în pădurea Hürtgen ; de atunci nu mai ştia nimic de el. Bunul şi dragul Williams — oare mai trăieşte, sau a murit ? Don Walker de la televiziune — s-a îmbogăţit. Henry Green : accidentat la schi, după război, se spune că acum este în sanatoriu. Cozie Hall : auzise că a murit. Imprudenta, vesela Cozie ! Părea ciudat că şi ea, copila nebunatică, putea să moară. Cînd închise agenda, Ferris avu o senzaţie de nesiguranţă, de nimicnicie, aproape de frică.

În clipa aceea tresări brusc. Uitîndu-se afară pe fereastră, o văzu deodată pe stradă pe fosta lui soţie, mergînd agale. Elizabeth trecu foarte aproape de el. Nu fu în stare să înţeleagă tresărirea sălbatică a inimii, nici senzaţia de tulburare şi de farmec ce stăruia încă după ce ea trecuse.

Ferris achită repede consumaţia şi se repezi afară, în stradă. Elizabeth se oprise la colţ, aşteptînd să traverseze Fifth Avenue. Se îndreptă grăbit spre ea cu intenţia de a-i vorbi, însă semafoarele îşi schimbară culoarea şi Elizabeth traversă strada înainte ca el s-o ajungă. Ferris se luă după ea. Cînd ajunse pe trotuarul celălalt, ar fi putut s-o prindă din urmă cu uşurinţă, însă îşi dădu seama că întîrzia în mod inexplicabil. Frumosul ei păr castaniu era coafat cu simplitate şi, în timp ce se uita la ea, Ferris îşi aminti de observaţia pe care o făcuse odinioară tatăl lui că Elizabeth avea o „ţinută frumoasă“. Ea coti după primul colţ şi Ferris o urmări, deşi acum nu mai avea intenţia s-o ajungă. Se întrebă ce putea să însemne tulbu-

rarea provocată de vederea Elizabethei, mîinile care i se umezeau, bătăile puternice ale inimii.

Trecuseră opt ani de cînd Ferris o văzuse pentru ultima oară pe fosta lui soție. Știa că se recăsătorise de mult și că avea copii. În ultimii ani se gîndise rareori la ea. La început, însă, după divorț, pierderea ei a fost cît pe ce să-l distrugă. După ce timpul îl liniștise, se îndrăgostise din nou și apoi iarăși. Acum Jeannine era iubita lui. Fără îndoială, iubirea pentru fosta lui soție trecuse de mult. Atunci, de ce zguduirea asta a trupului, zbuciumul sufletului ? Inima lui împovărată nu se potrivea de loc cu ziua de toamnă limpede, însorită. Ferris se întoarse brusc și o porni cu pași mari, aproape alergînd, înapoi la hotel.

Deși nu era nici ora unsprezece, Ferris își turnă de băut. Se trînti într-un fotoliu, ca un om istovit, umplîndu-și paharul cu coniac și apă. Avea o zi întreagă în fața lui, căci pleca mîine dimineață cu avionul la Paris. Recapitulă ce avea de făcut : să-și ducă bagajele la Air-France, să ia masa cu șeful său, să cumpere pantofi și un pardesiu. Și altceva ? ...mai era ceva ? Ferris bău paharul pînă la fund și deschise cartea de telefon.

Hotărîrea de a-și chema fosta soție a fost impulsivă. Numărul era trecut pe numele soțului ei, Ray Bailey, și fără să mai stea mult pe gînduri îl formă. El și Elizabeth își trimiseseră felicitări de Crăciun și, cînd primise vestea că s-a căsătorit, Ferris îi dăruise o trusă de sculptură. Nu avea nici un motiv să *nu* o cheme la telefon. Dar, în timp

ce aştepta, ascultînd soneria de la celălalt capăt al firului, îl chinuia teama.

Răspunse Elizabeth ; vocea ei cunoscută îi produse un nou şoc. Fu nevoit să-şi repete numele de două ori, dar cînd înţelese cine o caută, glasul ei păru bucuros. O lămuri că se află în oraş doar pentru ziua aceea. Ea îi spuse că aveau bilete la teatru, dar îi propuse să vină la cină mai devreme. Ferris îi răspunse că ar fi încîntat.

În timp ce trecea de la o treabă la alta, îl obseda din cînd în cînd impresia că a uitat un lucru important. Spre seară, făcu baie şi se schimbă, gîndindu-se deseori la Jeannine ; mîine noapte va fi la ea. „Jeannine, îi va spune el, cînd eram la New York s-a întîmplat să mă întîlnesc cu fosta mea soţie. Am cinat cu ea. Şi cu soţul ei, bineînţeles. Mi s-a părut ciudat să o întîlnesc după atîţia ani."

Elizabeth locuia în East Fifties. În timp ce străbătea cu taxiul cartierul select al oraşului, întrezări la intersecţii asfinţitul întîrziat al soarelui, dar pînă să ajungă la destinaţie, se şi lăsase întunericul de toamnă. Apartamentul se afla la etajul şapte într-un bloc cu vestibul spaţios şi portar.

— Poftiţi, domnule Ferris.

Aşteptîndu-se să fie întîmpinat de Elizabeth sau chiar de soţul ei, pe care nu şi-l putea imagina, Ferris fu surprins cînd îl văzu pe copilul pistruiat, cu părul roşu. Ştia că aveau copii, dar refuzase, în sinea lui, să-i admită. Surpriza îl făcu să se retragă un pas, stîngaci.

— Acesta este apartamentul nostru, spuse copilul cu politeţe. Nu sînteţi domnul Ferris ? Eu sînt Billy. Poftiţi înăuntru.

Trecînd din hol în salon, o nouă surpriză îl aștepta: soțul. Afectiv, nu-l acceptase nici pe el. Bailey era un om masiv, cu părul roșu și cu gesturi măsurate. Se ridică și îi întinse mîna în semn de bun venit.

— Eu sînt Bill Bailey. Îmi pare bine că te cunosc. Elizabeth vine numaidecît. E aproape gata îmbrăcată.

Ultimul cuvînt stîrni un val de emoții, de amintiri din trecut. Frumoasa Elizabeth goală și rumenă în fața băii. Pe jumătate îmbrăcată, la oglinda de la toaletă, pieptănîndu-și frumosul păr castaniu. Plăcuta ei carnație catifelată era fără îndoială atrăgătoare în momentele de intimitate.

Ferris se smulse din valul acesta de amintiri nepoftite și se strădui să întîlnească privirea lui Bill Bailey.

— Billy, vrei te rog să aduci tava aceea cu băuturi de pe masa din bucătărie?

Copilul ascultă imediat și, după plecarea lui, Feris spuse pe un ton amabil:

— Strașnic băiat aveți!

— Așa credem și noi.

Tăcere totală pînă cînd copilul reveni cu tava pe care se aflau pahare și un *shaker* de coctail cu Martini. În timp ce se preparau băuturile, se învioră și conversația: vorbiră despre Rusia, despre New York în anotimpul ploios și despre apartamentele din Manhattan și Paris.

— Mîine, toată ziua, domnul Ferris va zbura peste ocean, spuse Bailey băiețașului care se cocoțase, tăcut și cuviincios, pe brațul fotoliului. Pun

rămășag că ți-ar plăcea să călătorești clandestin în geamantanul lui.

Billy își dădu la o parte bretonul moale.

— Doresc să zbor cu un avion și să fiu reporter ca domnul Ferris. Apoi, adăugă deodată cu convingere : Asta-i ceea ce aș dori să fac cînd am să fiu mare.

Bailey zise :

— Credeam că vrei să te faci medic.

— Sigur că da, spuse Billy. Aș vrea să le fac pe amîndouă. Și aș mai vrea să fiu și savant atomist.

Elizabeth intră, purtînd în brațe o fetiță.

— Oh, John, zise ea. Așeză fetița pe genunchii tatălui. Îmi pare grozav de bine că te văd. Sînt teribil de mulțumită că ai putut veni.

Fetița stătea serioasă pe genunchii lui Bailey. Purta o rochie de mătase roz pal, avînd platca împodobită cu trandafiri. O panglică de mătase de aceeași culoare îi strîngea la spate buclele bălaie, mătăsoase. Pielea îi era bronzată și ochii căprui, veseli, păreau stropiți cu aur. Cînd se întinse și puse degetele pe ochelarii cu ramă de baga ai tatălui, el îi scoase și o lăsă o clipă să privească prin ei.

— Ei, cum e Candy ?

Elizabeth era foarte frumoasă, poate mai frumoasă decît își dăduse el vreodată seama. Părul ei curat, neted, strălucea. Fața era mai caldă, luminoasă și senină. În ambianța familiei avea o frumusețe de madonă.

— Nu te-ai schimbat aproape de loc, zise Elizabeth, dar a trecut mult timp.

— Opt ani. Mîna lui atinse aproape involuntar părul care i se rărea, în timp ce continuau să-şi spună amabilităţi.

Ferris se simţi deodată un spectator, un intrus printre aceşti Bailey. De ce venise ? Pentru el era o suferinţă. Viaţa pe care o ducea i se părea atît de singuratică printre sfărîmăturile anilor, o coloană fragilă pe care nu se mai putea sprijini nimic. Simţea că nu mai poate îndura atmosfera aceasta de familie.

Se uită la ceas.

— Plecaţi la teatru ?

— E tare urît din partea noastră, zise Elizabeth, dar am promis de mai bine de o lună. Cu siguranţă însă, John, că ai să revii pe acasă într-una din zilele astea. Sper că nu ai să devii un expatriat, nu-i aşa ?

— Expatriat, repetă Ferris, nu prea îmi place cuvîntul.

— Ce cuvînt ţi s-ar potrivi mai bine ? întrebă Elizabeth.

El se gîndi o clipă.

— Mai curînd vilegiaturist.

Ferris se uită din nou la ceas şi Elizabeth se scuză încă o dată.

— Măcar să fi ştiut din timp...

— Rămîn doar astăzi în oraş. Am venit pe neaşteptate. Ştii, Papa a murit săptămîna trecută.

— Papa Ferris a murit ?

— Da, la Johns-Hopkins. A zăcut acolo aproape un an. L-am înmormîntat acasă, în Georgia.

— Oh, ce rău îmi pare, John ! Papa Ferris a fost totdeauna o slăbiciune a mea.

Băiatul ieşi din spatele fotoliului în aşa fel încît s-o poată privi pe mama sa în faţă. Întrebă :

— Cine a murit ?

Ferris nu mai fu atent la ce i se răspunse ; se gîndea la moartea tatălui său. Văzu din nou corpul întins în coşciug, pe căptuşeala de mătase. Carnea cadavrului era ciudat de roşie şi mîinile binecunoscute zăceau grele, împreunate peste stratul de trandafiri îndoliaţi. Amintirea se şterse şi Ferris se trezi la auzul vocii calme a Elizabethei.

— Tatăl lui Ferris, Billy, o persoană într-adevăr minunată. Tu nu l-ai cunoscut.

— Dar de ce îi spui Papa Ferris ?

Bailey şi Elizabeth schimbară între ei o privire stînjenită. Bailey fu acela care răspunse la întrebarea copilului.

— Cu mult timp înainte, mama ta şi domnul Ferris au fost căsătoriţi. Înainte de a te naşte tu — cu mult înainte.

— Domnul Ferris ?

Băieţaşul îl privi lung pe Ferris, surprins şi neîncrezător. Cînd ochii lui Ferris îi întîlniră privirea, exprimau şi ei neîncredere.

Să fi fost adevărat că în nopţile de dragoste, el îi spunea acestei străine, Elizabeth, „Răţuşca mea scumpă“, să fi fost adevărat că au trăit împreună, că au împărtăşit poate o mie de zile şi nopţi şi că — în cele din urmă — i-au chinuit pe amîndoi brusca singurătate, destrămarea edificiului iubirii conjugale, bucată cu bucată (gelozie, băutură şi certuri pentru bani) ?

Bailey spuse copiilor :

— Mi se pare că e ora cinei pentru cineva. Haideţi.

— Dar, tăticule. Mama şi domnul Ferris... eu...

Privirea stăruitoare, nedumerită a lui Billy, în care licărea duşmănia, îi reaminti lui Ferris de privirea altui copil. Era micuţul fiu al Jeanninei, un băiat de şapte ani, cu o faţă mică, posomorîtă şi genunchi noduroşi, pe care Ferris îl evita şi, de obicei, îl uita.

— Hai, înainte marş. Bailey îl îndreptă încetişor pe Billy către uşă.

— Şi acum, spune noapte bună băiete.

— Noapte bună, domnule Ferris. Apoi adăugă cu indignare : credeam că voi rămîne aici la prăjitură.

— Poţi să vii după aceea pentru prăjitură, zise Elizabeth. Fugi acum cu tăticu la cină.

Ferris şi Elizabeth rămaseră singuri. Tăcerea din primele clipe le arătă cît de dificilă era situaţia. Ferris ceru permisiunea să-şi mai umple paharul şi Elizabeth puse shaker-ul de coctail lîngă el, pe masă. Ferris se uită apoi la pianul impozant şi observă notele aşezate pe suportul lui.

— Cînţi tot aşa de frumos ca înainte ?

— Îmi face încă plăcere.

— Te rog cîntă, Elizabeth !

Elizabeth se ridică îndată. Promptitudinea cu care cînta atunci cînd era solicitată fusese totdeauna o politeţe a ei. Nu se lăsa niciodată rugată, nu se scuza. Acum o îndemna spre pian şi graba unei destinderi.

Începu cu un preludiu şi o fugă de Bach. Preludiul iradia veselie, întocmai cum o prismă iradia

lumina dimineața într-o cameră. Prima voce a fugii enunță tema pură și solitară, care se repetă, împletindu-se cu vocea a doua și reveni apoi într-o melodie complicată care se desfășura senin, orizontal, cu o măreție calmă. Motivul principal era întrețesut cu alte două motive, înfrumusețat cu numeroase broderii, cînd dominînd, cînd lăsîndu-se dominat ; era sublim ca orice lucru unic care nu se teme de integrarea într-un tot. Către sfîrșit, ansamblul sonor deveni mai dens, pentru o ultimă expunere amplă a primului motiv dominant și fuga se termină cu un acord final concludent. Ferris își sprijini capul de speteaza fotoliului și închise ochii. În liniștea care urmă, din camera de lîngă vestibul se auzi o voce limpede, subțire :

— Tăticule, cum a putut mama și domnul Ferris... O ușă se închise repede.

Pianul reîncepu. Ce era bucata aceasta ? Neidentificată, dar cunoscută, melodia limpede zăcuse, dormitînd multă vreme în inima lui. Acum îi aducea aminte de alte timpuri, de alte locuri — era bucata pe care o cînta Elizabeth de obicei. Cîntecul delicat stîrnea un val de amintiri. Ferris se simțea pierdut în vîrtejul de năzuințe, conflicte, dorințe contradictorii. Era ciudat că melodia care provocase această tumultoasă dezordine era atît de senină, de transparentă. Desfășurarea ei fu întreruptă de apariția fetei din casă.

— Ma'am Bailey, am adus la masă.

Chiar atunci cînd stătea la masă, instalat între amfitrion și amfitrioană, melodia neterminată continua să-i umbrească buna dispoziție. Era puțin amețit.

— *L'improvisation de la vie humaine*[1], spuse el. Nimic nu te face mai conştient de improvizaţia existenţei umane decît o melodie neterminată. Sau o agendă veche.

— Agendă ? repetă Bailey. Apoi tăcu rezervat, politicos.

— Ai rămas acelaşi băiat mare, Johnny, spuse Elizabeth, cu o urmă de veche tandreţe.

În seara aceea se servi o cină ca cele din sud. Meniul cuprindea felurile de mîncare pe care le prefera el odinioară.

Mîncară pui fripţi, budincă de porumb şi cartofi cu glazură dulce. În timpul mesei, Elizabeth fu aceea care întreţinu conversaţia atunci cînd tăcerile se prelungeau. Şi astfel se întîmplă că Ferris ajunse să vorbească despre Jeannine.

— Prima dată am întîlnit-o pe Jeannine toamna trecută, în Italia, cam pe vremea asta. E cîntăreaţă şi are un angajament la Roma. Cred că ne vom căsători curînd.

Cuvintele sunau atît de adevărat, atît de inevitabile, încît în primul moment Ferris nu-şi dădu seama că spusese o minciună. În anul acela nu vorbise niciodată cu Jeannine despre căsătorie. Şi de fapt ea era încă măritată cu un rus alb — care avea o agenţie de schimb la Paris — de care trăia despărţită de cinci ani. Era însă prea tîrziu ca să mai repare minciuna. De altfel, Elizabeth tocmai spunea :

---

[1] Improvizaţia vieţii omeneşti (în lb. franceză).

— Mă bucur sincer de vestea asta. Felicitări, Johnny.

El încercă să restabilească adevărul. La Roma, toamna este atît de frumoasă ! Înflorită și îmbălsămată. Apoi adăugă :

— Jeannine are un băiețel de șase ani. Un puști ciudat, care știe trei limbi. Mergem cîteodată la Tuileries.

Mințea din nou — se dusese o singură dată cu băiatul în grădină. Copilul acela străin, bolnăvicios, îmbrăcat în pantaloni scurți care-i dezgoleau picioarele ca niște fuse, își vîslise singur barca pe lacul din albia de beton și călărise poneiul. Copilul dorise să meargă și la teatrul de păpuși. Nu le mai rămăsese însă timp, căci Ferris avea o întîlnire la hotelul Scribe. Îi promisese că vor merge la *Guignol* [1] într-o altă după-amiază. Îl dusese pe Valentin doar o singură dată la Tuileries.

Se auzi gălăgie. Slujnica aduse tortul cu glazură albă, împodobit cu lumînărele roz. Copiii veniră și ei în pijamale. Ferris nu înțelegea încă despre ce e vorba.

— La mulți ani, John, zise Elizabeth. Suflă în lumînări.

Ferris își aminti că era ziua lui de naștere. Lumînările se stinseră pe rînd și mirosul de ceară arsă stăruia în cameră. Ferris împlinea treizeci și opt de ani. Vinele de la tîmple i se îngroșaseră și pulsau vizibil.

---

[1] Teatrul de marionete din Paris, purtînd numele unui vestit personaj al păpușarilor francezi.

— E timpul să plecați la teatru.

Ferris îi mulțumi Elizabethei pentru masa de aniversare și își luă rămas bun așa cum se cuvine. Întreaga familie îl conduse pînă la ușă.

Afară, luna subțire strălucea sus pe cer, peste vîrfurile zgîrie-norilor întunecați. Pe străzi sufla un vînt rece. Ferris porni grăbit către Third Avenue și opri un taxi. Privi orașul în noapte, cu atenția ascuțită pe care o ai cînd pleci poate fără să te mai întorci. Era singur. Abia aștepta să se vadă în avion și să înceapă călătoria.

A doua zi privea de sus, din văzduh, orașul incendiat de soare, care arăta ca o jucărie cu contururi precise. America rămăsese în urmă și vedea doar oceanul Atlantic și îndepărtatul țărm european. Oceanul se zărea lăptos și calm, dedesubtul norilor. Ferris moțăise cea mai mare parte a zilei. Către asfințit se gîndi la Elizabeth și la vizita din seara precedentă. Se gîndea cu jind la Elizabeth, în mijlocul familiei ei, cuprins de o ușoară invidie și de un inexplicabil regret. Încercă să-și amintească melodia : aria aceea neterminată, care l-a impresionat atît de mult. Cadența și cîteva sunete fără legătură erau tot ce-i rămăsese din ea ; pînă și tema îl ocolea. În locul ei, regăsi însă prima temă din fuga pe care o cîntase Elizabeth — dar aceasta îi reveni în minte inversată, în bătaie de joc, într-o tonalitate minoră. Suspendat deasupra oceanului nu se mai simțea frămîntat de lucruri trecătoare și nici de singurătate și se gîndea senin la moartea tatălui său. Pe la ora cinci, avionul ajunse la țărmul Franței.

La miezul nopții, Ferris traversa Parisul într-un taxi. Era o noapte înnourată și luminile din *Place de la Concorde* se zăreau învăluite în ceață. Bistrourile de noapte scînteiau, oglindite în asfaltul umed. Ca întotdeauna, după un zbor peste ocean, simțea cît de bruscă e schimbarea continentelor. Dimineața la New York, noaptea la Paris. Ferris avu conștiința dezordinii din viața lui : o succesiune de orașe, de iubiri trecătoare ; și timpul, scurgerea sinistră a anilor, mereu, mereu timpul.

— *Vite, vite !*, strigă el înspăimîntat. *Dépéchez-vous !* [1]

Îi deschise ușa Valentin. Băiețașul era în pijama și purta pe deasupra un halat roșu, prea mare pentru el. Ochii lui cenușii erau umbriți și clipiră în timp ce Ferris pătrunse în apartament.

— *J'attends maman* [2].

Jeannine cînta într-un local de noapte. Va veni acasă abia peste o oră. Valentin se înapoie la desenul său, ghemuindu-se cu creioanele peste hîrtia de pe podea. Ferris privi desenul — era un cîntăreț de banjo, cu note și linii ondulate în interiorul unui balon, ca în ilustrațiile din comicsuri.

— O să mergem din nou la Tuileries.

Copilul privi în sus și Ferris îl trase aproape de genunchii săi. Își aminti brusc melodia, aria neterminată pe care o cîntase Elizabeth. Fără să-și dea seama, amintirea nu mai era pentru el ceva apă-

---

[1] Repede ! Repede ! Grăbește-te ! (în lb. franceză).
[2] O aștept pe mama (în lb. franceză.).

sător, aducîndu-i de data aceasta doar nespusa bucurie a recunoaşterii.

— *Monsieur* Jean, spuse copilul, l-ai văzut ?

Încurcat, Ferris nu se gîndi decît la celălalt copil, la băiatul pistruiat, răsfăţatul familiei.

— Pe cine să văd, Valentin ?

— Pe tatăl dumitale, care a murit în Georgia. Copilul adăugă : Totul a fost aşa cum trebuie ?

Ferris spuse repede :

— O să mergem mai des la Tuileries — să călăreşti poneiul. O să ne ducem la *Guignol*. O să vedem spectacolul cu păpuşi şi n-o să ne mai grăbim niciodată.

— Monsieur Jean, zise Valentin, la *Guignol* este închis acum !

Din nou, spaima anilor pierduţi şi a morţii. Valentin, sensibil şi încrezător, cuibărit încă în braţele sale. Obrazul său atinse obrazul catifelat al copilului şi simţi mîngîierea genelor delicate. Strînse cu disperare copilul în braţe, de parcă un sentiment atît de trecător ca iubirea lui ar fi putut ţine în frîu scurgerea timpului.

Un copac, o stîncă, un nor

Un copac, o stîncă, un nor

În dimineaţa aceea ploua şi era încă foarte întuneric. Cînd ajunse la autobuzul-cafenea, băiatul îşi terminase aproape cursa şi intră să bea o ceaşcă de cafea. Proprietarul cafenelei, deschisă toată noaptea, era un tip acru şi cărpănos, cu numele de Leo. După strada rece şi pustie, cafeneaua îi păru luminoasă şi primitoare. La tejghea stăteau doi soldaţi, trei muncitori de la filatura de bumbac, iar într-un colţ un om încovoiat, care îşi cufundase nasul şi jumătate din faţă în cana cu bere. Băiatul purta o caschetă de aviator. Intrînd în cafenea, îşi descheie cureaua de sub bărbie şi

ridică clapa dreaptă deasupra urechii mici şi înroşite. Cînd îşi bea cafeaua, se întîmpla uneori să i se adreseze cîte cineva, prietenos. În dimineaţa aceasta însă, Leo nu se uită la el şi nimeni nu-i vorbi. Plăti consumaţia şi tocmai cînd era gata să iasă, o voce îl strigă :

— Fiule ! Hei, fiule !

Se întoarse, şi omul din colţ îl chemă, făcîndu-i semn cu degetul şi dînd din cap. Îşi înălţă obrazul din cana cu bere şi păru deodată foarte fericit. Era înalt şi palid, cu nas mare şi păr portocaliu, decolorat.

— Hei, fiule !

Băiatul se îndreptă către el ; era un băiat pirpiriu de vreo doisprezece ani, cu un umăr mai ridicat decît celălalt din cauza greutăţii sacului cu hîrtie. Faţa îi era suptă, pistruiată, şi avea ochi rotunzi de copil.

— Ce-i dom'le ?

Omul puse mîna pe umărul băiatului, îi apucă apoi bărbia şi îi întoarse încet faţa dintr-o parte în alta. Puştiul se trase înapoi, stînjenit.

— Ei, ce-ţi veni ?

Vocea băiatului răsună speriată ; în cafenea se făcu deodată linişte.

Omul spuse încet :

— Mi-eşti drag.

La tejghea, oamenii rîseră. Băiatul, care se trăsese în lături, încruntat, nu ştia ce să facă. Se uită la Leo, peste tejghea, dar Leo îl privea cu un rînjet batjocoritor, plictisit. Băiatul încercă şi el să rîdă. Dar omul era serios şi trist.

— N-am vrut să te necăjesc, fiule ! Stai jos și bea o bere cu mine. Trebuie să lămuresc ceva.

Prudent, cu coada ochiului, băiatul iscodi oamenii de la tejghea ca să vadă ce trebuie să facă. Dar ei se întoarseră la berea sau la gustarea lor și nu-l luară în seamă. Leo puse pe tejghea o ceașcă cu cafea și o căniță cu frișcă.

— E minor, spuse Leo.

Băiatul se cocoță pe scaun. Urechea de sub clapa întoarsă a caschetei era foarte mică și roșie. Omul dădu din cap spre el cu gravitate.

— E important, zise. Apoi, duse mîna la buzunarul din spate și scoase de acolo ceva pe care îl puse în căușul palmei ca să vadă și băiatul.

— Uită-te cu luare-aminte.

Băiatul privi atent, dar nu era nimic de privit cu luare-aminte. În palma lui mare, jegoasă, omul ținea o fotografie. Era chipul unei femei, dar atît de șters încît nu se vedea clar decît pălăria și rochia pe care le purta.

— Vezi ? întrebă omul.

Băiatul încuviință din cap, iar omul puse în palmă o altă fotografie. Femeia se afla pe o plajă în costum de baie. Din pricina costumului părea să aibă un pîntece foarte mare. Acesta era primul lucru care îți sărea în ochi.

— Te-ai uitat bine ? Omul se aplecă mai mult și în cele din urmă întrebă : Ai mai văzut-o vreodată ?

Băiatul rămase nemișcat, privindu-l pieziș.

— Din cîte știu, nu.

— Ei bine, omul suflă peste fotografii şi le puse din nou în buzunar. Asta a fost nevastă-mea.

— A murit ? întrebă băiatul.

Omul clătină încet din cap, îşi ţuguie buzele de parcă ar fi fost gata să fluiere, şi răspunse tărăgănat :

— Nuuu... Am să te lămuresc.

Berea rămăsese în faţa lui pe tejghea, într-o cană mare, pămîntie. N-o ridică la gură, ci se aplecă şi îşi propti faţa de buza cănii, rămînînd astfel un timp. Apoi, o înclină cu amîndouă mîinile şi sorbi.

— Ai să adormi într-o noapte cu nasul ăla mare într-o cană şi ai să te îneci, zise Leo. „Trecător distins se îneacă în bere". Asta ar fi o moarte nostimă !

Băiatul încercă să-i atragă atenţia lui Leo. În timp ce omul nu se uita la el, puştiul se strîmbă, mişcîndu-şi buzele ca să întrebe pe muteşte : „E beat" ? Dar Leo ridică doar din sprîncene şi se întoarse să pună pe grătar cîteva feliuţe roz de costiţă. Omul împinse cana alături, îşi îndreptă spatele şi îşi încrucişă pe tejghea mîinile obosite şi strîmbe. Cînd îl privi pe băiat, faţa îi era tristă. Nu clipea, dar din cînd în cînd pleoapele îi coborau uşor, cu delicată gravitate, peste ochii de un verde şters. Se apropiau zorile şi băiatul săltă povara sacului cu hîrtie.

— Am să-ţi vorbesc despre dragoste, zise omul. Pentru mine este o ştiinţă.

Băiatul alunecase aproape cu totul de pe scaun. Dar omul ridică arătătorul. Era în el ceva care îl reţinu pe băiat şi nu-l lăsă să plece.

— Acum doisprezece ani m-am însurat cu femeia din fotografie. Mi-a fost soție timp de un an, nouă luni, trei zile și două nopți. Am iubit-o. Da... își drese glasul răgușit, tremurător și spuse încă o dată : am iubit-o. Credeam că și ea mă iubește. Eram mecanic de locomotivă. Avea acasă tot confortul și belșugul unui cămin. Nici prin gînd nu mi-ar fi trecut că nu e mulțumită. Dar știi ce s-a întîmplat ?

— Miauu ! făcu Leo.

Omul nu-și dezlipi ochii de pe fața copilului.

— M-a părăsit. M-am întors acasă într-o seară și casa era goală și ea plecase. M-a părăsit.

— Cu un tip ? întrebă băiatul.

Omul puse încet palma pe tejghea.

— Bineînțeles, fiule. O femeie nu pleacă așa, de una singură. În cafenea era liniște. Afară, în stradă, ploaie domoală, întunecată, fără sfîrșit. Leo apăsă cu dinții furculiței sale lungi costița care se frigea.

— Așadar, de unsprezece ani alergi după cai verzi pe pereți. Pungaș bătrîn și zdrențăros !

Omul îl privi pentru prima oară pe Leo.

— Te rog să nu fii vulgar. De altfel, nu vorbeam cu dumneata. Se întoarse către băiat și îi șopti în taină, plin de încredere :

— Să nu-i dăm nici o atenție ! De acord ?

Băiatul încuviință din cap, șovăielnic.

— Așa a fost, continuă omul. Sînt un om care simte multe. Toată viața m-a emoționat cîte ceva. Un clar de lună, picioarele unei fete drăguțe. Cîte și mai cîte. Dar important era că, atunci cînd mă bucuram de ceva, trăiam sentimentul ciudat

că nu mă puteam lega de nimic. Nimic nu părea să se împlinească în mine sau să mi se potrivească. Femei ? Am cunoscut destule. Aceeaşi senzaţie. După ce le cunoşteam, nu mă puteam lega. Eram un bărbat care nu iubise niciodată.

Îşi lăsă pleoapele în jos, încet de tot, ca pe o cortină la sfîrşitul unei scene dintr-o piesă. Cînd vorbi din nou, vocea îi era agitată şi vorbele îi ieşeau din gură repezite. Lobii urechilor mari, clăpăuge, păreau că tremură.

— Apoi am întîlnit-o pe femeia aceasta. Aveam cincizeci şi unu de ani, iar ea spunea mereu că are treizeci. Am întîlnit-o la o staţie de benzină. După trei zile eram căsătoriţi. Ştii tu ce înseamnă asta ? Nu pot să-ţi explic. Tot ce am simţit vreodată se concentrase în jurul acestei femei. Nimic nu se mai destrăma în mine ; ea mă împlinise.

Deodată, omul se opri şi îşi frecă nasul lung. Coborî vocea pînă deveni o şoaptă şi rosti cu fermitate, dojenitor :

— Ceea ce îţi spun nu este exact. Iată ce s-a întîmplat. Sentimentele acestea frumoase şi plăcerile mărunte existau în mine. Dar femeia asta a însemnat pentru sufletul meu închegarea. M-am dus la ea bucăţele şi am ieşit om întreg. Înţelegi acum ?

— Cum o chema : întrebă băiatul.

— Oh, exclamă el, îi ziceam Dodo. Dar asta n-are importanţă.

— Ai încercat să o faci să se întoarcă ?

Omul păru că nu aude.

— Îţi poţi închipui cum m-am simţit cînd m-a părăsit în asemenea împrejurări.

Leo luă costiţa de pe grătar şi băgă două feliuţe răsucite într-o chiflă. Avea o faţă cenuşie, ochi înguşti şi un nas turtit, încălecat de umbre albastre, şterse. Unul dintre lucrătorii de la filatură îi făcu semn să-i mai dea o cafea şi Leo i-o turnă. Nu umplea niciodată ceştile pe gratis a doua oară. Filatorul îşi lua în fiecare dimineaţă gustarea acolo, dar Leo, cu cît îşi cunoştea mai bine muşterii, cu atît era mai zgîrcit cu ei. Îi părea rău pînă şi de chifla din care muşcau.

— Şi n-ai mai pus niciodată mîna pe ea ?

Băiatul nu ştia ce să mai creadă despre străinul acela şi faţa lui de copil şovăia între curiozitate şi neîncredere. Era nou în meseria de strîngător de hîrtie şi i se părea curios să se afle în oraş, în întunericul ciudat al orelor din apropierea dimineţii.

— Da, spuse omul. Am făcut multe încercări pentru a o aduce înapoi. M-am învîrtit mult încercînd s-o găsesc. M-am dus la Tulsa unde avea rude. Şi la Mobile. M-am dus în toate oraşele de care pomenise vreodată, am urmărit toţi oamenii cu care avusese de-a face. Tulsa, Atlanta, Chicago, Cheehaw, Memphis... Timp de aproape doi ani am umblat prin toată ţara încercînd să dau de ea.

— Dar cei doi dispăruseră de pe faţa pămîntului ! spuse Leo.

— Nu-l băga în seamă, zise omul în taină. Şi treci peste aceşti doi ani. N-au importanţă. Ceea

ce contează este că din al treilea an începu să mi se întîmple ceva ciudat.

— Ce ? întrebă băiatul.

Omul se aplecă și înclină cana ca să mai soarbă o gură de bere. Dar, clătinîndu-se deasupra ei, nările i se zbătură ușor ; adulmecă berea trezită și nu bău.

— Dragostea e un lucru ciudat, cînd te apuci de ea. La început, singurul meu gînd era să o aduc înapoi. Era un fel de idee fixă. Apoi, pe măsură ce trecea timpul, mă străduiam să mi-o amintesc. Dar știi ce s-a întîmplat ?

— Nu, zise băiatul.

— Cînd mă întindeam pe pat și încercam să mă gîndesc la ea, mintea mi se golea. Nu reușeam s-o văd. Îi luam fotografiile și le priveam. Degeaba ! Nimic de făcut. Un gol. Poți să-ți închipui asta ?

— Hei, Mac ! strigă Leo către capătul tejghelei. Închipuie-ți un gol în mintea năclăită a bețivanului ăstuia !

Încet, omul flutură mîna ca și cum ar fi îndepărtat niște muște. Ochii verzi îi erau ațintiți asupra feței mici și supte a băiatului.

— Dar, un ciob de sticlă de pe trotuar, sau o melodie de un ban într-un tonomat, o umbră pe zid noaptea îmi aduceau aminte de ea. Asta mi se putea întîmpla pe stradă și atunci îmi venea să plîng sau să-mi izbesc capul de un stîlp de felinar. Pricepi ?

— Un ciob de sticlă... spuse băiatul.

— Orice. Mergeam dintr-un loc în altul și nu stătea în puterea mea să știu cînd și cum am să

mi-o amintesc. Ne închipuim că putem să ne adăpostim în spatele unui scut. Dar amintirea nu-l atacă pe om din faţă — ea îi dă tîrcoale. Eram la cheremul oricărui lucru pe care îl auzeam sau îl vedeam. În loc să fiu eu acela care cutreieră ţara ca s-o găsească, începu deodată să mă hăituiască ea pe mine, în adîncul sufletului meu. Bagă de seamă, ea să mă hăituiască pe mine ! Şi în propriul meu suflet.

Într-un tîrziu, băiatul întrebă :

— În ce parte a ţării te aflai atunci ?

— Oh, gemul omul, eram un biet muritor bolnav. Era ca vărsatul. Recunosc, fiule, beam, mă destrăbălam. Făceam orice păcat care se întîmpla să mă ispitească. Mi-e silă s-o mărturisesc, dar vreau s-o fac. Cînd îmi amintesc de perioada aceea totul mi se întunecă în minte. A fost atît de îngrozitor !

Omul înclină capul şi îşi izbi fruntea de tejghea. Cîteva secunde rămase aplecat în această poziţie, cu ceafa lui vînoasă acoperită de cîrlionţi portocalii, împreunîndu-şi mîinile, cu degetele lungi şi strîmbe, într-o atitudine de rugăciune. Apoi se îndreptă ; zîmbi, şi deodată figura îi deveni senină, tremurîndă, bătrînă.

— Asta s-a întîmplat în cel de-al cincilea an. Şi astfel începu să se înfiripe ştiinţa mea.

Leo rînji, cu un zîmbet alb, repezit.

— Ei, nici unul dintre noi băieţii nu mai întinerim, zise el. Apoi, într-un acces de furie strînse ghem cîrpa de vase pe care o ţinea în mînă şi o azvîrli cu putere pe podea.

— Romeo ramolit, tîrîie brîu !

— Ce s-a întîmplat ? întrebă băiatul.

Vocea bătrînului deveni ascuţită şi limpede.

— Linişte, răspunse el.

— Ce ?

— E greu să-ţi dau o explicaţie ştiinţifică, fiule, zise. Bănuiesc că explicaţia logică este că ne-am îndepărtat unul de altul atît de mult, încît pînă la urmă mai rău ne-am încurcat. Aşa că am lăsat-o baltă şi ne-am despărţit. Linişte. Un gol ciudat şi frumos. Era primăvară în Portland şi ploua în fiecare după-amiază. Seară de seară stăteam în patul meu, în întuneric. Şi astfel ştiinţa ajunse la mine.

Ferestrele cafenelei-vagon se luminau albăstrui. Cei doi soldaţi îşi plătiră berea şi deschiseră uşa. Unul din ei, înainte de a ieşi afară, se pieptănă şi îşi şterse moletierele pline de noroi. Cei trei lucrători de la filatură se aplecară în tăcere peste gustările lor. Ceasul lui Leo ticăia pe perete.

— Asta e ! Ascultă-mă cu atenţie. Am meditat asupra iubirii şi mi-am schimbat părerea despre ea. Mi-am dat seama care e vina noastră. Oamenii încep prin a se îndrăgosti. Şi de cine se îndrăgostesc ei ?

Gura delicată a băiatului rămase întredeschisă. Nu răspunse.

— De o femeie, zise bătrînul. Fără ştiinţă, fără ca nimic să le vină în ajutor ei înfruntă cea mai periculoasă şi mai sfîntă experienţă de pe pămîntul lui Dumnezeu. Ei se îndrăgostesc de o femeie. Aşa este fiule ?

— Îhî, făcu băiatul abia perceptibil.

— Ei încep iubirea de la capătul greşit. Încep cu punctul culminant. Poţi să te mai miri atunci că totul e atît de trist ? Ştii cum ar trebui să iubească oamenii ?

Bătrînul întinse mîna şi apucă gulerul hainei de piele a băiatului. Îl scutură uşor şi îl privi cu ochii săi verzi, fără să clipească, cu gravitate.

— Fiule, ştii cum ar trebui să înceapă iubirea ?

Băiatul se făcu mic, ascultînd, liniştit. Dădu din cap în semn că nu. Bătrînul se aplecă şi mai mult şi şopti :

— Un copac. O stîncă. Un nor.

Afară, în stradă, ploua încă. O ploaie domoală, cenuşie, nesfîrşită. Sirena fabricii sună pentru schimbul de ora şase şi cei trei filatori plătiră şi plecară. În cafenea nu mai rămăsese nimeni în afară de Leo, bătrînul şi băieţelul.

— Aşa era vremea şi atunci, la Portland, spuse el, cînd s-a înfiripat ştiinţa mea. M-am gîndit bine şi am început cu multă prudenţă. Culegeam cîte ceva de pe stradă şi duceam acasă. Am cumpărat un peştişor auriu şi m-am concentrat asupra peştişorului auriu şi l-am iubit. Treptat, am trecut de la un lucru la altul. Zi de zi, mi-am însuşit această tehnică. Pe drumul de la Portland la San Diego...

— Ah, taci ! zbieră deodată Leo. Taci ! Taci odată !

Bătrînul îl ţinea încă pe băiat de gulerul hainei ; tremura şi faţa îi era gravă, iluminată, sălbatică.

— Sînt șase ani de cînd merg pe picioarele mele și îmi clădesc acest crez. Acum sînt maestru, fiule. Pot iubi orice. Nu am nici măcar nevoie să mă gîndesc la asta. Văd o stradă plină de lume și o lumină frumoasă pătrunde în mine. Urmăresc o pasăre pe cer. Sau întîlnesc un călător pe drum. Orice, fiule, și pe oricine. Totul îmi este străin și iubesc totul ! Îți dai seama ce poate să însemne o știință ca a mea ?

Băiatul ședea țeapăn, strîngînd puternic cu mîinile marginea tejghelei. În cele din urmă întrebă :

— Ai găsit-o vreodată pe doamna aceea ?

— Ce ? Ce spui, fiule ?

— Vreau să zic, întrebă băiatul cu timiditate, te-ai mai îndrăgostit de vreo femeie ?

Bătrînul slăbi din strînsoare gulerul băiatului. Se întoarse să plece și, pentru prima dată, ochii săi verzi priviră vag, tulbure. Ridică atunci cana de pe tejghea și bău pînă la fund berea galbenă. Capul i se mișca încet dintr-o parte în cealaltă. Apoi, în sfîrșit, răspunse :

— Nu, fiule. Vezi, asta e ultima treaptă în știința mea. Înaintez cu prudență. Și încă nu sînt pe deplin pregătit.

— Bine ! spuse Leo. Bine, bine, bine !

Bătrînul se opri în prag.

— Amintește-ți, spuse el. Așa cum stătea în lumina slabă și cenușie a dimineții părea chircit, micșorat, jerpelit, plăpînd. Dar zîmbetul îi era luminos. Amintește-ți că îmi ești drag, spuse el, cu o ultimă înclinare a capului. Și ușa se închise în urma lui.

Băiatul tăcu mult timp. Își trase de pe frunte șuvițele bretonului și își plimbă arătătorul mic și murdar pe marginea ceștii goale. Apoi, într-un tîrziu, fără să-l privească pe Leo, întrebă :

— Era beat ?

— Nu, răspunse Leo scurt.

Băiatul își înălță vocea limpede.

— Atunci se droghează ?

— Nu.

Băiatul ridică ochii spre Leo. Fețișoara lui rotundă era disperată, iar vocea stăruitoare și ascuțită.

— Nu cumva era nebun ? Poate crezi că era lunatec, Leo ? Vocea băiatului coborî brusc, bănuitoare. Sau nu ?

Dar Leo nu-i mai răspunse. De paisprezece ani ținea o cafenea de noapte și socotea că se pricepe la sminitiți. Era tipi din oraș, sau în trecere, care își făceau apariția de cu noapte. Cunoștea metehnele tuturor. Dar n-avea chef să răspundă întrebărilor unui copil curios. Își încordă fața smeadă și tăcu.

Atunci băiatul își trase în jos clapa dreaptă a caschetei și, cînd se întoarse să plece, făcu singura observație care i se păru la locul ei, singura de care nu puteai să rîzi sau să-ți bați joc.

— Cu siguranță e un tip foarte umblat.

Cuprinsul

TIPARUL EXECUTAT LA:

INTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „13 DECEMBRIE 1918"

Coli tipar 9,75; Comanda nr. 2306.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

„O sensibilitate adolescentină, făurită din candoare, extravaganță și gingășie, ascultînd de elanuri și revolte izbucnite dintr-o îndărătnică recalcitranță față de tot ceea ce înseamnă compromis cu tine însuți, un umor străbătut de tandrețe, de căldură față de oamenii pe care îi observă cu o tristă luciditate, iată creionată în cîteva trăsături sumare personalitatea acestei romanciere americane, care ocupă un loc aparte printre scriitorii generației sale."

Lei 6